

393.414

ร266ก

9.3

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ด้วยวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง
กับกิจกรรมภาพชุด

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมพร วัฒนศิริ

23 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอก การประถมศึกษา

กันยายน 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

197159

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ พวงเกษม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุ่ม)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ พวงเกษม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุ่ม)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์สุนทร จันทรรักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการประถมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 21 เดือน กันยายน พ.ศ. 2538

ประกาศผลการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้โดยได้รับการชี้แนะเสนอแนะให้ข้อคิด แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อีกทั้งให้กำลังใจมาโดยตลอด จากรองศาสตราจารย์กรรมการ พวงเกษม ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม กรรมการที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์สุนทร จันทรรักษ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ใหญ่ คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประชาฤกษ์สมบูรณ์ที่ช่วยเหลือให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการทดลองอย่างดียิ่ง ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งมิได้กล่าวนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมพร วัฒนศิริ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง	5
	จุดประสงค์การเรียนรู้	5
	ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง	5
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	7
	จุดมุ่งหมายการอ่าน	10
	ความสำคัญของการอ่าน	12
	ทฤษฎีการอ่านและจิตวิทยาการอ่าน	13
	ประเภทการอ่าน	16
	ความเข้าใจในการอ่าน	19
	องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน	20
	ระดับความเข้าใจ	21
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน	24
	ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่าน	24
	ทฤษฎีสก็มา	25

ทฤษฎีสถิตกับการอ่าน	26
แนวทางในการนำทฤษฎีสถิตมาปฏิบัติในการสอนอ่าน	27
จิตวิทยาในการสอนอ่าน	31
การพัฒนาการอ่านเพื่อใช้ประโยชน์	31
การสอนอ่านในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4	40
เอกสารเกี่ยวกับแผนภาพโครงเรื่อง	45
เอกสารเกี่ยวกับภาพชุด	53
รูปแบบสื่อการสอน	54
รูปภาพ	56
ความสำคัญของภาพ	56
ภาพกับการรับรู้	56
ประเภทของภาพ	58
ประโยชน์ของรูปภาพต่อการเรียนการสอน	59
สื่อการสอนสำหรับสอนทักษะการอ่าน	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
งานวิจัยในต่างประเทศ	63
งานวิจัยในประเทศ	64
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	67
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	68
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	69
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	69
การกำหนดเรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการอ่าน	69
การจัดทำแผนการสอน	73
วิธีดำเนินการทดลอง	79

การวิเคราะห์ข้อมูล	81
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอน	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบ	91
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	93
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	93
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	93
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	93
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	94
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	94
วิธีดำเนินการทดลอง	95
การวิเคราะห์ข้อมูล	96
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	96
อภิปรายผล	96
ข้อเสนอแนะ	99
ข้อเสนอแนะทั่วไป	99
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	99

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม 101

ภาคผนวก 110

ประวัติย่อของผู้วิจัย 275

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายชื่อและความสอดคล้องกับบทเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของเรื่อง ที่ใช้เป็นสื่อในการอ่าน	70
2 เรื่องที่ได้รับการคัดเลือกและสาระสำคัญ	72
3 แสดงแบบแผนการทดลอง	79
4 การกำหนดวันทำการทดลอง	80
5 ผลการสอนอ่านเข้าใจโดยใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด ..	85
6 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพ โครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด	91
7 โครงสร้างหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	117
8 ผลการประเมินเรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการอ่าน	118
9 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของ แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ	270
10 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการอ่านและความต่างของคะแนนระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	273

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ / หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) กำหนดให้ภาษาไทยอยู่ในกลุ่มทักษะ โดยมีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่านแสวงหาความรู้และมีเหตุผล (กรมวิชาการ. 2535 : 7) ดังนั้นจุดประสงค์ที่สำคัญเพื่อให้เป็นเครื่องมือในการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ การแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และการประกอบอาชีพ การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมีความสำคัญโดยครูจะต้องจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ / และนักเรียนจะต้องเอาใจใส่ศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2536 : 13)

การจัดการเรียนการสอนที่สำคัญคือการฝึกทักษะ การฟัง พูด อ่าน และเขียนให้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เน้นการฝึกทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2536 : 17) ทั้งทักษะทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะที่ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมและฝึกฝนเป็นอันดับแรก คือการอ่านโดยถือว่าการอ่าน เป็นศูนย์กลางหรือหัวใจที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิด อันเป็นทางนำไปสู่การพัฒนาการฟัง การพูด การเขียนและใช้หลักภาษาได้ดี (บันลือ พฤษะวัน. 2534 : 107)

การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ที่มีความสำคัญมาก เพราะการเรียนวิชาอื่น ๆ ต้องอาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ หากนักเรียนมีพื้นฐานในการอ่านดีแล้วย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นได้เป็นอย่างดี (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. 2523 : 98) การอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนวิชาอื่น ๆ นักเรียนที่มีทักษะในการอ่านมากจะได้ความรู้มาก (Strang. 1967 : 4) แต่ถ้านักเรียนขาดทักษะในการอ่าน คือ อ่านได้ช้า ขาดความเข้าใจ และไม่สามารถจำเรื่องที่อ่านได้ จะทำให้การเรียนวิชาต่าง ๆ ไม่ได้ผล การเรียนล้มเหลว

เกิดความเบื่อหน่าย วิตกกังวล เกิดความท้อถอยไม่อยากเรียนต่อไป (Stern and Gould. 1965 : 12 - 13)

ในระดับประถมศึกษา กิจกรรมการอ่านเป็นหัวใจสำคัญที่นักเรียนได้ฝึกอย่างน้อยร้อยละ 80 - 90 ของการเรียนการสอน (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย. 2523 : 3) และการอ่านเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลามากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ (Allington. 1989 : 579)

หลักสูตรภาษาไทยฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 กำหนดจุดประสงค์เกี่ยวกับการอ่านไว้ว่า ให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านออกเสียงและอ่านในใจ อ่านได้ถูกต้องชัดเจน และมีความเข้าใจในการอ่าน (กรมวิชาการ. 2534 : 4) จากจุดประสงค์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้น รวมไปถึงการอ่านออกเสียง ได้ถูกต้องชัดเจนตามตัวอักษร ที่ปรากฏอยู่ในรูปคำ หรือข้อความ เพื่อให้เกิดความเข้าใจใน เรื่องที่อ่านเป็นสำคัญ ส่วนทักษะการอ่านในใจเป็นสิ่งสำคัญของการอ่านเพราะเป็นการอ่านที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การอ่านในใจมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกความเข้าใจ ฝึกการเก็บใจความสำคัญ ฝึกการใช้วิจารณญาณในการอ่าน ฝึกให้รู้คุณค่าของการอ่าน (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2535 : 68) แต่ปรากฏว่ามีปัญหาหนึ่งที่พบเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยตลอดมา คือ ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านเข้าใจ นักเรียนอ่านแล้วไม่สามารถตอบคำถามได้ ปัญหาที่สำคัญของเด็กคือบางคนอ่านได้ แต่ไม่รู้เรื่องที่อ่านและจับใจความของเรื่องไม่ได้ ทำให้การอ่านไม่มีความหมายและไม่มีประโยชน์ เพราะไม่ได้รู้เรื่องหรือได้สาระความรู้จากเรื่องที่อ่าน (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2535 : 31)

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของการอ่านวิชาภาษาไทย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่อ่านแล้วสรุปใจความ ข้อคิด จากเรื่องที่อ่านไม่ได้ ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการอ่าน (สุวัณฐ์ ใบกุหลาบ. 2535 : 5) และการอ่านในระดับประถมศึกษาครูมักสอนให้นักเรียนประสมตัวได้ สะกดถูก ออกเสียงถูกต้องมากกว่าการเข้าใจความหมายของเรื่อง (วัลภา ศศิวิมล. 2530 : 15) ครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อฝึกกระบวนการอ่านแก่ผู้เรียน ส่วนใหญ่จะให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกัน จึงทำให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงได้ แต่อ่านจับใจความซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่านยังไม่มีเท่าที่ควร (จิราพร ทรายคำ. 2534 : 2 - 3)

จากการรายงานการประเมินความสามารถทางภาษาไทยระดับประเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2534 โดยกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการ

ประถมศึกษาแห่งชาติ คะแนนเฉลี่ยเทียบ 10 สมรรถภาพการอ่านจับใจความทุกชั้นได้สูงกว่า
ครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ดังนี้ ป.1 เท่ากับ 5.64, ป.2 เท่ากับ 5.21, ป.4 เท่ากับ 5.25,
ป.5 เท่ากับ 5.57 และ ป.6 เท่ากับ 5.366 ยกเว้นชั้น ป.3 ได้ 4.46 ร้อยละของนักเรียน
ที่มีผลน่าพอใจในสมรรถภาพการอ่านจับใจความ มีร้อยละนักเรียนที่น่าพอใจสูงกว่าร้อยละ 50
ได้แก่ ป.1 เท่ากับ 58, ป.4. เท่ากับ 53, ป.5 เท่ากับ 59, ป.6 เท่ากับ 56 ชั้นที่มี
ร้อยละนักเรียนที่น่าพอใจต่ำกว่าร้อยละ 50 คือ ป.2 เท่ากับ 48, ป.3 เท่ากับ 31

ในส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการประเมินสมรรถภาพการอ่านจับใจความ
คะแนนเฉลี่ยเทียบ 10 ทุกชั้นได้สูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม ดังนี้ ป.1 เท่ากับ 5.64,
ป.2 เท่ากับ 5.21, ป.4 เท่ากับ 5.22, ป.5 เท่ากับ 5.59, ป.6 เท่ากับ 5.20 ยกเว้น
ชั้น ป.3 ได้ 4.45 ร้อยละของนักเรียนที่มีผลน่าพอใจทุกชั้นสูงกว่าร้อยละ 50 ดังนี้ ป.1
เท่ากับ 54, ป.2 เท่ากับ 57, ป.4 เท่ากับ 52, ป.5 เท่ากับ 61 และป.6 ได้ 49
(กองวิชาการ. 2537 : 61 - 292) จะเห็นได้ว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นชั้นที่มีคะแนน
เฉลี่ยและร้อยละนักเรียนที่น่าพอใจต่ำที่สุด และจากการประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2535 ของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คะแนนของนักเรียนในกลุ่มทักษะภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ
69.65 ส่วนสมรรถภาพความเข้าใจในการอ่านมีคะแนนเฉลี่ย 59.30 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่า
พอใจ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2536 : 13 - 14)

จากสาเหตุและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญของความสามารถในการอ่าน
เข้าใจของนักเรียน ซึ่งหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
ได้กำหนดแนวการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเน้นการอ่านเพื่อ
ความเข้าใจ ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในการคิด สามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้
สามารถวิเคราะห์เรื่อง สังเคราะห์เรื่องประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้ (กรมวิชาการ. 2536 : จ)
จากแนวการสอนในคู่มือสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 3 ได้จัดการสอนการอ่านในใจ เป็น 3 ขั้นตอน คือเตรียมการอ่าน การอ่านในใจ
และกิจกรรมหลังการอ่านในใจ โดยให้ทำแผนภาพโครงเรื่องเป็นการเชื่อมโยงความรู้มา
สัมพันธ์กัน ซึ่งจะช่วยให้การอ่านเกิดความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นการให้นักเรียนมี
ความสามารถในการทำแผนภาพโครงเรื่องจากการอ่านจะช่วยให้นักเรียนจับประเด็นสำคัญ

รายละเอียดของเรื่องได้ ซึ่งจะนำไปสู่การคิด และหากนักเรียนหาคำสำคัญของเรื่องได้ในแต่ละย่อหน้า จะทำให้นักเรียนหาประเด็นสำคัญได้โดยสะดวก แต่จากการนิเทศติดตามผลของศึกษานิเทศก์ พบว่าการที่นักเรียนต้องทำกิจกรรมหลังอ่านคือ ทานแผนภาพโครงเรื่องทุกบท ทำให้เกิดความจำเจความสนใจลดน้อยลง จึงควรมีกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างความเข้าใจมาส์ลหรือแทนกิจกรรมเดิมที่ปฏิบัติอยู่ ซึ่งโดยตามธรรมชาติแล้ว เด็กในวัยประถมศึกษา จะมีความสนใจเกี่ยวกับภาพเพราะเป็นสิ่งที่เป็รูปธรรมทำให้เกิดความสนใจและสนุกสนาน นอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวได้ดียิ่งด้วย (รอเบิร์ต เจ ฮันยาร์ด. 2510 : 31)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย โดยการเปรียบเทียบกิจกรรมหลังการอ่านในใจ ด้วยกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง กับกิจกรรมภาพชุดเพื่อจะนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการสอนอ่านในใจ ให้เกิดประสิทธิภาพด้านความเข้าใจในการอ่านแก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง กับกิจกรรมภาพชุด

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลและแนวทางแก่ครูผู้สอนภาษาไทย และผู้นิเทศการสอนภาษาไทย ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน กลุ่มทักษะภาษาไทยที่เกี่ยวกับการอ่านให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในเขตการศึกษา 12 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนประชาฤกษ์สมบูรณ์ สังกัดสำนักงานการศึกษา
อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เขตการศึกษา 12 การเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. สุ่มจังหวัด 1 จังหวัด จาก 8 จังหวัด ในเขตการศึกษา 12 ด้วยวิธีการสุ่ม
อย่างง่ายได้จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. สุ่มอำเภอ 1 อำเภอ จาก 10 อำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยวิธีการ
สุ่มอย่างง่ายได้อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
3. สุ่มโรงเรียน 1 โรงเรียน จากโรงเรียน 55 โรงเรียนในอำเภอบางน้ำ
เปรี้ยวด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายได้โรงเรียนประชาฤกษ์สมบูรณ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดห้องเรียน
แบบคณะ มีนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อนละกัน
4. สุ่มห้องเรียน 2 ห้องเรียนจากโรงเรียนประชาฤกษ์สมบูรณ์ ด้วยวิธีการสุ่ม
อย่างง่ายจากจำนวน 4 ห้องเรียน
5. สุ่มห้องเรียนเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน กลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน
โดยแต่ละห้องมีนักเรียนละ 25 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยคัดเลือกจาก วารสาร นิคมสาร
หนังสือพิมพ์ โดยมีเรื่องสอดคล้องกับที่กำหนดในรายละเอียดเนื้อหาการอ่านกลุ่มทักษะภาษาไทย
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2533) และคำที่มีในคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชุดพื้นฐานภาษา ของ
กรมวิชาการ ซึ่งเหมาะสมที่จะนำมาจัดกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องและกิจกรรมภาพชุด

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

การทดลองนี้มีจุดประสงค์การเรียนรู้ดังนี้

4.1 บอกความหมาย แปลความหมาย ตีความ ขยายความ ของคำหรือข้อความ
จากเรื่องที่อ่านได้

4.2 จับใจความสำคัญ สังเคราะห์ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของรายละเอียดในแต่ละตอนหรือ ประโยคของข้อความที่อ่านได้

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ใช้เวลา ในการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 36 คาบ คาบละ 20 นาที สอนวันละ 3 คาบ เป็นเวลา 6 สัปดาห์

6. ตัวแปรศึกษา

6.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมหลังการอ่าน 2 แบบ คือ

6.1.1 กิจกรรมทำแผนภาพโครงเรื่อง

6.1.2 กิจกรรมภาพชุด

6.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง หมายถึง กิจกรรมที่ให้นักเรียนตอบคำถามของเรื่อง ที่อ่านเป็นคำหรือกลุ่มคำ ตามความเข้าใจว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ตามลำดับ เหตุการณ์ รายละเอียดโดยนักเรียนจัดทำเป็นแผนภาพโครงเรื่องต่อเนื่องกันแล้ว ให้เล่าเรื่อง ตามแผนภาพที่จัดทำไว้นั้น

2. กิจกรรมภาพชุด หมายถึง กิจกรรมที่ให้นักเรียน เรียงลำดับภาพแล้วเขียนคำ บรรยายใต้ภาพตามลำดับเหตุการณ์ รายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ภาพชุดหนึ่งจะประกอบด้วยภาพ หลายภาพต่อเนื่องกัน นักเรียนเสนอภาพชุดที่เรียงลำดับแล้วโดยเล่าเรื่องประกอบ

3. ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในด้าน การแปลความ ตีความ ขยายความ ข้อความของเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความ เข้าใจในการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการหาคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำมาเรียบเรียงดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่าน
3. เอกสารที่เกี่ยวกับแผนภาพโครงเรื่อง
4. เอกสารที่เกี่ยวกับภาพชุด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่าน
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ความหมายการอ่าน

นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการอ่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

เปลื้อง ฌ นคร ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือ การถ่ายทอดความคิดจากหนังสือของผู้ประพันธ์ ไปยังผู้อ่าน ด้วยผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้อ่านได้เห็นความคิดความรู้สึกของตน ถ้าผู้อ่านสามารถตีความของหนังสือได้และสามารถรู้จุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ได้ก็ได้อ่านว่า "อ่านหนังสือเป็น" (เปลื้อง ฌ นคร. 2521 : 12)

รัฐจวน อินทรกำแหง ได้ให้ความหมายการอ่านไว้ว่า การอ่านคือ การสื่อความหมายจากตัวอักษรหรือภาพให้เป็นเรื่องราวที่เป็นแนวความคิดโดยให้มีความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งและชัดเจนแก่ผู้อ่านนั้น การอ่านต้องจับใจความสำคัญของข้อความและสามารถผูกเป็นเรื่องราวที่ถูกต้อง ผู้อ่านจะต้องสร้างมโนภาพขึ้นพร้อมกับการอ่านด้วย (รัฐจวน อินทรกำแหง. 2519 : 252)

สมพร มั่นตะสุตร ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านหมายถึง การรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์ หรือหนังสือ โดยผู้อ่านรับรู้ว่าคุณเขียนได้สื่อสารอะไร

มายังผู้อ่านทั้งในด้านความคิด ความรู้ ความหมาย ความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นว่าผู้เขียนตั้งใจจะ
แสดงความคิดอย่างไร มีความหมายว่าอะไร เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง (สมพร มั่นตะสูตร.

2534 : 8)

จวิลักษ์ บุษยะภาณุจน กล่าวว่า การอ่านเพื่อจับแนวความคิดหรือความมุ่งหมายนี้ใช้กัน
มาก ในการอ่านราชกิจต่าง ๆ ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถในการอ่านให้เร็ว สายตาสามารถ
คลุมหนังสือได้อย่างกว้าง ๆ ข้อความประโยคไหนไม่สำคัญให้ผ่านไปโดยสิ้นเชิง เมื่อผู้อ่าน
อ่านแล้วมีแนวคิดหรือมีจุดมุ่งหมายในการอ่านแล้วนั้น เขาก็นำสิ่งที่อ่านไปเก็บไว้ในสมองซึ่งเปรียบ
เสมือนเป็นคลังเก็บสิ่งที่รับรู้ไว้ การเก็บอาจจะเป็นอย่างเป็นระเบียบหรือไม่เป็นระเบียบแล้วแต่
วิธีที่จะเก็บของแต่ละบุคคล เมื่อต้องการจะใช้สมองก็จะเป็นผู้สั่งก่อน โดยจะต้องสำรวจดูใน
คลังเก็บเสียก่อนว่ามีอะไร ที่จะใช้แล้วจึงทำการสรุปเป็นข้อมูลเพื่อนำออกมาใช้ การสรุปข้อมูล
ของสมองเรียกว่า ความคิดรวบยอด (จวิลักษ์ บุษยะภาณุจน. 2525 : 8)

เจียมจิต ห้าวหาญ กล่าวว่า การอ่านเป็นการจาสัญลักษณ์หรือเรียนสัญลักษณ์เป็น
สิ่งเร้าให้ผู้อ่านได้รับรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ความหมายใหม่นี้จะเกิดขึ้นจากการผสมผสาน
ของความคิดรวบยอดที่ผู้อ่านเมื่ออยู่ หรืออาจกล่าวให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นว่าการอ่านคือการที่ผู้อ่านทำ
ความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการให้ทราบ ผู้อ่านสามารถตีความหรือประเมินค่าจากความหมายที่
อ่านนั้นได้ (เจียมจิต ห้าวหาญ. 2522 : 10)

มานิต บุญประเสริฐ ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านคือการสื่อความ
ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านโดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลาง หน้าที่ของผู้อ่านคือ การค้นหาความหมาย
จากข้อเขียนนั้น ๆ ผู้อ่านจะเข้าใจข้อความมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ
เช่น ลักษณะของเรื่องที่อ่าน ประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ความสามารถทางภาษา
 เป็นต้น (มานิต บุญประเสริฐ. 2526 : 9)

ประเทิน มหาพันธ์ ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการในการแปล
ความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจดบันทึกไว้ การอ่านที่แท้จริงผู้อ่านจะต้องเข้าใจ
ความหมายของเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานด้วย (ประเทิน
มหาพันธ์. 2530 : 13)

ไชศิริ ปราโมช ณ อยุธยา ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็นการแปล
ความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นหัวใจของ
การอ่านอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ (ไชศิริ ปราโมช ณ อยุธยา. 2533 : 43)

สเตรง กล่าวว่า การอ่านไม่ได้หมายถึงการมองเห็น การออกเสียงคำ และการจำความหมายคำใด ๆ ได้เท่านั้น ยังหมายถึงการที่ต้องใช้ความคิด ความรู้สึกและจินตนาการอีกด้วย การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านออกมาเป็นความคิดและนำความคิดไปใช้ประโยชน์ (Strang : 1967 : 8)

บิช และฮับเนอร์ ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า เป็นกระบวนการคิด หัวใจสำคัญของการอ่านคือ การที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน โดยผู้อ่านได้ให้ความหมายจากการนำเอาสัญลักษณ์ที่อ่านไปสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของตน ซึ่งจะทำให้เกิดมโนภาพขึ้นในใจผู้อ่าน (Bush and Huebner. 1970 : 14)

กูดแมน ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน เพราะผู้อ่านต้องพยายามสร้างความหมายขึ้นจากตัวอักษร การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องคิดอยู่ตลอดเวลา ผู้อ่านจะต้องอาศัยการสังเกตจากสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในข้อความเพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการใช้ความหมายที่เหมาะสมที่สุดจากข้อความเหล่านั้น (Goodman. 1970 : 5, 9, 11)

ริลีย์ กล่าวว่า การอ่านคือเครื่องมือพื้นฐานในการเรียนรู้ระดับสูง การที่นักเรียนจะเรียนวิชาต่าง ๆ ให้ทันและให้ได้ดีนั้น นักเรียนจะต้องมีทักษะในการอ่านเป็นอย่างดี สามารถปรับระดับการอ่านให้ทันบทเรียน และวัสดุที่ใช้ประกอบการเรียนมีจำนวนมากด้วย นั่นคือ นักเรียนต้องมีความสามารถในการเลือกความคิดและหลักการสำคัญ ๆ จากเรื่องที่อ่าน และสามารถลำดับเหตุการณ์ได้แย่งและให้เหตุผลต่าง ๆ (Riley. 1975 : 198 - 200)

ฮาฟเนอร์ กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการสื่อความหมายจากสัญลักษณ์ ผู้อ่านต้องแปลความและถ่ายทอดความคิดเห็นของผู้เขียนมาเป็นความเข้าใจ (Hafner. 1982 : 436)

แลปป์ กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการรับรู้ตัวอักษร ความหมายของคำ ีความของข้อเขียนมาเป็นความเข้าใจ ขั้นตอนแรกของการอ่านเพื่อสื่อความหมาย กระบวนการของการอ่านคือ รับรู้ตัวอักษร รู้จุดมุ่งหมายสามารถสื่อความหมายของข้อความนั้น และสร้างปฏิกิริยาตอบสนองกับความรู้ใหม่ที่ได้จากข้อเขียนซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน (Lapp. 1986 : 463)

จากความหมายของการอ่านที่กล่าวมาทั้งหมด พอสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารความคิดจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน เป็นการแปลความหมายตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ ซึ่งเป็น

สื่อกลางใช้แทนคำพูดให้ได้ความแจ่มแจ้งชัดเจนและเข้าใจความหมายสิ่งที่อ่าน โดยสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

จุดมุ่งหมายการอ่าน

การอ่านหนังสือแต่ละครั้ง ผู้อ่านจะมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับความสนใจ หรือประโยชน์ที่ต้องการได้รับ ดังเช่น

แฮร์ริส ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 3 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน (Harris. 1956 : 12)

สมิท กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านก็คือ ให้เกิดความซาบซึ้งในการอ่าน การที่จะซาบซึ้งในการอ่านนั้น จะต้องอาศัยความเข้าใจในเรื่องที่อ่านด้วย นั่นก็คือ จะต้องอาศัยความสามารถในการอ่านที่เข้าใจ (Smits. 1960 : 8)

มิลเลอร์ ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านออกเป็น 6 ประการ คือ

1. อ่านเพื่อเข้าใจอย่างคร่าว ๆ
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดแล้วจับใจความสำคัญทั่ว ๆ ไป
4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์
6. อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดที่อ่าน (Miller. 1972 : 15)

อัมพร สุขเกษม ได้สรุปจุดมุ่งหมายในการอ่านว่า

1. อ่านเพื่อความบันเทิงใจหรือพักผ่อน
2. อ่านเพื่อหาความรู้ ผู้อ่านต้องมีความรู้พื้นฐานทางการอ่านพอสมควร ต้องรู้จักจับใจความสำคัญของเรื่อง บันทึกข้อความสำคัญหรือใช้การท่องจำด้วย

3. อ่านเพื่อเสริมสร้างความคิด ผู้อ่านต้องมีความรู้ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดีอ่านแล้วสามารถไตร่ตรองเพื่อประเมินความคิดนั้น เพื่อให้เกิดปัญญาและเกิดแนวทางใหม่ ๆ (อัมพร สุขเกษม. 2526 : 5 - 6)

บรรเทา กิตติศักดิ์ ให้จุดมุ่งหมายในการอ่านว่า

1. การพัฒนาทักษะการอ่าน เริ่มฝึกฝนทักษะการอ่านตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาให้สามารถอ่านได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว และรวดเร็ว อ่านแล้วรู้เรื่อง จับใจความได้ สามารถตอบคำถามและเล่าเรื่องได้ มีทักษะทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

2. การอ่านเพื่อหาความรู้ เป็นการอ่านเพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น อ่านฉลากยา อ่านประกาศ อ่านแจ้งความ อ่านข่าว อ่านบันทึกการประชุมหรืออ่านตำราต่าง ๆ ช่วยทำให้เกิดความรู้ความคิด และเจสียวจลาค นับเป็นการอ่านที่สำคัญมาก ผู้อ่านจะต้องเก็บใจความได้วิเคราะห์วิจารณ์ได้

3. อ่านเพื่อหาความบันเทิง เป็นการอ่านที่ทำให้เกิดความคิดเห็น จินตนาการ และเร้าอารมณ์ผู้อ่าน ให้เกิดความสุขสำราญ ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักคนประเภทต่าง ๆ รู้จักชีวิตดีขึ้นจากเรื่องที่อ่าน

4. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (บรรเทา กิตติศักดิ์. 2526 : 215)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านในชั้นประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. มีทักษะในการอ่านในใจและอ่านออกเสียงได้ถูกต้องรวดเร็ว
2. สามารถจับใจความสำคัญ คิดเชิงวิจารณ์และวิเคราะห์ใจความสำคัญ
3. ปฏิบัติตนจนเป็นนิสัยที่ดีในการอ่าน (กรมวิชาการ. 2535 : 12)

นอกจากนั้นจุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มทักษะภาษาไทยใน ป.02 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจุดประสงค์ดังนี้

1. มีความรู้หลักเกณฑ์การอ่านเกี่ยวกับ คำพ้อง อักษรย่อ คำราชาศัพท์ ภาษิต ฯลฯ
2. อ่านออกเสียงถูกต้อง คล่องแคล่ว และชัดเจน
3. จับใจความ สรุปสาระสำคัญของข้อความและเรื่องที่อ่าน
4. วิเคราะห์ความสำคัญของข้อความและเรื่องที่อ่าน
5. แสดงความคิดเห็น สนับสนุน คัดค้าน ข้อความและเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
6. เห็นความสำคัญของการอ่าน
7. ปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอ่าน การใช้พจนานุกรม การเลือกใช้ การใช้และเก็บรักษา

หนังสือ ตามวิธีการที่ถูกต้อง (กรมวิชาการ. 2533 : 115)

จุดมุ่งหมายของการอ่านที่กล่าวมาทั้งหมด พอสรุปได้ว่าการอ่านมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน ให้เกิดความรู้ ความคิด ความเพลิดเพลิน ความซาบซึ้ง ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องอาศัยความสามารถในการอ่านเข้าใจ

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่ง ทำให้บุคคลสามารถใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังที่ ระบุปะนีย นาคทรพรพ และประภาศรี สี่หระไพ ได้กล่าวว่า

การอ่านช่วยให้คนเรียนเก่ง เพราะการเรียนวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยการอ่าน ช่วยให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ โดยนำความรู้จากเอกสารที่ได้อ่าน มาปรับปรุงงานของตน การอ่านทำให้ได้รับความบันเทิงในชีวิตมากขึ้น ทำให้ผู้อ่านเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นคนที่น่าสนใจ เนื่องด้วยการอ่านหนังสือมาก ทำให้มีความคิดลึกซึ้งกว้างขวาง สามารถแสดงความรู้ ความคิดเห็นได้ชัด

(ระบุปะนีย นาคทรพรพ และประภาศรี สี่หระไพ. 2520 : 22)

ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน กล่าวว่า ความสำคัญของการอ่านอยู่ที่ว่าผู้อ่านมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้หรือไม่

1. สามารถเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่านไปแล้ว ได้มากน้อยแค่ไหน
2. สามารถจับใจความสำคัญได้หรือไม่
3. สามารถที่จะเปรียบเทียบหรือแยกความแตกต่างได้ว่า ในบทความหรือสิ่งที่อ่านไปแล้วนั้น ส่วนไหนเป็นความจริง เป็นเนื้อเรื่องที่สำคัญ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนหรือความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไป

4. สามารถที่จะเข้าใจและปฏิบัติตามที่อ่านมาได้อย่างถูกต้องหรือไม่

(ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน. 2537 : 1)

สุธีพร ปาละคี ได้สรุปว่า การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ในการติดต่อสื่อสาร ทำความเข้าใจและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ดังนั้น การสอนอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (สุธีพร ปาละคี. 2531 : 20)

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน สรุปได้ว่า "การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ เป็นสิ่งที่ส่งเสริมความคิดอ่าน และความฉลาดรอบรู้ นอกจากนั้นการอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินในยามว่าง" (วิจิตรา แสงพลสิทธิ์. 2522 : 134)

ฉวีลักษณ์ บุญยะภาณุจน ได้กล่าวว่า "การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้านและทุกโอกาส ทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิดของคนเราให้เพิ่มพูนขึ้น" (ฉวีลักษณ์ บุญยะภาณุจน. 2524 : 16)

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ ได้สรุปถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า "การอ่านหนังสือจะทำให้นักเรียนมีความเฉลียวฉลาด ความรู้กว้างขวางทันสมัย มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักค้นคว้าด้วยตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนั้นนักเรียนจะต้องรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่เหงา เพราะมีหนังสือเป็นเพื่อน" (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2527 : 24)

พรทิพย์ สุทธิพันธ์ กล่าวว่า ในการดำเนินชีวิตนั้น การอ่านมีความสำคัญต่อทุกคนทุกเพศทุกวัย ทั้งด้านการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ และการหาความสนุกเพลิดเพลินจากการอ่าน (พรทิพย์ สุทธิพันธ์. 2529 : 11)

จากข้อความข้างต้นที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การอ่านมีความสำคัญช่วยทำให้บุคคลสามารถใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ การดำเนินชีวิตประจำวัน ช่วยพัฒนาสติปัญญาความสามารถเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา การประกอบอาชีพและสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่าน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ทฤษฎีการอ่านและจิตวิทยาการอ่าน

ทฤษฎีการอ่าน

นักการศึกษาหลายคนได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านไว้ซึ่งได้แก่ทฤษฎีการจัดลำดับข้อความและวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ เป็นทฤษฎีที่มีผลต่อการอ่านซึ่ง แล็บ และ ฟلود ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีเน้นการจัดลำดับข้อความ ทฤษฎีนี้เน้นว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับหลักจิตวิทยา 2 ประการ คือ การรับรู้ข่าวสารและเมื่อรับรู้ข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับ

ประสบการณ์เดิมจะเกิดเป็นความรู้ใหม่ โดยที่ผู้อ่านรับข่าวสารแล้วจะนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมของจริง หรือภาพ ถ้าไม่ตรงกับข้อมูลดังกล่าวก็จะอ่านข้อความซ้ำถ้าข่าวสารที่อ่านให้ความรู้สึกในทางลบจะต้องใช้เวลาในการรับรู้ข่าวสารที่ทำให้ความรู้สึกในทางบวก จากนั้นสมองก็จะบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่างของคำและความหมายของประโยคไว้

2. ทฤษฎีการวิเคราะห์การเชื่อมโยงข้อความ ทฤษฎีนี้เห็นว่าผู้อ่านมีวิธีการที่จะดึงข้อความ ที่มีความหมายคล้ายกันมาเกี่ยวข้องกัน หรือจัดข้อความที่ไม่ต้องการออก ข้อความที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจะมีความสัมพันธ์เป็นบวก ความสัมพันธ์คือความเกี่ยวข้องของ ความหมายในแต่ละประโยค (Lapp and Flood. 1978 : 289 - 290)

นอกจากนั้น สุมิตรา อังวัตกุล ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านที่เน้นพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยให้เน้นการเสริมแรงที่เหมาะสมที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ดังนั้นการอ่านจึงเกี่ยวข้องกับการรู้ที่มีการจัดลำดับไว้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหมายถึงการอ่านต้องประกอบด้วยทักษะที่มีความซับซ้อน แต่ทักษะที่เป็นพื้นฐานก็จะถูกหลอมรวมเข้าด้วยกัน โดยผ่านกลวิธีการฝึกให้นักเรียนแยกแยะได้ว่าส่วนใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอักษรและส่วนใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

2. การอ่านที่เน้นความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจมีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยที่ถูกต้องฟังทุกอย่างต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ ประสบการณ์ในการเรียนรู้ ควรรู้จักสะสมความรู้และการนำความรู้ไปใช้ ดังนั้นทฤษฎีความรู้ความเข้าใจจึงเป็นหน้าที่ของสมองส่วนกลางในการตีความตัวแปรต่าง ๆ ในการเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับความรู้จักเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิม และแสดงออกอย่างเหมาะสม

3. การอ่านที่เน้นทฤษฎีพัฒนาการ มีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยที่ถูกต้องฟังผู้อื่นและจะพัฒนาไปตามความเจริญของแต่ละวัย สิ่งสำคัญที่สุดของช่วงอายุคือ จะมีการเรียนรู้หรือทักษะเฉพาะอย่างในแต่ละช่วงอายุ ถ้าหากในช่วงนั้นไม่เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม พัฒนาการการเรียนรู้ในช่วงนั้นก็จะเป็นการพร่องไป และจะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ในส่วนนั้นภายหลัง ดังนั้นการอ่านจึงเป็นกระบวนการรับรู้ซึ่งมีพื้นฐานมาจากช่วงพัฒนาการต่าง ๆ ความสามารถที่นักเรียนแสดงออกในการอ่านเป็นเครื่องชี้ให้เห็นระดับพัฒนาการของนักเรียน

ทฤษฎีการอ่านที่มีผู้กล่าวไว้นี้มี ทฤษฎีการอ่านที่เน้นการจัดลำดับข้อความ เน้นการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อความ นอกจากนี้มีทฤษฎีการอ่านที่เน้นพฤติกรรม เน้นความรู้ความ

เข้าใจและเน้นทฤษฎีพัฒนาการ ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้สามารถนำไปใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอ่านให้เกิดผลดี (สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2527 : 108 - 110)

จิตวิทยาการอ่าน

การเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านนั้น จะยังเกิดผลก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมดังที่ ประเทิน มหาพันธ์ กล่าวไว้ว่า "เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่าการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านนั้น เป็นกระบวนการแห่งความมั่งคั่งงอกงาม เช่นนี้ จำเป็นต้องมีความพร้อมสำหรับการเรียนอ่าน"

(ประเทิน มหาพันธ์. 2530 : 45)

ณรงค์ ทองปาน ได้กล่าวถึงความพร้อมในการอ่านของนักเรียนว่า เกิดจากปัจจัย ที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวเด็ก และปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ความพร้อมทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความสามารถในการมองเห็น ความสามารถในการฟัง การออกเสียง นอกจากนี้ยังรวมถึงเพศด้วย
2. ความพร้อมทางด้านสมอง ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของภาพและเสียง ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาในการเรียนอ่าน
3. ความพร้อมทางด้านอารมณ์ การที่ครูช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่น เกิดความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ จะทำให้เด็กมีความสบายใจ มีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กมีความสบายใจ มีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความพร้อมในการอ่านหนังสือ
4. ความพร้อมทางวิชาการ หมายถึง ความรู้ที่เด็กมักมีอยู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ได้แก่ การรู้จักภาพ รู้จักคำศัพท์ ออกเสียงได้ถูกต้องหรือสนใจที่จะอ่าน

ปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. อาชีพของบิดามารดา เด็กที่มีสภาพร่างกายปกติ มีบิดามารดาเป็นพ่อค้า หรือข้าราชการ น่าจะมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กที่มีบิดา มารดาเป็นเกษตรกรหรือกรรมกร เพราะอาชีพเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในครอบครัวมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้

2. บุคคลแวดล้อม หากบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กให้ความรู้ ความอบอุ่น ด้วยการเพ่งล่อม พูดคุย เล่านิทาน หรืออ่านหนังสือให้เด็กฟังเสมอ ๆ เด็กจะมีประสบการณ์ทางภาษาดี มีความอยากรู้อยากเห็นอยากอ่านมากขึ้น

3. สภาพสังคมที่เด็กอาศัย เด็กที่อยู่ในสังคมที่เจริญจะมีความพร้อมในการอ่านเร็วกว่าเด็กที่อยู่ในชนบท เพราะสังคมที่เจริญมีสื่อมวลชนมากมายทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และภาพยนตร์

4. การสะสมหนังสือ ครอบครัวใดมีบุคคลในครอบครัวเป็นนักสะสมหนังสือประเภทต่าง ๆ เพื่อให้บุตรหลานได้ศึกษาค้นคว้า เด็กก็จะสนใจและรักการอ่านหนังสือโดยไม่รู้ตัว

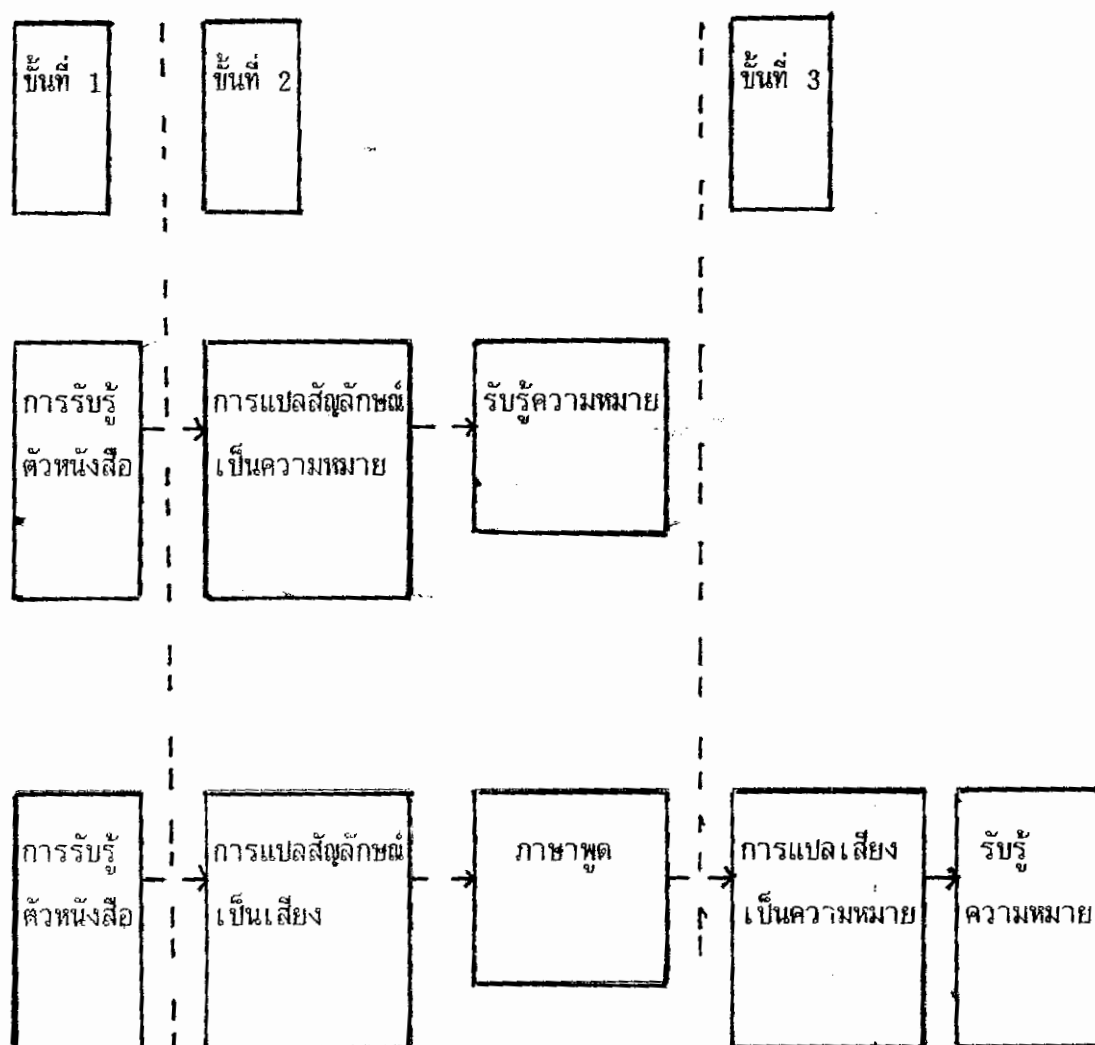
5. การที่ผู้ปกครองจัดประสบการณ์ให้กับเด็กด้วยการพาไปเลือกซื้อหนังสือที่เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก หรือหาเวลาพูดคุยด้วยเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เกิดความพร้อมในการอ่านได้

ฉะนั้นการอ่านจะมีประสิทธิภาพดี ก็เนื่องจากมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและวิชาการ ตลอดจนความพร้อมทางสภาพแวดล้อม จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของผู้สอนและผู้ปกครองจะช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการอ่านที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา

ประเภทของการอ่าน

ในเอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่านของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช ได้แบ่งประเภทการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ

1. การอ่านออกเสียง มีกระบวนการอ่านแตกต่างจากการอ่านในใจ ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ ได้อธิบายกระบวนการอ่านไว้ว่า กระบวนการอ่านเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับภาษา กล่าวคือ ไม่ว่าผู้อ่านจะใช้วิธีออกเสียงปากเปล่าหรือออกเสียงในใจ เมื่ออ่านตัวอักษร ก็จะต้องใช้ความคิดไปวิเคราะห์ความหมายของตัวอักษรนั้น นักวิจัยการอ่านซึ่งสนับสนุนทฤษฎีจิตภาษาศาสตร์ เช่น กูดแมน (Goodman) ได้สรุปกระบวนการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจไว้ดังนี้

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าการอ่านออกเสียงใช้กระบวนการ 3 ชั้น ขั้นการรับรู้ตัวหนังสือ ขั้นการแปลสัญลักษณ์เป็นเสียง เกิดเป็นภาษาพูด และขั้นการแปลเสียงเป็นความหมาย และเกิด การรับรู้ความหมาย ส่วนการอ่านในใจนั้นมีเพียง 2 ชั้น คือ ขั้นการรับรู้ตัวหนังสือ ขั้นการแปล ตัวหนังสือเป็นความหมายและรับรู้ความหมายนั้น การอ่านในใจจึงอ่านได้เร็วกว่าการอ่าน ออกเสียง

การอ่านออกเสียง เป็นการอ่านให้ผู้อื่นฟัง ถ้าเป็นการอ่านการเสียงธรรมดา ผู้อ่านจะ ต้องระวังควบคุมการอ่านออกเสียง ตัวสะกด ตัวควบกล้ำ สลัดจิงหระ วรรณตอนให้ถูกต้อง สลัด จิงหระเป็นสิ่งสำคัญ แม้จะอ่านถูกอักขรวิธีแต่ถ้าสลัดการอ่านไม่ดี ไม่มีจิงหระแบ่งวรรณตอน การอ่านไม่ถูกต้องก็ทำให้เรื่องที่อ่านเสียไป

2. การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อเก็บใจความและเพื่อความเข้าใจ เป็นการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ความบันเทิงให้แก่ตนเอง ผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับศัพท์ และสามารถเข้าใจเรื่องราวที่ได้อ่านโดยตลอด การอ่านหนังสือ เมื่ออ่านไปโดยตลอดก็พอจะเก็บใจความได้ว่าเรื่องที่อ่านมีเนื้อหาเรื่องราวว่าอย่างไร แต่จะมีบางตอนที่อาจจะไม่เข้าใจ เพราะเรื่องที่อ่านนั้นยากเกินกว่าความรู้ของผู้อ่านที่จะทำความเข้าใจได้ ผู้อ่านควรพยายามเอาชนะด้วยการอ่านอย่างมีสมาธิและรับรู้ความหมายทุกถ้อยคำจนเกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องได้ตลอด (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527 : 9)

วาสนา เกตุภาค ได้แยกประเภทการอ่านออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง คือการอ่านตามตัวหนังสือเพื่อให้ผู้อื่นฟัง ผู้อ่านจะต้องอ่านได้ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยม
2. การอ่านในใจ คือการทำความเข้าใจกับตัวอักษร เป็นการอ่านเพื่อตัวผู้อ่านเอง ซึ่งจะได้รับประโยชน์เล็กน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่านแต่ละคน (วาสนา เกตุภาค. 2521 : 1 - 2)

วิจิตรรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ ได้แบ่งประเภทการอ่านไว้ 2 ชนิด คือ

1. การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อขบะขวยหาความรู้ และความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกอัตราเร็วและจับใจความสำคัญซึ่งเป็นการอ่านที่นับวันแต่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น การอ่านประเภทนี้ไม่เพียงแต่อ่านได้ อ่านออกเท่านั้น แต่จะต้องมีความสามารถในการสรุปความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์คำหรือวิเคราะห์ความหมายหรือเนื้อหาและวิจารณ์เรื่องได้

2. การอ่านออกเสียง ได้แก่

2.1 อ่านออกเสียงแบบร้อยแก้วเพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่องและเข้าใจ

2.2 อ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้อื่นฟังเกิดความซาบซึ้ง (วิจิตรรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ. 2522 : 135)

จากประเภทการอ่านตามที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่าการอ่านมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ อ่านออกเสียงและอ่านในใจไม่ว่าจะเป็นการอ่านประเภทใดผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านนั้นด้วยจึงจะเกิดประโยชน์

ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่าน เป็นหัวใจของการอ่านเพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่าน ไม่สามารถจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านแล้ว ก็จะไม่สามารถนำความรู้ ความคิดจากสิ่งที่ตนอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ ขวาล แพร์ตกุล (2520 : 134) ได้กล่าวถึงความหมายของความเข้าใจการอ่านว่า

... ความเข้าใจ คือ ความสามารถในการผสมแล้วขยายความรู้ ความจำให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ความเข้าใจเป็นสมรรถภาพขั้นต้น ชนิดแรกของตัวปัญญา เป็นความหมายของสมองที่จะคิดแปลง ปรับปรุงความรู้ให้มีรูปลักษณะใหม่ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่แปลกออกไป แต่ยังมีอะไรบางอย่างคล้ายคลึงของเดิมอยู่บ้าง ซึ่งผู้ที่กระทำได้นั้น ต้องมีคุณสมบัติ 4 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง รู้ความหมายและรายละเอียดย่อย ๆ ของเรื่องนั้นมาแล้ว ประการที่สอง รู้ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างข้อความย่อย ๆ เหล่านั้น ประการที่สาม สามารถอธิบายชี้แจงสิ่งเหล่านั้นให้ผู้อื่นทราบได้ด้วยภาษาของตนเอง ประการสุดท้าย สามารถตอบและอธิบายสิ่งที่มีสภาพเดียวกับที่เคยรู้มาแล้วได้...

สำหรับพฤติกรรมของความเข้าใจนั้น แครธวอล (Krathwohl. 1963 : 25 - 26) มีความเห็นคล้ายคลึงกันว่า ความเข้าใจเป็นพื้นฐานสำคัญของปัญญา ซึ่งสามารถแสดงออกด้วยพฤติกรรม 3 ประการ คือ ประการแรก การแปลความเรื่องราวเดิมให้เป็นคำใหม่ ภาษาใหม่ ประการที่สอง การตีความ เป็นการเก็บความเดิมมาจัดลำดับเนื้อเรื่องใหม่ เปรียบเทียบความสำคัญและความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ของเรื่องจนเป็นข้อสรุปได้ ประการที่สาม การขยายความคิดโดยอาศัยความสัมพันธ์กับสถานการณ์เดิม

นอกจากนี้ ไวน์ไรท์ (Wainwright. 1972 : 36 - 38) กล่าวถึงธรรมชาติของความเข้าใจในการอ่านว่าผู้อ่านที่มีความเข้าใจในสิ่งที่ตนอ่าน จะต้องมีลักษณะที่สามารถเก็บใจความสำคัญตีความหมายใจความและแนวคิด สรุปเรื่องและประเมินค่าสามารถเชื่อมความรู้ที่ได้กับประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้ได้

กล่าวโดยสรุป ความเข้าใจในการอ่าน คือความสามารถในการคัดแปลงและย่อรวมกัน มีคุณสมบัติหลายประการ คือ การแปลความ ตีความ ขยายความและประเมินค่า โดยเชื่อมความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจคำศัพท์ สามารถเรียงลำดับความได้ จับความคิดสำคัญได้ สังเกตความสัมพันธ์ของข้อความที่อ่านได้ แยกประเภทและสรุปความได้

องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน

องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านนั้น สมศักดิ์ สินธุระเวช (2528 : 26) ได้กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจในการอ่านของเด็กจะอยู่ในระดับสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ คือ

1. ชนิดของความเข้าใจในการอ่าน เด็กแต่ละคนจะจับใจความแตกต่างกันตามประสบการณ์เดิม และวัตถุประสงค์ในขณะนั้นว่า ต้องการอ่านเพื่อเก็บใจความสำคัญ ทารายละเอียดที่สำคัญ ศึกษา คำแนะนำต่าง ๆ คาดการณ์เรื่องที่อ่าน หาคุณค่าของสิ่งที่อ่าน สรุปเรื่องหรือเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น และอ่านเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสำหรับนำไปใช้
2. พิสัยของความเข้าใจในการอ่าน เด็กจะอ่านได้ดีขึ้นและถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับพิสัยของหมู่คำที่เด็กแต่ละคนจะสามารถอ่านเข้าใจได้ สติปัญญา ประสบการณ์เดิมและความยากง่ายของข้อความ
3. ความถูกต้องของความเข้าใจในการอ่าน ย่อมแตกต่างกันตามวัย ประสบการณ์ และความยากง่ายของข้อความที่อ่าน
4. ระดับความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เป็นต้นว่า สติปัญญา ความสามารถในการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ วิธีการอ่านและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน
5. ความเร็วของความเข้าใจในการอ่าน ต้องมีความเข้าใจศัพท์ ความสามารถในการนึกเห็นภาพสิ่งที่อ่าน ความยากง่ายของข้อความ ชนิดข้อความและสิ่งอื่น ๆ อีกที่ครูอาจพบเห็น

บอนด์ และทิงเกอร์ (Bond and Tinker. 1957 : 234 - 235) องค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านมีพื้นฐานมาจาก

1. การเข้าใจความหมายของคำ เป็นรากฐานสำคัญของความเข้าใจในการอ่าน ถ้าเข้าใจความหมายของคำศัพท์ชัดเจนและกว้างขวาง

2. การเข้าใจหน่วยความคิด เพื่อให้เข้าใจประโยค เด็กจะต้องอ่านเป็นหน่วยความคิด คือ แบ่งอ่านเป็นกลุ่มคำให้ได้ความหมายของคำที่ต่อเนื่องเป็นกลุ่ม ๆ แทนการอ่านทีละคำจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในแต่ละประโยค

3. การเข้าใจประโยค คือ การเอาหน่วยความคิดย่อยมาสัมพันธ์กันจนได้ความเข้าใจประโยค

4. การเข้าใจตอน คือ ความสามารถที่จะนำประโยคแต่ละประโยคในตอนนั้น ๆ มาสัมพันธ์กัน จึงอ่านได้เข้าใจดีขึ้น

5. การเข้าใจเรื่อง คือ จะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างข้อความสำคัญ ๆ ในแต่ละตอน

จะเห็นว่า องค์ประกอบของความเข้าใจในการอ่าน มีองค์ประกอบหลายประการที่ต้องฝึกฝนจนเกิดทักษะ จึงสามารถอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปความ ตีความ หรือเข้าใจในสิ่งที่อ่านอย่างถ่องแท้ ดังนั้น ในการสอนอ่านผู้สอนควรคำนึงถึงความสำคัญขององค์ประกอบเหล่านี้ด้วย

✧ ระดับความเข้าใจ

ในเรื่องความเข้าใจในการอ่านนั้น ดอลล์แมน และคนอื่น ๆ (Dallman and others. 1974 : 166)

แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจข้อเท็จจริง (Factual Level) หมายถึง ความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือที่เขียนไว้

2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ (Interpretation) คือ ความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความ ตีความ และแปลความจากเรื่องที่อ่านได้

3. ระดับความเข้าใจขั้นประเมินค่า (Evaluation Level) คือ ความสามารถในการประเมินค่า สิ่งที่ผ่านมาโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านพิจารณาตัดสิน

จวีลักษณ์ บุญะภาณุจน (2524 : 75) ได้จัดระดับความเข้าใจในการอ่านซึ่งแตกต่างกัน ตามจุดประสงค์และความสามารถของผู้อ่านไว้คล้ายคลึงกันของ Dallman และคนอื่น ๆ ไว้เป็น 3 ระดับ เช่นเดียวกันดังนี้

1. การอ่านเอาเรื่อง (Literal Reading) การอ่านระดับนี้ บ่งชี้แล้วว่า ผู้อ่านหนังสือออก อ่านได้ อ่านแล้วรู้เรื่องราวเรื่องอะไร เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร ผู้อ่านจะใช้ความสามารถด้านความจำเป็นส่วนใหญ่

2. การอ่านแปลความ ตีความ ขยายความ (Interpretive Reading) ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถนอกเหนือไปจากการอ่านเอาเรื่อง คือ ต้องจำเรื่อง ต้องแปลความ ต้องขยายความ เป็นระดับความเข้าใจที่สูงไปกว่าระดับอ่านเอาเรื่อง

3. การอ่านขั้นวิจารณ์ (Critical Reading) การอ่านระดับนี้ ต้องใช้ความสามารถของสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับอ่านเรื่อง การแปลความเป็นพื้นฐาน ต่อจากนั้นผู้อ่านจะต้องอาศัยประสบการณ์ของตนเองหรือความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมินค่า ช่วยในการตัดสินใจ วินิจฉัยเรื่องและข้อความที่ตนอ่าน

วลัยลักษณ์ อาทิตย์เที่ยง (2529 : 27 - 28) ได้เสนอว่า ผู้เรียนที่มีองค์ประกอบและพื้นฐานของความเข้าใจในการอ่านต่างกัน จะมีระดับความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันไปด้วย ดังนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร หมายถึง ความเข้าใจเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือที่เขียนไว้เป็นระดับอ่านหนังสือออกแล้วรู้เรื่องราว เป็นเรื่องอะไร เกี่ยวกับใคร ผู้อ่านระดับนี้ใช้ความจำเป็นส่วนใหญ่

2. ระดับความเข้าใจขั้นตีความ เป็นระดับความเข้าใจที่สูงกว่าความเข้าใจตามตัวอักษรในระดับนี้ ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถมากขึ้น คือ ต้องใช้ประสบการณ์ของตน ช่วยในการทำความเข้าใจโดยการสรุปความ ตีความและแปลความจากเรื่องที่อ่าน

3. ระดับการประเมินผล ในระดับนี้ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถทางสติปัญญาขั้นสูงสุด โดยอาศัยการอ่านระดับความเข้าใจตามตัวอักษร และการตีความเป็นพื้นฐานแล้วใช้ประสบการณ์ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า มาช่วยในการตัดสินใจ วินิจฉัยเรื่องราวที่อ่านว่า อะไรบ้างเป็นความจริง และอะไรบ้างที่เป็นจินตนาการ อะไรบ้างที่เป็นความคิดเห็น ตลอดจนประเมินผล ความเชื่อถือได้ของเรื่องราวที่อ่านและประเมินผลในแง่ความคิดเห็นส่วนตัว ว่า มีคุณค่า มีความเหมาะสมถูกต้องเป็นที่ยอมรับหรือไม่ในแง่ใด

4. ระดับความซาบซึ้ง ในระดับนี้ผู้อ่านจะต้องมีอารมณ์ตอบสนองตามเนื้อเรื่องและภาษาของผู้เขียน ตลอดจนการสร้างภาพพจน์ และการแสดงออกทางอารมณ์จากเรื่องราวที่ได้อ่าน

จะเห็นว่าผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยด้านนี้ ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป ทักษะต่าง ๆ ในการอ่านเพื่อความเข้าใจในแต่ละระดับของการอ่านมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันและมีความสำคัญต่อความเข้าใจของผู้อ่าน ดังนั้น ผู้สอนอ่านจึงจำเป็นต้องตระหนักถึง ความสำคัญดังกล่าว เพื่อจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์ในการอ่านให้เหมาะสมกับระดับชั้นอายุ และความสามารถในการอ่านของนักเรียน

ขั้นตอนและวัตถุประสงค์ของการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีดังนี้ (มานิต บุญประเสริฐ, 2526 : 4)

1. การอ่านเพื่อตอบคำถาม ใคร อะไร เมื่อไร ที่ไหน อย่างไร หรือทำไม การตั้งคำถามเหล่านี้จะช่วยให้จับประเด็นในการอ่านง่ายขึ้น
 2. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ คือ จับประเด็นว่า ผู้เขียนต้องการที่จะเสนอข้อคิดเห็นอะไร การหาประเด็นสำคัญขึ้นอยู่กับลักษณะและความยาวของย่อหน้าและเรื่องด้วย ตามปกติแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ ในบางครั้งผู้เขียนจะมีประโยคใดประโยคหนึ่งเป็นใจความสำคัญ ประโยคอื่น ๆ เป็นรายละเอียดประกอบ หรือย่อหน้าที่เป็นพรรณนาโวหาร ผู้อ่านจะต้องสรุปประเด็นสำคัญเอง
 3. การอ่านรายละเอียดที่สำคัญ การอ่านเพื่อเข้าใจรายละเอียดที่สำคัญเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการอ่านเพื่อการศึกษา การเก็บรายละเอียดที่สำคัญก็อาจคล้ายกับทักษะการฟังที่ต้องสังเกตข้อความบางอย่างหรือลักษณะของคำที่แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ตามมาเป็นรายละเอียด
- การที่ผู้อ่านเข้าใจความหมายของตัวอักษร สามารถตีความและวิจารณ์เรื่องที่อ่านได้นั้น เป็นระดับหนึ่งขอความเข้าใจในการอ่าน โดยมีวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่อตอบคำถามที่ผู้อ่านเกิดความสงสัย จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และเก็บรายละเอียดของการอ่าน ทั้งนี้วิธีที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่านดังกล่าว มี 2 ประการ คือ
1. ก่อนอ่านตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน โดยถามตนเองว่าต้องการจะทราบอะไรในการอ่านแต่ละครั้ง
 2. เมื่อทราบจุดมุ่งหมายแล้ว ควรเลือกวิธีการอ่านด้วย ปรับอัตราเร็วในการอ่านให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและลักษณะของเรื่องที่อ่าน

ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่าน

๕. ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่าน

การศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนอ่านมีความสำคัญในด้านที่จะนำไปวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับธรรมชาติ การอ่านของคนเรา แลปป์และฟร็ด (Lapp and Flood, 1983 : 162) ได้รวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับการสอนอ่านจากนักจิตวิทยาหลายท่าน พอจะสรุปเป็นทฤษฎีการสอนอ่านได้ 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีที่ยึดเนื้อหาเป็นหลัก (Text - Based) ถือว่าเนื้อเรื่องเป็นจุดเริ่มต้นในการอ่าน การถอดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการอ่าน การอ่านเป็นการวิเคราะห์หน่วยย่อย ๆ ของหน่วยใหญ่ ดังนั้นการอ่านจึงต้องวิเคราะห์สระ และพยัญชนะแต่ละตัวแล้วนำมารวมเป็นคำ ๆ พยางค์ แล้ววิเคราะห์คำในประโยคว่ามีความหมายอย่างไร ทฤษฎีนี้มีลักษณะตรงกับทฤษฎีของกระบวนการล่างขึ้นบน (A Bottom - Up Process View of Reading)

2. ทฤษฎีที่ยึดผู้เรียนเป็นหลัก (Knowledge - Based) หรือโลกทัศน์ (Schema View) ถือว่าผู้อ่านเป็นแหล่งที่มาของความหมายที่ได้จากการอ่าน เพราะผู้อ่านเป็นผู้มีประสบการณ์ โลกทัศน์ ความรู้ ความเชื่อต่าง ๆ โดยนำสิ่งเหล่านี้มาช่วยในการแปลความหมายในกระบวนการอ่านนั้น ๆ ทฤษฎีนี้มีลักษณะตรงกับทฤษฎีกระบวนการบนลงล่าง (A Top - Down View of Reading)

3. ทฤษฎีที่ยึดเนื้อหาและผู้เรียนร่วมกัน ซึ่งถือว่าการตอบสนองตัวอักษรลำดับเหตุการณ์และโครงสร้างประโยค ต้องนำมาใช้พร้อมกับความเข้าใจในกลุ่มคำ ซึ่งผู้อ่านต้องนำความรู้ทางภาษาไปสู่การแปลความหมายจากเนื้อเรื่อง ทฤษฎีนี้เรียกว่า ทฤษฎีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ในการอ่าน (The Interactive Process View of Reading)

สรุปทฤษฎีในการสอนอ่านมี 3 แนว คือ ทฤษฎีที่ยึดเนื้อหาเป็นหลักในการอ่าน ทฤษฎีที่ยึดผู้เรียนเป็นหลักในการอ่าน และทฤษฎีที่ยึดเนื้อหาและผู้เรียนร่วมกัน ในการสอนอ่านปัจจุบันใช้ทฤษฎีที่ยึดเนื้อหาและผู้เรียนร่วมกัน โดยผู้เรียนจะต้องนำความรู้ที่มีเกี่ยวกับโครงสร้างของเรื่อง มาเป็นความรู้เดิมในการอ่าน/เพื่อสามารถอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องได้ตรงกับจุดมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่องของผู้เขียน

2. ทฤษฎีสกีม (Schema Theory)

ทฤษฎีสกีมเป็นทฤษฎีที่อิงปรัชญาของคานต์ (Kant) ที่มีความเชื่อว่ามนุษย์จะเข้าใจเหตุการณ์ได้ดี ก็ต่อเมื่อเหตุการณ์นั้นสอดคล้องกับความรู้เดิมที่มนุษย์มีอยู่ในสมอง ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงเน้นความสำคัญของความรู้เดิม

ทฤษฎีสกีมเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ การแทนที่ความรู้และการที่ตัวแทนความรู้ช่วยให้การใช้ความรู้สะดวกขึ้นในหลาย ๆ ทาง นักทฤษฎีสกีมกล่าวว่า ความรู้ทั้งหมดถูกบรรจุไว้ในหน่วยเฉพาะที่เรียกว่าสกีม นอกจากตัวความรู้แล้วในหน่วยเฉพาะเหล่านี้ยังบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการใช้ความรู้เหล่านี้

สกีมแต่ละสกีมเป็นตัวแทนความรู้เกี่ยวกับมโนภาพ (Concept) ใด มโนภาพหนึ่งพร้อมด้วยรายละเอียดที่เชื่อมโยงมโนภาพดังกล่าวกับเครือข่ายขององค์ประกอบต่าง ๆ ของมโนภาพนั้น

สกีมของมนุษย์ได้มาจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของตนเมื่อได้มาแล้วก็จะเก็บไว้ในความจำและนำมาใช้เป็นตัวทำนาย (Predictors) เมื่อพบเห็นสิ่งที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งที่ตนบันทึกไว้ในความจำ

สกีมเป็นตัวแทนความรู้เกี่ยวกับมโนภาพทั้งหมด กล่าวคือมโนภาพของสถานการณ์ เหตุการณ์ ลำดับเหตุการณ์ การกระทำ และลำดับของการกระทำ ซึ่งตรงกับที่รัมเมลฮาร์ท (Rumelhart, 1987 : 4) ได้ให้ความหมายว่า ทฤษฎีสกีม หมายถึงโครงสร้างข้อมูลที่ใช้แทนความหมาย ของความคิดรวบยอดกว้าง ๆ ที่สะสมไว้ในความทรงจำ ข้อมูลต่าง ๆ ที่สะสมไว้ อาจเป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งของ สถานการณ์ทั่วไป เหตุการณ์

ในการอ่าน สกีมเป็นฐานความรู้ไว้รองรับข้อมูลที่เข้ามาใหม่ ถ้าข้อมูลนี้เชื่อมโยงเข้ากับสกีมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่ก็จะอ่านได้เข้าใจ

สกีมทำหน้าที่หลายอย่าง ดังนี้

1. เป็นช่องที่เปิดไว้ดูดซึมข้อมูลใหม่ เช่น ผู้อ่านมีสกีม "ของหวาน" เช่น "ฟอยทอง" "ลอดช่องน้ำกะทิ" เมื่อผู้อ่านได้เรียนรู้ขนมอีกชนิดหนึ่งที่มักจะรับประทานภายหลังที่รับประทานอาหารคาวแล้ว เช่น "วุ้นกะทิ" ผู้อ่านก็จะนำ "วุ้นกะทิ" ไปบรรจุไว้ในช่องที่เปิดไว้ในสกีม "ของหวาน" อีกรายการหนึ่ง

2. ช่วยให้ผู้อ่านเห็นว่าอะไรสำคัญ เมื่อพบคำยาก "สก็มาในการอ่านคำยาก" จะกำหนดให้ผู้อ่านตัดสินใจว่าจะเลือกใช้วิธีการใดในการหาความหมายของคำยากนั้น เช่น จะเดาความหมายโดยใช้ร่องรอยจากบริบท หรือจะเก็พพจนานุกรม

3. ช่วยให้ผู้อ่านรู้จักอนุมานรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน ตัวอย่างเช่นผู้อ่านที่มีสก็มา "กีฬาลูกบอล" จะบอกชนิดกีฬาและขนาดของลูกบอลได้ เมื่อได้อ่าน 2 ประโยคต่อไปนี้

"เขาคบลูกบอลเต็มแรง"

"เขาเตะลูกบอลเต็มแรง"

4. ช่วยในการสรุปย่อ คือ ช่วยผู้อ่านแยกแยะข้อความที่สำคัญมากและสำคัญน้อย สก็มาเป็นตัวแทนความรู้ทุกระดับนามธรรม ตั้งแต่สังขารจนถึงความหมายของคำแต่ละคำ สก็มาในระดับสูงสำคัญกว่าสก็มาในระดับต่ำ ในการสรุปย่อเนื้อหา ผู้มีสก็มา "นิทาน" จะให้ความสำคัญต่อคติสอนใจมากกว่าตัวละครการกระทำหรือเหตุการณ์

5. ช่วยการจำ สิ่งที่ผู้อ่านจำ คือ สิ่งที่ตนตีความแล้ว ดังนั้นผู้อ่านจึงจำสิ่งที่ตนตีความแล้วได้มากกว่าข้อเขียนที่อ่านทั้งหมด

ทฤษฎีสก็มากับการอ่าน

เมื่อเราทฤษฎีสก็มา มาอธิบายการอ่าน ก็คือการที่ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้ ก็ต้องอาศัยความรู้เดิมของผู้อ่านมาสัมพันธ์กับบทอ่าน การทำความเข้าใจคำ ประโยค หรือบทอ่านเป็นเพียงความเข้าใจโดยใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์เท่านั้น สำหรับกระบวนการตีความ แปลความ ขยายความ และสรุปความ ต้องอาศัยหลักของการนำสิ่งที่อ่านมาคิดพิจารณากับความรู้เดิมโดยใช้กระบวนการทางสมองที่ผู้อ่านมีโครงสร้างความรู้เดิมอยู่มาช่วยในกระบวนการนี้ ทั้งนี้เพราะข้อเขียนเป็นเพียงข้อมูลทางภาษาที่ผู้เขียนเตรียมให้ผู้อ่านเท่านั้น ผู้อ่านจึงจำเป็นต้องสร้างความหมายขึ้นโดยนำความรู้เดิมที่มีอยู่มาสัมพันธ์กับข้อเขียนตามหลักการของทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิมถือว่า ผู้อ่านและเขียนต่างก็มีโครงสร้างของความรู้เป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ ดังนั้นเมื่อผู้เขียนถ่ายทอดความรู้ความคิดเห็นซึ่งเป็นโครงสร้างความรู้เดิมออกมาเป็นงานเขียนแล้ว งานเขียนนั้นก็จะเป็นตัวแทนของโครงสร้างความรู้ของผู้เขียน ถ้าความรู้ของผู้อ่านและผู้เขียนแตกต่างกันมาก ผู้อ่านจะไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน

ชนิดของสก็มาที่เกี่ยวกับการอ่าน คาร์เรลล์ และอีสเตอร์ไฮลด์ (Carrell and Eisterhold. 1983 : 560) ได้แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. รูปแบบ (Formal Schemata) คือ โครงสร้างของงานเขียนที่เป็นลักษณะต่าง ๆ เช่น ข้อเขียนที่เป็นนิทาน บทความ ข้อเขียนแบบพรรณนา เป็นต้น

2. เนื้อหา (Content Schemata) คือ โครงสร้างความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องเนื้อหาในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่น ผู้ที่เป็นหมอก็จะมีความรู้เดิมเกี่ยวกับการแพทย์ ถ้าให้หมออ่านบทความทางการแพทย์ก็ย่อมอ่านเข้าใจได้เร็วกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นหมอ เป็นต้น

ดังนั้นความรู้เดิมของผู้อ่านจึงมีส่วนช่วยอย่างมากในกระบวนการอ่าน เช่น ตอบคำถามในเรื่อง แยกแยะรายละเอียดของเรื่อง จับใจความสำคัญ แปลความ ตีความ ขยายความ และสรุปความ พอจะสรุปได้ว่า โครงสร้างความรู้เดิมของผู้อ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการสร้างความเข้าใจในการอ่าน

แนวทางในการนำทฤษฎีสักยภาพมาปฏิบัติในการสอนอ่าน

1. ตรวจสอบว่านักเรียนรู้อะไรแล้วบ้าง

ครูที่มีความเชื่อในทฤษฎีสักยภาพเห็นพ้องกันว่าความรู้ที่นักเรียนมีเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังอ่านมีผลต่อความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ด้วยเหตุนี้ครูจึงให้ความสำคัญกับความรู้ที่นักเรียนมี แต่ก็ไม่ใช้เรื่องที่ง่ายนัก ในการค้นหาว่านักเรียนมีความรู้แค่ไหน การทดสอบและการสังเกตอาจจะบอกได้ส่วนหนึ่ง แต่ก็เชื่อถือได้ไม่มากนัก ครูจึงจำเป็นต้องหาเครื่องมือที่จะประเมินความรู้เดิมที่นักเรียนมีก่อนที่จะอ่าน เรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. กระตุ้นนักเรียนให้นำความรู้เดิมออกมาใช้

วิธีการที่ครูจะกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความรู้เดิมที่ตนเมื่อมีดังนี้คือ

2.1 ให้มีการอภิปรายในชั้นและพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ ครูให้

นักเรียนดูชื่อเรื่อง แล้วถามนักเรียนว่าเมื่อเห็นชื่อเรื่องแล้วนักเรียนนึกถึงอะไรบ้าง ครูจะให้นักเรียนแต่ละคนพูดถึงสิ่งที่ตนนึกได้ แล้วครูจะเขียนไว้บนกระดาน ในช่วงของการระดมความคิดนี้ ถึงแม้จะมีนักเรียนบางคนพูดในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่องอยู่บ้าง แต่ครูก็จะได้ข้อมูลจำนวนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่องที่จะให้นักเรียนอ่าน ซึ่งครูจะได้ใช้ข้อมูลส่วนนี้เป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนนึกถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต่อไป ครูอาจสรุปโดยกล่าวว่า "ดูเหมือนเราจะได้เรื่องเกี่ยวกับ... พอสมควรทีเดียว แต่เรายังไม่ได้อ่านกันเลย ก่อนจะอ่านเราลองมาช่วยกันสรุปสักประโยคซิว่าเรารู้อะไรบ้างเกี่ยวกับ..."

2.2 ใช้แผนภาพแสดงเครือข่ายความหมาย (Semantic Mapping)

วิธีนี้เป็นวิธีที่ครูสามารถตรวจสอบภูมิหลังของนักเรียนที่มีต่อเรื่องที่จะอ่านได้อย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น การระดมความคิดจากนักเรียนยังเป็นไปในรูปแบบเดียวกับวิธีที่ 1 ที่ได้กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ ครูยังคงถามนักเรียนว่า เมื่อนักเรียนเห็นชื่อนี้/คำนี้/เรื่องนี้ นักเรียนนึกถึงอะไร ?" แล้วครูก็จะเขียนสิ่งที่นักเรียนบอกบนกระดาน แต่แทนที่ครูจะเขียนไปเรื่อย ๆ ที่ไหนก็ได้บนกระดาน ครูจะจัดหัวข้อเรื่องของสิ่งที่นักเรียนกล่าวถึง ตัวอย่างเช่น ครูถามนักเรียนว่าเมื่อเห็นคำว่า "ผึ้ง" นักเรียนนึกถึงอะไรบ้าง นักเรียนก็อาจจะบอกว่าสัตว์ แมลง เกษตรดอกไม้ น้ำผึ้ง ฯลฯ ครูจะจัดหัวข้อและนำคำเหล่านี้มาเขียนไว้ได้หัวข้อ เช่น คุณลักษณะ ประโยชน์ ที่อยู่อาศัย ฯลฯ เมื่อการระดมความคิดสิ้นสุดแล้ว ครูก็จะนำข้อมูลที่ไดจากนักเรียนมาสร้างแผนภาพแสดง ความหมาย ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นเครือข่ายกัน

แผนภาพแสดงความหมายนี้เป็นทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการกระตุ้นให้นักเรียน นำความรู้เดิมที่ตนเองออกมาใช้ และเป็นทั้งเครื่องมือประเมินที่ครูใช้วัดว่านักเรียนมีความรู้เดิม มากน้อยเพียงใด นอกจากจะใช้เป็นกิจกรรม "ก่อนอ่าน" แล้วนักเรียนอาจจะใช้แผนภาพแสดง ความหมายนี้เป็นเครื่องชี้ว่า "ระหว่างอ่าน" และใช้ทบทวนในกิจกรรม "หลังอ่าน" ได้อีกด้วย

2.3 ให้ข้อคิดทั่ว ๆ ไป (Advance Organizer) เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ครูอาจเขียนหรือพูดให้นักเรียนฟังก็ได้

2.4 ใช้คำถามก่อนอ่าน (Prequestions) การที่ครูหรือนักเรียนตั้ง

คำถามก่อนอ่านเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนนำความรู้เดิมออกมาใช้ นอกจากนั้นยังเป็นการช่วย ตั้งจุดประสงค์ในการอ่านอีกด้วย ทั้งนี้เพราะนักเรียนจะอ่านเพื่อตอบคำถามที่ตนเองตั้งหรือครู ตั้งขึ้นมา ตัวอย่างเช่น ครูให้นักเรียนอ่านเรื่อง "หินและกรวด" ครูก็จะเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนระดมความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนรู้เรื่อง "หิน" และ "กรวด" แล้ว ครูก็จะเขียนสิ่งที่นักเรียนบอกบนกระดาน ซึ่งอาจจะมีส่วนข้อเท็จจริง ข้อสังเกต และประวัติความเป็นมาของหิน และกรวด แต่แทนที่ครูจะใช้แผนภาพแสดงความหมาย ครูให้นักเรียนตั้งคำถามที่นักเรียนคิดว่า จะหาคำตอบได้จากเรื่องที่ตนจะอ่าน คำถามที่นักเรียนอาจจะถามได้คือ

หินและกรวดต่างกันอย่างไร ?

หินและกรวดมาจากไหน ?

หินและกรวดมีอยู่ทั่วโลกหรือไม่ ?

มนุษย์สร้างหินได้หรือไม่ ?

หินและกรวดมีประโยชน์อย่างไร ?

ในกรณีเช่นนี้ครูจะใช้คำถามที่นักเรียนตั้งเป็นจุดประสงค์ในการอ่านของนักเรียน วิธีการตั้งคำถามโดยใช้ข้อมูลที่นักเรียนบอกและครูเขียนไว้บนกระดานนี้ เป็นวิธีการกระตุ้นความรู้เดิมของนักเรียน และยังทำให้นักเรียนจดจำเนื้อหาที่อ่านได้แม่นยำขึ้น

2.5 ใช้ภาพ ภาพเป็นตัวกระตุ้นความรู้เดิมได้เป็นอย่างมาก เมื่อนักเรียนเห็นภาพนักเรียนก็จะระลึกถึงสิ่งที่ตนเคยรู้เกี่ยวกับภาพนั้น ๆ

3. เพิ่มเดิมความรู้เดิมให้แก่นักเรียน

ถ้าครูคิดว่าความรู้เดิมของนักเรียนมีอิทธิพลต่อความเข้าใจสิ่งที่อ่านครูก็จะต้องเพิ่มเดิมความรู้เดิมให้แก่นักเรียน ซึ่งครูอาจทำได้ดังนี้

3.1 เพิ่มเดิมบนพื้นฐานของสิ่งที่นักเรียนรู้แล้ว

3.2 ให้ข้อมูลเบื้องต้นโดยพูดเล่าเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านให้นักเรียนฟัง

3.3 ให้นักเรียนดูภาพถ่าย ภาพวาด แผนที่ แผนภูมิ กราฟ และภาพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะอ่าน

3.4 สร้างประสบการณ์ในชีวิตจริงให้นักเรียนได้เห็น ได้สัมผัส ได้เดินทางไปเที่ยวยังสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อ่าน

3.5 สร้างประสบการณ์อ้อมโดยส่งเสริมให้อ่านอย่างกว้างขวาง ในกรณีที่ครูไม่อาจสร้างประสบการณ์ตรงดังที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 3.4 ได้ ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนอ่านสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์โดยอ้อมให้แก่นักเรียน

3.6 ปรับสก็มาที่มีอยู่และสร้างสก็มาใหม่ ในการปรับสก็มาที่มีอยู่ วิธีหนึ่งที่ครูอาจทำคือ ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. บอกทุกสิ่งทุกอย่างที่นักเรียนสังเกตเห็นเกี่ยวกับ "หัวข้อเรื่อง"
- ข. ข้อเท็จจริงหรือสิ่งที่เกิดขึ้นใดบ้างที่ไปด้วยกันได้
- ค. อะไรคือสิ่งที่ผูกพันรายการเหล่านี้เข้าด้วยกัน

- ง. เราจะเรียกแต่ละกลุ่มว่าอย่างไร
- จ. รายการต่าง ๆ ที่มีอยู่เข้าได้กับกลุ่มเดียวเท่านั้นหรือไม่
- ฉ. ลองพยายามหาวิธีจัดกลุ่มรายการต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยวิธีอื่นบ้าง
- ช. อะไรคือสิ่งที่ผูกพันรายการเหล่านี้เข้าด้วยกัน เมื่อมีการจัด

กลุ่มใหม่

- ญ. เมื่อมีการจัดกลุ่มเหล่านี้แล้ว มโนภาพหรือสัณฐานที่เราได้อยู่ขณะนี้

มีอะไรบ้าง

ในขณะที่นักเรียนตอบคำถามข้างต้นนี้ นักเรียนได้กระทำสิ่งต่อไปนี้คือ

- ก. บอก/เขียน ข้อสังเกตของตนออกมาเป็นรายการ
- ข. จัดกลุ่ม/ประเภท รายการเหล่านี้
- ค. บอกพื้นฐานในการจัดกลุ่ม/ประเภท
- ง. ให้อีกกลุ่ม/ประเภท
- จ. ตรวจสอบการจัดกลุ่ม/ประเภท
- ฉ. พิจารณาจัดกลุ่ม/ประเภท แบบอื่นที่แตกต่างจากเดิม
- ช. บอกพื้นฐานในการจัดกลุ่ม/ประเภทแบบใหม่
- ญ. สรุปโดยการจัดกลุ่ม/ประเภทขั้นสุดท้าย

4. เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม

วิธีการที่ครูจะเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมของนักเรียน มีดังนี้

1. พยายามหาสัณฐานที่นักเรียนมี เพื่อนำมาเปรียบเทียบ เช่น นักเรียนไม่มีสัณฐาน "บึง" แต่นักเรียนรู้จัก "แม่น้ำ" และ "คลอง" ครูก็ต้องพยายาม สร้างสัณฐาน "บึง" ให้แก่นักเรียนบนพื้นฐานของสัณฐานเดิม คือ แม่น้ำ และคลอง ซึ่งเป็นแหล่งน้ำเหมือนกัน แต่ขนาด กว้างแคบ และประโยชน์ใช้สอยอาจต่างกัน

2. แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ใหม่และความรู้เดิม

วิธีการหนึ่งคือ ให้นักเรียนสังเกตความสัมพันธ์ ด้านชนิดหรือประเภท ความสัมพันธ์ด้านตัวอย่าง และความสัมพันธ์ด้านลักษณะ (ศิริรัตน์ นิละคุปต์, 2537 : 1 - 10)

3. จิตวิทยาในการสอนอ่าน

คาโรลล์ (Carroll. 1964 : 188) กล่าวถึง จิตวิทยาการอ่านว่ามี
หลักสำคัญ ควรยึด 3 ประเภท คือ

1. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการวางเงื่อนไข
ในการเรียนการสอน มีความมั่นคงถาวรในการเรียนอ่าน การฝึกอ่านแต่อย่างเดียวยังอาจไม่
เพียงพอที่จะทำให้เด็กเรียนอ่านหรือจำคำได้ ต้องอาศัยการเสริมแรงด้วย

2. การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยพลันของเด็ก แต่
เกิดหลังจากเด็กได้ลองผิดลองถูกมาหลายครั้งแล้ว เช่น เด็กเห็นคำว่า "กิน" มาก่อนแล้วพบ
คำว่า "บิน" เด็กก็จะอ่านว่า "กิน" แต่เมื่อได้รับการสอนหรือได้ลองสะกดดู เด็กก็จะอ่านคำว่า
"บิน" ได้ถูกต้อง

3. ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ เพียเจต์กล่าวว่า ความรู้คือประสบการณ์ที่ได้
รับการสะสม (Cumulative) มาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า
ภายนอกแล้วได้ผลลัพธ์นั้นไว้ในตัว เมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีกเด็กจะค่อยผสมผสาน
(Assimilation) ความรู้ใหม่กับความรู้เก่าเข้าด้วยกันกับประสบการณ์ที่จะเกิดความคิดต่าง ๆ
ไปใช้ในการทำปฏิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

4. การพัฒนาการอ่านเพื่อใช้ประโยชน์

1. การสอนอ่านเพื่อหาคำตอบ เป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องฝึกอันดับแรกหลังจาก
อ่านได้แล้ว

การสอนอ่านเพื่อให้หาคำตอบ นับเป็นกิจกรรมสำคัญยิ่งที่ครูสามารถใช้
เป็นตัวนำไปสู่การฝึกอ่านเพื่อใช้ประโยชน์ได้หลายรูปแบบ จนอาจกล่าวได้ว่า จะช่วยให้เด็ก
ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดและคิดหลายรูปแบบ อันเป็นเป้าหมายของหลักสูตรทุกยุคทุกสมัย
ก็ว่าได้ หากขาดการฝึกที่จะพัฒนากลไกในด้านนี้แล้ว การจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่ม
ประสบการณ์จะไร้ความหมาย หรือไม่ก็เกิดผลเสีย เพราะด้วยเหตุเหล่านี้

1.1 การอ่านเพื่อหาคำตอบ จะใช้ตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านทั้ง
3 ระดับ คือ ความเข้าใจ ข้อเท็จจริง การคิดหาเหตุผลและการประเมินผลหรือวิจารณ์สิ่งที่อ่าน
ได้

1.2 การอ่านเพื่อหาคำตอบ สามารถที่จะใช้ตรวจสอบขั้นตอนที่จะปฏิบัติ หรือควรปฏิบัติโดยการลำดับเหตุผล เหตุการณ์ว่าควรจะปฏิบัติตามขั้นตอนใดก่อนหลังอย่างไรได้ดี ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการคิดแบบวิเคราะห์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์

1.3 การอ่านเพื่อหาคำตอบ ย่อมใช้ตรวจสอบความเร็วในการอ่านได้ดี ทางหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ตัวบ่งบอกถึงความคล่องตัว หรือทักษะในการคิด

1.4 การอ่านเพื่อหาคำตอบ จะช่วยให้ครูสามารถฝึกกระบวนการสอน ย่อความโดยการถอดโครงเรื่อง อันจะเป็นแนวทางในการสอนแต่งความอย่างมีระบบได้อีกด้วย

1.5 การอ่านเพื่อหาคำตอบ จะเป็นเรื่องบ่งบอกถึงผลและเหตุผล ที่มาของการคิดคำนวณได้อย่างคล่องแคล่ว เช่น การคิดเลขในใจ เป็นต้น

1.6 การอ่านเพื่อหาคำตอบ อาจนำไปสู่การสรุปแนวความคิด ทลอมรวม ความคิดหรือข้อเรื่องได้ดี

1.7 การอ่านเพื่อหาคำตอบ ย่อมใช้ในการค้นคว้าในการสอน อภิปราย ที่ใช้ความรู้จากการค้นคว้าเฉพาะเรื่องได้ดี

1.8 การอ่านเพื่อหาคำตอบ ย่อมใช้ประโยชน์ในการประเมินเรื่อง ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการวิจารณ์ ตัดสินใจทั้งปวง และการปรับตน

การสอนอ่านเพื่อหาคำตอบเป็นกฎเกณฑ์สำคัญของการใช้ประโยชน์ รวมทั้งสามารถจะช่วยฝึกให้ได้กลวิธีและพัฒนาโลกที่จะนำไปสู่หรือเชื่อมโยงสัมพันธ์ไปสู่ การเขียน และความเป็นตัวของตัวเองที่จะแสดงความคิดเห็น และเสริมจินตนาการ ที่อาจนำไปสู่ความริเริ่มในกิจการทั้งปวง ที่เราอาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาความสามารถ (ทักษะในการใช้ความรู้) ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ประการแรก ควรสอนอ่านให้รู้แหล่งคำตอบที่จะต้องการอ่านออกเสียง เพื่อตรวจสอบคำตอบได้ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการฝึกใช้ประโยชน์ของการอ่าน

ประการที่สอง ควรจะฝึกให้ผู้เรียนหาคำตอบที่เป็นสาระสำคัญของเรื่อง เรื่องย่อ หรือใจความของเรื่องได้ว่า เรื่องที่ตนอ่านนั้นเป็นเรื่องอะไร มีสาระสำคัญอย่างไร ที่ครูจะตรวจสอบผลของการสอนอ่านให้อ่านได้ (Learning to Read) ได้ดี เป็นที่น่าพอใจ หรือไม่เพียงใด เพื่อการปรับปรุงวิธีสอนของตน

ประการที่สาม จากวิธีการฝึกที่กล่าวมาแล้วทั้ง 2 ข้อนี้ จะช่วยให้เด็กสามารถช่วยตนเองในการอ่าน (หนังสือสอนคนหรือนิทานสอนคน) ได้ดีพร้อมที่จะส่งเสริมการอ่านตามลำพังได้ (Independent Reading) ในอันดับต่อไป

ประการที่สี่ จากการที่เด็กฝึกตอบคำถามได้ดี จะบังเกิดผลพลอยได้ที่จะช่วยให้เด็กอ่านแล้วรู้จักตั้งคำถามจากเรื่องราวที่อ่าน การรู้จักตั้งคำถามถามตนเองหรือผู้อื่นจะเป็นตัวสำคัญที่เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนากลไกในการใช้ประโยชน์ของการอ่านในลักษณะอื่น เช่น สอนอ่านเพื่อถอดโครงเรื่อง ย่อเรื่อง และอื่น ๆ เป็นต้น

2. การสอนเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ เป็นกิจกรรมการอ่านที่จะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

โดยปกติการอ่านจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์ที่เรียกกันว่า อ่านเป็น เด็กผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้ช่วยกันสร้างแผนภูมิประสบการณ์หลายลักษณะ ที่มีเรื่องราวที่สัมพันธ์กับบทเรียนและกิจกรรม ที่ใช้อ่านกันมาบ้างแล้ว ในการอ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำนี้ ควรเริ่มจากสิ่งที่เคยประพฤติดูหรือปฏิบัติเพื่อเป็นการฝึกซ้อม หรืออุ่นเครื่องดูก่อน กล่าวคือ

2.1 สร้างแผนภูมิประสบการณ์เกี่ยวกับงานบ้านที่เคยช่วยพ่อแม่ปฏิบัติ เพื่อให้ได้เข้าใจแนวในการปฏิบัติหรือเตรียมการทำงานบ้าน

2.2 สร้างแผนประสบการณ์กิจวัตรในการปฏิบัติตน ว่าควรจะทำอย่างไรตามลำดับขั้นตอนที่เห็นว่าจำเป็น เช่น กิจวัตรประจำวัน ตั้งแต่ตื่นนอน จนจะมาเข้าห้องเรียน

2.3 สร้างแผนภูมิประสบการณ์เกี่ยวกับการเล่น โดยมีลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติตนในการเล่น

จากแผนภูมิประสบการณ์อย่างน้อย 3 รูปแบบนี้ ย่อมจะผ่านการพิจารณาจากเพื่อน ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนดังกล่าว จะช่วยให้เด็กผู้เรียนเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติตน

2.4 ให้อ่านแล้วปฏิบัติตามขั้นตอนของการประดิษฐ์ของเล่นและการประดิษฐ์เศษวัสดุ

2.5 สิ่งที่เด็กผู้เรียนต้องอ่านแล้วปฏิบัติตามก็คือ ทำข้อทดสอบปรนัย หรือทำแบบฝึกหัดของบทเรียนสำเร็จรูป

2.6 ให้อ่านรวมใบสลากยาแล้วนำมาอ่าน เพื่ออธิบายถึงการปฏิบัติตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

2.7 ส่งเสริมให้ดำเนินการทดลองวิทยาศาสตร์ แล้วบันทึกขั้นตอนในการดำเนินการทดลองและสรุปผลทุกครั้งที่มีการทดลอง

2.8 ฝึกสร้างรูปหรือทรงตามขั้นตอนของบทเรขาคณิตภาคปฏิบัติ แล้วตรวจสอบว่าได้รูปทรงตามที่กำหนดให้หรือไม่ หากไม่ได้ผลก็ลองตรวจสอบให้พบว่าบกพร่องทางใด

2.9 ตัดหรือคัดข้อความวิธีประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ จากนิตยสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ แล้วทดลองปฏิบัติ

2.10 ใช้ใบงานโดยปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ให้ได้งานที่ประสงค์ เช่น การประกอบอาหารแล้วอ่านสู่เพื่อนฟัง

จากผลแห่งการฝึกอ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำดังกล่าว ย่อมยังประโยชน์ไปสู่ความเข้าใจที่จะใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่สามารถไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

3. การสอนอ่านเพื่อเข้าใจลำดับเหตุการณ์ เป็นกิจกรรมที่ควรฝึกสืบเนื่องจากการอ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ ซึ่งเป็นการจัดลำดับเหตุการณ์อันเป็นเหตุไปสู่ผลในที่สุด

การสอนอ่านเพื่อเข้าใจลำดับเหตุการณ์ ควรคำนึงควบคู่กับการอ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำ เพราะผลจากการปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นจะเป็นเครื่องช่วยอธิบายได้ว่าทำไมต้องทำอย่างนั้นก่อน และถ้าไม่ทำอย่างนั้นก่อนได้หรือไม่ ทั้งนี้เด็กที่เคยเรียนอ่านนิทานมาแล้ว ย่อมรู้ว่าอะไรเป็นเหตุและผลเป็นอย่างไร และแม้แต่การเล่าเหตุการณ์ หรือเรื่องราวก็ต้องเข้าใจที่จะลำดับเหตุการณ์จึงเล่าเรื่องได้ใจความดี (เป็นการระลึกภาพที่ลำดับเหตุการณ์แล้วจึงเล่าได้ถูกต้อง)

3.1 ให้อ่านนิทานหรือเรื่องราว แล้วตอบคำถามโดยการวิเคราะห์หาเหตุผล โดยใช้คำถาม ทำไม.....เหตุใด.....เพราะอะไร.....ให้ถูกต้อง

3.2 นำคำตอบมาตรวจสอบโดยการอภิปรายคิดหาเหตุผล ให้อธิบายว่าอะไรเป็นเหตุและอะไรเป็นผล

3.3 ให้นักเรียนเลือกประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลแก่กันจากการอ่าน พร้อมสังเกตคำเชื่อม เช่น จึง.....ดังนั้น.....เพราะว่า.....ด้วยเหตุนี้ และอื่น ๆ เป็นสิ่งกำหนดเหตุผลอยู่ด้วย

3.4 ส่งเสริมให้นักเรียนต่อนิทานที่ยังไม่จบให้จบ เพื่อจะทราบว่าเรื่องราวที่ต่อเนื่องมีเหตุผลสมจริงเพียงพอเพียงใด

3.5 ให้นักเรียนอ่านนิทานแล้วฝึกตั้งคำถาม ตอบคำถาม แล้วช่วยกันอภิปราย มีเหตุผลสอดคล้องหรือตอบคำถามได้ตรงประเด็นเพียงใด

3.6 ฝึกให้เล่นเกมเธอถาม - ฉันตอบ จากเรื่องที่อ่าน โดยพิจารณาว่ามีความเข้าใจที่จะถามหรือตอบเพียงใด

3.7 ยกสุภาษิตหรือคำพังเพยที่ขัดแย้งกัน ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันอภิปราย และเหตุผลประกอบความเข้าใจในเหตุผลจากสิ่งที่อ่าน นับเป็นความมุ่งหมายสำคัญส่วนหนึ่งในการสอนอ่าน

4. การสอนอ่านเพื่อถอดโครงเรื่องจากนิทานหรือเรื่องราว จากการฝึกให้อ่านแล้วตั้งคำถามจากเรื่องราวหรือนิทาน แล้วเล่นเกม เธอถาม - ฉันตอบกันเองนี้ ครูกำหนดให้ใช้คำถามเหล่านี้โดยลำดับ

- ใครหรือใครกับใคร
- อยู่ที่ไหน
- ทำอะไรกับใคร
- เหตุเกิดที่ไหน
- เหตุการณ์เป็นอย่างไร
- ผลเป็นอย่างไร

4.1 กำหนดนิทานให้อ่านเป็นกลุ่ม ๆ แล้วตรวจสอบคำตอบโดยการอ่านออกเสียงกันเองภายในกลุ่ม

4.2 ช่วยกันตรวจสอบคำถามทั้งหมดว่าเป็นไปตามลำดับเรื่อง และเฉพาะตอนสำคัญ ๆ หรือไม่

4.3 นำคำถามและขั้นตอนที่ถาม มาตรวจสอบเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม โดยการอภิปราย แล้วหาวิธีการที่จะสรุปให้ได้ว่า แต่ละกลุ่มควรจะตรวจสอบผลงานของกลุ่มได้อย่างไร

4.4 ให้นำเอาคำตอบที่ถูกเหล่านั้นมาเรียงเชื่อมต่อกันโดยลำดับโดยการเพิ่มคำ จึง ก็ เพื่อ หรืออื่น ๆ เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ แล้วอ่านสู่กันฟัง

4.5 ผลของการนำคำตอบมาเรียบเรียงจะได้ความย่อ ควรฝึกอ่านนิทาน และดำเนินการสัก 2 - 3 ครั้ง แล้วจึงฝึกเป็นรายบุคคล

4.6 ฝึกใช้คำถามที่ได้เป็นโครงเรื่อง แล้วช่วยกันแต่งนิทานทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคล

4.7 นักเรียนช่วยกันสรุปว่า คำถามต่าง ๆ นั้นเป็นโครงของเรื่อง

- ใครหรือใครกับใคร เริ่มเรื่อง
- อยู่ที่ไหน
- ทำอะไรกับใคร - คำเนนเรื่อง
- เหตุการณ์ หรืออุปสรรคและปัญหาที่จะต้องแก้ - ปมปัญหา
- อย่างไร เป็นการดำเนินการแก้ปัญหา - การคลี่คลายปัญหา
- ผลเป็นอย่างไร - สรุปผลในการแก้ปัญหา
- สอนหรือให้ประโยชน์อย่างไร - สอนผู้อ่าน ผู้อ่านจะได้

ประโยชน์

5. การสอนอ่านเพื่อเก็บใจความ ย่อความ กิจกรรมที่ต่อเนื่องกับการถอดโครงเรื่องที่ให้นำเอาคำตอบที่ถูกต้องมาเรียบเรียงเป็นความโดยลำดับนั้นเป็นการย่อเรื่องตามที่กล่าวมาแล้ว หากอ่านแล้วได้ความอย่างย่อได้ดียิ่งแสดงว่า การถามตามลำดับเหตุการณ์กับการรู้จักใช้ลักษณะคำถาม (กลไกในการฝึกตามข้อ 3 และ 4 ได้ผล) กิจกรรมการฝึกอ่านเพื่อเก็บใจความที่ควรดำเนินการต่อเนื่อง คือ

5.1 ฟังนิทานแล้วเล่าเรื่องย่อ โดยตอบคำถามตามแนวทางการถอดโครงเรื่องของตนเอง

5.2 จากเรื่องย่อที่เล่านั้น มีความหมายตรงกับหัวเรื่องดีหรือไม่ ควรแก้ไขอย่างไรก็ส่งเสริมให้ตั้งชื่อเรื่องใหม่

5.3 ฝึกให้เล่นเกม ใจความ - พลความ เช่น ฉันไปซื้อข้าวที่ตลาดกับแม่เมื่อเช้านี้ ก็เก็บใจความได้ "ฉันกับแม่ไปซื้อข้าว" หรือเมื่อเห็นว่าลมพัดสม่ำเสมอดี จุติก็เอว้าวออกไปเล่น เก็บใจความได้ว่า "ลมดีจุติก็เล่นว้าว" เป็นต้น ทั้งนี้เน้นเฉพาะใครทำอะไรเท่านั้น ส่วนที่ไหน เมื่อไรนั้น เป็นส่วนขยายคงให้ตัดออกไปเสีย

5.4 อ่านบทความแล้วให้ตั้งชื่อเรื่องแต่ละอนุเขต (Paragraph)

5.5 ชื่อเรื่องของแต่ละอนุเจต ควรได้รับการอภิปรายถึงใจความของชื่อเหล่านั้นว่ามีความหมายตรงกัน หรือทานองเดียวกันใช้ได้

5.6 หลอมรวมและเรียบเรียงชื่อเรื่องเข้าด้วยกัน อ่านและตกแต่งให้ได้ความดี จะเป็นเรื่องย่อ

5.7 หลังจากฝึกตั้งแต่ 5.4 - 5.6 แล้ว สัก 2 - 3 ครั้ง ให้ฝึกขีดเส้นใต้ของบทความแต่ละอนุเจต แทนการตั้งชื่อเรื่องแล้วหลอมรวม และเรียบเรียงความแต่ละอนุเจตเข้าด้วยกันให้ได้ความดี ก็จะเป็นการย่อความ

5.8 จากโครงเรื่องของข้อบทความนั้น ๆ มักจะถอดเป็นโครงเรื่องได้ดังนี้

- บทเกริ่นเรื่องหรืออารัมภบท
- การดำเนินเรื่อง จะกล่าวถึงความหมายของบทความหรือคำศัพท์นั้น
- มีการยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ชัดเจน
- เน้นให้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ ซึ่งให้เห็นโทษแล้วแต่กรณี หากเป็นประโยชน์หรือจำเป็นก็ขอความร่วมมือในการส่งเสริมกิจกรรมนั้น ๆ แต่ถ้าเป็นโทษก็ชี้แนะถึงวิธีป้องกันไว้
- บทสรุป กล่าวเน้นย้ำถึงความสำคัญของเรื่องนั้น

5.9 ควรส่งเสริมให้นักเรียนฝึกเรียบเรียง หรือแต่งความเรื่องเกี่ยวกับนามธรรม เช่น วันสำคัญเกียรติประวัติของบุคคลตัวอย่าง ศาสนหรือสถานที่อยู่ ตลอดจนหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

5.10 ให้นักเรียนอ่านและคัดเลือกผลงานที่ดี พอเป็นแบบอย่างนำมาจัดติดป้ายประกาศหรือรวบรวมทำเป็นเล่มไว้ที่มุมอ่านของห้องเรียน

5.11 ในกรณีที่อ่านแล้วย่อความเรื่องมีคำพิงเพย คำสุภาษิต คำคมต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้ตีความหมาย อภิปรายให้กระจ่าง แล้วให้แต่งนิทานประกอบเรื่องให้เห็นจริง

5.12 ในบางกรณี ถ้าคำคม คำสุภาษิตเหล่านั้น แสดงเป็นภาพได้ ก็ควรส่งเสริมให้นักเรียนวาด จัดภาพประกอบเรื่องราว หรือแสดงให้เห็นเป็นรูปแบบพิธีกรรมต่าง ๆ ประกอบ พร้อมด้วยคำอธิบายด้วยเช่นกัน

6. การสอนอ่านเพื่อค้นคว้ารายงาน ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนของเราส่วนใหญ่จะคิดเพียงพอ ครูเป็นผู้สื่อความรู้แต่ฝ่ายเดียว หากเราสามารถพัฒนาเทคโนโลยีในการอ่านเพื่อการต่าง ๆ นับแต่ต้นมาได้ดีแล้ว ย่อมจะช่วยให้เด็กผู้เรียนสามารถที่จะใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เรียนรู้ด้วยตนเองที่นับว่าเป็นประโยชน์สูงสุดส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ ยังฝึกให้เด็กได้พัฒนาการอ่านหลายรูปแบบที่เสริมสร้างนิสัยให้รักการอ่านได้ดียิ่งขึ้น

6.1 กำหนดหัวข้อให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า จากหนังสืออ่านประกอบ ที่ให้ความรู้ในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ โดยการฝึกให้ทำงานเป็นกลุ่มก่อน แล้วจึงฝึกเป็นรายบุคคล

6.2 กำหนดแนวและวิธีการค้นคว้าโดยการอ่าน

ย่อความ รู้ โดยอธิบายความหมาย ตลอดจนที่มาแห่งความรู้เรื่องนั้น ๆ

ยกตัวอย่างประกอบเรื่องราวแห่งความรู้นั้น ๆ

แนะประโยชน์

สรุปผลการค้นคว้า

ในการค้นคว้าเป็นกลุ่มควรส่งเสริมให้รู้จักแบ่งงาน เน้นความรับผิดชอบ ส่งเสริมความถนัดและใช้การประชุมปรึกษาหารือ

6.3 ครูควรเสนอแนะและช่วยนักเรียนเตรียมการรายงาน ตลอดจนให้กำลังใจและเอาใจใส่อย่างทั่วถึง แม้จะต้องแก้ไข ก็ควรแก้ไขโดยละมุนละม่อม ไม่ทำลายน้ำใจเด็กผู้เรียน

การใช้กิจกรรมการอ่านเพื่อค้นคว้ารายงาน ย่อมจะช่วยเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าการรู้จักค้นคว้าจากการอ่าน ย่อมเป็นทักษะสำคัญในการดำรงชีวิตและปรับปรุงตนเองอย่างสำคัญ

7. การสอนอ่านอย่างพินิจหรือไตร่ตรอง เป็นการอ่านที่จะต้องใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตน เพื่อเป็นเครื่องกลั่นกรองสิ่งที่อ่านโดยการประเมินหรือวิจารณ์

- ค้นหาส่วนดีของเรื่องที่อ่านว่าดี อย่างไร มีประโยชน์ในด้านใด
- มีอะไรที่เป็นส่วนบกพร่อง ทั้งเนื้อเรื่อง เหตุผล ภาษา หรือแหล่งที่มาแห่งความรู้
- เสนอแนะเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ยกเว้นนิทานเชิงเพื่อฝัน)

7.1 ส่งเสริมให้อ่านนิทาน เรื่องราว หรือข่าวเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ามีความสมจริง สมเหตุสมผล มีความเป็นไปได้ ด้วยวิธีการเหล่านี้ย่อมจัดการเชื่อมโยงกลางได้ดี

7.2 การจะตัดสินใจ จำเป็นต้องหาหลักฐานเหตุผล หรือข้อมูลจนแน่ใจได้ว่า สมเหตุสมผล อ้างอิงได้อย่างแน่ใจ จึงตัดสินใจหรือเชื่อในสิ่งนั้น ๆ

7.3 หากเป็นตำราทางวิชาการให้เปรียบเทียบในหัวเรื่องเดียวกัน ที่ผู้แต่งต่างกันก็จะทราบได้ว่าเล่มใดมีคุณภาพ น่าเชื่อถือเพียงใดหรือไม่

7.4 ฝึกให้วิจารณ์บทความ ข่าวเหตุการณ์ ว่าให้ความรู้ความเข้าใจ และมีแนวโน้มไปยังไปในทางใด อันได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่น ๆ อาจส่งผลถึงให้เข้าใจได้ว่า หนังสือพิมพ์รายวัน รายปักษ์ แต่ละสำนักพิมพ์เน้นหนักที่จะเสนอข่าวทางใดแบบใดด้วย

การฝึกอ่านอย่างพิถีพิถันจะช่วยให้เด็กผู้เรียนรู้จักคิดหาเหตุผลในเรื่องราว และเหตุการณ์ทั้งปวงได้ดี มีผลต่อการปรับตัวอย่างยิ่ง

การอ่านอย่างพิถีพิถันจะไม่ทำให้เกิดการหลงผิด หลงเชื่อ ก่อนหาทางพิสูจน์ความจริง

8. การสอนอ่านบทร้อยกรอง บทร้อยกรองทั้งหลายเป็นวรรณกรรมที่มุ่งใช้รูปแบบความประณีต และความสามารถพิเศษของผู้ประพันธ์ที่จะเลือกสรรถ้อยคำมาสร้างความไพเราะ เกะกะกินใจ ที่นอกจากให้ความรู้แล้ว ยังมุ่งให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านได้ดี

8.1 การฝึกอ่านบทร้อยกรองจะต้องฝึกอ่านโดยหาคำสัมผัสก่อนอื่น (Reading by Scanning)

8.2 เมื่อฟังครูอ่าน หรือเพื่อนอ่านเพื่อเป็นแบบอย่างจะได้รู้ว่าการกำหนดคำสัมผัส ตามข้อ 8.1 เน้นให้เห็นการลงจังหวะสัมผัสอย่างไร

8.3 ฝึกอ่านเองเป็นกลุ่ม ๆ ให้พร้อมเพรียง เน้นการลงจังหวะสัมผัสได้ถูกต้องด้วยการอ่านออกเสียงฟังสำเนียงให้ได้ความไพเราะเพลิดเพลิน

จะเห็นได้ว่า บทเพลงก็เป็นร้อยกรองชนิดหนึ่งที่มีการลงจังหวะสัมผัสที่ดี

8.4 ผูกถ้อยร้อยกรอง บทประพันธ์โดยใช้คำสามัญแทนลงในคำศัพท์ เพื่อสร้างความเข้าใจบทประพันธ์ได้ดี และความเข้าใจดังกล่าว จะเป็นเครื่องส่งเสริมสนับสนุนให้เห็นคุณค่าของบทประพันธ์หรือบทร้อยกรอง คำคล้องจองให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น

8.5 ครูจำเป็นต้องโน้มน้าวให้เห็นคุณค่าของบทประพันธ์ทั้งในด้านความไพเราะ เนื้อหา ตลอดจนความประณีต บรรจง และรูปแบบการเลือกใช้ถ้อยคำได้ดี เพื่อให้เด็กผู้เรียนได้เห็นจริง

การพัฒนากลไกในการอ่านเท่าที่กล่าวอย่างย่อมานี้ จะช่วยให้ครูเห็นว่า ขอบข่ายในการสอนอ่านนั้น มิได้เพียงแต่เน้นการอ่านได้อ่านออกเท่านั้น จะต้องมุ่งให้อ่านเป็น และอ่านเป็นในหลาย ๆ ลักษณะ ซึ่งจะต้องฝึกให้ครบกระบวนการของการพัฒนากลไกในการอ่าน ที่ผู้เรียนจะได้ทั้งความรู้ความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านและได้วิธีการที่จะใช้พัฒนาทักษะในการเรียนอ่านของตนเองได้ดี อันสืบเนื่องมาแต่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน (ทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน) โดยการอ่านตามลำพังได้เป็นอย่างดี จึงจะนับว่าการสอนอ่านที่เป็นจุดศูนย์กลางแห่งการพัฒนาทักษะทางภาษา ได้รับการส่งเสริมอย่างพอเพียงและต่อเนื่องที่จะช่วยให้การพัฒนาองค์ประกอบอื่น เช่น การพูด การฟัง การเขียน และหลักภาษาได้ดี สมเจตนาธรรมแห่งหลักสูตรที่ปรับปรุงในปัจจุบันและอนาคต.....ได้ดี (บันลือ พงกษะวัน, 2534 : 132 -- 137)

การสอนอ่านในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

การสอนอ่านภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 นี้ วิธีสอนจะแตกต่างไปจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 กล่าวคือ การสอนอ่านจะเน้นการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของเรื่อง สามารถจับประเด็นสำคัญ จัดลำดับเรื่อง ทารายละเอียดของเรื่อง หาเหตุและผล สรุปความจากเรื่องที่อ่านได้ และยังมุ่งที่จะเสริมสร้างทักษะการสะกดคำ การนำหลักภาษามาใช้ในการพูด และการเขียนให้ถูกต้อง มุ่งฝึกทักษะการเขียนเรียงความตามโครงสร้างของเรื่อง การตอบคำถาม การเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนในชีวิตประจำวัน ให้มีนิสัยรักการเขียนและรักการอ่าน เพื่อการแสวงหาความรู้ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในภายภาคหน้า (กรมวิชาการ, 2536 : คำนำ)

แนวทางและขั้นตอนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แนวการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ ตามคู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ได้กำหนดแนวการสอนตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการสอนอ่านในใจ มี 3 ขั้นตอน

1.1 ขั้นเตรียมการอ่าน เป็นขั้นตอนการวางพื้นฐานการอ่าน

1.1.1 สร้างประสบการณ์พื้นฐานของบทเรียน โดยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่อ่าน

1.1.2 อ่านคำใหม่และคำยาก

1.1.3 ตั้งจุดประสงค์การอ่าน

1.2 การอ่านในใจ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 อ่านสำรวจ โดยการอ่านข้าม ๆ (Skimming) แล้วตั้งคำถาม - ตอบคำถาม

1.2.2 อ่านพินิจพิจารณา (Read) เป็นการอ่านเพื่อทราบรายละเอียดหาคำตอบของเรื่อง

1.3 กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

1.3.1 อ่านบทเรียน

1.3.2 นักเรียนช่วยกันเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

1.3.3 ตรวจสอบข้อความจากบทอ่าน

1.3.4 เล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง

1.3.5 นักเรียนเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง ตรวจสอบจากบทอ่านเพื่อแก้ไขสันวนภาษา

1.3.6 ตอบคำถามและทำแบบฝึกหัด

2. ขั้นอ่านออกเสียง

2.1 อ่านแบบฝึกอ่านในหนังสือเรียน

2.1.1 ขั้นฝึกอ่านออกเสียง

2.1.1.1 อ่านตามครู

2.1.1.2 อ่านสะกดคำ

2.1.1.3 อ่านตามลำพัง

2.1.2 ขึ้นหลังฝึกอ่าน

2.1.2.1 คัดไทย

2.1.2.2 เขียนไทย

2.1.2.3 แต่งประโยค

2.2 อ่านออกเสียงบทเรียนในหนังสือเรียน

2.2.1 เตรียมการอ่าน

2.2.2 ฝึกอ่านจากบัตรคำ แถบประโยค

2.2.3 อ่านออกเสียง

2.2.3.1 พังครอ่าน ดูหนังสือตามใบ

2.2.3.2 อ่านเป็นกลุ่ม เป็นแถว เป็นรายบุคคลกับครู

2.2.3.3 อ่านเป็นกลุ่ม เป็นแถว กับเพื่อน ขณะเดียวกัน

เด็กอ่อนอ่านกับครู

2.2.3.4 ฝึกอ่านตามลำพัง

2.2.4 กิจกรรมหลังอ่านออกเสียง

2.2.5 คัดข้อความที่ชอบ 3 - 4 บรรทัด

2.2.6 นำคำแต่งประโยค

2.2.7 ทำแบบฝึกหัด

3. ขั้นการใช้ภาษาและหลักภาษา

3.1 คัดไทย เขียนไทย แต่งประโยค

3.2 ศึกษาจากความรู้ทางภาษาในหนังสือเรียน

3.2.1 อ่านความรู้ทางภาษา

3.2.2 อภิปรายกระจำความคิด

3.2.3 สรุปลงเป็นกฎเกณฑ์

3.2.4 นำกฎเกณฑ์ไปสู่การฝึกการทำแบบฝึกหัด

3.2.5 ประเมินผลการเรียน

4. ขั้นการเชิงสร้างสรรค์

- 4.1 นำแผนภาพโครงเรื่องมาสู่ความคิดจากแนวคิดของบทเรียน
- 4.2 นำแนวคิดมาเทียบเคียงและโยงกับประสบการณ์เดิม
- 4.3 เล่าประสบการณ์เดิม
- 4.4 เขียนแผนภาพโครงเรื่องใหม่โดยปรับตัวละคร เหตุการณ์ และฉากของเรื่อง
- 4.5 เล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง
- 4.6 เขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องและแก้ไขสำนวนโวหาร

5. ขั้นพัฒนาทักษะทางภาษา

- 5.1 เกม
- 5.2 บทบาทสมมติ
- 5.3 สถานการณ์จำลอง
- 5.4 เพลงและศึกษาคำในบทเพลง
- 5.5 การใช้พจนานุกรม
- 5.6 การฝึกสะกดคำ
- 5.7 การเขียนสมุดเล่มใหญ่และเล่มเล็ก
- 5.8 การอ่านหนังสือเพิ่มเติมในห้องสมุด
- 5.9 การทำแผนภูมิรวบรวมคำยาก คำควบกล้ำ อักษรนำ
- 5.10 อ่านหนังสือเพิ่มเติมในห้องสมุด
- 5.11 จัดทำสมุดย่อเรื่องที่อ่าน
- 5.12 จัดทำบัตรแนะนำหนังสืออ่านในห้องสมุดโดยมีชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง

ราคาหนังสือ เน้นเรื่องย่อของหนังสือ ความคิดเห็นที่ควรแนะนำให้ผู้อื่นอ่าน

- 5.13 เขียนเรื่องราวต่าง ๆ เช่น วิธีทำขนม วิธีเขียนหนังสือให้ได้ผลดี เป็น
การเขียนเชิงแนะนำ

- 5.14 การทำแผนภูมิรวบรวมคำยาก คำควบกล้ำ อักษรนำ

6. ขั้นการอ่านบทหรือกรอง

- 6.1 ขั้นเตรียมการอ่าน
 - 6.1.1 อ่านคำยาก

6.1.3 อ่านแล้วสังเกตรูปและคำศัพท์

6.1.4 สรุปลักษณะคำประพันธ์และคำสัมผัสในบทร้อยกรอง

6.1.5 วิธีการอ่านบทร้อยกรองแต่ละชนิดแล้วหาคำสัมผัสในบทร้อยกรอง

6.2 ขึ้นกิจกรรมหลังฝึกอ่านบทร้อยกรอง

6.2.1 วาดภาพประกอบบทร้อยกรอง

6.2.2 วิเคราะห์เรื่องในบทร้อยกรองแล้วเขียนเป็นถ้อยคำ ส่วนของ

ผู้วิเคราะห์เอง

6.2.3 คัดบทร้อยกรอง

6.2.4 เขียนบทร้อยกรอง

6.2.5 ส่งเสริมการจำบทร้อยกรอง ตอบบทร้อยกรองแต่ละวรรค เป็นต้น

6.2.6 ศึกษารูปแบบการเขียนบทร้อยกรอง แล้วฝึกการเขียนบท

ร้อยกรอง

7. ขึ้นการอ่านบทอ่านเสริม

การอ่านบทอ่านเสริมเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การอ่านแสวงหาความรู้
การสอนนี้ขึ้นตอน ดังนี้

7.1 ขึ้นวางแผนการอ่าน

7.1.1 วางแผนการอ่านบทอ่านเสริม จะอ่านได้เวลาเท่าใด กำหนด
กิจกรรมที่จะทำหลังอ่าน

7.1.2 ครูเขียนกิจกรรมที่ควรทำหลังอ่านลงกระดานดำ เพื่อให้นักเรียน
คัดเลือกทำกิจกรรม

7.2 ขึ้นลงมือปฏิบัติ

7.2.1 อ่านบทอ่านเสริม

7.2.2 ทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้

7.3 ขึ้นเสนอผลงานและประเมิน

7.3.1 นำผลงานเสนอต่อชั้นเรียน และส่งครู

7.3.2 ประเมินผลตนเอง

7.3.3 ครูรวบรวม ข้อบกพร่องมาสอบซ่อมเสริมและแก้ไข

8. การสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริม (Remedial Instruction)

เด็กอ่อน - สอนซ่อม

เด็กปานกลางและเด็กเก่ง - สอนเสริม

การสอนแก้ไข (Corrective Instruction)

เด็กอ่อน - เด็กปานกลาง - เด็กเก่งที่มีข้อบกพร่องการเรียนรู้หรือมีเจตคติไม่ดี

ต่อการเรียน ต้องสอนแก้ไข (บรรเทา กิตติศักดิ์. 2537 : เอกสารหมายเลข 7)

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ จะดำเนินการศึกษาในขั้นตอนการอ่านในใจ โดยเฉพาะกิจกรรมหลังการอ่านในใจ ซึ่งกำหนดให้ทำแผนภาพโครงเรื่องเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านเข้าใจ เนื่องจากการอ่านในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถทำแผนภาพโครงเรื่อง (Story Mapping) ตามเรื่องที่อ่าน (บรรเทา กิตติศักดิ์. 2537 : เอกสารหมายเลข 7)

เอกสารเกี่ยวกับแผนภาพโครงเรื่อง

"การสร้างแผนภาพ" (Mapping) ศิริรัตน์ นิละคุปต์ กล่าวว่า มีผู้เขียนบทความวิชาการต่างประเทศกล่าวถึงการสร้างแผนภาพแตกต่างกันไป เช่น เรียกว่าการสร้างแผนภาพความรู้ (Cognitive Mapping) การสร้างแผนภาพความคิด (Idea Mapping) การจดบันทึกที่มีรูปแบบ (Patterned Notetaking) แผนความนึกคิดที่สร้างขึ้น (Construct Procedure) ข้อคิดเห็นทั่วไปที่แสดงออกในรูปภาพ (Graphic Overview) ข้อคิดเห็นทั่วไปที่มีโครงสร้าง (Structured Overview) แผนภูมิแสดงกระบวนการ (Flowcharting) สายใยของความหมาย (Semantic Webs) การสร้างแผนภาพความหมาย (Sematic Mapping) ทั้งนี้สรุปแล้วแต่ผู้เขียนบทความเหล่านี้จะนำวิธีการดังกล่าวนี้ไปใช้อย่างไร แต่ไม่ว่าจะนำไปใช้ในกรณีใด อาจกล่าวได้ว่าการสร้างแผนภาพคือวิธีการจดบันทึกหลังจากนักเรียนอ่านเรื่องจบแล้ว

การสร้างแผนภาพ ทำให้ผู้อ่านต้องคิด ต้องเลือกสรรข้อมูลที่จะนำเข้าไปใส่ไว้ในแผนภาพและตัดข้อมูลบางส่วนออกไป ผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์ ประเมินและให้เหตุผลอย่างมีวิจารณญาณผู้อ่านจะต้องเรียงเรียงและจัดประเภทข้อคิดต่าง ๆ ให้ตรงกับแนวคิดที่ผู้เขียนใช้ในการเรียบเรียง (ศิริลักษณ์ นิละคุปต์. 2537 : เอกสารหมายเลข 2)

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย กล่าวว่า ผู้สอนควรสอนการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องโดยใช้
 โคอะแกรม (Mapping) เพื่อช่วยผู้เรียนในการดึงใจความสำคัญของเรื่อง เช่น การลำดับ
 เรื่อง การโยงใจความสำคัญของเรื่องที่สัมพันธ์กัน เช่น เป็นเหตุเป็นผลกัน เป็นปัญหาและการ
 แก้ไขปัญหานั้น การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของเรื่อง นอกจากนี้ยัง
 เกี่ยวกับการให้รายละเอียดของเรื่องอีกด้วย ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลจากการ
 อ่าน และสรุปความคิดด้วยตนเอง ควรใช้เวลาในการอภิปรายและสนทนาเรื่องในแต่ละหน้า
 อย่างละเอียดอย่าใจร้อน เพราะการฝึกอ่านโดยใช้ความคิดประกอบการอภิปรายจะช่วยฝึก
 นักเรียนให้เคยชินกับการอ่าน โดยใช้กระบวนการทางความคิดได้มาก และจะทำให้สามารถ
 อ่านเชิงวิเคราะห์ซึ่งเป็นขั้นตอนของการอ่านขั้นสูงต่อไปในอนาคตได้

ผู้สอนจะทำโคอะแกรมได้ง่ายขึ้น หากทำความเข้าใจและพิจารณาโครงสร้างระดับยอด
 ของข้อความว่ามีลักษณะอย่างไร โครงสร้างระดับยอด (Top - Level Structure)
 หมายถึง แผนการเขียนหรือโครงการเขียนของผู้เขียน หรือของข้อความที่ผู้เขียนใช้กันอยู่โดย
 ทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางในการสื่อความแก่ผู้อ่าน หลักการของการใช้โครงสร้างระดับยอด เพื่อ
 ช่วยในการอ่าน จะได้มาจากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่าน และผู้เขียน ถ้าผู้อ่านเข้าใจ
 โครงการเขียนของผู้เขียนก็จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี และรวดเร็วขึ้นทั้งนี้เพราะสามารถ
 จับใจความสำคัญของเรื่องอ่านได้เร็วขึ้น เพราะทราบว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับอะไร การใช้
 ประสบการณ์เดิมในการอ่าน (Schema) อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอ่าน จะช่วยให้การ
 เคารความและการจับใจความดีขึ้น การมีสมาธิในการอ่าน หรือมีใจจดจ่อต่อการอ่านอย่างตรง
 ประเด็นจะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความสำคัญและจับรายละเอียดของเรื่อง
 ได้และในขณะที่เดียวกันจะจำเรื่องได้ดีอีกด้วย การตีความและขยายความก็ย่อมจะทำให้ดีในลำดับ
 ต่อมา นอกจากนี้ยังจะช่วยให้การเขียนดีขึ้น เพราะจากประสบการณ์การอ่านและการเข้าใจ
 โครงการเขียนดีมาก เมื่อเราเป็นผู้เขียนเอง ก็ย่อมมีแนวทาง ในการวางโครงการเขียน
 เรื่องได้ดีด้วย (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 31 - 32)

บรรเทา กิตติศักดิ์ ได้ให้ความหมายของแผนภาพโครงเรื่องไว้ ดังนี้

แผนภาพโครงเรื่อง คือ โครงเรื่องของข้อมูลหรือความคิดซึ่งเชื่อมโยงกับหัวข้อเรื่อง
 โดยเขียนโครงเรื่องเป็นแผนภาพ หรือเป็นกลุ่มข้อมูล หรือความคิดหรือเป็นแผนผังหรือเป็น
 แผนภูมิ

ประโยชน์ของแผนภาพโครงเรื่อง

1. ช่วยในการสอนคำใหม่
2. ช่วยในการจัดกลุ่มความรู้ของเรื่องที่อ่าน ทำให้จำง่าย
3. ช่วยในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
4. ช่วยในการสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านและการย่อ
5. ช่วยในการเขียนเรียงความ
6. ส่งเสริมการอ่านแบบวิเคราะห์
7. ส่งเสริมการพูด การฟัง การเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบของแผนภาพโครงเรื่อง

1. แบบเหตุการณ์
2. แบบจัดกลุ่มรายละเอียด
3. แบบจัดกลุ่มตามหัวข้อ
4. แบบแผนภาพเปรียบเทียบ
5. แบบตารางเปรียบเทียบ
6. แบบแผนภูมิกังปลา
7. แบบแผนภูมิกิ่ง
8. แบบตารางแก้ปัญหา
9. แบบตารางแยกแยะ
10. แบบแผนภูมิเครือข่ายความคิด
 - 1.1 แบบเหตุการณ์ (นิทาน นิยาย สารคดีเชิงนิยาย)

ใคร

ที่ไหน

เมื่อใด

ทำอะไร (เหตุการณ์ 1)

(เหตุการณ์ 2)

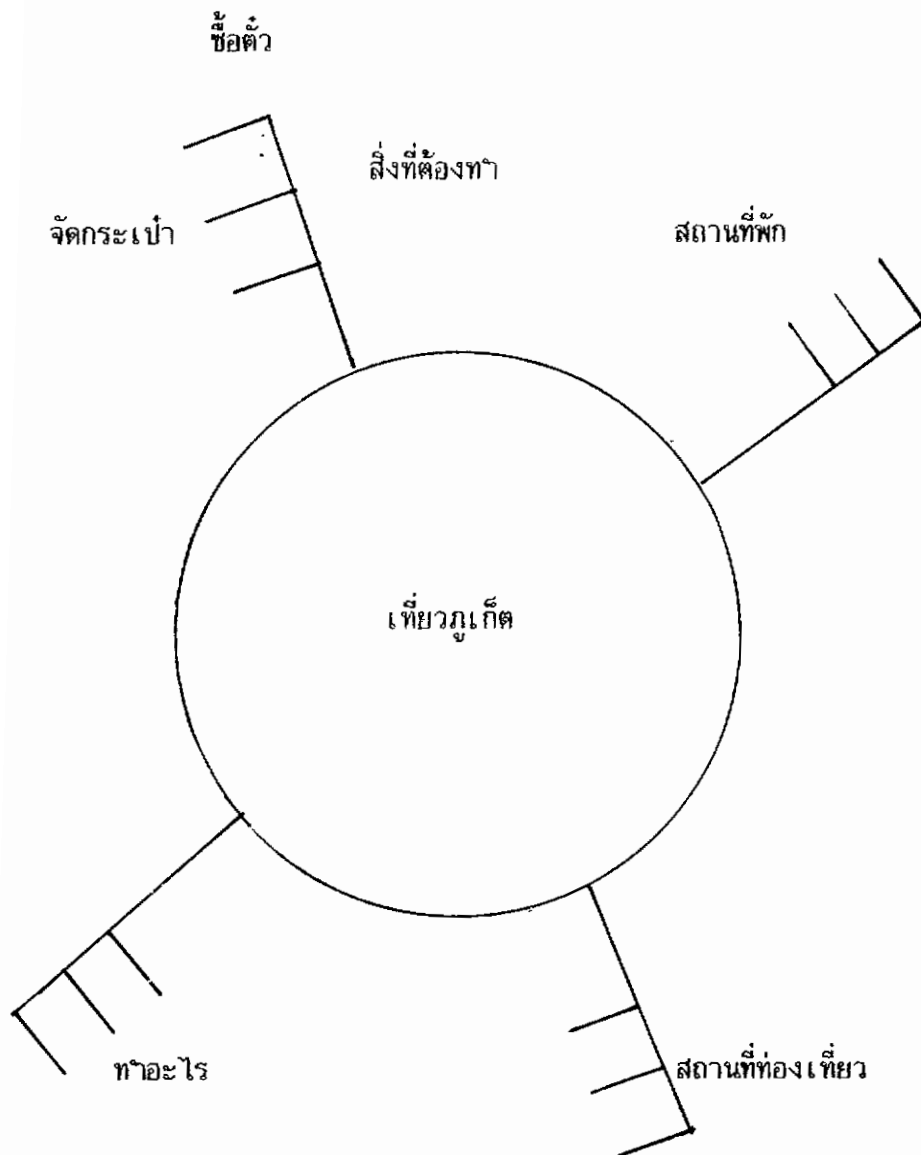
ผลของเหตุการณ์

ข้อคิด

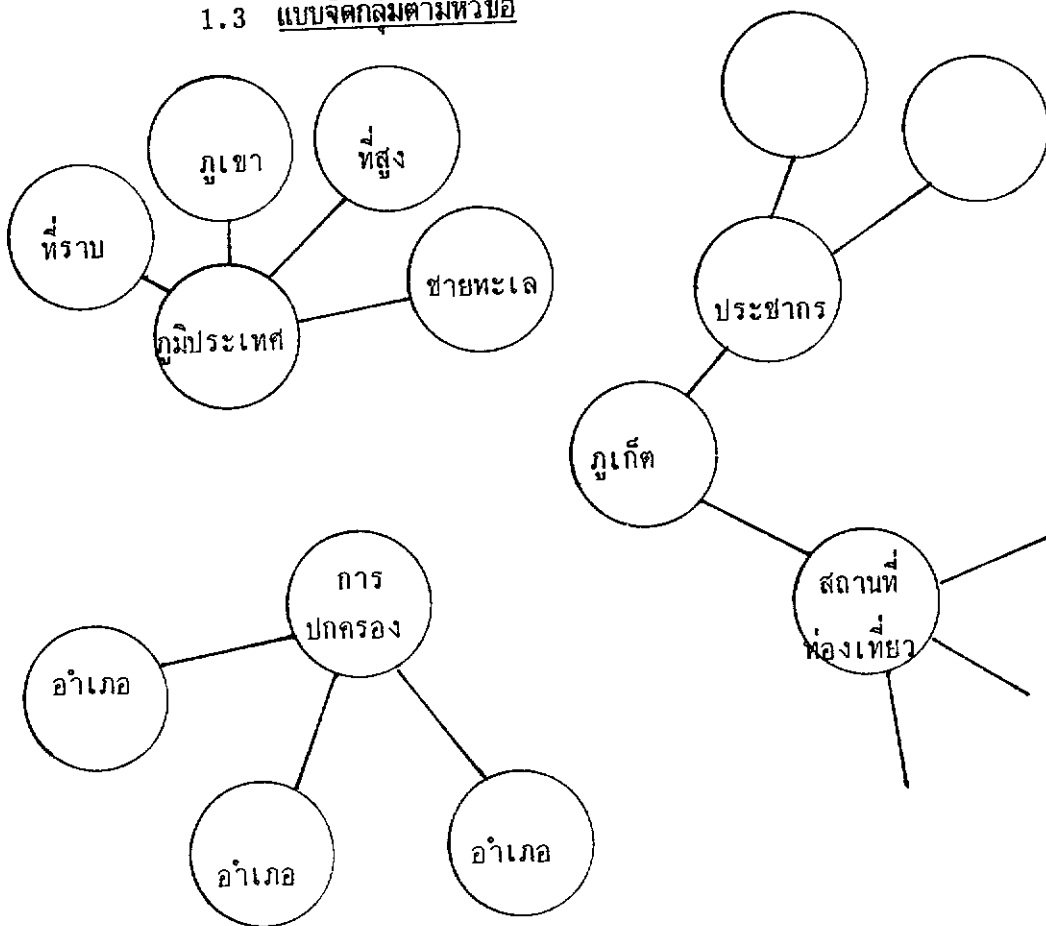
ความรู้ 1.

2.

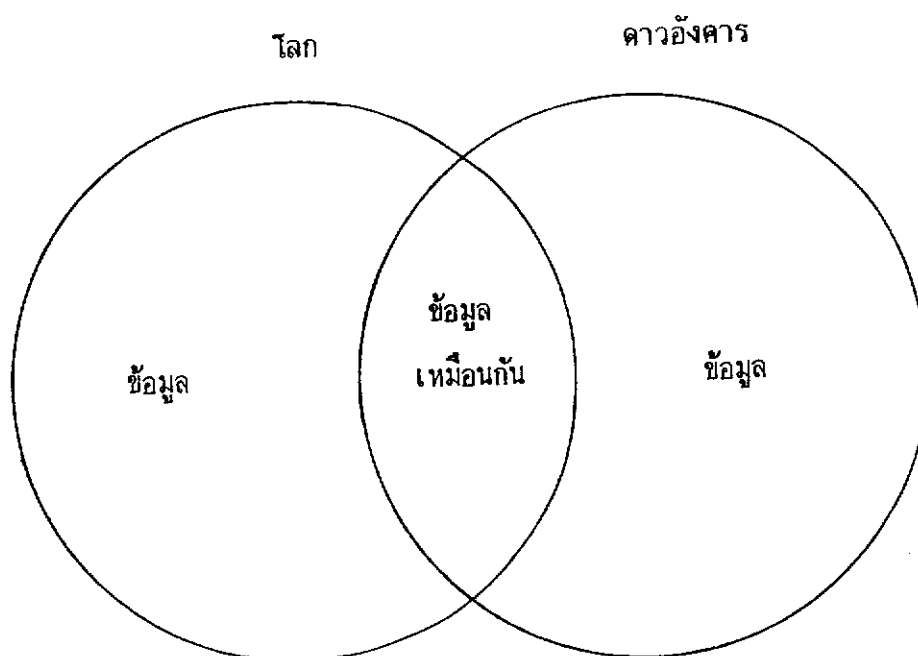
1.2 แบบจัดกลุ่มรายละเอียด

1.3 แบบจัดกลุ่มตามหัวข้อ

1.4 แผนภาพเปรียบเทียบ

1.5 ตารางเปรียบเทียบ

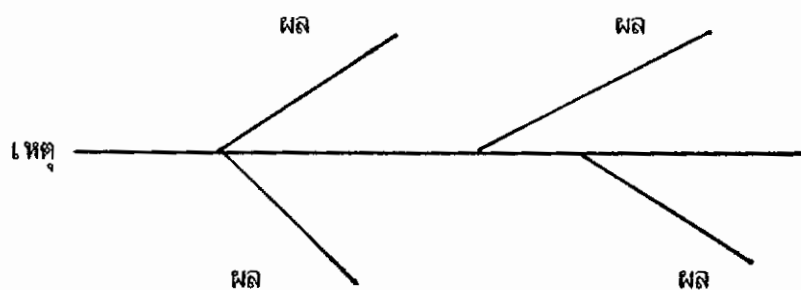
ดาวอังคาร - โลก

โลก

ดาวอังคาร

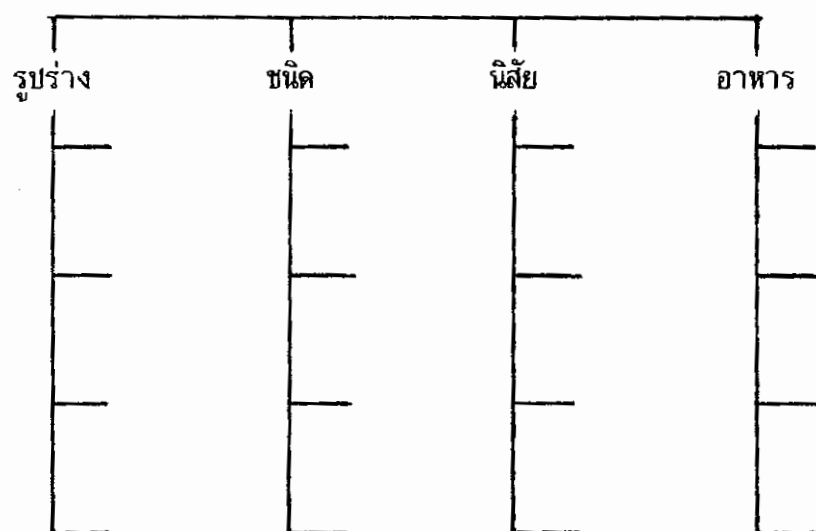
ต่างกัน	เหมือนกัน	ต่างกัน

1.6 แผนภูมิกิ่งปลา การหาเหตุผล

1.7 แผนภูมิกิ่ง การอ่านเนื้อหารายละเอียดของเรื่อง

สุนัข

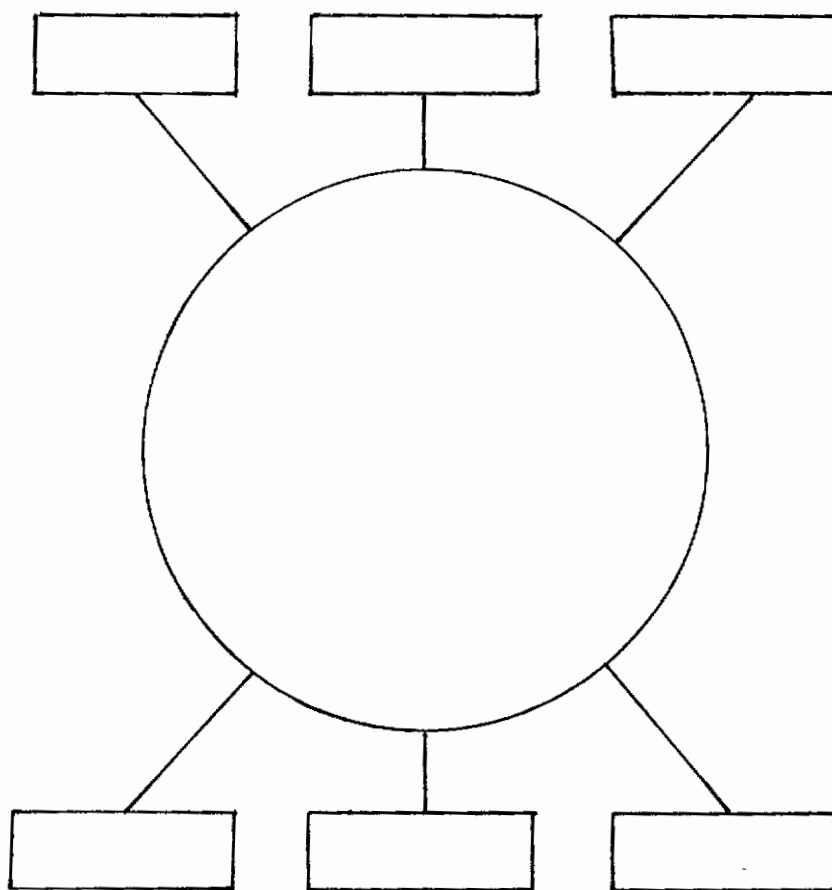
1.8 ตารางแก้ปัญหา

ปัญหา	แก้ไข
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

1.9 ตารางแยกแยะ

การคมนาคม	
ลักษณะ	ประโยชน์
ทางน้ำ	
ทางบก	
ทางอากาศ	

1.10 เครื่องช่วยความคิด

สำหรับในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากเนื้อเรื่องในหนังสือเรียน เป็นประเภท นิทาน นิยาย และสารคดี ลักษณะเนื้อหา จึงเหมาะสมที่จะทำแผนภาพเป็นแบบเหตุการณ์ แบบ เปรียบเทียบ แบบรายละเอียดและแบบแก้ปัญหา

วิธีสอน

1. ทำความเข้าใจเรื่องจากประสบการณ์พื้นฐาน
2. อ่านสารวจคร่าว ๆ หาตัวสำคัญของเรื่องและหัวข้อเรื่อง
3. จัดทำแผนภาพโครงเรื่อง
4. อ่านในใจอย่างละเอียด
5. เขียนข้อมูลในแผนภาพเพิ่มเติมปรับให้สมบูรณ์
6. ตรวจสอบกับท้ออ่าน
7. พูด - เขียนตามแผนภาพ

(บรรพชา กิตติศักดิ์, 2537 : 135 - 142)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาพชุด

ในกระบวนการเรียนการสอน ประสิทธิภาพการรับสารของเด็กประถมศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านความสามารถในการถ่ายทอดของครู การรับรู้ของนักเรียน และความเหมาะสมของสื่อการสอน ดังนั้นสื่อการสอนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา ในด้านการกระตุ้นความสนใจต่อสิ่งที่เรียน เป็นเครื่องช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ กิจกรรม ให้เด็กได้รับประสบการณ์ รูปธรรม เป็นตัวแบบ สำหรับการเรียนรู้ กระบวนการหรือความคิดรวบยอดที่สลับซับซ้อน สร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง ในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างสถานการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของเด็ก แต่การเรียนรู้ของเด็กที่จะมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีการจัดสภาพการณ์ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

สภาพการณ์นี้ประยุกต์แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มเกสตัลท์หรือกลุ่มสนาม ที่เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กเห็นปัญหา และมีความประสงค์จะแก้ปัญหาด้วยการลงมือทำภายในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ดังนั้นครูจึงมีภาระในการจัดสภาพการณ์ที่เด็กจะได้ลงมือทำ โดยไม่หวังให้เด็กมารอฟังครูพูดอยู่ตลอดเวลา สภาพการณ์ที่ครูควรจัดให้มีขึ้นคือ

1. ให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมทุกครั้งที่คุณสอนเรื่องใดไปแล้ว ไม่ปล่อยให้เด็กฟังเฉย ๆ หรือเพียงแค่ลอกหรือจดตามครู นั่นคือให้เด็กได้มีโอกาสเคี้ยวความรู้หรือตักความรู้ใส่ปากแล้ว
2. ให้เด็กตักความรู้ใส่ปากเอง ครูไม่ควรตักความรู้ป้อนใส่ปากนักเรียน หมายความว่าครูไม่ควรผลิผลามบอกนักเรียนทุกเรื่อง ไม่ควรอวดรู้ไปทุกอย่าง ครูควรให้เด็กได้คิดหรือใคร่ครวญด้วยตัวเองก่อน หากเด็กหาคำตอบไม่ได้จริง ๆ จึงค่อยแนะนำคำตอบให้ทีละน้อย
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมครอบคลุมการลงมือปฏิบัติทุกอย่างที่นอกเหนือไปจากการคัดลอกตามครู เช่น การตอบคำถาม การอภิปรายกลุ่ม การทดลองหรือการประกอบกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ โดยจัดให้มีแบบฝึกปฏิบัติ
4. การจัดกิจกรรมทุกอย่างต้องมีเครื่องมือที่จะช่วยให้เด็กประกอบกิจกรรม การที่จะให้เด็กลงมือทำสิ่งใดครูต้องเตรียมเครื่องมือช่วยให้เด็กทำสิ่งนั้น ทั้งนี้ต้องเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเรื่องที่จะเรียน มิใช่คิดอะไรได้ก็บอกให้เด็กทำซ้ำไป
5. เมื่อให้เด็กประกอบกิจกรรมใด ๆ ครูต้องให้เวลามากพอที่เด็กแต่ละคนจะทำกิจกรรมนั้นลงไปได้ เด็กบางคนทำงานช้าเร็วต่างกัน ครูควรกำหนดเกณฑ์เวลาไว้เพื่อให้เด็กหัดทำงานให้ทันเวลา แต่มิใช่เร่งรัดให้เด็กเรียนเพราะครูกลัวสอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร

รูปแบบของสื่อการสอน

การจัดรูปแบบสื่อการสอนทำได้หลายแนว แต่เราสามารถสรุปสื่อการสอนได้เป็น 3 รูปแบบ คือ สื่อประเภทวัสดุ สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ และสื่อการสอนประเภทวิธีการซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงสื่อประเภทวัสดุ

สื่อการสอนประเภทวัสดุ หมายถึงสื่อการสอนที่เป็นวัตถุสิ้นเปลืองใช้แล้วหมดไป หรือผูกได้ง่าย สื่อประเภทวัสดุมีหลายอย่าง จำแนกออกเป็นกลุ่มใหญ่ได้ 2 จำพวก คือ วัสดุที่มีผู้จัดทำจำหน่าย และวัสดุที่ครูจัดทำขึ้นเอง

1. วัสดุการสอนที่มีผู้จัดทำจำหน่าย

วัสดุการสอนประเภทนี้หมายถึง วัสดุการสอนที่มีผู้ทำสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย โดยผลิตออกมาจำนวนมาก ทั้งที่ผลิตมาจากต่างประเทศและที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย วัสดุการสอนระดับประถมศึกษาที่มีผู้จำหน่ายเท่าที่พบประมวลได้ดังนี้

- 1.1 สิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือและตำราในรูปแบบต่าง ๆ มีความยากง่ายตามระดับสติปัญญา
- 1.2 ภาพชุด ได้แก่ ภาพประกอบการสอนแต่ละเรื่อง มีภาพหลายภาพต่อเนื่องกัน ส่วนมากมักมีคำบรรยายภาพแต่มิได้เย็บรวมเป็นเล่ม
- 1.3 แผนภูมิและแผนภาพ ได้แก่ การเสนอเนื้อหาในรูปของแผนภูมิหรือแผนภาพขนาดใหญ่ หากมีหลายแผ่นมีเนื้อหาเกี่ยวโยงกัน ก็เป็นแผนภูมิพลิกเหมาะสำหรับใช้สอนนักเรียนทั้งชั้น
- 1.4 สไลด์และฟิล์มสตริบ เป็นภาพสำหรับฉายอยู่ในรูปของสไลด์ หรือฟิล์มสตริบ อาจมีเสียงบรรยายในเทปบันทึกเสียงเรียกว่า การเสนอเทปประกอบสไลด์ หรือเทปประกอบฟิล์มสตริบ
- 1.5 ภาพยนตร์/เทปโทรทัศน์ เป็นการเสนอเนื้อหาในรูปของภาพยนตร์ที่มีความยาวตั้งแต่ 5 นาที จนถึงครึ่งชั่วโมง
- 1.6 เทปเสียงประกอบตำรา เป็นการเสนอเนื้อหาในรูปของเทปเสียงซึ่งนิยมใช้เทปแบบตลับ และมีตำราหรือหนังสือประกอบ เช่นการสอนภาษาต่างประเทศ
- 1.7 ชุดอุปกรณ์ (Kit) หมายถึงชุดวัสดุที่เตรียมไว้สำหรับสอนเนื้อหาหลาย ๆ อย่าง เช่น ชุดอุปกรณ์การสอนวิทยาศาสตร์ที่มีเคมีภัณฑ์ หลอดทดลองต่าง ๆ เป็นต้น
- 1.8 ชุดการสอน (Package) หมายถึง ชุดการสอนที่เตรียมไว้สำหรับสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเช่น ชุดการสอนเรื่องกบ ซึ่งจะนำไปสอนเรื่องอื่น ๆ ไม่ได้
2. วัสดุการสอนที่ครูจัดทำหรือหามาเอง

วัสดุการสอนประเภทนี้หมายถึง วัสดุที่ครูสามารถหาได้ในท้องถิ่นและวัสดุที่ครูผลิตขึ้นมาเอง

 - 2.1 วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ได้แก่ วัสดุเหลือใช้ เช่น กล่องไม้ขีดไฟและวัสดุที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืช กิ่งไม้ เป็นต้น หากครูใช้ความพยายามก็สามารถจะหาวัสดุในท้องถิ่นประกอบการสอนได้เสมอ นักเรียนและผู้ปกครองก็อาจมีส่วนช่วยจัดหาวัสดุประเภทนี้มาให้ครูได้

2.2 วัสดุที่ครูผลิตขึ้นมาใช้เอง ได้แก่ สื่อการสอนที่ครูหรือนักเรียนช่วยกันผลิตขึ้นมาใช้เอง โดยใช้วัสดุที่ได้ในท้องถิ่น หรือวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นสื่อการสอน เช่น การทำนาฬิกาจากฝากระป๋องสี หรือทำลูกคิดจากเมล็ดพืชบางประเภท เป็นต้น (สุโขทัยธรรมาธิราช. 2525 : 32 - 33)

รูปภาพ (Flat Pictures)

รูปภาพเป็นสื่อการสอนที่มีบทบาทต่อการเรียนการสอนมาก ช่วยให้ผู้ดูหรือผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ถูกต้องและรวดเร็ว ได้แก่ ภาพเขียน ภาพพิมพ์ หรือภาพถ่าย รูปภาพที่นำมาใช้เป็นสื่อการสอน อาจจะได้จากแหล่งต่าง ๆ มากมาย เช่น จากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ภาพโฆษณา ปฏิทิน เป็นต้น ซึ่งครูควรจะได้รวบรวมรูปภาพต่าง ๆ ไว้เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดยขอความร่วมมือจากนักเรียน ห้องสมุดโรงเรียน บริษัท ห้างร้านต่าง ๆ หรือสถานที่ราชการบางแห่งที่มีรูปภาพที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ครูจะสอน

ความสำคัญของภาพ

บรูเนอร์ (Bruner) กล่าวว่า "ภาพหนึ่งภาพมีค่าเท่ากับคำพูดหนึ่งพันคำ"

กรอปเปอร์ (Groppe) สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับภาพไว้ว่า "รูปภาพช่วยให้เด็กระดับประถมศึกษาสร้างความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้ง่ายกว่าการสอนด้วยถ้อยคำ ภาพจะช่วยกระตุ้นการตอบสนองและถ้อยแถลงการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ ได้โดยง่าย"

ภาพกับการรับรู้

เคล กล่าวว่า "มนุษย์ทุกคนจะรับรู้แบบรูปธรรมทางจักขุสัมผัสถึงร้อยละ 75 ของผัสสะอื่น ๆ ในขอบข่ายของพื้นที่และเวลา (Space and Time) จากมิติทั้งสาม กว้าง ยาว และลึก ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

กระบวนการรับรู้เป็นองค์ประกอบของสิ่งเร้ากับการตอบสนองนั้น ภาพเป็นประเภทหนึ่งของสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตอบสนอง

Stimulus ----- Perception ----- Response

เวอร์นอน (Vernon) ได้ศึกษาการรับรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Jean Piaget และบุคคลอื่น ๆ พบว่า เด็กเริ่มรับรู้เกี่ยวกับระยะทางเมื่ออายุระหว่าง 2 - 3 ขวบ เมื่ออายุประมาณ 4 ขวบ เด็กเริ่มรับรู้ภาพด้วยการใช้ความคิดและเริ่มขีดเขียนภาพเมื่ออายุระหว่าง 5 - 7 ขวบ การรับรู้ภาพการขีดเขียนยังไม่มีสัดส่วนตรงกับความเป็นจริงและยังขาดความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ ของภาพจนกระทั่งอายุหลัง 8 ขวบแล้วเด็กจึงเริ่มเข้าใจสามารถมองเห็นสัดส่วนและคำนวณระยะทางได้ถูกต้องจากการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการจำแนกภาพ Vernon พบว่า เด็กอายุ 2 - 2 ขวบครึ่ง จะจำแนกภาพได้โดยอาศัยรูปร่าง อายุ 2 ขวบครึ่ง - 4 ขวบครึ่ง จำแนกภาพได้โดยอาศัยสี เมื่ออายุเลย 4 ขวบครึ่ง แล้วจึงจำแนกภาพได้โดยอาศัยความแตกต่างกันทั้งรูปร่างและสี (Form and Colour)

Malcolm Fleming และ Howard Levie ได้สรุปธรรมชาติของการรับรู้ของเด็กที่มีต่อภาพไว้ว่า

1. เลือกรับรู้ภาพจากที่ตนเองสนใจ มีลักษณะเด่น แปลกใหม่ และตรงกับความต้องการของตน
2. รับรู้ภาพที่มีลักษณะ เป็นกลุ่มก้อนมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย
3. จะรับรู้ส่วนที่เด่นของภาพมากกว่าส่วนที่เป็นพื้นหรือฉากหลังซึ่ง ไม่ชัดเจน
4. จะรับรู้ภาพที่มีลักษณะ ใกล้ชิดหรือคุ้นเคย
5. รับรู้ภาพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประสบการณ์เดิม
6. รับรู้ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน
7. รับรู้ภาพในลักษณะสมบูรณ์ แม้ในข้อเท็จจริงภาพนั้นจะมีบางส่วนขาดหายไปก็ตาม
8. รับรู้ภาพขนาดที่เท่ากันหรือต่างกัน แม้ว่าระยะที่เห็นภาพจะต่างกัน
9. รับรู้สีของภาพว่า เหมือนกันหรือต่างกันแม้ว่าสภาพแวดล้อมจะทำให้สีที่ เหมือนกันหรือต่างกันนั้นเปลี่ยนแปลงไป
10. รับรู้ภาพนั้นเหมือนกันแม้ว่าจะมองคนละทิศทางทำให้เห็นภาพต่างกัน
11. รับรู้โดยใช้ภาพประสบการณ์เก่าเป็นเครื่องตัดสินภาพที่เห็นใหม่
12. การรับของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มอาจรับรู้ภาพต่างกันแม้ว่าภาพนั้นจะ เหมือนกัน

ประเภทของภาพ

ภาพแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ภาพเขียน กับภาพถ่าย แต่เมื่อจำแนกโดยละเอียดแล้วมี 6 ประเภทคือ

1. ภาพเขียน คือภาพที่เขียนขึ้นจากสภาพความเป็นจริง หรือภาพที่เขียนจากแนวคิด แบ่งออก 11 ประเภทคือ

1.1 ภาพเหมือนคือภาพที่เขียนจากของจริง เช่น ภาศบุคคล ภาพสถานที่ ภาพสิ่งของ ภาพเหตุการณ์ เป็นต้น

1.2 ภาพจินตนาการ คือภาพที่เขียนจากความรู้สึกนึกคิดซึ่งอาจจะตรงกับความจริงหรือไม่ก็ตาม

1.3 ภาพวิจิตร คือภาพที่เขียนขึ้นโดยมุ่งตกแต่งให้งดงาม มีสีสันดึงดูดใจ ซึ่งอาจเป็นภาพเหมือนหรือภาพจินตนาการได้

1.4 ภาพลายเส้น เป็นภาพที่เขียนขึ้นอย่างสังเขป จุดประสงค์เพื่อให้เข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะโดยไม่มุ่งเอาความวิจิตรหรือความเหมือน

1.5 ภาพกึ่งลายเส้นแบบรูปแท่งหรือ Stick Figures เป็นภาพที่ใช้เส้นประกอบกับบางส่วนแสดงเค้าของจริงอยู่บ้างบนส่วนหัวพอให้เข้าใจได้ง่าย

1.6 ภาพแผนภูมิเป็นภาพที่เขียนขึ้นเพื่ออธิบายเรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยใช้ภาพหรือสัญลักษณ์ประกอบเป็นแผนภูมิแบบตาราง แบบกิ่งไม้ แบบสายธาร แบบองค์การ แบบต่อเนื่องแบบเปรียบเทียบ แบบวิวัฒนาการและแบบอธิบายภาพ

1.7 ภาพแผนผัง หรือแผนภาพ เป็นภาพที่เขียนขึ้นมุ่งอธิบายโครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.8 ภาพ แผนสถิติเป็นภาพที่เขียนขึ้นโดยมุ่งแสดงความสัมพันธ์เปรียบเทียบทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพให้เห็นชัดเจนเข้าใจง่าย ภาพแผนสถิติทั้งแบบเส้น แบบแท่ง แบบวงกลม แบบพื้นที่ และแบบรูปภาพ

1.9 ภาพแผนที่ เป็นภาพที่เขียนขึ้นเพื่อแสดงพื้นผิวของพื้นที่หรือพื้นโลกในลักษณะพื้นรวมโดยแสดงทิศทาง ข้อมูล บอกอัตราส่วนระยะทาง ความกว้าง ความยาว ความสูง ความลึก

1.10 ภาพการ์ตูน เป็นภาพที่เขียนขึ้นอย่างง่าย ๆ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริงบางครั้งเรียกว่าภาพมายา มีเพียงจุดประสงค์ให้เร้าใจ สะดุดตาให้อารมณ์ขัน

1.11 ภาพเรื่องราวหรือภาพ Comic เป็นภาพที่ใช้ดำเนินเรื่อง เช่น นิทาน นิยายซึ่งเป็นภาพต่อเนื่องกันโดยนิยมจัดภาพในกรอบ ในหน้าหนึ่งอาจมีหลายภาพ

2. ภาพถ่าย คือภาพที่ถ่ายด้วยฟิล์ม มีทั้งภาพขาวดำและภาพสี

3. ภาพกราฟิกส์ คือภาพทุกประเภทที่นำมาตกแต่งต่อเติม เสริมด้วยศิลปะและกรรมวิธีทางวิทยาศาสตร์เพื่อทำให้ภาพนั้นสามารถทำให้ดูภาพเกิดความคิดและตีความได้ถูกต้องการเสริมแต่งภาพอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่นใช้สัญลักษณ์เข้าประกอบ ใช้เส้นขีดโยงขึ้นนำ ใช้แรเงา ใช้ฉากหลัง ใช้ลายสกรีนใช้ตัดบางส่วน เป็นต้น

4. ภาพสกรีน หมายถึงภาพที่เกิดจากแม่พิมพ์สี พิมพ์ได้ตั้งแต่สองสีขึ้นไปโดยใช้แม่พิมพ์หลายชุดพิมพ์หลายครั้ง คำว่าสกรีน (Screen) หมายถึงพื้นภาพ ซึ่งอาจจะเป็นภาพเขียนหรือภาพถ่ายที่มีเม็ดสกรีนวางตัวกันเป็นลายเส้นในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะลายซิลค์สกรีน เป็นที่นิยมในปัจจุบัน

5. ภาพพิมพ์ คือภาพที่เกิดขึ้นจากงานพิมพ์ภาพเชิงศิลปะ โดยใช้แม่พิมพ์อย่างง่าย ๆ ลงทุนน้อย เช่น ใช้แม่พิมพ์จากวัสดุธรรมชาติ จากใบไม้ ผิวผลไม้ แก้วดบล่า เปลือกหอย เป็นต้น แม่พิมพ์อาจสร้างขึ้นเอง เช่น แม่พิมพ์ที่ทำด้วยกระดาษ ไม้ ยาง เป็นต้น

6. ภาพมิติ คือภาพที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่ามองเห็นภาพนั้นด้วยผัสสะทั้งทาง ด้านกว้าง ยาวและลึกเป็นภาพที่ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เช่น ภาพมิติลายสกรีน ภาพเคลื่อนไหวได้ (Pop - up) ภาพติดต่อ (Collage) เป็นต้น

(หทัย ดันหยง. 2528 : 155 - 160)

ประโยชน์ของรูปภาพต่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพจำลองความเป็นจริงมาให้เราศึกษารายละเอียดได้ และจะใช้เวลาศึกษาอยู่นานเท่าไรก็ได้

2. รูปภาพช่วยให้สิ่งที่อ่านหรือศึกษาสมบูรณ์ขึ้น

3. รูปภาพช่วยแก้ไขรอยประทับใจที่ผิดมาแต่เดิมให้ถูกต้อง

4. รูปภาพสามารถเร้าอารมณ์หรือเปลี่ยนเจตคติของผู้เรียนได้

(สันติ ภบาลสุข และพิมพ์ใจ ภบาลสุข. 2523 : 84)

รูปภาพทำหน้าที่เป็นข้อไขว้เกะเรื่องราวหรือคำต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี การนำเอารูปภาพมาจัดลำดับให้ต่อเนื่องกันจะช่วยทำให้เกิดความคิดที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เกิดความเข้าใจในคำ ประโยคและประกอบกันเข้าเป็นอนุเจต ยิ่งกว่านั้นรูปภาพยังช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในความหมายหลาย ๆ ความหมายของคำ ๆ เดียวกัน เช่น ความหมายของคำว่า ชัน กั้น กวน เป็นต้น รูปภาพอาจใช้อธิบายความหมายของบุรพบท เช่น โกล ใกล้เคียง ข้างล่าง ข้างบน ข้างใต้ เป็นต้น และรูปภาพอาจใช้อธิบายความหมายของคำที่ตรงกันข้าม ตลอดจนสร้างความเข้าใจในแนวความคิดที่ต่อเนื่องกัน เช่น ดีใจ - เสียใจ ร่ารวย - ยากจน ใจดี - ใจร้าย เป็นต้น หรือใช้อธิบายความคิดที่ต่อเนื่องกัน เช่น เขาลงไปในน้ำ เขาเปียกหรือเขาขาหัก เขาเดินไม่ได้ เขาไม่ขยัน เขาสอบตก เป็นต้น (ประเทิน มหาวชิษฐ์. 2530 : 123)

สื่อการสอนสำหรับสอนทักษะอ่าน

สื่อการสอนที่จะใช้สอนทักษะการอ่านมีหลายอย่าง ดังนี้

1. เครื่องฝึกกวาดสายตา

เป็นสื่อการสอนใช้ฝึกฝนกลไกการอ่านให้นักเรียนฝึกกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ให้ได้คล่องแคล่วรวดเร็ว เพื่อให้สามารถอ่านได้รวดเร็ว

2. ประเภทบัตร

สื่อการสอนประเภทบัตรมีดังนี้

- 2.1 บัตรพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เพื่อสอนประสมคำ
- 2.2 บัตรคำ เพื่อสอนคำ หรือสอนคำใหม่เพื่อเข้าใจความหมาย
- 2.3 บัตรภาพประกอบคำ เพื่อสอนอ่านและเข้าใจความหมายของคำ

3. ประเภทแผนภูมิ

สื่อการสอนประเภทแผนภูมิ มีดังนี้

3.1 แผนภูมิประสบการณ์ ฝึกอ่านจากข้อความจากแผนภูมิสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิธีการ จัดให้นักเรียนมีประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าเรื่องจากประสบการณ์นั้น ครูเขียนข้อความให้นักเรียนช่วยกันเล่าลงบนกระดาน จนจบข้อความ

จัดข้อความให้ได้ความกะทัดรัดแล้วครูลอกข้อความลงในแผ่นภูมิ ให้นักเรียนอ่านแผ่นภูมิจากซ้ายไปขวา ในการอ่านแต่ละครั้ง ครูควรใช้ไม้ชี้ไปใต้บรรทัดที่นักเรียนกำลังอ่านจากซ้ายไปขวา

3.2 แผนภูมิสรุปเนื้อหา เพื่อสรุปความรู้ที่เรียนแต่ละเรื่อง บท หรือตอน อาจจะมีภาพประกอบด้วย เช่น แผนภูมิ "กำลังฟังกี่ดี" ใช้ประกอบเมื่อสอนทักษะฟัง

3.3 แผนภูมิแสดงส่วนสำคัญ เช่น การแต่งกายของตัวละคร แสดงความเกี่ยวข้องของตัวละครในบทเรียนแสดงเส้นทางการเดิน หรือที่ตั้งเมือง ตามเนื้อหาในบทเรียน

3.4 แผนภูมิ แสดงหลักเกณฑ์ เช่น แผนภูมิแสดงหลักเกณฑ์การอ่านคำ หรือลักษณะต่าง ๆ

3.5 รูปภาพที่ตรงกับเนื้อหาในบทเรียน เช่น ภาพสัตว์ ภาพตัวละคร ภาพสถานที่ ฯลฯ ช่วยให้เข้าใจเรื่องราวที่อ่าน ทำให้เห็นรูปร่าง ลักษณะ ตลอดจนความคิดของเนื้อหาเหล่านั้น

การใช้รูปภาพเป็นสื่อการสอนอ่าน ต้องใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์

1. ภาพที่ใช้ฝึกการตีความหมาย หรือแปลความหมาย (อ่านในใจ) เช่น

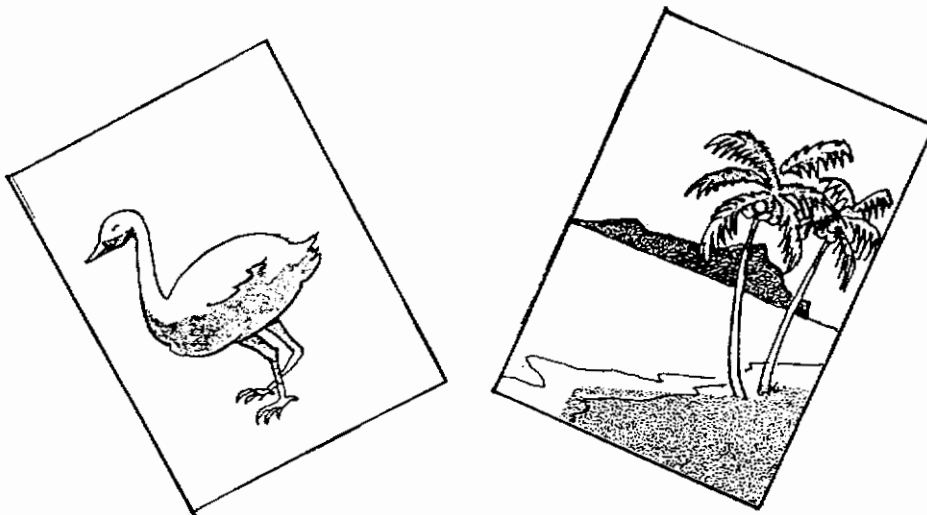
เมื่อนักเรียนเห็นภาพจะเข้าใจความหมาย เข้าใจเรื่องราวจากภาพ เป็นการอ่านจากภาพ

2. ภาพประกอบเรื่องราว หรือข้อความที่อ่านเพื่อให้เรื่องราว หรือข้อความนั้น กระจ่างชัดยิ่งขึ้น เช่น อ่านเรื่อง โสนน้อยเรือนงาม มีภาพโสนน้อยเรือนงามประกอบด้วย เป็นต้น

นอกจากนั้นการเล่าเรื่องจากรูปภาพ เรียงความปากเปล่า อาจใช้ภาพที่มีหลายภาพ ต่อเนื่องกัน เช่น ภาพการ์ตูนไม่มีคำบรรยาย หลายภาพจึงจบเรื่อง เช่น

หรือภาพเดี่ยว

ใช้ภาพประกอบการเล่านิทาน เล่าเรื่อง อภิปราย รายงาน การวิจารณ์เกี่ยวกับรูปภาพ (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2523 : 145 - 150, 1588 - 159)

ฉะนั้น ภาพชุด เป็นสื่อประเภทวัสดุ ซึ่งนำมาใช้เป็นสื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เห็นลำดับเรื่องราวที่อ่านและเข้าใจเรื่องที่อ่านดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านทั้งในและต่างประเทศ พอจะประมวลได้ดังนี้

1. งานวิจัยในต่างประเทศ

แม็คแคลลูลูห์ (McCullough. 1957 : 72 - 75) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านเกี่ยวกับการจับใจความสำคัญ การเรียงลำดับเหตุการณ์ และการสรุปใจความ พบว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความสามารถในการอ่านแต่ละทักษะ และสรุปว่า การที่จะวัดความสามารถของนักเรียนในทักษะใดทักษะหนึ่งแล้วจะนำไปเปรียบเทียบกับความสามารถในทักษะอื่นไม่ได้ จากการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียน เกรด 1, 2 กับเกรด 4 โดยให้ตอบคำถามเกี่ยวกับการจับใจความสำคัญ การเรียงลำดับเหตุการณ์ และการสรุปความ ผลปรากฏว่า นักเรียนเหล่านั้นสามารถอ่านได้อย่างไม่มีปัญหาในทุกระดับ

จอห์นสัน (Johnson. 1987 : 198 - A) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ Close Story Map (CSM) ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับ 4 จำนวน 132 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 44 คน กลุ่มแรกเรียนโดยการทำแผนภาพ (Mapping) ด้วยตนเองหลังจากอ่านเรื่อง กลุ่มที่ 2 เรียนโดย Close Story Map ที่ครูสร้างขึ้น กลุ่มที่ 3 เรียนด้วยการตอบคำถามหลังจากการอ่านเรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านและแบบทดสอบวัดความคงทนในการจำเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มที่เรียนโดยทำแผนภาพ (Mapping) ด้วยตนเอง แตกต่างจากกลุ่มที่เรียนด้วยการตอบคำถาม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม ที่เรียนด้วยการสร้างแผนภาพ (Mapping) และระหว่างกลุ่มที่ใช้ Close Story Map กับกลุ่มที่เรียนด้วยการตอบคำถาม

อัลเวอร์แมน, บูธบี และวูล์ฟ (Alverman, Boothby and Wolf. 1988 : 13 - 21) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการจับใจความสำคัญของสิ่งที่อ่านมาแล้วกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 4 จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน กลุ่มแรกเรียนโดยใช้เทคนิคการสร้างไคอะแกรม (Mapping) เป็นเวลา 14 วัน กลุ่มที่ 2 เรียนวิธีเดียวกับวิธีแรก แต่ใช้เวลา 7 วัน กลุ่มที่ 3 ไม่ได้เรียนโดยใช้เทคนิคการสร้างไคอะแกรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดความจำ ในเรื่องที่อ่าน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนด้วย

เทคนิคการสร้างไดอะแกรม เป็นเวลา 14 วัน สามารถจำแนกและถ่ายทอดใจความสำคัญในเรื่องที่อ่านมาแล้ว ได้มากกว่าอีก 2 กลุ่ม

แมคเดอร์มอทท์ (Mcdermott. 1990 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสอนโครงสร้างระดับยอดช่วยความเข้าใจในการอ่านร้อยแก้วของนักเรียนระดับ 4 จุดประสงค์ของการศึกษา คือ ทดสอบผลการสอนโครงสร้างระดับยอดของปริบทเฉพาะปัญหา การแก้ไข และการอธิบายโครงสร้าง

สมมติฐานการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนระดับ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เครื่องมือมีความเข้าใจสูงขึ้นในการศึกษากับห้องเรียนขนาดกลาง นักเรียนที่ใช้ศึกษาจาก 4 ห้อง โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองใช้บทเรียน ปัญหา/การแก้ไข และการอธิบายโดยใช้โครงสร้างระดับยอด 10 บทเรียน กลุ่มควบคุมได้รับการสอนอ่านปกติ ผลการศึกษาจากผลการสอบหลังเรียนพบว่า

1. นักเรียนที่อ่านได้ดีก่อนได้รับการฝึกใช้โครงสร้างปริบท มีคะแนนเฉลี่ยสูงเมื่อสรุป ปัญหา/การแก้ไข ข้อความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้โครงสร้างปริบท มีคะแนนเฉลี่ยสูงเมื่อสรุป ปัญหา/การแก้ไข ข้อความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการฝึก และได้รับการฝึกโครงสร้างระดับยอดน้อยเป็นผลมาจากความเข้าใจในการอ่านของชนิดของข้อความ
4. นักเรียนที่ได้รับการฝึกโครงสร้างระดับยอดแบบอธิบาย มีความเข้าใจในการอ่าน ข้อความแบบอธิบายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. งานวิจัยในประเทศ

สุวิข แทนัน (2517 : 35 - 36) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ ความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 จากบทเรียน 4 แบบ คือแบบเรียนที่มีอักษรบรรยาย บทเรียนที่มีการ์ตูนโครงร่าง บทเรียนที่มีการ์ตูนล้อของจริง และบทเรียนที่มีการ์ตูนล้อของจริง ประกอบเนื้อเรื่องผลการทดลองปรากฏว่า การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านความเข้าใจระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม จากการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมุติฐานที่ตั้งไว้และจากการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านความเข้าใจ

ระหว่างเพศชายกับ เพศหญิงภายในกลุ่มตัวอย่างจากการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ก็ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

เจียมจิต ท้าวหาญ (2522 : 61 - 66) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำ โดยใช้วิธีนำเรื่อง 3 แบบ คือ แบบบทย่อที่มีใจความตรงกับเรื่องแบบบอกโครงเรื่อง และแบบมีข้อสอบถูกผิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดลาดหญ้า จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 45 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า การนำเรื่อง ทั้ง 3 แบบ ไม่มีผลทำให้คะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนแตกต่างกัน การนำเรื่องแบบบอกโครงเรื่องทำให้นักเรียนมีความคงทนในการจำเรื่องสูงกว่านำเรื่องทั้ง 2 แบบอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาณี อุตโสภณ (2523 : 46) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านขั้นต้นและความก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดทักษะการอ่านขั้นต้นตีความ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านสันทรายหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 50 คน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ของการอ่านขั้นต้นตีความก่อนและหลังการใช้แบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อักษร รุ่งมณี (2525 : 92) ได้เปรียบเทียบผลเพิ่มความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่าน ระหว่างการสอนแบบปกติกับการสอนโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพ์พร อุทัยเลิศ (2526 : 50) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกกับไม่ใช้แบบฝึก จำนวน 68 คน ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วันเพ็ญ สุภิกิตย์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน และทัศนคติต่อภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีอ่านและเขียนลำดับเรื่องราวกับวิธีอ่านแล้วทำแบบฝึกหัด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีอ่าน

แล้วเขียนลำดับเรื่องราวกับ มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีอ่านแล้ว
ทำแบบฝึกหัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มัลลิกา ภักดิ์รงค์ (2531 : 104) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจใน
การอ่าน การเขียนและทัศนคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับการสอนปกติ ผลการ
ทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษามีความเข้าใจในการอ่าน
การเขียน และทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทยแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์ (2531 : 108) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจ
ในการอ่าน ความสามารถในการเขียนคำ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับแบบปกติ ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียน
ในกลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการเขียนคำสูงกว่านักเรียนใน
กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เหมือนกัน ส่วนความคงทนในการจำนักเรียน
ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิราพร ทรายศำ (2534 : 56) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถใน
การอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอดกับ
นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือการสอนภาษาไทย ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดย
ใช้โครงสร้างระดับยอด มีความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือ
การสอนภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เยาวภา พิมพ์นทร์ (2536 : 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการ
อ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการเล่าเรื่องจากหนังสือกับการใช้เกมการอ่าน
เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การอ่าน มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับ ความเข้าใจในการอ่าน สรุปได้ว่า
รูปแบบวิธีสอนการจัดกิจกรรม และสื่อการสอน มีผลต่อความเข้าใจในการอ่าน นอกจากนี้มีวิธีสอน
ที่น่าสนใจวิธีหนึ่งซึ่งได้ทดลองใช้ในการสอนอ่านแล้ว ได้ผลดีเพราะทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจใน
เรื่องที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็ว วิธีสอนดังกล่าว คือ การสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอด

ซึ่งจะเป็นการสรุปประเด็นสำคัญลำดับเรื่องราวหรือไดอะแกรม (Mapping) เปรียบเทียบกับกิจกรรมต่าง ๆ ในคู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นั้น ได้เสนอการสอนโดยนำโครงสร้างระดับย่อมาเขียนเป็นแผนภาพเรียกชื่อว่า "แผนภาพโครงเรื่อง" ซึ่งการสอนอ่านโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง ยังไม่มีการศึกษาเปรียบเทียบกับการสอนอ่าน โดยใช้ภาพชุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ของความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้วิธีการทั้ง 2 นี้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เรียนโดยการใช้กิจกรรมจากแผนภาพโครงเรื่องกับเรียนที่เรียนโดยการใช้กิจกรรมภาพชุด มีผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่าน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในเขตการศึกษา 12 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนประชาอุทิศสมบูรณ์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เขตการศึกษา 12 การเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สุ่มจังหวัด 1 จังหวัด จาก 8 จังหวัด ในเขตการศึกษา 12 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายได้จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. สุ่มอำเภอ 1 อำเภอ จาก 10 อำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายได้อำเภอบางน้ำเปรี้ยว

3. สุ่มโรงเรียน 1 โรงเรียน จากโรงเรียน 55 โรงเรียนในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายได้โรงเรียนประชาอุทิศสมบูรณ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดห้องเรียนแบบคณะ มีนักเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อนละกัน

4. สุ่มห้องเรียน 2 ห้องเรียนจากโรงเรียนประชาอุทิศสมบูรณ์ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากจำนวน 4 ห้องเรียน

5. สุ่มห้องเรียนเป็น กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน กลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน โดยแต่ละห้องมีนักเรียนละ 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอนอ่านของกลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกเรื่องจากหนังสือต่าง ๆ ดังนี้ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ที่มีการใช้คำและแนวคิดสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 เรื่อง

2. แผนการสอน

2.1 แผนการสอน ที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องของกลุ่มควบคุม จำนวน 12 แผน แผนละ 3 คาบ รวม 36 คาบ

2.2 แผนการสอน ที่ใช้กิจกรรมภาพชุดของกลุ่มทดลอง จำนวน 12 แผน แผนละ 3 คาบ รวม 36 คาบ

3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำหรับใช้สอบก่อนและหลังการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 30 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การกำหนดเรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอน

ผู้วิจัยคัดเลือกเรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอนอ่านจาก วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ซึ่งมีการใช้คำและแนวคิดสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกเรื่องดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดและจุดประสงค์การสอนวิชาภาษาไทย โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียน ภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในกรอบแนวคิด 18 แนวคิดตามภาคผนวก

1.2 ศึกษารูปแบบและลักษณะสำคัญของแผนภาพโครงเรื่องที่กำหนดไว้ตาม
แนวการสอนของกรมวิชาการ จากคู่มือการสอนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่
3 เพื่อกำหนดแผนภาพโครงเรื่องให้สอดคล้องกับเรื่องที่คัดมาได้รูปแบบแผนภาพเฉพาะ
จำนวน 6 แบบ ศึกษาลักษณะภาพชุดจากเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับชั้น
ประถมศึกษา และเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งภาพชุดได้แก่ภาพต่อเนื่องกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกเรื่อง
ที่มีเนื้อหา รูปแบบที่สามารถทำกิจกรรม ได้ทั้ง 2 กิจกรรม

1.3 จากการศึกษา วิเคราะห์เนื้อหา แบบเรียน รูปแบบและลักษณะสำคัญของ
แผนการภาพโครงเรื่องกับภาพชุดแล้ว ได้คัดเลือกเรื่องที่มีเนื้อหา สอดคล้องกับเนื้อหาและคำที่
กำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเหมาะสมที่จะจัด
กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องและกิจกรรมภาพชุดเรื่องต่าง ๆ ที่คัดเลือกมาจำนวน 22 เรื่อง
จากจำนวนเรื่องดังกล่าว ได้ให้กรรมการผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ พิจารณาคัดเลือกเหลือ 17
เรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่องสอดคล้องกับบทเรียนภาษาไทย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 1 รายชื่อและความสอดคล้องกับบทเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของเรื่องที่
ใช้เป็นสื่อในการอ่าน

ที่	รายชื่อเรื่อง	สอดคล้อง กับบทที่	แนวคิด
1.	ไขทองคำ	1	ควรรู้จักบุญคุณผู้ที่ช่วยเหลือ
2.	ราชสีห์จอมพาล	1	ควรรู้จักบุญคุณผู้ที่ช่วยเหลือ
3.	ถั่วอ้วนย้ายบ้าน	2	ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดีย่อมมีความสุข
4.	ความเดือดร้อนของรุกขเทวดา	4	การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5.	สามเกลอนักอนุรักษ์	4	การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6.	ฝูงสัตว์รวมพล	4	การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7.	คบเพื่อน ไม่ดีมีแต่ทุกข์	8	การเอาเปรียบซึ่งกันและกันย่อมมีแต่ทุกข์

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	รายชื่อเรื่อง	สอดคล้องกับบทที่	แนวคิด
8.	สิงอวดฉลาด	8	การเอาเปรียบซึ่งกันและกันย่อมมีแต่ทุกข์
9.	ยอดขี้เกียจ	8	การเอาเปรียบซึ่งกันและกันย่อมมีแต่ทุกข์
10.	นางนกกระต่ายตื๋อ	9	พ่อแม่ย่อมรักลูก ลูกต้องเชื่อฟังพ่อแม่
11.	ช้างจอมตื้อ	9	พ่อแม่ย่อมรักลูก ลูกต้องเชื่อฟังพ่อแม่
12.	ความเคารพ	11	การเคารพแสดงถึงความเป็นคนดี
13.	พลายน้อยคอกหลุม	13	ความไม่เห็นแก่ตัว
14.	แกะเจ้าปัญหา	16	คนฉลาดย่อมสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่ง ความสับสน
15.	หนูกับสุนัขจิ้งจอก	17	ผู้คิดร้ายผู้อื่นย่อมได้รับทุกข์
16.	สัตว์ประหลาดในขวดแก้ว	17	ผู้คิดร้ายผู้อื่นย่อมได้รับทุกข์
17.	คัสปาคืนสนอง	17	ผู้คิดร้ายผู้อื่นย่อมได้รับทุกข์

การตรวจสอบคุณภาพ

1. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง เรื่อง แนวคิด และบทเรียนโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาประเมินตามแบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการอ่าน (ภาคผนวก ก) ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่

ศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบกลุ่มทักษะภาษาไทย ของสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบกลุ่มทักษะภาษาไทย ของสำนักงาน

การประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบฝ่ายวัดผลประเมินผล ของสำนักงาน

การประถมศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

รองอธิการฝ่ายวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและวิจัยการศึกษาของ
สถาบันราชภัฏยะเชิงเตรา

อาจารย์ผู้สอนกลุ่มทักษะภาษาไทย (ครูดีเด่นภาษาไทย ปีการศึกษา
2537) รายชื่อดังภาคผนวก ข

ผลการประเมิน คัดเลือกเรื่องไว้สำหรับทดลอง 6 เรื่อง ดังตาราง

ตาราง 2 เรื่องที่ได้รับการคัดเลือกและสาระสำคัญ

ที่	เรื่อง	สาระสำคัญ
1.	ไขทองคำ	จับใจความตามแบบเหตุการณ์ มีคติสอนใจเกี่ยวกับความโลภและการทำความเดือดร้อนให้กับผู้ที่ช่วยเหลือ
2.	คบเพื่อนไม่ดีมีแต่ทุกข์	จับใจความ แบบเหตุการณ์ มีคติสอนใจเกี่ยวกับการคบเพื่อน การเอาเปรียบซึ่งกันและกัน
3.	แกะเจ้าปัญหา	จับใจความ แบบเหตุการณ์ มีคติเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของคนฉลาดเมื่อมีภัย
4.	ช้างจอมตื้อ	จับใจความ แบบเหตุการณ์ มีคติสอนใจให้เชื่อฟังผู้ใหญ่
5.	หนูกับสุนัขจิ้งจอก	จับใจความ แบบเหตุการณ์ มีคติสอนใจไม่ให้หลงเชื่อใครง่าย ๆ ผู้ที่ทำร้ายผู้อื่นย่อมมีทุกข์
6.	ความเคารพ	จับใจความ แบบรายละเอียด มีคติสอนใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันต้องเคารพซึ่งกันและกัน โดยมีบทสรุปที่ชัดเจน

นำเรื่องเสนอประธานผู้ควบคุมปริิฎฐานิพนธ์ พิจารณาอีกครั้งหนึ่งโดยประธานผู้ควบคุมปริิฎฐานิพนธ์ แนะนำให้นำเรื่องสั้น ๆ และง่ายสอนก่อน แล้วจึงค่อยเพิ่มความยาวและความยากของเรื่องในโอกาสต่อ ๆ ไป

2. นำเรื่องที่ได้รับการพิจารณา 6 เรื่อง ไปจัดทำแผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. การจัดทำแผนการสอน

2.1 การสร้างแผนการสอน

2.2.1 ศึกษาคู่มือครู สำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่ม 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) เกี่ยวกับ แนวการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ จุดประสงค์ในการสอนให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน แผลความ ตีความ ขยายความได้ การกำหนดขั้นตอนในการสอน (2536 : ช - ช)

2.2.2 ศึกษาเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการเรียนรู้การสอนและการใช้สื่อการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) เรื่องเกี่ยวกับแผนภาพโครงเรื่อง (2537 : 135 - 163) การเขียนแผนการสอนภาษาไทย (2537 : 170 - 194) เพื่อกำหนดรูปแบบในการเขียนแผนการสอน ซึ่งประกอบด้วย สำระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล

2.2.3 เขียนแผนการสอน โดยใช้ขั้นตอนการสอนตามแนวที่กำหนดไว้ในคู่มือครู สำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการแผนการสอนสำหรับกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องของแผนการสอนของกลุ่มควบคุม จำนวน 12 แผน แผนละ 3 คาบ รวม 36 คาบ แผนการสอนสำหรับกิจกรรมภาพชุด ของกลุ่มทดลอง จำนวน 12 แผน แผนละ 3 คาบ รวม 36 คาบ ทั้งสองกลุ่มมีขั้นตอนการสอนเหมือนกัน เริ่มจากเตรียมการสอน การอ่านในใจ ต่างกันที่กิจกรรมหลังการอ่าน ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นการสอนอ่านในใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนทั่วไป

1. เตรียมการอ่าน เป็นขั้นตอนการวางพื้นฐานของการอ่าน
 - 1.1 สันทนากับนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่อ่าน
 - 1.2 สอนศัพท์โดยอ่านคำใหม่ ทบทวนคำเก่า
 - 1.3 ตั้งจุดประสงค์การอ่าน
2. อ่านในใจ
 - 2.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วให้อ่านในใจ และช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่อง
 - 2.2 แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถาม และตอบคำถามโดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน
 - 2.3 นักเรียนเขียนคำถามและคำตอบทั้งหมดของกลุ่มลงสมุด
3. แผนการสอนเฉพาะกิจกรรมหลังการอ่านในใจ สำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
1. ทบทวนเรื่องในบทเรียน โดยครูถามปากเปล่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร นักเรียนช่วยกันตอบ	1. ทบทวนเรื่องในบทเรียน โดยครูถามปากเปล่าว่าเรื่องนี้มีภาพอะไรบ้าง เหตุการณ์แรกควรมีภาพอะไรบ้าง จนถึงเหตุการณ์สุดท้าย นักเรียนช่วยกันตอบ
2. ครูเสนอแผนภาพโครงเรื่องให้ดูบนกระดานดำให้นักเรียนลอกลงสมุด	2. ครูเสนอภาพชุด ซึ่งได้แก่ภาพหลายภาพต่อเนื่องกัน
3. นักเรียนเติมคำ กลุ่มคำ ลงในแผนภาพโครงเรื่อง จากคำถามและเหตุการณ์ของเรื่องตามลำดับ	3. นักเรียนเรียงลำดับภาพแล้วเขียนคำบรรยายประกอบภาพเฉพาะสาระสำคัญตามลำดับเหตุการณ์ รายละเอียดของเรื่องที่ปรากฏในภาพ
4. นักเรียนคนใดคนหนึ่งเสนอแผนภาพโครงเรื่องโดยเล่าเรื่องประกอบ	4. นักเรียนคนใดคนหนึ่งเสนอภาพชุดที่เรียงลำดับแล้วเล่าเรื่องประกอบ

กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
5. ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่อง พร้อมทั้งเฉลย ให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องแก้ไขโดยขีดทับของเก่า แล้วเขียนของใหม่ให้สมบูรณ์ตามเหตุการณ์ในเรื่อง 6. นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน 7. ทำแบบฝึกหัดจากข้อความที่ครูกำหนดให้ โดยมีข้อความให้ตอบ	5. ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่อง พร้อมทั้งเฉลย ให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้อง 6. นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน 7. ทำแบบฝึกหัดจากข้อความที่ครูกำหนดให้ โดยมีข้อความให้ตอบเกี่ยวกับภาพ

4. ส่งผลงานให้ครูตรวจ

2.2 การตรวจสอบคุณภาพ

2.2.1 เมื่อสร้างแผนการสอนแล้วได้นำ เสนอคณะกรรมการควบคุม
 ปรินซิพัล และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านซึ่งเป็นชุดเดียวกับผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเรื่องที่ใช้
 เป็นสื่อในการอ่านตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาคณะกรรมการควบคุม
 ปรินซิพัลและผู้เชี่ยวชาญพิจารณาปรับปรุงเกี่ยวกับภาษา การเขียนสาระสำคัญ เนื้อหา
 สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ดังนี้

การเขียนสาระสำคัญ แก้ไขคำให้ตรงกับจุดประสงค์และ
 กิจกรรมในการสอน จาก "การฝึกจับใจความสำคัญของเรื่องแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
 เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านทำให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น" ให้เป็น "การอ่านในใจแล้วเขียน
 แผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ และเล่าเรื่องที่อ่าน เป็นการพัฒนาทักษะการอ่าน
 ทำให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น"

สื่อการเรียนการสอน เพิ่มเดิมคำศัพท์ เช่น เอกสารเรื่อง
 ไขทองคำ เพิ่มเป็น เอกสารการอ่าน เรื่อง ไขทองคำ

การวัดผลประเมินผล ตัดข้อประเมินที่ไม่ตรงกับจุดประสงค์ออก
 ได้แก่ การวัดผลโดยการ สังเกต การอ่านคำ ทำทางการอ่านในใจ การตั้งคำถาม
 ตอบคำถาม

กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน
 แก้ไขสำนวนภาษา และเขียนให้ชัดเจนขึ้นจาก "ส่งผลงานให้ครูตรวจ" ให้เป็น "นักเรียนส่ง
 แบบฝึกหัด" จาก "บอกชื่อสัตว์ปีกที่รู้จัก" ให้เป็น "บอกชื่อสัตว์ปีกที่ออกลูกเป็นไข่"

2.2.2 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2538 ถึง
 วันที่ 2 มิถุนายน 2538 โดยใช้แผนที่มีกิจกรรมหลังการอ่านต่างกัน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
 เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับ ปริมาณเนื้อหา ความสมบูรณ์ของกิจกรรมทดลองทุกแผนแล้วมีการ
 ปรับปรุง ดังนี้

1. คำถามในกิจกรรมเตรียมการสอน โดยการสนทนา
 เกี่ยวกับชื่อเรื่อง ตัวละคร ปรับปรุงคำถามให้มีความสัมพันธ์กันในแต่ละข้อและบางแผนตัด
 คำถามที่ไกลเกินไปที่จะนำเข้าสู่เรื่อง เพื่อให้ทันเวลาในการสอน เช่น สัตว์ที่อยู่ในป่ามี
 อะไรบ้าง

2. สื่อแผนภาพโครงเรื่องและภาพชุด

- ปรับปรุงแผนภาพโครงเรื่องของแผนที่ 6 โดยเพิ่ม

ภาพลำดับเรื่องให้สมบูรณ์

- ภาพชุด เพิ่มภาพเรื่อง ช้างจอมดี๊ดี ให้รายละเอียด

สมบูรณ์ตามเนื้อเรื่อง

- คำที่เป็นคำยาก สำหรับนักเรียนมาสร้างบัตรคำเพิ่ม

ได้แก่คำว่า ชนบท เขี้ยว เอ๊ะ ! นี่แหละ นี่ละ แหม แหงน ตวาด หลักเกณฑ์ คติ

2.2.3 นำแผนการสอนที่สอดคล้องใช้แล้วมาปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง

เสนอคณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำไปทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่าง

ผลการสอนโดยใช้กิจกรรมหลังการอ่านในใจด้วยการทำ

กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด สรุประยะเวลาที่ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. การสนทนาเกี่ยวกับเรื่องหรือตัวละครใช้เวลาประมาณ

5 - 10 นาที

2. การอ่านในใจเพื่อสำรวจหรืออ่านเพื่อจับใจความใช้เวลา

ประมาณ 3 นาที สำหรับเรื่องที่สั้นและนักเรียนที่อ่านเก่ง ใช้เวลา 10 นาที สำหรับเรื่องยาว และนักเรียนอ่านช้า

3. การอ่านคำจากเนื้อเรื่องใช้เวลาประมาณ 5 นาที

4. การตั้งคำถาม และเปลี่ยนกันถามตอบระหว่างกลุ่มพร้อม

ทั้งเขียนลงสมุดใช้เวลาประมาณ 30 นาที

5. การทบทวนเรื่องใช้เวลา 15 นาที

6. การทำกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องหรือกิจกรรมภาพชุด

ใช้เวลา 25 - 45 นาที

7. การทำแบบฝึกหัด ใช้เวลา 10 นาที และไปทำต่อเป็น

การบ้าน

8. คำที่เป็นคำยากของนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นคำอุทาน

เช่น คำว่า เอ๊ะ , แหละ

จากผลการสอนโดยใช้กิจกรรมหลังอ่านในใจด้วยการทำกิจกรรมแผนภาพ
โครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด ผู้วิจัยได้เพิ่มกิจกรรมสำหรับนักเรียนแต่ละกลุ่มที่ทำกิจกรรมเสร็จ
ก่อนเวลา คือ นักเรียนกลุ่มที่ทำกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง ให้ทำแบบฝึกหัด ส่วนนักเรียน
กลุ่มที่ทำกิจกรรมภาพชุดให้ระบายสีภาพ สำหรับแบบฝึกหัดบางเรื่องให้ไปทำเป็นการบ้าน

3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน

การสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีลำดับขั้น
ดังนี้

3.1 ศึกษาการสร้างและวิธีการเขียนข้อทดสอบ จากหนังสือเทคนิคการ

เขียนข้อสอบของ ชวาล แพร์ติกุล (2520 : 1 - 210)

3.2 ศึกษาจุดประสงค์และเนื้อหาเพื่อกำหนดขอบเขตของการสอบ

3.3 สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจตามจุดประสงค์และเนื้อหาในเรื่องที่
อ่าน โดยสร้างคำถามแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จากเรื่องที่กำหนดให้ 7 เรื่อง แต่ละเรื่อง
จะมีคำถามรวมแล้ว 75 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านเสนอคณะกรรมการควบคุม
ปัญหานิสิตและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และสำนวน
ภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่

1. อาจารย์จาก สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. รองอธิการฝ่ายวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้าน การวัดผลและวิจัยสถาบัน
ราชภัฏยะเชิงเตรา

3. ศักขานเทศก์ หัวหน้าฝ่ายวัดผล ประเมินผล สำนักงานการประม
ศึกษาจังหวัด ฉะเชิงเตราผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบแบบทดสอบและแก้ไขดังนี้ ตัวเลือกที่มีค่า
ตอบมากกว่า 1 คำตอบ ปรับปรุงคำศัพท์ และประโยคปฏิเสธให้เป็นประโยคบอกเล่า แก้ไข
ปรับปรุงแล้วมีข้อทดสอบทั้งสิ้น 50 ข้อ

3.5 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนวัดคลอง 18 อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเตรา
จำนวน 50 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนโดยตอบถูกได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน

3.6 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่ายากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ ในการแบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วใช้ตารางสำเร็จรูป ของ จุง เต ฟาน (Fan. 1952 : 3 - 32) หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อ แล้วเลือกข้อที่มีความยากง่ายระหว่าง .20 - .76 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จากจำนวนข้อสอบทั้งหมด 50 ข้อ คัดเลือกไว้ 30 ข้อ

3.7 นำข้อสอบที่คัดเลือกแล้วจำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนตลาดคลอง 16 จำนวน 100 คน ซึ่งเป็นโรงเรียนในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ซึ่งสภาพทั่วไปของโรงเรียนและลักษณะนักเรียนคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้หลักสูตร KR - 20 ของ คูเคอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535 : 130) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.551

วิธีดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535 : 67) ซึ่งมีตารางแบบแผนการทดลองดังนี้

ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T_1	X_1	T_2
RC	T_1	X_2	T_2

สัญลักษณ์ใช้ในแบบแผนการทดลอง ดังนี้

- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
 E แทน กลุ่มทดลอง
 C แทน กลุ่มควบคุม
 T_1 แทน การทดสอบก่อนการทดลอง
 T_2 แทน การทดสอบหลังการทดลอง
 X_1 แทน การเรียนจากการจัดกิจกรรมภาพชุด
 X_2 แทน การเรียนจากกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง

2. วิธีดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 การทดลองกระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โดยกลุ่มตัวอย่าง
 ทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง ใช้เวลาสัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันจันทร์ - วันพฤหัสบดี
 เวลา 14.30 - 15.30 น. ใช้เวลาทดลองสอนวันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวมเวลาที่
 ใช้ในการทดลอง กลุ่มละ 12 ครั้ง เริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 6 มิถุนายน 2538 ถึงวันที่ 18
 กรกฎาคม 2538 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ดังรายละเอียดช่วงเวลาจากตาราง 4

ตาราง 4 การกำหนดวันเข้ารับการทดลอง

วัน เวลา สัปดาห์	วันจันทร์ 14.30-15.30	วันอังคาร 14.30-15.30	วันพุธ 14.30-15.30	วันพฤหัสบดี 14.30-15.30
สัปดาห์ 1	กลุ่มควบคุม	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มทดลอง
สัปดาห์ 2	กลุ่มทดลอง	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มควบคุม
สัปดาห์ 3	กลุ่มควบคุม	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มทดลอง
สัปดาห์ 4	กลุ่มทดลอง	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มควบคุม
สัปดาห์ 5	กลุ่มควบคุม	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มทดลอง
สัปดาห์ 6	กลุ่มทดลอง	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มควบคุม

2.2 การเตรียมสื่อการสอน

ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสื่อการสอนไว้ล่วงหน้าก่อนการทดลองและมีเพียงพอ กับจำนวนนักเรียนดังนี้

1. บัตรคำจำนวน 6 ชุด เพื่อใช้เป็นสื่อในการอ่านคำแต่ละเรื่อง
2. แผนภูมิเพลงประกอบแผนการสอน จำนวน 7 เพลง
3. ภาพชุดจากเรื่องที่อ่าน จำนวนเท่ากับนักเรียนทั้งหมดที่สอนในแต่ละเรื่อง ดำเนินการทดลองตามเวลาที่กำหนดไว้ สำหรับกลุ่มทดลอง สัปดาห์ที่ 3 มีกิจกรรม วันไหว้ครู ได้เลื่อนสอนเป็นวันศุกร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่าน ก่อนการเรียนระหว่างกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ t-test แบบ Independent
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยของความเข้าใจในการอ่าน ก่อนและหลังการเรียนระหว่างกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ t-test แบบ Independent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 คะแนนเฉลี่ย (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 59 - 61) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

- เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 N แทน จำนวนนักเรียน

1.2 ความแปรปรวนของคะแนน (Variance) (ล้วน สายยศ และอังคณา
สายยศ. 2536 : 63)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ โดยใช้เทคนิค
27 % ของ จุง เทห์ ฟาน

2.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจ
ในการอ่านโดยใช้สูตร (Kuder -Richardson) พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535 : 130)

$$r_{tt} = \frac{n}{n - 1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อ

p แทน สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ $= 1 - p$

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญความแตกต่างของคะแนนความเข้าใจในการ
อ่านระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ใช้สูตร t-test แบบ Independent ในรูป
Difference Score (Scott and Werhimer. 1962 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{\frac{S_{MD_1}}{n_1} + \frac{S_{MD_2}}{n_2}}$$

$$S_{MD_1}^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2}{n_1 - 1}$$

$$S_{MD_2}^2 = \frac{\sum (D_2 - MD_2)^2}{n_2 - 1}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

- เมื่อ D_1 แทน ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง
 D_2 แทน ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม
 MD_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนของ
 กลุ่มทดลอง
 MD_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนของ
 กลุ่มควบคุม
 n_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
 n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
X_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
X_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
S	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
MD	แทน	คะแนนเฉลี่ยของค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการสอน
S^2_D	แทน	ความแปรปรวนของค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
t	แทน	ค่าอัตราส่วนนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้พิจารณา
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด เสนอผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอน

จากการทดลองสอนทั้ง 2 กลุ่ม ที่ใช้แผนการสอนเหมือนกัน ต่างกันตรงกิจกรรมหลังการอ่านในใจ กลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง กลุ่มทดลองใช้กิจกรรมภาพชุด ผลปรากฏดังตาราง

ตาราง 5 ผลการสะท้อนความเข้าใจในการอ่านโดยใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด

แผนการ สอนที่	จุดประสงค์	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
		กิจกรรม	ผล	กิจกรรม	ผล
1.	สามารถตั้งคำถาม และตอบคำถามตาม เนื้อเรื่องได้ถูกต้อง	1. อ่านในใจ เรื่องไปทองคำ 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้สูงสุด 8 คำถาม ต่ำสุด 5 คำถาม และยัง ถามไม่จบเรื่อง ทุกกลุ่ม	1. อ่านในใจ แล้วแบ่งกลุ่มกัน ตั้งคำถามและ ตอบคำถาม 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้สูงสุด 7 คำถาม ต่ำสุด 4 คำถาม และ ยังถามไม่จบ เรื่องทุกกลุ่ม
2.	1. เขียนบรรยาย เหตุการณ์ตาม กิจกรรมภาพได้ 2. สามารถเล่า เรื่องตามภาพได้	1. ทบทวน เรื่องไปทองคำ 2. เขียนแผน ภาพโครงเรื่อง 3. เล่าเรื่อง ต่อกันทีละคน	1. สามารถ เขียนได้ถูกต้อง 9 คน 2. เขียนไม่มี ข้อคิดไม่จบ เรื่อง เรียง ลำดับไม่ถูกต้อง มีข้อแก้ไข 16 คน	1. ทบทวน เรื่องไปทองคำ 2. เรียงลำดับ และเขียน บรรยายได้ภาพ 3. เสนอ ผลงานและ เล่าเรื่องจาก ภาพชุด	1. สามารถ เขียนบรรยาย และเรียงลำดับ ภาพชุดได้ถูก ต้อง 12 คน 2. เรียงลำดับ ภาพถูกต้องแต่ เขียนบรรยาย ไม่ตรงภาพ 6 คน 3. เรียงลำดับ ภาพผิด 7 คน

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการ สอนที่	จุดประสงค์	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
		กิจกรรม	ผล	กิจกรรม	ผล
3.	ตั้งคำถามและตอบ คำถามตามเนื้อเรื่อง ได้ถูกต้อง	1. อ่านในใจ เรื่อง <u>คบเพื่อน</u> <u>ไม่มีดีมีแต่ทุกข์</u> 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้สูงสุด 7 คำถาม ต่ำสุด 3 คำถาม	1. อ่านในใจ เรื่อง <u>คบเพื่อน</u> <u>ไม่มีดีมีแต่ทุกข์</u> 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้ สูงสุด 6 คำถาม ต่ำสุด 4 คำถาม
4.	เขียนบรรยาย เหตุการณ์ตาม กิจกรรมภาพได้	1. ทบทวน เรื่อง <u>คบเพื่อน</u> <u>ไม่มีดีมีแต่ทุกข์</u> 2. เขียนแผน ภาพโครงเรื่อง 3. เล่าเรื่อง ต่อกันทีละคน	1. สามารถ เขียนได้ถูกต้อง 11 คน 2. การเขียน ไม่เรียงลำดับ ตามเรื่อง เพิ่มเติมจาก เรื่องผิดต้อง แก้ไข ไม่มีข้อคิด และเขียนผิด จำนวน 14 คน	1. ทบทวน เรื่อง " <u>คบ</u> <u>เพื่อนไม่มีดีมีแต่</u> <u>ทุกข์</u> " 2. เรียงลำดับ ภาพและเขียน บรรยายได้ ภาพ 3. เสนอผล งาน และเล่า เรื่อง	1. สามารถ เขียนบรรยาย และเรียงลำดับ ภาพชุดได้ถูก ต้อง 15 คน 2. เรียงลำดับ ภาพชุดผิด 10 คน

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการ สอนที่	จุดประสงค์	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
		กิจกรรม	ผล	กิจกรรม	ผล
5.	ตั้งคำถามและตอบ คำถามตามเนื้อเรื่อง ได้ถูกต้อง	1. อ่านในใจ เรื่อง "แกะ เจ้าปัญญา" 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้สูงสุด 7 ข้อ ต่ำสุด 5 ข้อ	1. อ่านในใจ เรื่อง แกะ เจ้าปัญญา 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้ สูงสุด 7 ข้อ ต่ำสุด 4 ข้อ
6.	เขียนบรรยาย เหตุการณ์คำถามตาม เนื้อเรื่องได้ถูกต้อง	1. อ่านในใจ เรื่อง "แกะ เจ้าปัญญา" 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	กลุ่มทั้ง 5 กลุ่ม ตั้งคำถามได้ สูงสุด 7 คำถาม ต่ำสุด 5 คำถาม	1. อ่านในใจ เรื่อง ช้าง จอมค้อน 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	กลุ่มทั้ง 5 กลุ่ม ตั้งคำถาม ได้สูงสุด 7 คำถาม ต่ำสุด 5 คำถาม

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการ สอนที่	จุดประสงค์	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
		กิจกรรม	ผล	กิจกรรม	ผล
7.	ตั้งคำถามและตอบ คำถามตามเนื้อเรื่อง ได้ถูกต้อง	1. อ่านในใจ เรื่อง "แกะ เจ้าปัญญา" 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้สูงสุด 7 คำถาม ต่ำสุด 5 คำถาม	1. อ่านในใจ เรื่อง ข้าง จอมดื้อ 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้ สูงสุด 7 คำถาม ต่ำสุด 5 คำถาม
8.	ตั้งคำถามและตอบ คำถามได้ถูกต้อง	1. ทบทวน เรื่อง "แกะ เจ้าปัญญา" เขียนแผนภาพ โครงเรื่อง 2. เล่าเรื่อง ต่อกันทีละคน	1. สามารถ เขียนและเรียง ลำดับได้ถูกต้อง 14 คน 2. การเขียนที่ ต้องแก้ไขและ ข้อคิดจากเรื่อง ยังไม่ถูกต้อง จำนวน 11 คน	1. ทบทวน เรื่อง ข้าง จอมดื้อ 2. เรียงลำดับ ภาพเขียน บรรยายได้ภาพ 3. เสนอผล งานและเล่า เรื่องจากภาพ ชุด	1. สามารถ เขียนบรรยาย และเรียงลำดับ ภาพได้ถูกต้อง จำนวน 17 คน 2. เรียงลำดับ ภาพแต่บรรยาย ไม่ตรงภาพ จำนวน 5 คน 3. เรียงลำดับ ภาพไม่ถูกต้อง 3 คน

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการ สอนที่	จุดประสงค์	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
		กิจกรรม	ผล	กิจกรรม	ผล
9.	ตั้งคำถามและตอบ คำถามตามเนื้อเรื่อง ได้	1. อ่านในใจ เรื่อง "หนูกับ สุนัขจิ้งจอก" 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้งคำถาม ได้สูงสุด 8 คำถาม ต่ำสุด 5 คำถาม และ ถามได้จบเรื่อง คำถาม	1. อ่านในใจ เรื่อง หนูกับ สุนัขจิ้งจอก 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้ สูงสุด 7 คำถาม ต่ำสุด 5 คำถาม และ ถามได้จบเรื่อง
10.	ตั้งคำถามและตอบ คำถามตามเนื้อเรื่อง ได้	1. ทบทวน เรื่องหนูกับ สุนัขจิ้งจอก 2. เขียนแผน ภาพโครงเรื่อง 3. เล่าเรื่อง ต่อกันทีละคน	1. สามารถ เขียนและเรียง ลำดับเรื่องได้ ถูกต้อง 14 คน 2. การเขียน มีการแก้ไข ไม่จบเรื่อง ขาดบทสรุปและ ข้อคิด จำนวน 11 คน	1. ทบทวน เรื่อง "หนูกับ สุนัขจิ้งจอก" 2. เรียง ลำดับภาพและ เขียนบรรยาย ใต้ภาพ 3. เสนอผล งานและเล่า เรื่องจากภาพ ชุด	1. สามารถ เขียนบรรยาย ภาพและเรียง ลำดับภาพชุดได้ 2. เรียงลำดับ ภาพถูกต้องแต่ เขียนบรรยาย ไม่ตรง 3 คน 3. เรียงลำดับ ภาพชุด ผิด 1 คน

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการ สอนที่	จุดประสงค์	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง	
		กิจกรรม	ผล	กิจกรรม	ผล
11.	ตั้งคำถามและตอบ คำถามตามเนื้อเรื่อง ได้	1. อ่านในใจ เรื่อง ความ เคารพ 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้สูงสุด 8 คำถาม ต่ำสุด 5 คำถาม และ สามารถถามได้ จบเรื่อง ระหว่างกลุ่ม	1. อ่านในใจ เรื่อง ความ เคารพ 2. แบ่งกลุ่ม ช่วยกันตั้ง คำถาม 3. เปลี่ยนกัน ถามตอบ ระหว่างกลุ่ม	นักเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ตั้ง คำถามได้สูงสุด 7 คำถาม ต่ำสุด 5 คำถาม และ สามารถถาม ได้จบเรื่อง ระหว่างกลุ่ม
12.	ตั้งคำถามและตอบ คำถามตามเนื้อเรื่อง ได้ถูกต้อง	1. ทบทวน เรื่อง "ความ เคารพ" 2. เขียนแผน ภาพโครงเรื่อง 3. เสนอแผน ภาพและตัวแทน เล่าเรื่องตาม แผนภาพ โครงเรื่อง	1. สามารถ เขียนและเรียง ลำดับเรื่องได้ ถูกต้อง 20 คน 2. การเขียนที่ ต้องแก้ไขและ เขียนไม่จบ เรื่องจำนวน 5 คน	1. ทบทวน "ความเคารพ" 2. เรียงลำดับ ภาพและเขียน บรรยายใต้ภาพ 3. เสนอผล งานและเล่า เรื่องจากภาพ ชุด	1. สามารถ เขียนบรรยาย และเรียงลำดับ ภาพชุดได้ ถูกต้อง 21 คน 2. เรียงลำดับ ภาพได้ถูกต้อง แต่บรรยายไม่ ตรงภาพ 4 คน

จากผลการสอนความเข้าใจในการอ่านโดยใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุดกิจกรรมละ 12 แผน ผลปรากฏว่าความสามารถในการตั้งคำถามและตอบคำถามของนักเรียนใกล้เคียงกัน เฉลี่ยนักเรียนสามารถตั้งคำถามได้สูงสุด 7 ข้อ และต่ำสุด 4 ข้อ

ในเรื่องแรกนักเรียนจะตั้งคำถามได้ไม่จบเรื่อง เพราะไม่นำเอาสาระสำคัญของเรื่องมาถามจนหมดเวลา เมื่อได้รับการตรวจแก้ไขและข้อแนะนำจากครูแล้วจึงมีความสามารถในการจับใจความสำคัญมาถามและสามารถถามได้ตามลำดับเหตุการณ์จนจบเรื่อง

ความสามารถในการทำกิจกรรมภาพชุด นักเรียนสามารถเรียงลำดับและบรรยายภาพชุดได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 67.33 มีนักเรียนที่เรียงลำดับภาพชุดไม่ถูกต้อง บรรยาย ไม่ตรงภาพบรรยายเกินภาพคิดเป็นร้อยละ 28.67 นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการเขียนและสามารถเล่าเรื่องจากภาพชุดได้

2. ผลการวิเคราะห์จากการทดสอบ

ผลการศึกษาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด จากสมมุติฐานที่ว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมภาพชุด มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านในใจต่างกัน ผลปรากฏดังตาราง

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	S^2_D	t
กลุ่มทดลอง	25	10.24	17.04	6.80	1.46	4.8235*
กลุ่มควบคุม	25	10.36	15.64	5.28		

$$t_{.01} (48) = 2.678$$

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนของกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมภาพชุดมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องมีความสามารถในการอ่านแตกต่างกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมภาพชุดซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด ซึ่งมีลำดับขั้นและผลการวิจัยโดยสรุป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุด

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

นักเรียนที่เรียนโดยการใช้กิจกรรมจากแผนภาพโครงเรื่องกับการเรียนโดยใช้กิจกรรมภาพชุด มีผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในเขตการศึกษา 12 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนประชาอุทิศสมบุญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ บางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เขตการศึกษา 12 การเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. สุ่มจังหวัด 1 จังหวัด จากจังหวัด 6 จังหวัด ในเขตการศึกษา 12 โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. สุ่มอำเภอ 1 อำเภอ จากอำเภอ 10 อำเภอ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
3. สุ่มโรงเรียน 1 โรงเรียน จากโรงเรียน 55 โรงเรียน ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว โดยการสุ่มอย่างง่ายได้โรงเรียนประชาอุทิศสมบูรณ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดห้องเรียนแบบคณะ โดยมีนักเรียนแก่นปานกลางและอ่อนคณะกัน
4. สุ่มห้องเรียน 2 ห้องเรียน จากโรงเรียนประชาอุทิศสมบูรณ์ โดยสุ่มอย่างง่ายจากจำนวน 4 ห้องเรียน
5. สุ่มห้องเรียนเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน กลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน โดยแต่ละห้องมีนักเรียนห้องละ 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอนอ่านของกลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกจากหนังสือต่าง ๆ คือ วารสาร นิติสาร ที่มีการใช้คำและแนวคิดสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 เรื่อง
2. แผนการสอน สำหรับกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องของกลุ่มควบคุม จำนวน 12 แผน แผนละ 3 คาบ รวม 36 คาบ แผนการสอนสำหรับกิจกรรมภาพชุดของกลุ่มทดลอง จำนวน 12 แผน แผนละ 3 คาบ รวม 36 คาบ
3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำหรับใช้สอบก่อนและหลังการเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 30 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. เรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอนอ่าน
ผู้วิจัยคัดเลือกเรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอนอ่านจากวารสาร นิติสาร ซึ่งมีการใช้คำและแนวคิดสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องและกิจกรรมภาพชุด จำนวน 22 เรื่อง โดยให้คณะกรรมการควบคุมปริมาณเนื้อหาพิจารณาคัดเลือกเรื่องเหลือ 17 เรื่อง นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของเรื่อง คัดเลือกเรื่องที่มีผลการประเมินสูงสุดและรองลงมาเพื่อใช้ทดลอง จำนวน 6 เรื่อง

2. แผนการสอน ใช้ขั้นตอนการสอนตามแนวที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับใช้ควบคู่กับ หนังสือภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกรมวิชาการ โดยแยกกิจกรรมหลัง การอ่านในใจเป็นการสอนโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องในกลุ่มควบคุม และกิจกรรมภาพชุดใน กลุ่มทดลอง จำนวนกลุ่มละ 12 แผน แผนละ 3 คาบ รวม 36 คาบ นำแผนการสอนที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง แผนการสอนให้เหมาะสม สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือ กิจกรรมการสอนในการเตรียมการอ่านเกี่ยวกับ คำถามที่ใช้นำและเพิ่มคำยากสำหรับนักเรียน รวมทั้งความสมบูรณ์ของภาพที่ใช้ทดลอง เมื่อ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบอีกครั้ง

3. แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน เพื่อวัดด้านการแปลความ ตีความ ขยายความ และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จาก เรื่องที่กำหนด 7 เรื่อง รวมทุกเรื่องแล้วมีข้อคำถาม 75 ข้อ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบคัดเลือกเหลือเพียง 50 ข้อ แล้วนำไปทดลองครั้งที่ 1 กับนักเรียน จำนวน 50 คน คัดเลือกข้อทดสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง .20 - .76 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง -.21 - .66 จำนวน 30 ข้อ นำไปทดลองครั้งที่ 2 กับนักเรียน จำนวน 100 คน เพื่อหา ความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR - 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.551

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ใช้เวลาสัปดาห์ละ 4 วัน เวลา 14.30 - 15.30 น. สัปดาห์กันใช้เวลา ทดลองสอนวันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวมเวลาที่ใช้ในการทดลอง กลุ่มละ 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการทดลอง ได้นำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน จำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (Pretest)

2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทำการสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งใช้ เนื้อหาเดียวกันตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้เวลาในการทดลอง กลุ่มละ 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที

3. หลังจากสิ้นสุดการทดลองแล้ว ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านฉบับเดิมไปทดสอบกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้ง (Post test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง กับกิจกรรมภาพชุดโดยใช้ t - test แบบ

Independent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง กับกิจกรรมภาพชุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง กับกิจกรรมภาพชุด

ผลการวิจัย พบว่า ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง กับกิจกรรมภาพชุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การใช้ภาพทำให้นักเรียนเห็นลำดับเรื่องราวได้ชัดเจน สามารถลำดับเหตุการณ์ความสัมพันธ์ เขียนบรรยายตามภาพเกิดความเข้าใจ ทำให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเสริฐ มาสุปรีดี (2522 : 31) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนและใช้ภาพการ์ตูนประกอบการเรียนการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้ภาพเป็นสื่อในการสอนนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงกว่าการใช้เฉพาะตัวอักษร เพราะแผนภาพโครงเรื่องนั้น นักเรียนต้องคิดลำดับเหตุการณ์เองแล้วจึงเขียนเป็นข้อความออกมา ส่วนภาพนั้นช่วยบอกความหมายและอธิบายเรื่องราวให้เป็นที่น่าสนใจ

2. การเขียนบรรยายได้ภาพ นักเรียนมีเนื้อที่ที่เป็นอิสระในการเขียน จึงสามารถเขียนสาระสำคัญได้ครบ แต่การเขียนข้อความลงในแผนภาพโครงเรื่องที่ครูกำหนดรูปแบบไว้ให้นักเรียนบางคนบรรยายมากทำให้จำนวนลำดับเรื่องในแผนภาพโครงเรื่องไม่พอ นักเรียนก็ไม่กล้าทำเพิ่ม ทำให้การเขียนใจความสำคัญไม่ครบและไม่จบเรื่อง

3. การสอนโดยใช้กิจกรรมภาพชุด เป็นการสอนที่คำนึงถึงหลักการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ดังนั้นสื่อการเรียนและเนื้อเรื่องที่ผู้เรียนจะได้รับ จึงเป็นสิ่งที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้เพระยึดหลักการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ ที่เน้นปัจจัยป้อนที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้ให้แก่ผู้เรียน ภาพชุดจึงเป็นสื่อเร้าความสนใจให้นักเรียนอยากเรียนและสื่อความหมายจากภาพทำให้เข้าใจในสิ่งที่อ่านได้เป็นอย่างดี ดังที่ บรูเนอร์ (Bruner) กล่าวว่า "ภาพหนึ่งภาพมีค่าเท่ากับคำพูดพันคำ" ดังนั้นการสอนโดยใช้กิจกรรมภาพชุดจึงช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านดีขึ้น โดยดูจากภาพแล้วเขียนบรรยายภาพ

4. การที่นักเรียนได้เขียนด้วยสำนวนภาษาของตนเอง เมื่ออ่านเนื้อเรื่องแล้วและดูภาพจะคิดทบทวนใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน แล้วนำมาลำดับเรียบเรียงเขียนใหม่โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง การที่นักเรียนจะเขียนได้ดีก็ต้องเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ฮาฟเนอร์ และจอลลี (Hafner and Jolli. 1972 : 147) ที่ว่าการที่เด็กจะเข้าใจเรื่องที่อ่านมากนักน้อยเพียงใดนั้น สามารถประเมินผลได้โดยคือนักเรียนสามารถบรรยายสิ่งที่อ่านออกมา โดยใช้คำพูดของตนเองได้ และปรียดา จันทรโรจน์ (2523 : 17) กล่าวว่า วิธีการฝึกให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านดีขึ้นนั้นจะทำได้โดยให้นักเรียนบอกลำดับเหตุการณ์ตามที่เกิดขึ้น หรือรวบรวมความคิดจากเรื่องที่อ่านแล้วให้เขียนโดยคำพูดของตนเอง "การที่นักเรียนเขียนบรรยายภาพชุดจะมีเนื้อที่ที่เป็นเสรีในการเขียนมากกว่าการเขียนบรรยายในแผนภาพโครงเรื่อง และภาพช่วยในการคิดที่จะเขียนบรรยายจึงสามารถเขียนได้จบเรื่องบรรยายในแผนภาพ

ดังนั้นกลุ่มที่ใช้กิจกรรมภาพชุดจึงสามารถเรียงลำดับภาพและเขียนบรรยายภาพได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 67.33 สูงกว่ากลุ่มที่เขียนบรรยายเรื่องด้วยแผนภาพโครงเรื่อง

5. การให้นักเรียนทำกิจกรรมภาพชุด เป็นการจัดกิจกรรมใหม่ให้กับนักเรียน โดยทุกชั่วโมงจะมีภาพใหม่มาให้ให้นักเรียนดูและได้ระบายสีทำให้นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจใน

การทำงานมากขึ้น เกิดความสนุกสนานที่จะเรียงลำดับภาพ ทำให้ไม่เบื่อการเรียน ดังที่ ซีโรต้า (Sirota. 1971 : 2520 - A) วิจัยพบว่า กิจกรรมการอ่านที่ครูจัดให้นักเรียนในแต่ละวันด้วยวิธีต่าง ๆ มีผลต่อประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนรักการอ่านมากขึ้น ผลที่ติดตามมา คือนักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีขึ้นนั่นเอง

6. การใช้กิจกรรมภาพชุดนั้นมีข้อควรระวังคือในระยะแรก ๆ นักเรียนมีปัญหาในการเรียงลำดับภาพผิด เขียนบรรยายไม่ตรงภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะรายละเอียดของภาพซึ่งมีลำดับเหตุการณ์ติดต่อกัน นักเรียนไม่สามารถแยกได้ เด็กขาดการสังเกต โดยเด็กจะมองส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย ซึ่งตรงกับที่ มัลคอล์ม เฟมิง และไฮเวอร์ค เลวี (Malcolm Feming and Howard Levie) ได้สรุปธรรมชาติของการเรียนรู้ของเด็กที่มีต่อภาพไว้ว่า เด็กจะรับรู้ภาพที่มีลักษณะเป็นกลุ่มก้อนมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย จะรับรู้ส่วนที่เด่นของภาพมากกว่าส่วนที่เป็นพื้นฉากหลังซึ่งไม่ชัดเจน ดังนั้นภาพสำหรับเด็กจึงไม่จำเป็นต้องมีรายละเอียดมาก และในการสอนครั้งต่อมาเด็กมีความสามารถในการลำดับเรื่องราวสูงขึ้น เนื่องจากเด็กรับรู้ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน

7. ผู้วิจัยสังเกตพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ในกลุ่มที่ใช้กิจกรรมภาพชุดจะไม่ย้อนกลับไปดูเนื้อเรื่อง อาจเป็นเพราะมีภาพช่วยสรุปความเข้าใจ ส่วนกลุ่มที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง นักเรียนจะย้อนกลับไปดูเนื้อเรื่อง เพราะจำเหตุการณ์บางเหตุการณ์ตามลำดับเรื่องไม่ได้ สอดคล้องกับ จอร์จ เอล กรอบเปอร์ (George L. Gropper) สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับภาพว่า "รูปภาพช่วยให้เด็กระดับประถมศึกษา สร้างความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์ ในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้ง่ายกว่าการสอนด้วยถ้อยคำ ภาพจะช่วยกระตุ้นการตอบสนอง และถ่วงโยงการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการถ่วงโยงการเรียนรู้

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผลการวิจัย เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรมภาพชุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การสร้างภาพชุด ควรเริ่มจากการวิเคราะห์เรื่องที่อ่านแล้ว ตั้งคำถาม และสร้างภาพจากคำถามนั้น

1.2 ภาพชุดไม่ควรมีรายละเอียดของภาพมาก และควรมีจำนวนภาพเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละวัย

1.3 ในการสอนความเข้าใจในการอ่านจากเนื้อหาบางเรื่อง ครูผู้สอนควรสร้างสื่อภาพชุด เพื่อใช้ปฏิบัติการกิจกรรมหลังการอ่าน แทนการใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน ทำให้นักเรียนไม่เบื่อ แต่ครูต้องเลือกเนื้อหาบทเรียนที่มีความเหมาะสมในการสร้างภาพชุด

1.4 ในการสอนแต่ละครั้งครูจะต้องให้นักเรียนทราบผลการทำงานทุกสัปดาห์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้นักเรียนที่มีข้อบกพร่อง และเสริมแรงให้กับนักเรียนที่มีผลงานดี

1.5 การเขียนแผนภาพโครงเรื่องควรมีรูปแบบโครงร่างโรเนียวให้นักเรียนเติมรายละเอียดเพื่อไม่ให้เสียเวลา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการเขียนเรียงความจากภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาความเข้าใจในการอ่านระหว่างนักเรียนที่อ่านเนื้อเรื่องแล้ววาดภาพและเขียนบรรยายภาพตามที่นักเรียนเข้าใจจากการอ่าน กับเรียงภาพชุดที่ครูกำหนดไว้แล้วเขียนบรรยายภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาความเข้าใจในการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแล้วออกแบบเขียนแผนภาพโครงเรื่องเอง กับเขียนแผนภาพตามแบบที่ครูกำหนดให้

2.4 ควรมีการศึกษาความเข้าใจในการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องแล้วออกแบบแผนภาพโครงเรื่องกับจัดทำภาพชุดตามที่นักเรียนเข้าใจจากการอ่านด้วยตนเอง

2.5 ควรมีการศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ระหว่างนักเรียนที่เขียนภาพ
โครงเรื่องเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

2.6 ควรมีการศึกษาความเข้าใจในการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง
แล้วทำภาพชุดเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

2.7 ควรมีการศึกษาการใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือภาพชุดประกอบการอ่าน
เกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสนใจ ความคงทน ความคิดสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2535.
- ไขศรี ปราโมช ฌ อยุธยา และคนอื่น ๆ. ภาษาไทย 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- จิราพร ทรายคำ. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอคกับการสอนอ่านตามคู่มือ
การสอนภาษาไทย. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- เจียมจิต ห้าวหาญ. การส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำโดยวิธี
นำเรื่องสามแบบ. ปรินญาพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. การทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : บุรพาสาส์, 2527.
- ชวล แพรัตกุล. เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520.
- ฐะปะนีย์ ฬาศุทธพรพ และประภาศรี สีหอำไพ. ภาษาไทยสำหรับครู. กรุงเทพฯ :
แผนกวิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ณรงค์ ทองปาน. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. การสอนหนังสืออ่านนอกเวลาและหนังสืออ่านประกอบ หน่วยที่ 13.
เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
เอกสารประกอบการฝึกอบรม เรื่องกระบวนการและเทคนิควิธีสอนภาษาไทย.
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย, 2532.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการเรียนการสอนและการใช้
สื่อการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). 2537.

บันลือ พุกกะวัน. มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.

✓ ———. ยุทธศาสตร์การสอนตามแนวหลักสูตรใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2534.

ประเทิน มหาจันทร์. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2530.

ประเสริฐ มาสุปรีดี. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อุดสาเนา.

ปรีดา จันทรโรจน์. การเปรียบเทียบผลทางการอ่านภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะและไม่ใช้แบบฝึกเสริมทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนกก่อสร้างวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคธนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อุดสาเนา.

เปลื้อง ณ นคร. ภาษากิริย. กรุงเทพฯ : ชัยพฤกษ์, 2521.

พรทิพย์ สุทธิพันธ์. การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลระนอง จังหวัดระนอง ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้แบบฝึกการอ่าน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อุดสาเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

พิมพ์พร อุทัยเลิศ. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกหัดกับไม่ใช้แบบฝึกหัด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อุดสาเนา.

ภาณี อัดโสภณ. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านขั้นดีความก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดทักษะการอ่านขั้นดีความในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อุดสาเนา.

- มัลลิกา ภักดิ์รงค์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียน และทัศนคติต่อ
การเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดนครราชสีมา
ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนปกติ. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- มานิต บุญประเสริฐ. ยุทธวิธีพัฒนาการอ่าน. กรุงเทพฯ : จันทระเกษม, 2526.
- เยาวภา พิมพ์พันธ์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 โดยการเล่าเรื่องจากหนังสือกับการใช้เกมการอ่านเป็นกิจกรรมส่งเสริม
การอ่าน. ปริญญาโท กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2536. อัดสำเนา.
- รวีวรรณ ศรีศรีรามครัน. ฝึกทักษะอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2527.
- รัฐจวน อินทรกำแหง และคนอื่น ๆ. "ภาษาวิเคราะห์," การอ่านและการวิจารณ์หนังสือ.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2519.
- วลัยลักษณ์ อาทิตย์เที่ยง. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะภูมิหลังต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- วันเพ็ญ สุกิตย์. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีอ่านแล้วเขียนลำดับเรื่องราวกับวิธีอ่าน
แล้วทบทวนแบบฝึกหัด. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- วัลภา ศศิวิมล. "การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านขึ้นดีความก่อนและหลังการใช้
แบบฝึกทักษะการอ่านขึ้นดีความ สำหรับเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6," วิจัยสุนเทศ.
79 ; เมษายน - พฤษภาคม 2530.
- วาสนา เกตุภาค. การอ่าน. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางเขน, 2521.
- วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคนอื่น ๆ. การใช้ภาษา (ไทย 101). กรุงเทพฯ :
ไอเคียนสโตร์, 2522.

- วิชาการ, กรม. คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่ม 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.
- _____. สาระที่เปลี่ยนแปลงของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2534.✓
- _____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- _____. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่องการเรียนการสอนและการใช้สื่อการเรียน
การสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). ม.ป.ท., 2537. อัดสำเนา.
- _____. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่ม 1.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.✓
- วิชาการ, กอง. รายงานการประเมินความสามารถทางภาษาไทย ของนักเรียนชั้น
ป. 1 - 6 ปีการศึกษา 2534. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.
- ศิริรัตน์ นิละคุปต์. "การใช้แผนภาพในกิจกรรมการอ่านระดับประถมศึกษา," เอกสาร
การฝึกอบรม เรื่อง กระบวนการและเทคนิควิธีสอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.
- _____. "Semantic Mapping กิจกรรมก่อนและหลังการอ่าน," วารสารการอ่าน.
8(2) : มกราคม 2537.
- สมพร มั่นตะสูตร. การอ่านทั่วไป. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2534.
- สมศักดิ์ สีนุระเวช. "การประเมินผลทักษะการอ่าน," สารพัฒนาหลักสูตร. 45 ;
ธันวาคม 2528
- สันต์ ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. การใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : พีรพัฒนา,
2523.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่าน.
กรุงเทพฯ : ประชาชน จำกัด, 2527.
- _____. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา. หน่วยที่ 1 - 7.
กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2525.

- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยี
และสื่อสารการศึกษา. หน่วยที่ 1 - 5. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์
 การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2523.
- สุธามาศ สังข์ลาโพธิ์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน
คำและความคงทนในการจำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบ
มุ่งประสบการณ์ทางภาษากับแบบปกติ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุธีพร ปาตะศรี. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน และการ
ระลึกสิ่งที่อ่านได้ในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับ
การสอนอ่านแบบ มปก. และการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. ภาษาไทย 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
 2527.
- สุวัฒน์ ใบกุหลาบ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการ
อ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535. อัดสำเนา.
- สุวิทย์ แทนนั้น. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 จากการเรียนด้วยบทเรียนที่มีแต่ตัวอักษร บทเรียนที่มีตัวอักษรประกอบด้วย
ภาพการ์ตูนโครงร่างการ์ตูนล้อของจริง และการ์ตูนล้อของจริง. ปริญญาโท
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.
 อัดสำเนา.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. กรุงเทพฯ :
 ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด, 2534.
- หทัย ตันเที่ยง. การเขียนหนังสือแบบเรียน. เอกสารคำสอน กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ, 2528.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.

- อักษร รุ่งมณี. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่านระหว่าง
การสอนอ่านแบบปกติและการสอนอ่านโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2524. อัดสำเนา.
- อัมพร รุ่งมณี. การอ่านหนังสือ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม,
 2520.
- ฮันยาร์ด, รอเบิร์ต เจ. วัสดุประกอบการสอนราคาเยา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการ
 ศึกษา, 2501.
- Alvermann, Donna E., P.R. Boothby and J. Wolfe. "The Effect of
 Graphic Organizer Instruction on Fourth Graders Comprehension
 of School Studies Text," Journal of Social Studies Research.
 13 - 21 ; January, 1988.
- Bond, G.L. and M.A. Tinker. Reading Difficulties. Their Diagnosis
and Correction. New York : Appleton Century - Crofts, 1957.
- Bush, Clifford and Mildred H. Huebner. Strategies for Reading in the
Elementary School. London : Macmillan Company, 1970.
- Carrell, Patricia L. and J.C. Eisterbold. "Schema Theory and ESL
 Reading Pedagogy," TESOL. Quarterly. 17 : 239 - 268 ;
 December, 1983.
- Carroll, John B. Language and Thought. New Jersey : Prentice -
 Hall The Bobbs - Merrill Company, 1964.
- Dallman, M. and others. The Teaching of Reading. New York : Holt,
 Rinehart and Winston, 1974.
- Fan, Chung Teh. Item Analysis Table Princeton. New Jersey :
 Educational Testing service, 1952.
- Goodman, Kenneths. "Reading : A Psycholinguistic Guession Game,"
Journal of the Reading Specialist. 1970.
- Hafner, Lawrence E. Teaching Reading to Children. New York :
 Macmillan, 1982.
- Harris, Albert J. How to Increase Reading Ability. 3 rd ed.
 New York : Longmans, Guen, and Co., 1956.
- Johnson, Martha Russell. "Effects of Cloze Story Map. Strategy on
 Reading Comprehension," Dissertation Abstracts International.
 49 : 198 - A; August, 1987.
- Krathwohl, D.R. "The Taxonomy of Educational Objectives Use of the
 Cognitive and Affective Domain," In Reading in Measurment and
Evaluation. New York : The Macmillan Co., 1968.

- Lapp, Diane. Teaching Student to Read. New York : Macmillan, 1986.
- Lapp, Diane and Jane Flood. Teaching Reading of Every Child London : Macmillan Publishing Company, Inc., 1983.
- McCullough, C.M. "Responses of Elementary School Children to Common Types of Reading Comprehension Question," Journal of Education Research. 51 : 65 - 70 ; September, 1957.
- Mcdermott, Marylou Bridgeman. Teaching Top Level Structure As An Aid for Reading Comprehension of Expository Prose Fourth-Grade Pupils. Hofstra University, 1990.
- Miller, Lyle L. Developing Reading Efficiency. Minnestor : Burgess Publishing Company, 1972.
- Richard, L. Allington Anne McGill-Franzen. School Response to Reading Failure Instruction for Chapter I and Special Education Students in Grades TWO, FOUR and Eight The Elementary School. Journal Volume 89. Number, 1989 by the University of Chicago.
- Riley, Pamela M. "Improving Reading Comprehension," English Teaching Forum. Special Issue : The Art of TESOL, Part, 2, 8; 198 - 200; 1975.
- Rumelhart, D.E. "Schemata : The Building Block of Cognition," Comprehension and Teaching Research Review. New York : International Reading Association, 1987.
- Scott, William A. and Werterimer Michael. Introduction to Psychological Research. New York : John Willy and Sons, Inc., 1962.
- Sirota, Beverly S. "The Effect of a Planned Literature Program of Daily Oral reading by the Teacher on the Voluntary Reading of Fifth Grade Children," Dissertation Abstracts International. 5 : 2320 - A ; November, 1971.
- Smith, Nila B. "American Reading Instruction," Encyclopedia of Education Research. 3 : 1089 ; January, 1960.
- Stern, Gatherine and Tonis Gould. Children Discover Reading. Syracuse, New York : Ramdom House, 1965.
- Strang, Ruth. The Improvement of Reading. 3rd ed. New York : McGraw-Hill, 1967.

Wainwright, G.R. Rapid Reading Made Simple. Great Britain : W.H. Allen Co., Ltd., 1972.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. New York : McGraw-Hill, 1962.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. โครงสร้างแนวคิดในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. แบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องที่ใช้เป็นสื่อการสอนอ่าน
3. ผลการประเมินเรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการอ่าน
4. เรื่องสัปดาห์อ่าน 10 เรื่อง

โครงสร้างหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

บทที่	ประเภท	แนวคิด	หลักภาษา
1.	นิทานสกุชาติ หรือคำพังเพย	การช่วยเหลือผู้อื่นควรพิจารณาว่าผู้รับ ความช่วยเหลือไม่ควรทำความเดือดร้อน มาสู่ผู้ให้ความช่วยเหลือ	1. ทบทวนอ่านและค้นคำที่มี อักษรควบ 2. การอ่านคำที่มีเครื่องหมาย ทัณฑฆาต
2.	นิยาย	สัมพันธภาพที่ดีของบุคคลในครอบครัวย่อม นำมาซึ่งความสุข	1. อ่านคำที่มีอักษรนำ 2. ชนิดของคำ - คำนาม - คำสรรพนาม - คำกริยา
3.	นิยาย	การกินคืออยู่ที่ทำให้สุขภาพดี การดำเนินชีวิตในบ้านนำมาซึ่งความสุข และความมั่นคงของครอบครัว	1. ทบทวนอ่านคำที่ ประวิสรรชนีย์ และ ไม่ประวิสรรชนีย์ 2. วลี 3. ประโยคบอกเล่า
4.	สารคดี	ความรักที่มีต่อสัตว์และต้นไม้โดยไม่รังแก และทำลายจะเป็นการส่งเสริมธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่	1. คำที่มี รร 2. คำที่มีอักษรนำ 3. คำที่มี ร สะกด 4. คำที่มี ถ 5. ประโยคส่วนที่ขยาย 6. คำวิเศษณ์

บทที่	ประเภท	แนวคิด	หลักภาษา
5.	นิยาย	ข่าวสารข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยในการปรับตัวให้ทันต่อความเจริญและการเปลี่ยนแปลงของสังคม	1. การเขียนจดหมายส่วนตัว 2. ประโยคปฏิเสธ 3. อ่านคำที่มีตัวสะกดแม่ก 4. อ่านคำที่มีสระ อา
6.	นิยาย	ทุกคนสามารถดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขในท้องถิ่นของตนได้ถ้ารู้จักสร้างงานที่เหมาะสม	1. ประโยคคำถาม 2. ประโยคปฏิเสธ 3. การอ่านประกาศ
7.	สารคดี	โบราณสถานเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงความเป็นชาติไทยที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์	1. ทบทวนอ่านคำที่มีตัวสะกดแม่ก แม่กก 2. อ่านคำที่มีตัวการันต์ 3. การอ่านเครื่องหมายในแผนที่ 4. การเขียนรายงาน 5. เครื่องหมายวรรคตอนย่อหน้า
8.	นิยาย	การทำงานร่วมกันด้วยความรับผิดชอบและอย่างมีเหตุผล ไม่เอาวัดเอาเปรียบกันนั้นย่อมทำให้งานเป็นผลสำเร็จและผู้ทำงานมีความสุขในการทำงานร่วมกัน	1. ทบทวนอ่านคำที่มีตัวสะกดในแม่กน แม่กด 2. ประโยคขอร้อง 3. ประโยคคำสั่ง

บทที่	ประเภท	แนวคิด	หลักภาษา
9.	วรรณคดีพื้นบ้าน	เรื่องไชยเชษฐ์ ความสัมพันธ์ของบิดากับบุตรนั้นมีความสัมพันธ์ทางสายโลหิต พ่อย่อมรักลูกและลูกย่อมรักพ่อเป็นความสัมพันธ์แห่งความรักที่แนบแน่น	1. ทบทวนอ่านคำที่มีตัวสะกด ในแม่กน แม่กด แม่กบ 2. ทบทวนอ่านคำที่มี รร (ร หัน) 3. ทบทวนอ่านคำที่ใช้บัน และ บรร 4. การเขียนเล่าเรื่อง 5. คำพ้องเสียง
10.	นิยาย	การรู้จักรักษาสัมบัติส่วนรวมเป็นความรับผิดชอบของสมาชิกในสังคม	1. มารยาทการพูดการฟัง 2. การใช้ภาษาเพื่อการ สื่อสาร 3. คติพจน์ คำขวัญ
11.	นิยาย	การเคารพและดูแลเอาใจใส่ต่อญาติผู้ใหญ่แสดงถึงความเป็นคนดีและเป็นวัฒนธรรมของครอบครัวไทยที่ควรรักษาไว้	1. ประโยคแสดงความ ต้องการ 2. คำพ้องรูป คำพ้องเสียง 3. คติพจน์ คำขวัญ
12.	สารคดี	วัฒนธรรมประเพณีเป็นสิ่งที่สำคัญที่แสดงความเป็นชาติไทยที่จะต้องช่วยอนุรักษ์	1. การเขียนคำอธิบาย 2. การเขียนเล่าเรื่อง
13.	นิทานคำกลอน	ความไม่เห็นแก่ตัว	1. คำคล้องจอง 2. เขียนสรุปเรื่อง

บทที่	ประเภท	แนวคิด	หลักภาษา
14.	สารคดี	การรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง เหมาะสมจะช่วยรักษาความสมดุลทาง ธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อมนุษย์	1. การเขียนคำอธิบาย 2. การเขียน-อ่านคำชี้แจง
15.	นิยาย	การที่ผ่านจากการเป็นการสร้างเสริม สุขภาพและการใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์แล้วยังเป็นการฝึกฝนผู้เล่นให้ เป็นคนดีมีกติกาการเล่น รู้จักให้อภัย รู้แพ้ รู้ชนะ และเป็นคนรักความยุติธรรม	1. การเขียนบันทึกข้อความ 2. การเขียนบันทึกความรู้
16.	สารคดี	(สารคดีบุคคล) ความขยัน อดทน ริเริ่ม และการเป็นคนดียอมนำความสำเร็จมา สู่ชีวิต	1. การเขียนบันทึกความรู้ 2. วรรคตอน 3. ตัวการ์ตูน
17.	วรรณคดีเรื่อง พิกลทอง	ผู้ที่มีความอาสาศพยาบาท ย่อมทำให้ตน เดือดร้อนและทุกข์ ส่วนผู้ที่รู้จักให้อภัย ย่อมได้รับความสุข	1. คำคล้องจอง 2. การเขียนเล่าเรื่อง 3. ภาพิต คำพังเพย
18.	บทร้อยกรอง	พระมหากษัตริย์ไทยได้ช่วยชาติบ้านเมือง ให้มั่นคงและทำให้คนไทยเป็นสุขจนถึง ปัจจุบัน	1. บันทึกเหตุการณ์ประจำวัน 2. คาราวาศัพท์

แบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องหรือบทความที่ใช้เป็นสื่อการสอนอ่าน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผู้ประเมิน.....

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาเรื่องหรือบทความต่อไปนี้ ว่ามีความเหมาะสมกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

- ถ้าท่านแน่ใจว่าเรื่องหรือบทความนั้นมีความเหมาะสมกับเกณฑ์ ให้เขียน
เครื่องหมาย / ลงในช่อง 1
- ถ้าท่านไม่แน่ใจว่าเรื่องหรือบทความนั้นมีความเหมาะสมกับเกณฑ์ ให้เขียน
เครื่องหมาย / ลงในช่อง 0
- ถ้าท่านแน่ใจว่าเรื่องหรือบทความนั้นไม่มีความเหมาะสมกับเกณฑ์ ให้เขียน
เครื่องหมาย / ลงในช่อง -1

แบบประเมินความเหมาะสมของเรื่องหรือบทความที่ใช้เป็นสื่อการสอนอ่าน

ชื่อเรื่อง.....

ข้อที่	เกณฑ์	ความเหมาะสม		
		1	0	-1
1	เรื่องมีสาระสำคัญสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ใน บทเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรประถม ศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ตามที่แนบมาด้วย			
2	เรื่องมีความเหมาะสมกับความสนใจของเด็กระดับ ประถมศึกษาปีที่ 3			
3	เรื่องมีใจความสำคัญชัดเจนเหมาะสมกับการอ่าน ของเด็กประถมศึกษา			
4	เนื้อเรื่องสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการจับใจความ และแปลความหมาย			
5	เนื้อเรื่องมีความเหมาะสมในการเขียนเป็นแผนภาพ โครงการเรื่องและภาพชุด			
รวม				

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

ผู้ประเมิน

ตาราง 8 ผลการประเมินเรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการอ่าน

เรื่องที่ใช้เป็นสื่อในการสอนอ่าน	คณะกรรมการคนที่					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ถั่วอ้วนย้ายบ้าน	4	0	5	5	4	18
2. คำสาบคืนสนอง	4	0	3	1	2	10
3. ยอดชัยเกียจ	0	-4	-3	-3	1	-9
4. พลายน้อยตกหลุม	5	3	4	1	4	15
5. คบเพื่อน ไม่คิดมีแต่ทุกข์	5	5	5	4	4	23
6. ความเคารพ	5	5	5	4	4	23
7. ผูกสัตว์รวมพลัง	5	5	5	4	4	23
8. สัตว์ประหลาดในขวดแก้ว	3	5	5	4	3	20
9. ความเดือดร้อนของรุกขเทวดา	5	3	3	5	4	20
10. ไม้ทองคำ	5	5	5	5	5	25
11. ราชสีห์จอมพาล	5	5	5	4	4	23
12. ลิงอวดฉลาด	3	1	3	5	2	14
13. ช้างจอมตื้อ	5	5	4	5	5	24
14. แกะเจ้าปัญญา	5	5	5	5	5	25
15. หนูนับสนับจิ้งจอก	5	5	5	5	5	25
16. สามเกลอนักอนุรักษ์	3	1	5	1	2	12
17. นางนกกกระต่ายตื๋อ	4	-2	5	-5	1	3

เอกสารประกอบการสอน

เรื่อง ไข่ทองคำ

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชาวนาคนหนึ่งอาศัยอยู่กับภรรยาของเขาในกระท่อมหลังเล็ก ๆ ในชนบทแห่งหนึ่ง เขายากจนมากไม่มีทรัพย์สินอะไรเลย นอกจากที่นาไม่ค่อยจะได้ผลผลิตนัก แปลงหนึ่ง กระท่อมเล็ก ๆ หลังหนึ่งและห่านตัวหนึ่ง แม้พวกเขาจะยากจนมาก และไม่ค่อยจะมีอาหารพอกิน แต่พวกเขาก็พยายามเลี้ยงดูห่านอย่างดีเพื่อให้มันออกไข่ให้กินเป็นอาหาร

ทุก ๆ วันชาวนาจะไปดูห่านในเล้าว่าออกไข่หรือไม่ แต่วันนี้เมื่อเขาเข้าไปดูที่เล้าห่านเขารู้สึกประหลาดใจมากที่พบว่าห่านของเขาออกไข่เป็นทองคำ เขาตื่นเต้นดีใจมาก รีบหยิบไข่ทองคำไปอวดภรรยา "ดูสิแม่! วันนี้แม่ห่านของเราออกไข่เป็นทองคำ เราจะร่ำรวยกันแล้ว!" ชาวนาร้องบอกภรรยาด้วยความตื่นเต้น

ตั้งแต่นั้นมาทุก ๆ วันชาวนาจะดูแลแม่ห่านของเขาอย่างดี ยิ่งกว่าแต่ก่อน แม่ห่านเองก็ออกไข่เป็นทองคำวันละฟองให้ชาวนาทุกวันเช่นกัน ชาวนากลายเป็นคนร่ำรวยขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก

แต่... เมื่อชาวนาคนนี้ร่ำรวยขึ้นแล้ว เขากลับกลายเป็นคนโลภ วันหนึ่งเขาเกิดความคิดขึ้นว่า "เอ๊ะ! ทำไมฉันจะต้องรอรับขุมทรัพย์จากเจ้าห่านตัวนั้น แค่วันละฟองเท่านั้น ถ้าฉันฆ่ามันเสียฉันก็จะได้ขุมทรัพย์ทั้งหมดที่มีมันที่เลย!"

ชาวนาจึงเอามีดไปตัดคอห่านทันที แต่เหตุการณ์ไม่ได้เป็นอย่างที่เขาคิด เขาไม่พบอะไรเลยในตัวห่านที่ตายแล้ว!

(นิยายสารคดีสำหรับเด็ก ปีที่ 3 ฉบับที่ 7 เดือน มีนาคม 2534)

เรื่อง คบเพื่อนไม่ดีมีแต่ทุกข์

ชายคนหนึ่งเลี้ยงแมวกับหมาไว้อย่างละตัว แมวกับหมาอยู่บ้านเดียวกัน ชายคนนี้สอนให้แมวกับหมามีความรักใคร่กัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน เขาสอนแมวกับหมาว่าเพื่อนที่ดีจะต้องเกื้อกูลอุดหนุนกันในยามยาก คอยตักเตือนเมื่อเพื่อนทำผิด คอยชี้แนะแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ไม่ชักจูงเพื่อนไปในทางเสียหาย หมากับแมวเชื่อฟังด้วยดี มันจึงเป็นเพื่อนกันและกันอย่างมีความสุข

วันหนึ่ง แมวชวนหมาเข้าไปในครัว มันพบปลาอย่างอยู่บนเตาไฟ 3 - 4 ตัว แมวอยากกินปลาอย่าง แต่มันไม่กล้าขโมยปลาอย่าง มันจึงบอกหมาให้เขี่ยปลาจากเตาไฟ มันจะคอยเก็บให้เมื่อหมาเขี่ยปลาจากเตาไฟลงมาครั้งใด แมวก็กินปลาเสียทุกครั้ง เมื่อหมาเขี่ยปลาหมดแล้วมันไม่เห็นปลาลักตัวเดียว มันจึงรู้ว่าเพื่อนของมันโกง ขณะนั้นชายผู้เลี้ยงแมวกับหมาเข้ามาในครัว เขาไม่เห็นปลาอย่างอยู่บนเตาไฟ ก็รู้ว่าแมวกับหมาขโมยปลาอย่าง ชายผู้นั้นจึงใช้ไม้ตีหมาและแมว หมาจึงเล่าเรื่องให้ชายผู้นั้นฟัง เขาจึงพูดกับหมาว่า ธรรมดาเพื่อนที่ดีต้องชี้แนะเพื่อนให้ทำแต่สิ่งดีงาม แต่แมวแนะนำให้หมาขโมยปลาอย่าง ช้ายังโกงเพื่อนด้วยการกินปลาอย่างหมดแมวเป็นเพื่อนไม่ดี ถ้าหมาคบแมวก็น่าจะมีแต่ความทุกข์

เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

กาลครั้งหนึ่ง ในป่าใกล้หมู่บ้านมีเสือตัวหนึ่งคอยจับสัตว์อื่นกินอยู่เสมอ วันหนึ่งขณะที่มันกำลังหาเหยื่ออยู่ ก็ไปพบแกะตัวหนึ่งพลัดหลงกับฝูง เข้ามาในป่านั้น เสือนึกกระหายน้ำจึงจะได้แกะเป็นอาหาร จึงตรงเข้าไปร้องถามว่า

"จะไปไหนหรือ เพื่อน?"

แกะได้ยินก็หันไปดู พอเห็นเสือก็ตกใจกลัวแต่ไม่ทราบจะทำอย่างไรดี จะหนีก็หนีไม่พ้น จึงทำใจดีสู้เสือโดยตอบอย่างไม่วะทกสะท้านว่า "มาที่นี่แหละ ถามทำไม?"

เสือฟังคำตอบแล้วก็เริ่มไม่พอใจ แต่เห็นว่าระยะห่างยังไม่พอเหมาะพอดีที่จะกระโดดตะปบแกะ และถึงอย่างไรแกะก็คงหนีไม่พ้น จึงทำเป็นใจเย็นตอบว่า "ก็ไม่ว่าอะไรออกมายากรูเท่านี้เอง แล้วเจ้ามาทำอะไรที่นี่ล่ะ?"

"นายข้าเขาใช้ให้มาจับกวางนะซี" แกะตอบอย่างภาคภูมิใจ

"อะไร! เจ้าน่ะจะจับกวาง" เสือร้องถามด้วยความสงสัย "แกะตัวเล็ก ๆ อย่างเจ้าจะจับกวางได้อย่างไร มีแต่จะโดนเขากวางขวิดตายและไม่ว่า"

"ฮะ ฮะ แกะแสร้งหัวเราะอย่างขบขัน "คุ้ยฝัดไปแล้ว นี่ถ้านายข้าไม่เชื่อฝีมือข้า เขาก็ไม่ใช่ข้าให้เสียเวลาหรอกน้า"

"แหม! ข้าอยากเห็นเจ้าจับกวางให้ดูเสียจริง ๆ เลย จะได้เห็นไหมนี่" เสือพูดเยาะเย้ยเพราะไม่เชื่อ

"ได้สิ อยากเห็นก็รอสักครู่เถอะ เดี๋ยวก็รู้" แกะตอบพอดีกับขณะนั้นมีกวางตัวหนึ่งเดินออกมาจากพุ่มไม้ข้างหน้าแกะจึงรีบบอกเสือดว่า "นั่นไง กวางมาพอดีเดี๋ยวข้าจะจับให้ดู"

ว่าแล้วแกะก็รีบวิ่งไล่กวางไปทันที พอใกล้ถึงตัวกวาง ก็ร้องบอกว่า "หนีเร็วเจ้า เสือร้ายอยู่ข้างหลัง"

กวางได้ยินก็ตกใจวิ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิต แกะก็ถือโอกาสวิ่งกวาดตามไปสุดฝีเท้าเช่นกัน

เสือไม่รู้เท่าทันก็มัวแต่ยืนมองว่าแกะจะจับกวางได้อย่างไร พอรู้ว่าถูกหลอก ก็เป็นเวลาทั้งแกะและกวางวิ่งหายลับตาไป ไม่มีทางที่ มันจะวิ่งไล่กวาดได้ทันแล้ว จึงได้แต่ร้องคำตามหลังแกะไปเท่านั้นเอง

(นิยายสารคดีสำหรับเด็ก ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2536)

เรื่อง ข้างจอมคือ

ในป่าใหญ่แห่งหนึ่ง เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากมาย ในเวลานี้มีข้าง ไชลงหนึ่ง ไปหาอาหารอยู่ใกล้กับเชิงเขาซึ่งมีถ้ำใหญ่อยู่ เมื่อลูกข้างมอง ไปเห็นถ้ำเข้ามันสงสัย อยากเข้าไปดูในถ้ำนั้น จึงขอพ่อข้างกับแม่ข้างเข้าไปดู

"พ่อจ๋า แม่จ๋า ลูกขอเข้าไปดูในถ้ำตรงเชิงเขาหน่อยได้ไหมจะ ลูกอยากรู้ว่าในถ้ำมีอะไร" ลูกข้างส่งเสียงขอพ่อแม่ แต่พ่อข้างกับแม่ข้างไม่อนุญาต เพราะเกรงว่าลูกข้างจะพบ อันตรายหรือพลัดจากไชลงหายไป "อย่าเลยลูก ในถ้ำมีอะไรบ้างเราก็กังไม่รู้ ลูกอาจหลงทาง อยู่ในถ้ำก็ได้นะ"

แต่ด้วยความอยากรู้อยากเห็นลูกข้างจึงแอบหนีเข้าไปในถ้ำในขณะที่พ่อข้างและแม่ข้าง เผลอหาอาหารอยู่ เมื่อลูกข้างเดินเข้าไปในถ้ำ ก็พบว่าถ้ำนั้นใหญ่โตและสวยงามมากจึงเผลอ ตัวเดินลึกเข้าไปเรื่อย ๆ

ทันใดนั้นเกิดแผ่นดินไหวอย่างรุนแรง ทำให้หินก้อนใหญ่ ๆ ที่อยู่บนภูเขาตกลงมา ปิดปากถ้ำใหญ่นั้นไว้มากมาย จนไม่สามารถจะผ่านเข้าออกได้อีกต่อไป เมื่อลูกข้างหายตกใจ จากแผ่นดินไหว มันรีบวิ่งมาที่ปากถ้ำ แต่ก็เข้าไปเสียแล้ว เพราะปากถ้ำมีก้อนหินก้อนใหญ่ ๆ ปิดไว้จนหมด ลูกข้างกลัวมากไม่รู้อะไรจะทำอย่างใด ได้แต่ร้องไห้และเรียกหาพ่อข้างกับแม่ข้าง "ฮือ!ฮือ! พ่อจ๋า แม่จ๋า ช่วยลูกด้วย ลูกอยู่ในถ้ำนี้ เราไม่น่าเข้ามาในถ้ำนี้เลย" ลูกข้าง ร้องไห้ไปพลางใช้วงเข็มนาฬิกา

ส่วนไชลงข้าง เมื่อเกิดแผ่นดินไหวต่างวิ่งเตล็ดหนีไปด้วยความตกใจ จนเมื่อหาย ตกใจแล้วจึงเริ่มหันมาสำรวจนับจำนวนข้างในไชลงว่ามีตัวไหนพลัดหลงไปบ้าง ก็พบว่าลูกข้าง หายไป พ่อข้างกับแม่ข้างตกใจมากเมื่อออกตามหาลูกข้างแล้วไม่พบ แม่ข้างเอาแต่ร้องไห้ ส่วนพ่อข้างก็พยายามออกตามหา แล้วก็มาถึงถ้ำที่ลูกข้างขอเข้าไปดู ข้างทั้งไชลงก็พากันกลับไป ที่เชิงเขา เมื่อถึงหน้าถ้ำก็ส่งเสียงร้องเรียกลูกข้าง

"ลูกข้าง! ลูกข้าง! อยู่ไหน..." ทั้งพ่อข้าง แม่ข้างและข้างตัวอื่น ๆ พากันตะโกน ก้อง ลูกข้างเมื่อได้ยินเสียงร้องเรียกจึงร้องตอบไป "ลูกข้างอยู่ในถ้ำนี้จะ ช่วยลูกด้วย"

พวกข้างจึงช่วยกันใช้ตัวคั่นก้อนหินที่เป็นก้อนใหญ่ๆ ๑ ออกไปที่ละก้อน ตั้งแต่เช้าจน
มีค่ากว่าที่ลูกข้างจะออกมาจากถ้ำได้ ทั้งพ่อข้างและแม่ข้างต่างก็ขบใจบรรดาข้างในโขลง
ที่มาช่วยกันคั่นก้อนหินจากปากถ้ำ แล้วจึงสั่งสอนลูกข้างที่ไม่เชื่อฟังพ่อแม่จนเกือบจะต้องตาย
เพราะถูกขังอยู่ในถ้ำ

(นิยายสารคุณคำ สำหรับเด็ก ปีที่ 4 ฉบับที่ 33 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2534)

เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

ในป่าใกล้กรุงพาราณสี มีหนูกุ่มหนึ่งอาศัยอยู่ วันหนึ่งสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งผ่านเข้าไปหากินในป่านั้น ก็พบหนูกุ่มนั้นเข้า สุนัขจิ้งจอกคิดวางแผนจะจับหนูกุ่มเป็นอาหาร โดยทำท่ายินชาเดียว แหงนหน้าไปยังดวงอาทิตย์ และอ้าปากกินลมอยู่ให้หนูกุ่มเห็น

เมื่อพวกหนูกุ่มเห็นเช่นนั้น ก็คิดว่าสุนัขจิ้งจอกคงจะเป็นผู้ถือศีล จึงทำท่าแปลก ๆ หัวหน้าหนูกุ่มเดินเข้าไปถามว่า "ท่านเป็นใคร?"

สุนัขจิ้งจอกตอบว่า "เราชื่อ ธรรมิกะ (อ่านว่า ทา-มิก-กะ) หรือผู้ประพฤติกุศล หนูกุ่มทั้งหลายก็ยิ่งสนใจอยากรู้มากขึ้น "เหตุใดท่านจึงยืนชาเดียว ทำไมท่านไม่ยืนสืบทายาทอย่างปกติเล่า?"

สุนัขจิ้งจอกรับร้องล้นอย่างตกใจ "ไม่ได้ ทายาทนั้นไม่ได้ ถ้าเรายืนสืบทายาทก็จะมีคนรังแกเราไม่ไหว มันจะต้องถ่มหรือเอียงไปแน่ ๆ เราส่งสารสัตว์โลกที่จะต้องเคียดแค้นถึง ได้ยืนชาเดียวอย่างนี้ตลอดมา"

"อ้อ! แล้วทำไมท่านต้องยืนอ้าปากด้วยล่ะ?" หนูกุ่มถามต่อ

"ก็เพราะเราไม่กินอาหารใด ๆ นอกจากลม" สุนัขจิ้งจอกเตรียมคำตอบไว้แล้ว หนูกุ่มไม่หายสงสัย "แล้วที่ท่านหันหน้าเข้าหาพระอาทิตย์มีจุดประสงค์ใดกัน?"

"เราเคารพพระอาทิตย์ผู้เป็นเทพแห่งแสงสว่างนี่ซี" สุนัขจิ้งจอกตอบอย่างสมเหตุสมผล หนูกุ่มทั้งหลายก็เชื่อกันที่ว่า สุนัขจิ้งจอกเป็นผู้ประพฤติกุศลจริง จึงทาคความเคารพและพาบรืวารมาคารวะสุนัขจิ้งจอกทุกเช้าเย็น

ทุก ๆ ครั้ง สุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์จะจับหนูกุ่มที่อยู่ท้ายแถวกินเป็นอาหารเสมอ โดยที่หนูกุ่มอื่น ๆ ไม่รู้เรื่องเลย จนกระทั่งจำนวนหนูกุ่มน้อยลงเป็นที่ผิดสังเกต พวกหนูกุ่มจึงรีบแจ้งต่อหัวหน้าหนูกุ่ม

เมื่อหัวหน้าหนูกุ่มรู้เรื่องการหายสาบสูญของบริวาร ก็โกรธแค้นสุนัขจิ้งจอกขึ้นมาทันที และเพื่อจะพิสูจน์เรื่องนี้ หัวหน้าจึงนำบริวารไปหาสุนัขจิ้งจอกตามปกติแต่สั่งให้เหล่าบริวารเดินนำกลับออกมา ส่วนตนเองจะเดินตามหลังอยู่ท้ายสุด

สุนัขจิ้งจอกได้โอกาสก็ไม่รอช้า รีบกระโดดตะครุบหนูกุ่มตัวท้ายสุดเช่นเคย แต่ครั้งนี้หัวหน้าหนูกุ่มระวังตัวอยู่แล้วจึงทวาดว่า "เฮอะ! เจ้าจิ้งจอกเจ้าเล่ห์ เอาธรรมะมาบังหน้า หลอกกินพวกข้าได้ คราวนี้ข้าบ้างละ!"

หัวหน้าหมู่กระโดดเข้ากัศคอสนัขจิ้งจอกที่กำลังตกใจและไม่ทันระวัง จนสุนัขจิ้งจอก
ล้มลง บรรดาบริวารหุ้บเข้ากลุ้มรุมกินเนื้อสุนัขจิ้งจอกทันที

นับตั้งแต่นั้นมา หุ้บนั้นก็อยู่อย่างสงบ ไม่มีอันตรายจากสุนัขจิ้งจอกอีก และแน่นอน
พวกหุ้บไม่หลงเชื่อใครที่มาแอบอ้างง่าย ๆ อีกแล้ว

(นิยายสารคดีสำหรับเด็ก ปีที่ 4 ฉบับที่ 9 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2535)

เรื่อง ความเคารพ

นานมาแล้ว มีสัตว์สามตัว อาศัยอยู่ที่ต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งในป่า สัตว์สามตัวนั้นคือนกกระทาลิงและช้าง สัตว์ทั้งสามนี้เป็นเพื่อนรักใคร่กันมาก แต่ไม่มีความเคารพยำเกรงกัน จึงอยู่ร่วมกันอย่างไม่ค่อยมีความสุข

วันหนึ่งสัตว์ทั้งสามได้มาปรึกษากันว่าในบรรดาเราทั้งสามนี้ น่าจะเลือกใครสักผู้หนึ่งเป็นหัวหน้าแล้วเคารพเชื่อฟังกัน จึงจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เมื่อปรึกษาคงกันแล้วก็เกิดปัญหาคือว่าสัตว์ทั้งสามนี้ ใครจะมีอายุมากกว่ากัน จะมีหลักเกณฑ์คำนวณอายุอย่างไรในที่สุดที่ประชุมก็ตกลงกันว่า จะใช้ต้นไม้ต้นนี้เป็นหลักคำนวณอายุ ถ้าใครรู้จักต้นไม้มานานกว่าเพื่อนผู้นั้นก็มีอายุมากกว่าจะได้รับเลือกเป็นหัวหน้า เมื่อสัตว์ทั้งสามได้ตกลงกันในหลักเกณฑ์ดังนี้แล้วก็ให้สัตว์แต่ละคนเล่าประวัติของตนเองว่ารู้จักต้นไม้มานานเพียงไร

ช้างซึ่งเป็นสัตว์ที่มีร่างกายใหญ่กว่าเพื่อน ได้กล่าวขึ้นว่า "เพื่อนรัก ข้ารู้จักต้นไม้ต้นนี้ตั้งแต่มันยังเป็นพุ่มเล็ก ๆ ขณะที่ข้ายังเป็นลูกช้าง ได้เดินมาในบริเวณนี้และเดินข้ามต้นไม้นี้ ยอดมันสูงเพียงแค่สะเอวของข้าเท่านั้น เพื่อนทั้งสองจะยอมรับข้าเป็นหัวหน้าได้หรือยัง ข้ามีอายุมากนะ"

พอช้างพูดจบ ลิงมีร่างกายเล็กกว่าช้างมาก แต่มีความคล่องแคล่วได้พูดว่า "ข้าก่อนเพื่อนช้าง เจ้ารู้จักต้นไม้ตั้งแต่มันเป็นกออย่างนี้ ยังไม่ถึงว่ามีอายุมาก สู้ข้าไม่ได้ ข้ารู้จักมันตั้งแต่มันยังเป็นต้นเล็กมาก ข้าจำได้ว่า ครั้งที่ข้าเป็นลูกลิงตัวเล็ก ๆ นั่งอยู่ที่พื้นดิน ยังเคยกินหน่อของไม้นี้ เห็นหรือยังว่า ข้ามีอายุมากกว่าช้าง"

เมื่อลิงพูดจบ นกกระทาสัตว์ที่มีร่างกายเล็กกว่าเพื่อได้พูดว่า "ข้าก่อนสหายทั้งสอง พวกเจ้ายังอายุน้อยกว่าข้า ข้ารู้จักต้นไม้ต้นนี้ตั้งแต่มันยังไม่เกิด และข้านี้แหละเป็นผู้ทำให้มันเกิดที่ตรงนี้ เพราะข้าไปกินลูกไม้นี้ที่ต้นโน้น แล้วมาถ่ายมูลไว้ตรงนี้ ต้นไม้นี้จึงเกิดจากมูลของข้าเองข้าเป็นผู้มีอายุมาก เพื่อนทั้งสองควรจะเลือกข้าเป็นหัวหน้า"

เมื่อนกกระทาพูดจบ ช้างและลิงก็ยินยอมพร้อมใจกันยกให้นกกระทาเป็นหัวหน้าและแสดงความเคารพเชื่อฟังนกกระทา สัตว์ทั้งสามจึงอยู่ร่วมกันด้วยความเคารพรักใคร่กัน และมีความสุขตลอดอายุขัยของมัน

คติของนิทานเรื่องนี้คือผู้ที่อยู่ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นสัตว์หรือมนุษย์ ก็ตามถ้าต่างมีความ
เคารพกันก็จะทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี มีความสุข ไม่เคียดแค้น เช่น นกกระทา ช้าง
และลิง เมื่อมีความเคารพกัน ก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

(จากเรื่อง ความเคารพ ในหนังสือ
สอนพระพุทธศาสนาแก่เด็ก ของ
พันเอกวชิระ คงอุทัยกุล)

ภาคผนวก ข

รายชื่อคณะผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อคณะผู้เชี่ยวชาญ

คณะผู้ตรวจสอบแบบทดสอบ

1. รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ โพธิ์สาร สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาภรณ์ อมรเลิศศิลป์ไทย รองอธิการฝ่ายวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและวิจัยการศึกษา สถาบันราชภัฏยะเซียงเเทรา
3. อาจารย์เตือนใจ จุลศรีไกวล์ หัวหน้าฝ่ายวัดผลและประเมินผล สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะเซียงเเทรา

คณะผู้ตรวจสอบเรื่องที่ใช้อ่านและแผนการสอน

1. อาจารย์วรณพร ภิรมย์รัตน์ ศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาภรณ์ อมรเลิศศิลป์ไทย รองอธิการฝ่ายวิชาการ สถาบันราชภัฏยะเซียงเเทรา
3. อาจารย์สำเริง กล้าภักดี ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะเซียงเเทรา
4. อาจารย์ทิพย์วรรณ แจ่มไพบูลย์ หัวหน้าหน่วยศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
5. อาจารย์ศรีสุดา เวชปรีชา อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนวัดโพธิ์เย็น (ครูภาษาไทยดีเด่นระดับจังหวัด ปีการศึกษา 2537)

ภาคผนวก ค

1. แผนการสอน ที่ใช้กิจกรรมแผนภาพแผนภาพโครงเรื่อง
2. แผนการสอน ที่ใช้กิจกรรมภาพชุด

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

โครงการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 แผน เวลา 36 คาบ

กลุ่มควบคุม สอนอ่านโดยใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจแล้วทำแผนภาพโครงเรื่อง ทำให้สามารถลำดับเรื่องราวและเกิดความเข้าใจเรื่องได้ดี

2. ความมุ่งหมาย

ให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วสามารถแปลความหมาย ตีความ ขยายความ จับใจความสำคัญของเรื่องและสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้

3. เนื้อหา

เรื่องสำหรับอ่านจำนวน 6 เรื่อง

4. กิจกรรม

4.1 การเตรียมการอ่าน

- (1) สันทนาเกี่ยวกับชื่อเรื่อง และร้องเพลงที่เกี่ยวกับตัวละคร
- (2) อ่านคำจากเนื้อเรื่อง
- (3) ตั้งจุดประสงค์การอ่านในใจ

4.2 การอ่านในใจ

- (1) แบ่งกลุ่มนักเรียนให้อ่านในใจ แล้วช่วยกันตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่อง
- (2) แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน
- (3) นักเรียนเขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำผลงานส่งครู

4.3 กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

- (1) ทบทวนเรื่องในบทเรียน โดยครูถามปากเปล่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร นักเรียนช่วยกันตอบ
- (2) ครูเสนอแผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำ นักเรียนลอกลงสมุด
- (3) นักเรียนเติมคำ กลุ่มคำลงในแผนภาพโครงเรื่อง ตามลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่าน
- (4) นักเรียนคนใดคนหนึ่งเสนอผลงานการทำงานแผนภาพโครงเรื่อง โดยเล่าเรื่องประกอบ
- (5) ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่องพร้อมทั้งเฉลย ให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องโดยขีดทาบส่วนที่นักเรียนเขียนผิด แล้วเขียนส่วนที่ถูกต้องตามเหตุการณ์ของเรื่อง
- (6) นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน
- (7) ทานแบบฝึกหัด โดยมีข้อความมาให้ตอบจากเรื่องที่ครูกำหนดให้
- (8) ส่งผลงานให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนรู้

- 5.1 บัตรคำ
- 5.2 แผนภูมิเพลง
- 5.3 เอกสารสำหรับนักเรียนอ่าน
- 5.4 แผนภูมิแผนภาพโครงเรื่อง

6. การประเมินผล

- 6.1 สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
- 6.2 ตรวจผลงาน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 1 การอ่านในใจ เรื่อง ไข่ทองคำ

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ แล้วฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ทำให้เข้าใจเรื่อง
ได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนอ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง ไข่ทองคำ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การเตรียมการอ่าน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้

- สัตว์อะไรบ้างที่ออกไข่
- ไข่มีลักษณะรูปร่างอย่างไร
- ทองคำ คืออะไร

2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครของเรื่อง

- ให้นักเรียนบอกชื่อสัตว์ปีกที่ออกลูกเป็นไข่
- สนทนาเกี่ยวกับลักษณะของฟาน

3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

- ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน อาศัย ภรรยา ผิด ประหลาด ร่ำรวย โลก ขมทรพย์ เหตุการณ์ ขนบท เอ๊ะ
- ครูและนักเรียนสนทนาถึงความหมายของคำ
- ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่อง ไขทองคำอีกครั้งแล้ว

อ่านตามครู และสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่านในใจร่วมกัน

- อ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง
- อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

- ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง ไขทองคำ
- ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามตามลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียน

คำถามและคำตอบลงในสมุด

- แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน

2. นักเรียนแต่ละคน เขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำ

ผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 เอกสารสำหรับนักเรียนอ่าน เรื่อง ไขทองคำ

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกต

การตั้งคำถามและคำตอบ

6.2 ตรวจผลงาน

ตรวจสอบแบบฝึกหัดการตอบคำถามจากเรื่องที่ครูกำหนดให้

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 2 การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง ไข่ทองคำ เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การฝึกอ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องที่อ่าน
เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

- 2.1 อ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องได้
- 2.2 สามารถเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องได้

3. เนื้อหา

เรื่อง ไข่ทองคำ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

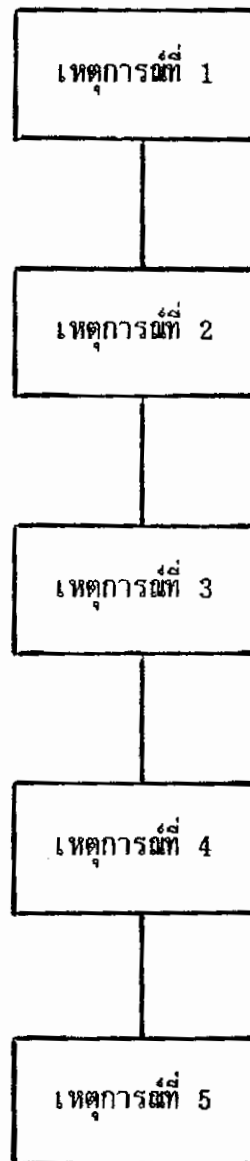
- 4.1 ทบทวนเรื่อง ไข่ทองคำ โดยครูถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า ใคร ทำอะไร
ที่ไหน อย่างไร
- 4.2 ครูเสนอแผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำให้นักเรียนลอกลงสมุด ดังนี้

เรื่อง ใช้ทองคำ

ใคร : ตัวละครมีใครบ้าง

ที่ไหน : เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน

ทำอะไรอะไร

บทสรุป : ผลของเหตุการณ์

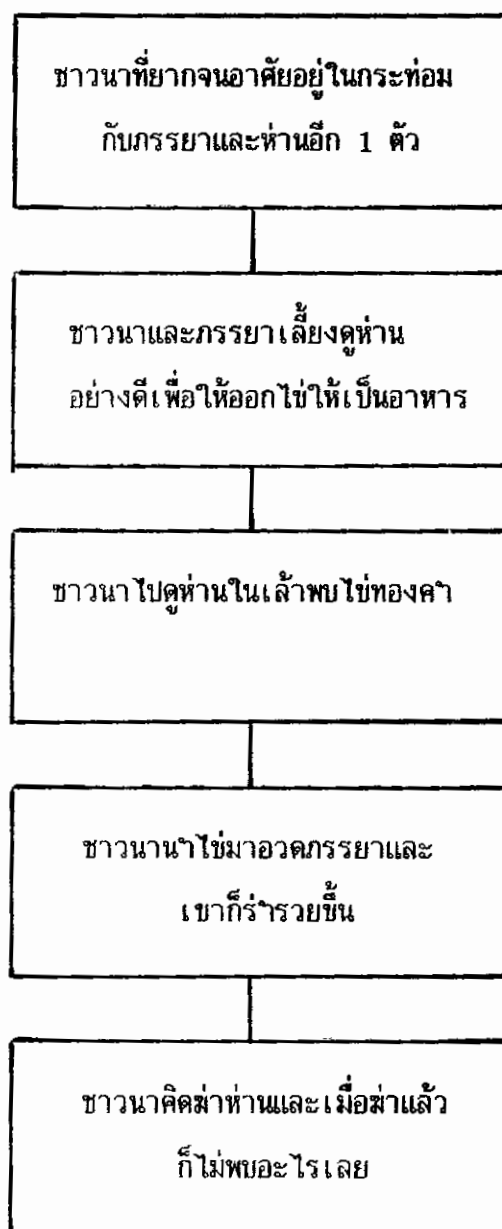
ข้อคิด : ข้อคิดจากเรื่อง

4.3 นักเรียนแต่ละคนเติมคำ กลุ่มคำ ลงในแผนภาพโครงเรื่อง ตามลำดับเหตุการณ์
ในเรื่องดังตัวอย่าง

ใคร : ตัวละครมีใครบ้าง

ที่ไหน : เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน

ใครทำอะไร

สรุป : ห่านตายขาวนาไม่มีไข่กินเป็นอาหาร

ข้อคิด : 1. ขาวนาเผลอห่านแต่แล้วเขาก็ไม่ได้ไข่ทองคำอีกเลย เรียกว่า
โง่มาก ลามหาย

2. การที่ห่านไข่เป็นทองคำให้ขาวนากลับเป็นสาเหตุให้ถูกฆ่าตาย
เท่ากับทำคุณบูชาโทษ

4.4 นักเรียนคนใดคนหนึ่งอาสาสมัครเสนอแผนภาพโครงเรื่อง โดยเล่าเรื่อง
ประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่องพร้อมทั้งเฉลยให้นักเรียนตรวจสอบ
ความถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องโดยขีดทับส่วนที่นักเรียนเขียนผิด แล้วเขียนสิ่งที่ถูกต้องตาม
เหตุการณ์ของเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทำแบบฝึกหัด โดยมีข้อความให้ตอบจากเรื่องที่ครูกำหนดให้

4.8 ส่งผลงานให้ตรวจ

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 เอกสารเรื่อง ไข่ทองคำ

5.2 แผนภูมิแผนภาพโครงเรื่อง

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกต

(1) การร่วมกิจกรรมทำแผนภาพโครงเรื่อง

(2) การเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง

6.2 ตรวจผลงาน

(1) การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

(2) การตอบคำถามจากแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดที่ 1

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 5

แมงมุมกับนก

แมงมุมตัวหนึ่งสร้างสายใยไว้ดักจับแมลงตัวเล็ก ๆ อยู่บนต้นไม้ชายทุ่ง ในบริเวณนั้นมีนกบินหากินอยู่ แมงมุมรู้สึกสนใจอยากจับนกขึ้นมา มันจึงจัดแจงสร้างสายใยตรงนกบินผ่าน แล้วก็ตั้งตาคอย "นั่นกำลังมาแล้ว" แต่นกก็ทำลายสายใยและบินทะลุไป

"ไม่ได้นกแม้แต่ตัวเดียว ข้าใยที่เราทำก็พังหมด เออ...ฉันคิดได้แล้วว่า การจับนกนั้นไม่ใช่ธุระของเรา" แล้วแมงมุมก็สร้างสายใยใหม่เพื่อจับแมลงต่อไป

ข้อคิด จะทำงานใด ๆ ต้องประมาณตัวเองเสียก่อน และต้องรู่วางานไหนเป็นหน้าที่ของเราและงานไหนไม่ใช่หน้าที่ของเรา

1. เรื่องนี้กล่าวถึงสัตว์อะไรบ้าง
2. แมงมุมสร้างใยไว้จับอะไร
3. ใยแมงมุมมีลักษณะอย่างไร
4. อาหารของแมงมุมคืออะไร
5. ให้นักเรียนเขียนเรียงลำดับอักษรหน้าข้อความตามลำดับเรื่องที่อ่าน
 - ก. นกบินผ่านต้นไม้
 - ข. แมลงติดใยแมงมุม
 - ค. ใยแมงมุมพัง
 - ง. แมงมุมชักใยบนต้นไม้
 - จ. นกบินทะลุใยแมงมุม

.....

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 3 การอ่านในใจ เรื่อง คบเพื่อนไม่ลืมแต่ทุกข์ เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนอ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง คบเพื่อนไม่ลืมแต่ทุกข์

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การเตรียมการอ่าน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - นักเรียนมีเพื่อนที่สนิทชื่ออะไรบ้าง
 - สิ่งที่ดีของเพื่อนชื่ออะไรบ้าง
 - สิ่งที่ไม่ดีของเพื่อนชื่ออะไรบ้าง
2. นักเรียนร้องเพลง เพื่อนจำ (ภาคผนวก)
3. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครในเรื่องโดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - สัตว์เลี้ยงที่บ้านของนักเรียนแต่ละคนมีอะไรบ้าง
 - สัตว์เลี้ยงแต่ละอย่างกินอะไรเป็นอาหาร
 - สัตว์เลี้ยงที่มักจะเป็นศัตรูกันคืออะไร

4. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

- ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน ทะเลาะ เกือบ อุทธรณ์ ประโยชน์

ขโมย ความทุกข์

- ครูและนักเรียนสนทนาถึงความหมายของคำ
- ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่อง คบเพื่อนไม่คุ้มแต่ทุกข์

อีกครั้ง แล้วอ่านตามครูและสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ

5. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่านในใจร่วมกัน

- อ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง
- อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

- ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง คบเพื่อนไม่คุ้มแต่ทุกข์
- ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและคำตอบ

ลงในสมุด

- แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน

2. นักเรียนแต่ละคน เขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำ

ผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 เอกสาร เรื่อง คบเพื่อนไม่คุ้มแต่ทุกข์

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกต

การตั้งคำถามและคำตอบ

6.2 ตรวจผลงาน

ตรวจสอบสมุดแบบฝึกหัด

ภาคผนวก

เพลง เพื่อนจำ

เพื่อนเอ๋ยจะบอกให้	เพื่อนทำไมมานั่งคนเดียว
ผู้ใดเขา ไม่แกล้งเหยี่ยว	มานั่งคนเดียวหรือจะเพลินใจ
มาเถิดเพื่อนจำ	มาเล่นซ่อนหาเร็วเร็วไวไว

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 4 เรื่อง คบเพื่อนไม่ดีแต่ทุกข์

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การฝึกอ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องและเล่าเรื่องจากเรื่องที่อ่านเป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

- 2.1 อ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องได้
- 2.2 สามารถเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องได้

3. เนื้อหา

เรื่อง คบเพื่อนไม่ดีมีแต่ทุกข์

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

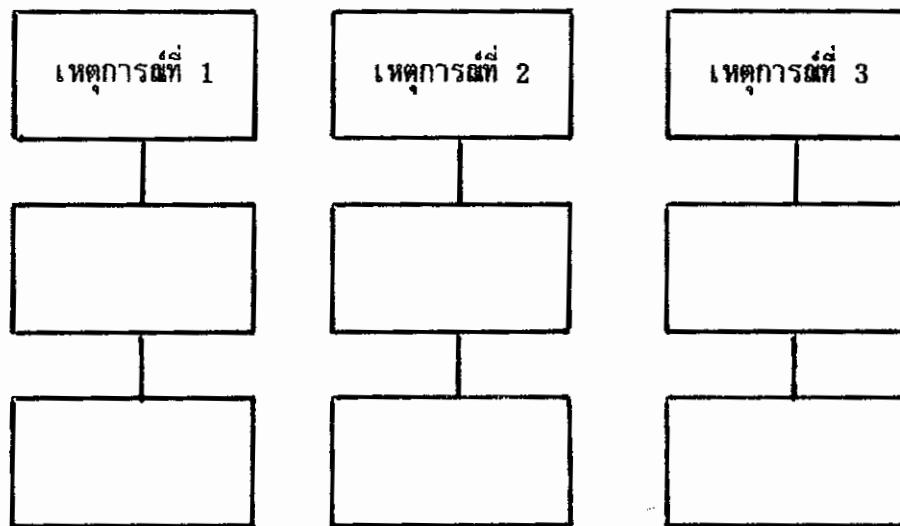
- 4.1 ทบทวนเรื่อง คบเพื่อนไม่ดีมีแต่ทุกข์ โดยครูถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า ใคร ท้ออะไร ที่ไหน อย่างไร
- 4.2 ครูเสนอแผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำให้นักเรียนลอกลงสมุด ดังนี้

เรื่อง คบเพื่อนไม่ลืมแต่ทุกข์

ใคร : ตัวละครมีใครบ้าง

ที่ไหน : เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน

ใครทำอะไร

บทสรุป : ผลของเหตุการณ์

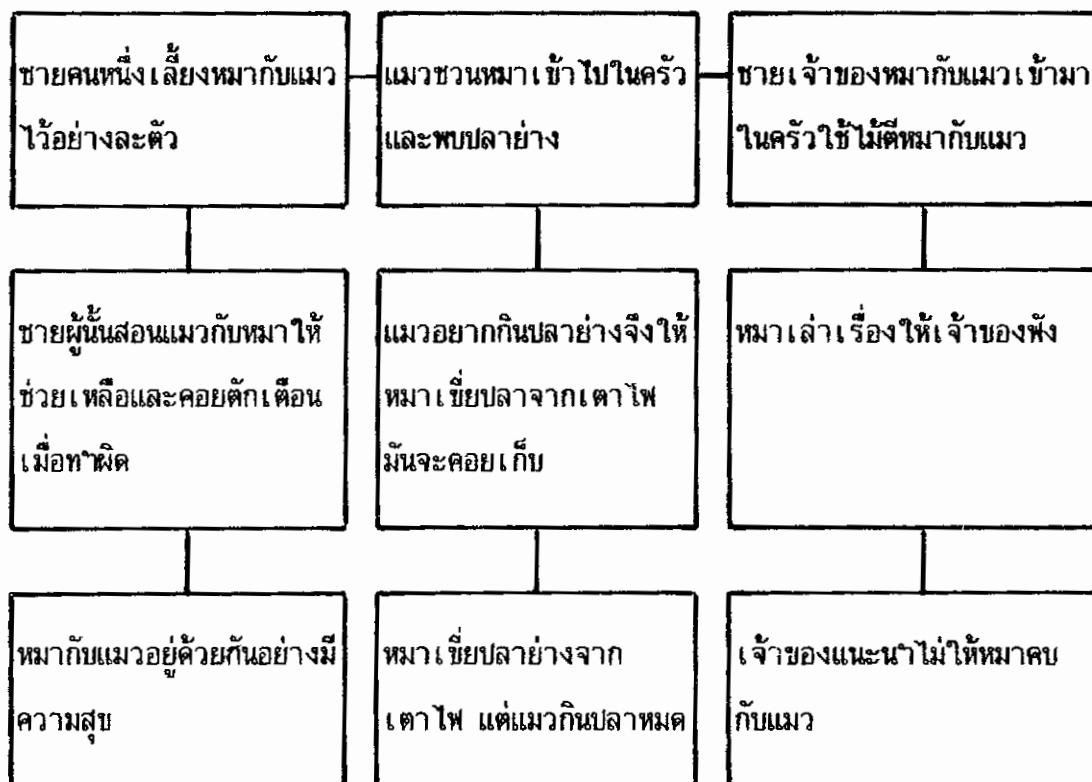
ข้อคิด : ข้อคิดจากเรื่อง

4.3 นักเรียนแต่ละคนเติมคำ กลุ่มคำ ลงในแผนภาพโครงเรื่อง จากคำถามและเหตุการณ์ของเรื่องตามลำดับ ดังตัวอย่าง

เรื่อง คบเพื่อนไม่ได้มีแต่ทุกข์

ใคร : หมา แมว ชายเจ้าของหมากับแมว

ที่ไหน : ในครัว

สรุป : แมวเป็นเพื่อนไม่ดี ถ้าหมาคบกับแมวก็น่าจะมีแต่ความทุกข์

ข้อคิด : เพื่อนที่ดีต้องแนะนำให้เพื่อนทำแต่สิ่งที่ดี ฉะนั้นการคบเพื่อนต้องพิจารณาให้ดีว่าควรคบเป็นเพื่อนหรือไม่

4.4 นักเรียนคนใดคนหนึ่งอาสาสมัครเสนอแผนภาพโครงเรื่อง โดยเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่องพร้อมทั้งเฉลยให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องโดยขีดทับส่วนที่นักเรียนเขียนผิด แล้วเขียนสิ่งที่ถูกต้องตามเหตุการณ์ของเรื่อง

- 4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน
- 4.7 ทำแบบฝึกหัดจากเรื่องที่ครูกำหนดให้
- 4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนการสอน

- 5.1 เอกสารเรื่อง คบเพื่อนไม่ลืมแต่ทุกข์
- 5.2 แผนภาพโครงเรื่อง

6. การวัดผลและประเมินผล

- 6.1 สังเกต
 - (1) การร่วมกิจกรรมทำแผนภาพโครงเรื่อง
 - (2) การเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง
- 6.2 ตรวจผลงาน
 - (1) การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
 - (2) การตอบคำถามจากแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดที่ 2

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 5

นกกระเรียนกับหมาป่า

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีหมาป่าตัวหนึ่งกินเหยื่อที่มันล่ามาจากกระตูดอก เพราะไม่ระมัดระวัง มันได้รับความเจ็บปวดมาก เที้ยววิ่งไปหาสัตว์ทุกตัวที่มันพบเพื่อขอร้องให้ช่วย แต่ไม่มีสัตว์ตัวไหนรู้สึกสงสารหรือคิดจะช่วยมันเลย แต่ในที่สุดหมาป่าก็พบนกกระเรียนตัวหนึ่ง "ฉันจะให้ทุกอย่างที่ท่านต้องการ ถ้าท่านสามารถเอากะตูดออกจากคอของฉันได้" หมาป่าขอร้อง

นกกระเรียนหวังจะได้รางวัลจากหมาป่า จึงยอมเสี่ยงภัยยื่นคอยาวของมันลงไปในคอหมาป่าแล้วดึงกะตูดออกมา จากนั้นก็ขอรางวัลจากหมาป่า "รางวัล หรือ" หมาป่าคำรามพร้อมแยกเขี้ยว "ฉันยอมให้ท่านมีชีวิตอยู่แล้วให้ลูกหลานฟังว่า เคยเอาคอยื่นลงไปในปากของหมาป่า โดยไม่ถูกกัดคอขาดก็ดีเท่าไรแล้ว ยิ่งกลัมาขอรางวัลอีก รับไปเสียก่อนที่ฉันจะเปลี่ยนใจ

1. ในเรื่องนี้มีใครบ้าง
2. อาหารของหมาป่า คืออะไร
3. เหตุใดกระตูดจึงติดคอหมาป่า
4. นกกระเรียนช่วยหมาป่าเพราะเหตุใด
5. ให้ให้นักเรียนเขียนเรียงลำดับอักษรหน้าข้อความตามลำดับเรื่องที่อ่าน
 - ก. กระตูดติดคอหมาป่า
 - ข. นกกระเรียนช่วยเอากะตูดออกจากคอหมาป่า
 - ค. หมาป่าพบนกกระเรียน
 - ง. หมาป่าขอร้องให้สัตว์ต่าง ๆ ช่วยเอากะตูดออกจากคอ
 - จ. นกกระเรียนขอรางวัลจากหมาป่า

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 5 การอ่านในใจ เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนอ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

การเตรียมการอ่าน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้

- ใครเคยเห็นแกะบ้าง
- ขนแกะสีอะไร
- ขนแกะมีประโยชน์อย่างไร
- นักเรียนร้องเพลงคนมีปัญญา - คนไฉ่
- สนทนาเกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลง

2. ครูกับนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง

- สัตว์ป่าที่ดุร้ายที่สุดคืออะไร
- สัตว์ป่าที่ดุร้ายที่สุดกินอะไรเป็นอาหาร
- สัตว์ป่าอะไรที่มีเขาสวยงาม
- นักเรียนร้องเพลงกวางเดินดง

3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

- ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน พลัด กระหึ่ม สะทกสะท้าน ภาคภูมิ
สร้าง เยาะเย้ย ลักครู่ เพี้ยอ นี๋เหละ นี๋ละ แหม

- ครูและนักเรียนสนทนากันถึงความหมายของคำ

- ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่องแกะเจ้าปัญญาอีกครั้ง

แล้วอ่านตามครูและสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่านในใจร่วมกัน

4.1 อ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง

4.2 อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

1.1 ให้นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

1.2 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและ

คำตอบลงในสมุด

1.3 แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน

2. นักเรียนแต่ละคน เขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำ

ผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 เอกสารสำหรับนักเรียนอ่าน เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

5.3 แผนภูมิเพลงคนมีปัญญา - คนโง่ และเพลงกว้างเดินดง

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

การตั้งคำถามและคำตอบ

6.2 ตรวจผลงาน

ตรวจสมุดแบบฝึกหัด

ภาคผนวก

1. เพลง คนมีปัญญา - คนโง่

คนมีปัญญา สร้างบ้านไว้บนศิลา (3 ครั้ง)	เมื่อมีลมพายุพัดมา
เมื่อฝนตกหนักและน้ำไหลเชี่ยว (3 ครั้ง)	บ้านของเขาก็ยังคงอยู่
คนโง่สร้างบ้านไว้บนหาดทราย (3 ครั้ง)	เมื่อมีลมพายุพัดมา
เมื่อฝนตกหนักและน้ำไหลเชี่ยว (3 ครั้ง)	บ้านของเขาก็พังทลาย...โครม

2. เพลง กวางเค็นดง

กวางเค็นดงเขาเป็นวงพรางพราย	กวางเค็นดงเขาวงพรางพราย
สี่ทองพรายแลระยับจับตา ลา...ตะลือกตอกแตก ๆ คืคคู้ คู้คู้ คู้คู้	

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 6 การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง แกะเจ้าปัญญา เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องและเล่าเรื่องเป็นการพัฒนาทักษะการอ่าน ทำให้เข้าใจเรื่อง ได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

- 2.1 อ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องได้
- 2.2 สามารถเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องได้

3. เนื้อหา

เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

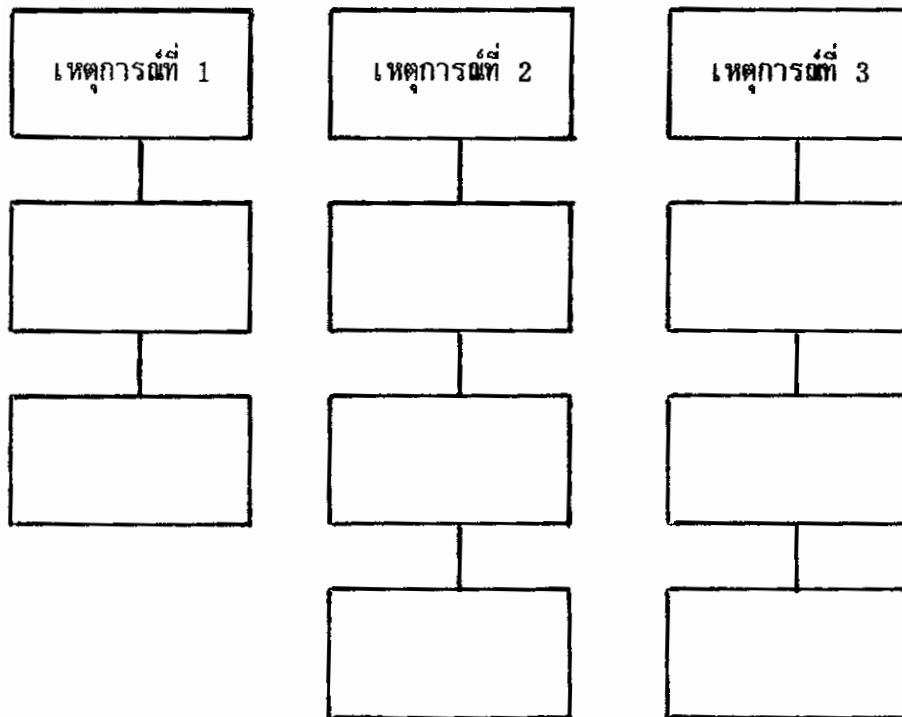
- 4.1 ทบทวนเรื่อง แกะเจ้าปัญญา โดยครูถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
- 4.2 ครูเสนอแผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำให้นักเรียนลอกลงสมุด

เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

ใคร : ตัวละครมีใครบ้าง

ที่ไหน : เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน

ใครทำอะไร

บทสรุป : ผลของเหตุการณ์

ข้อคิด : ข้อคิดจากเรื่อง

- 4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน
- 4.7 ทำแบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่องที่ครูกำหนดให้
- 4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนการสอน

- 5.1 เอกสารเรื่อง แกะเจ้าปัญญา
- 5.2 แผ่นผังแผนภาพโครงเรื่อง
- 5.3 แบบฝึกหัด

6. การวัดผลและประเมินผล

- 6.1 การสังเกต
 - (1) การร่วมกิจกรรมทำแผนภาพโครงเรื่อง
 - (2) การเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง
- 6.2 ตรวจผลงาน
 - (1) การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
 - (2) การตอบคำถามจากแบบฝึกหัดที่ครูกำหนดให้

แบบฝึกหัดที่ 3

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 6

เรื่อง สุนัขกับไก่ชน

สุนัขกับไก่ชนผูกมิตรกัน เดินทางไปบนเส้นทางแห่งหนึ่งจนใกล้ค่ำ ทั้งสองก็หยุดลงที่ชายป่า ไก่ชนบินขึ้นไปบนคาบค ส่วนสุนัขขดตัวนอนอยู่ที่กองใบไม้ที่หาได้คืน ไม้ นั้นจนรุ่งสางไก่ชนก็ขึ้นเสียงร้อง ดังขึ้นเหมือนเช่นทุก ๆ เช้า ด้วยเสียงร้องของมันดังไปถึงหูของสุนัขจึงจอกที่หากินอยู่บริเวณนั้น มันจึงเดินมาตามเสียงร้อง พบไก่ชนเกาะอยู่บนกิ่งไม้ก็เอ่ยขึ้นว่า "ไอ้โฮ... ท่านนี้ช่างมีเสียงขันที่ไพเราะอะไรเช่นนี้ ท่านจะยินดียิ่งมาจากคาบคนี้มาร่วมขบร้องกับข้าบ้างจะได้ไหม" "ก็เป็นความคิดที่ดี" ไก่ชนพูด "แต่ก่อนอื่นข้าขอให้ท่านลองพูดกับผู้ที่เฝ้าเข้าอยู่ใต้ต้นไม้ แล้วให้เขาเปิดทางให้ท่านก่อนสิ ข้าถึงจะลงไป" เมื่อสุนัขจึงจอกเดินเข้าไปหมายจะกระทำตามที่ไก่ชนว่า สุนัขที่หลบซ่อนอยู่ก็กระโจนออกมาต่อสู้อย่างรวดเร็วเจ้าสุนัขจึงจอกหนีไป

คติ เมื่อถึงคราวคับขัน คนฉลาดมักร่วมกันเข้าต่อสู้ป้องกันภัย

1. เรื่องนี้มีสัตว์อะไรบ้าง
2. เหตุการณ์ในเรื่องนี้เกิดที่ไหน เวลาใด
3. ไก่ชนและสุนัขนอนที่ไหน
4. สุนัขจึงจอกคิดอย่างไรกับไก่ชน
5. ใครคือผู้ที่ฉลาด
6. ให้นักเรียนเขียนเรียงลำดับอักษรหน้าข้อความตามลำดับเรื่องที่อ่าน
 - ก. ไก่ชนขันในเวลาเช้า
 - ข. สุนัขจึงจอกขอร้องให้ไก่ลงมาขบร้องร่วมกัน
 - ค. สุนัขกับไก่ชนเดินทางไปที่ชายป่า
 - ง. สุนัขขับไล่สุนัขจึงจอก

.....

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 7 การอ่านในใจ เรื่อง ข้างจอมคือ

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านช่วยให้เข้าใจเรื่อง
ได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนอ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง ข้างจอมคือ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

การเตรียมการอ่าน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้

- คำว่า "คือ" หมายความว่าอย่างไร
- เด็กคือมีลักษณะอย่างไร
- สัตว์ป่าอะไรที่ตัวใหญ่ที่สุด
- ข้างร้องเสียงอย่างไร

2. นักเรียนร้องเพลง เสียงสัตว์

3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

3.1 ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน ไหลง อนุญาต อันตราย หลัด เผลอ

เตลิด

3.2 ครูและนักเรียนสนทนาถึงความหมายของคำ

3.3 ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่อง ข้างจอมคืออีกครั้ง

แล้วอ่านตามครูและสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่าน

4.1 อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

4.2 อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

1.1 นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง ข้างจอมดื้อ

1.2 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและ

คำตอบลงในสมุด

1.3 แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน

2. นักเรียนแต่ละคน เขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำ

ผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 เอกสาร เรื่อง ข้างจอมดื้อ

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

การตั้งคำถามและคำตอบ

6.2 ตรวจผลงาน

ตรวจสอบแบบฝึกหัดการตั้งคำถามและตอบคำถาม

ภาคผนวก

เพลง เสียงสัตว์

เฮ้ เฮลละวามาเถิดหนาช่วยกันส่งเสียง	เป็นสำเนียงเสียงสัตว์ร้อง
ตั้งประกอบท่วงนอง	มาช่วยกันร้องให้พร้อมกัน
ดีดต่างว่าฉันเป็นช้าง	ช้างมันร้องอย่างไร
ช้างมันร้องแปร๋น แปร๋น	แปร๋น แปร๋น แปร๋น แปร๋น แปร๋น แปร๋น แปร๋น

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 8 การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่องข้างจอมดื้อ เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ แล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องที่อ่าน
เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

- 2.1 อ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องได้
- 2.2 สามารถเล่าเรื่องจากแผนภาพโครงเรื่องได้

3. เนื้อหา

เรื่อง ข้างจอมดื้อ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

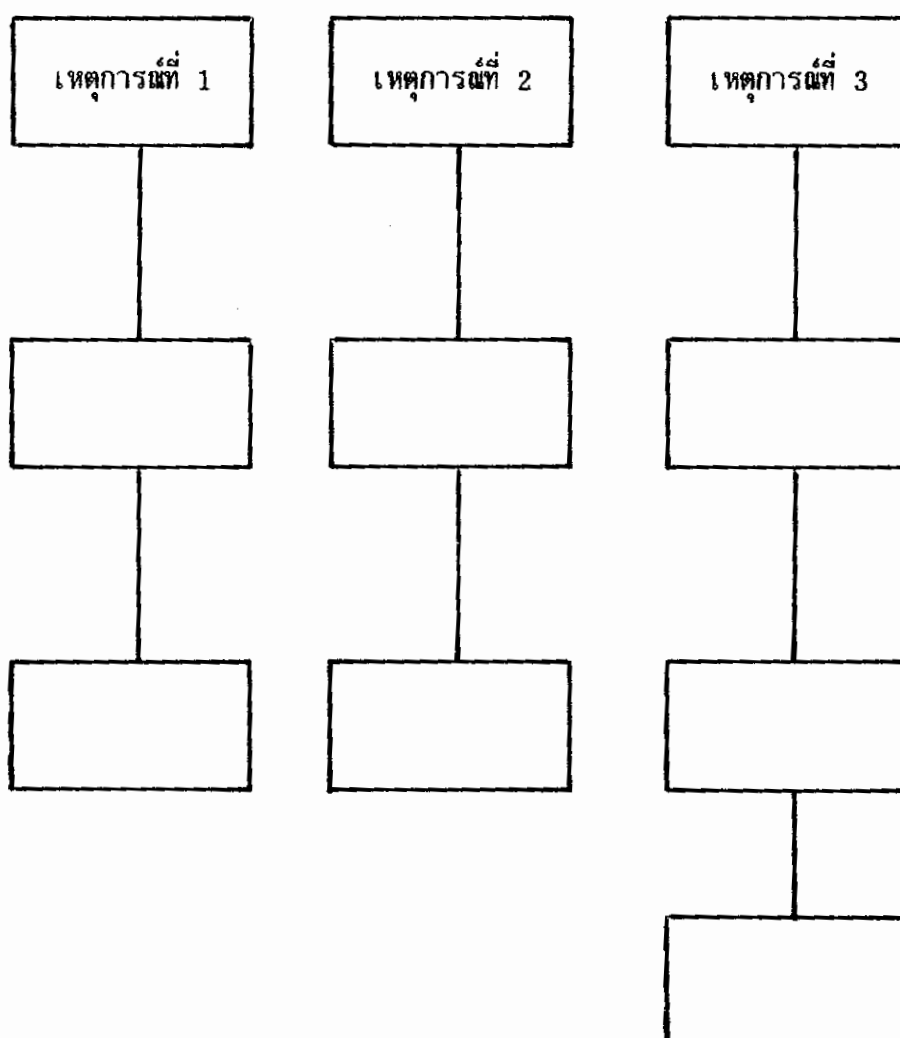
- 4.1 ทบทวนเรื่อง ข้างจอมดื้อ โดยครูถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า ใครทำอะไร
ที่ไหน อย่างไร
- 4.2 ครูเสนอแผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำ ให้นักเรียนลอกลงสมุด ดังนี้

เรื่องข้างจอมคือ

ใคร : ตัวละครในเรื่อง

ที่ไหน : เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน

ใครทำอะไร

บทสรุป : ผลของเหตุการณ์

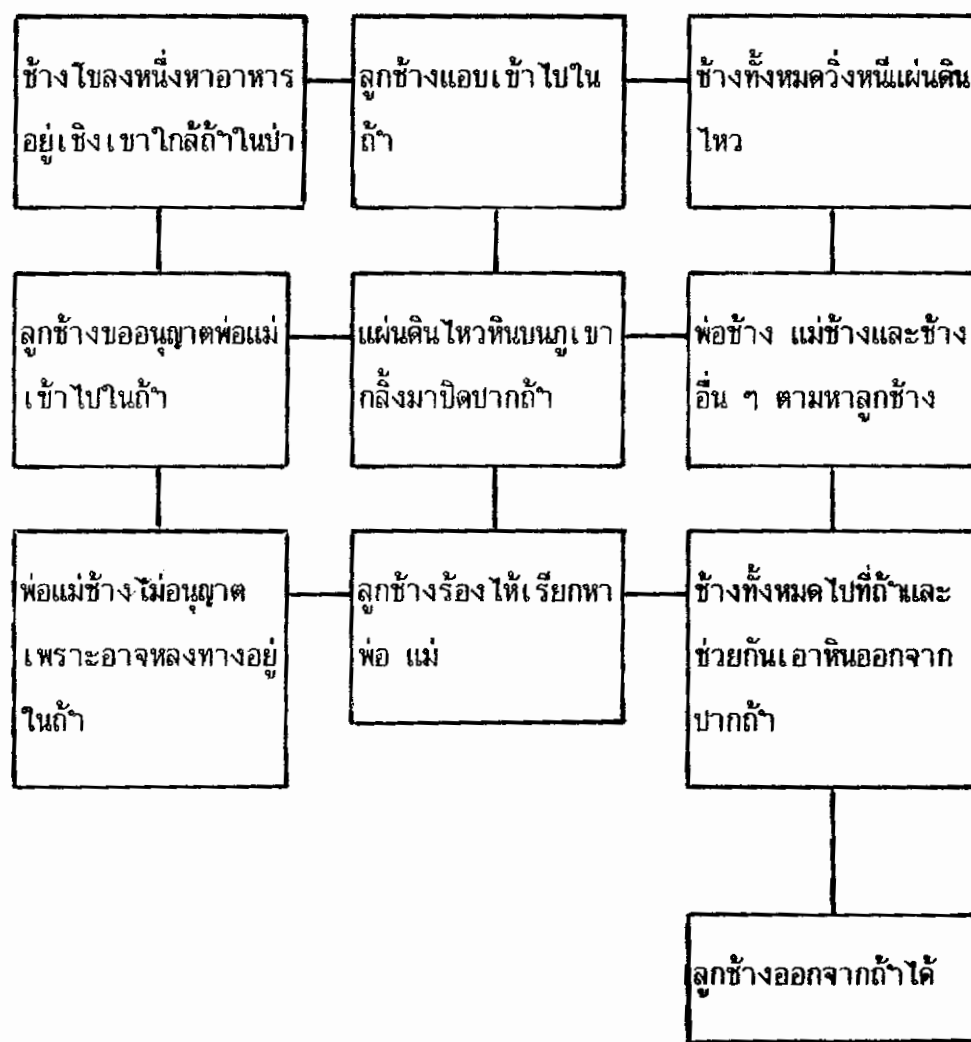
ข้อคิด : ข้อคิดจากเรื่อง

4.3 นักเรียนแต่ละคนเติมคำ กลุ่มคำ ลงในแผนภาพโครงเรื่อง ตามลำดับเหตุการณ์ ในเรื่อง ดังตัวอย่าง

ใคร : ลูกช้าง พ่อช้าง แม่ช้าง ช้างอื่น ๆ

ที่ไหน : ถ้ำเชิงเขาในป่า

ใครทำอะไร

สรุป : ลูกช้างปลอดภัย แม่ช้าง ขอบใจช้างทั้งโขลงที่ช่วยลูกไว้

ข้อคิด : การ ไม่เชื่อฟังคำตักเตือนของพ่อแม่อาจได้รับอันตราย นอกจากนั้นความสามัคคี
ทำให้สามารถช่วยเหลือให้พ้นภัยได้

4.4 นักเรียนคนใดคนหนึ่งอาสาสมัคร เสนอแผนภาพโครงเรื่อง โดยเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่องพร้อมทั้งเฉลยให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน โดยขีดทึบส่วนที่นักเรียนเขียนผิดแล้วเขียนสิ่งที่ถูกต้องตามเหตุการณ์ของเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทาบแบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่องที่ครูกำหนดให้

4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 เอกสารเรื่อง ช้างจอมคึก

5.2 แผนภาพโครงเรื่อง

5.3 แบบฝึกหัด

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

1. การร่วมกิจกรรมทำแผนภาพโครงเรื่อง

2. การเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง

6.2 ตรวจผลงาน

1. การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

2. การตอบคำถามจากแบบฝึกหัด

แบบฝึกหัดที่ 4

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ 1 - 6

เรื่อง หนูแบ่งจอมตื้อ

เด็กชายคนหนึ่งชื่อแบ่ง เป็นเด็กที่ตื้อและซนมาก คุณย่าเรียกแบ่งมาอบรมทุกวัน แต่แบ่งไม่ค่อยเชื่อฟังคำสั่งสอนของคุณย่า จนกระทั่งแบ่งเจอจิ้งเหลนเกาะอยู่บนต้นไม้ใหญ่ แบ่งจึงดึงหางสติกลงไปดึงจิ้งเหลนตัวนั้น จนตกลงมาจากต้นไม้ แบ่งหัวเราะร่าด้วยความดีใจที่เขาดึงจิ้งเหลนตัวนั้นได้สำเร็จ คืนนั้น แบ่งฝันว่า เขาเป็นจิ้งเหลน ตัวเล็กเกาะอยู่บนต้นไม้ แล้วมีคนมาดึงจนตกลงมา แบ่งเล่าความฝันให้คุณย่าฟัง คุณย่าเล่าว่า นี่แหละผลของการทำบาป แบ่งจึงบอกกับคุณย่าว่า จะไม่รังแกสัตว์อีกแล้วและจะตั้งใจเรียน

(ค.ณ. พรทิพย์ ลิ้มตระกูล ป. 5 โรงเรียนสามเสนนอก กรุงเทพฯ)

1. เรื่องนี้มีใครบ้าง
2. เหตุใดแบ่งจึงฝันร้าย
3. แบ่งขาดคุณธรรมข้อใด
4. เหตุการณ์ใดเป็นเหตุการณ์แรก
5. เหตุการณ์ใดเป็นเหตุการณ์สุดท้าย
6. ให้นักเรียนเขียนเรื่องลำดับอักษรหน้าข้อความตามลำดับเรื่องที่ย่าน
 - ก. แบ่งฝันว่าเป็นจิ้งเหลน
 - ข. แบ่งตื้อและซน
 - ค. จิ้งเหลนอยู่บนต้นไม้
 - ง. คุณย่าอบรมแบ่งทุกวัน
 - จ. แบ่งดึงจิ้งเหลน

.....

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 9 การอ่านในใจ เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอ่านในใจแล้วตั้งคำถาม ตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การเตรียมการสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้

- สัตว์อะไรเป็นศัตรูกับแมว
- สุนัขมีกี่ชนิด อะไรบ้าง

2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครของเรื่อง

- สุนัขจิ้งจอกอาศัยอยู่ที่ไหน
- ผู้ถือศีลจะทำอะไรบ้าง

3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

- ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน ศีล ประพฤติ สงสาร เคารพ บริวาร

เล่ห์ สังเกต สำนัญญู พิสูจน์ แหงน ควาคว

- ครูและนักเรียนสนทนถึงความหมายของคำ

- ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่องที่อ่านอีกครั้งแล้วอ่านตาม

ครู และสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่าน

4.1 อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

4.2 อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

- นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

- ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและคำตอบ

ลงสมุด

- แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำซ้อน

2. นักเรียนแต่ละคน ค้นหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน ตรวจสอบคำตอบด้วยตนเอง

แล้วส่งครูตรวจอีกครั้ง

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 การตั้งคำถามและตอบคำถาม

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

การตั้งคำถามและตอบคำถาม

6.2 ตรวจผลงาน

ตรวจสอบแบบฝึกหัด

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 10 การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่องหนูน้อยจิ้งจอก เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ แล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องที่อ่าน เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความทำให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

2.1 อ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องได้

2.2 สามารถเล่าเรื่องจากแผนภาพโครงเรื่องได้

3. เนื้อหา

เรื่อง หนูน้อยจิ้งจอก

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

4.1 ทบทวนเรื่อง หนูน้อยจิ้งจอก โดยครูถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

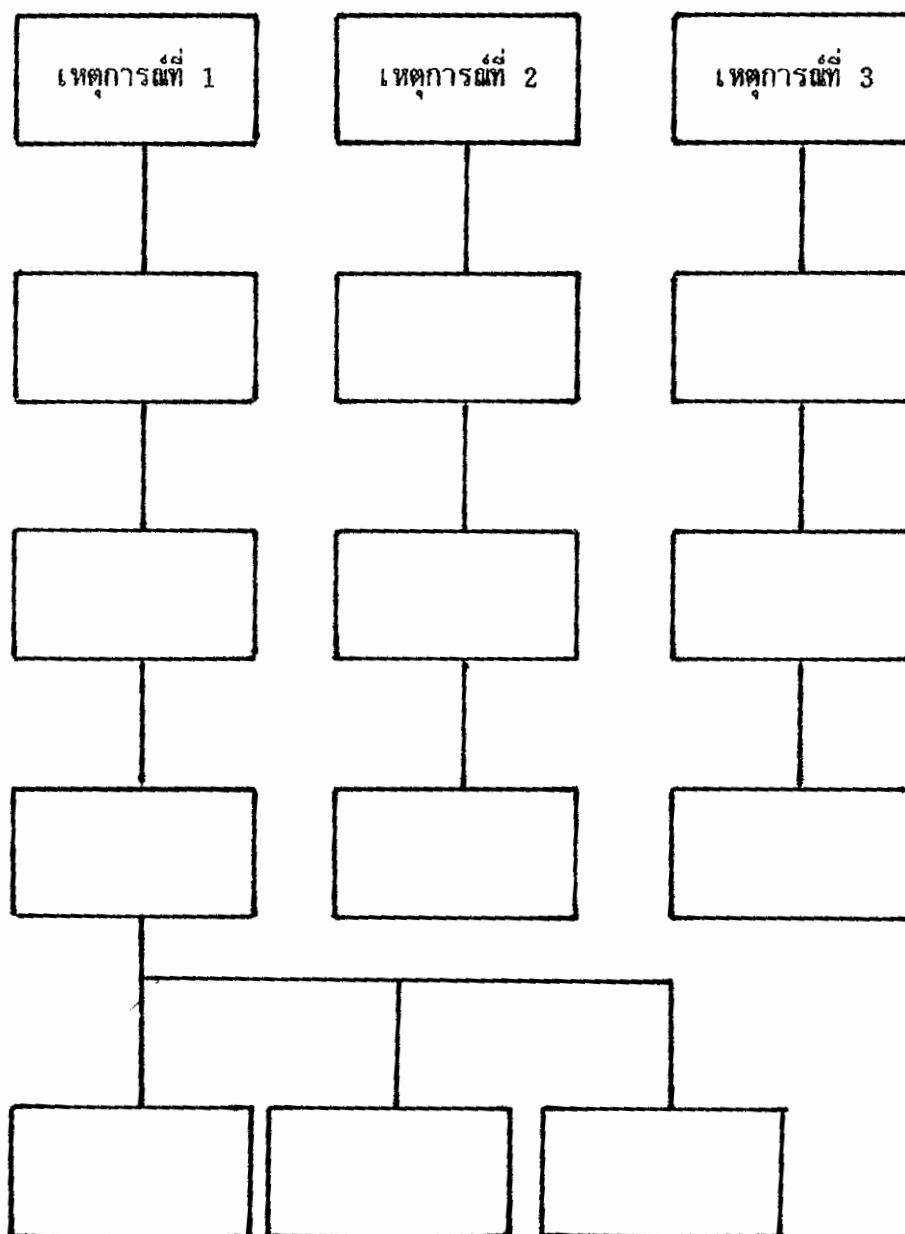
4.2 ครูเสนอแผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำ ให้นักเรียนลอกลงสมุด ดังนี้

เรื่องหนูกับสุนัขจิ้งจอก

ใคร : ตัวละครในเรื่อง

ที่ไหน : เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน

ใครทำอะไร

บทสรุป : ผลของเหตุการณ์

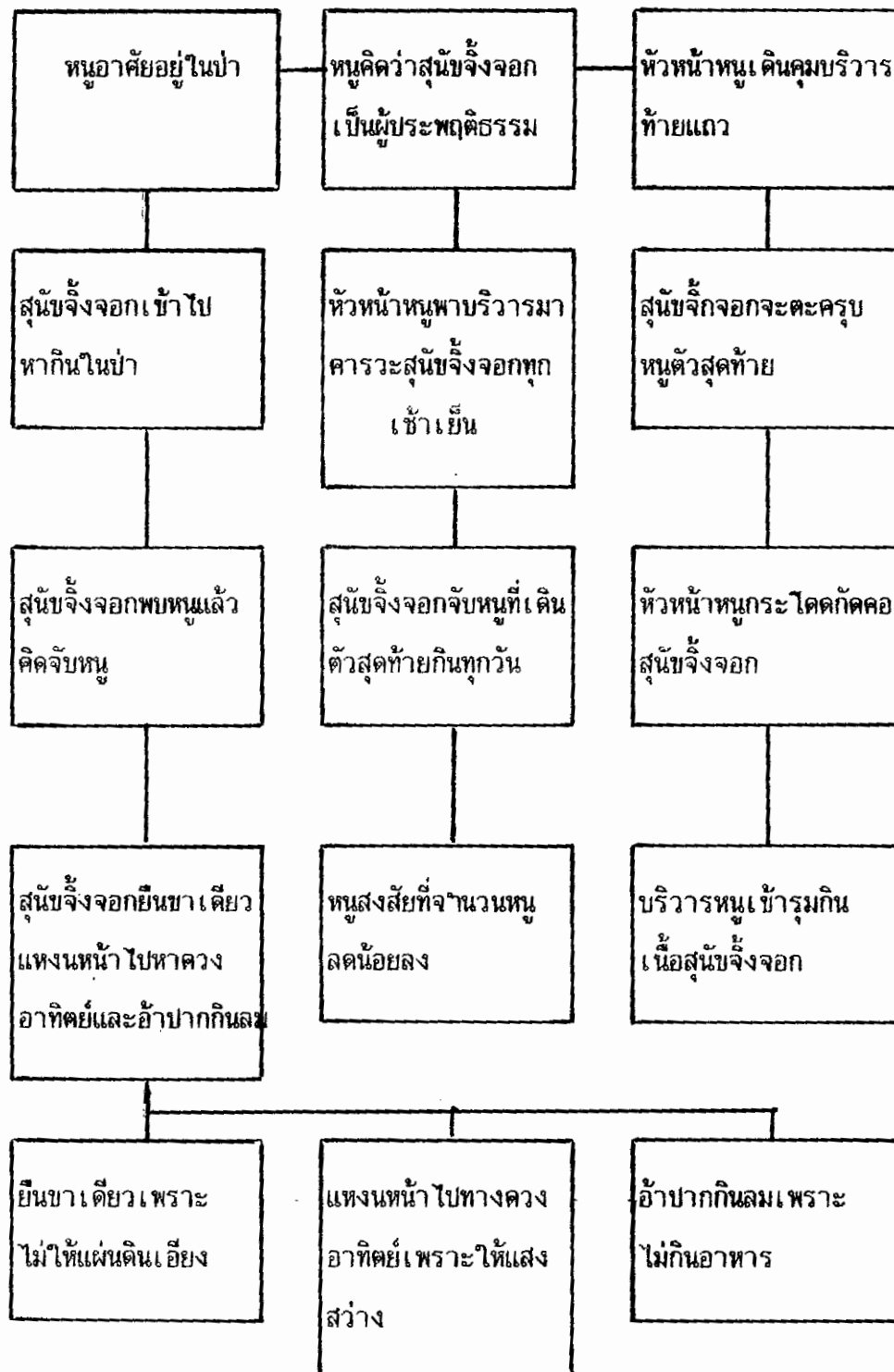
ข้อคิด : ข้อคิดจากเรื่อง

4.3 นักเรียนแต่ละคนเติมคำ กลุ่มคำ ลงในแผนภาพโครงเรื่อง ตามลำดับเหตุการณ์
ในเรื่อง ดังตัวอย่าง

ใคร : หัวหน้าหนู บริวารหนู สุนัขจิ้งจอก

ที่ไหน : ในป่า

ใครทำอะไร

สรุป : สุนัขจิ้งจอกตาย หนูอยู่อย่างมีความสุขและไม่เชื่อใครง่าย ๆ อีกต่อไป

ข้อคิด : ให้ระวังอย่าไปหลงเชื่อคนที่แสดงว่ามีศีลธรรม แต่ที่จริงแล้วประพฤติดี ถ้าไปหลงเชื่อจะได้รับความเดือดร้อน ต้องใช้เวลาดูให้คิดว่าเขาเป็นคนดีหรือไม่

4.4 นักเรียนคนใดคนหนึ่งอาสาสมัคร เสนอแผนภาพโครงเรื่อง โดยเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่องพร้อมทั้งเฉลยให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน โดยขีดทับส่วนที่นักเรียนเขียนผิดแล้วเขียนสิ่งที่ถูกต้องตามเหตุการณ์ของเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทำแบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่องที่ผู้ออกหนดให้

4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 เอกสารเรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

5.2 แผนภาพโครงเรื่อง

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

1. การร่วมกิจกรรมทำแผนภาพโครงเรื่อง

2. การเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง

6.2 ตรวจผลงาน

1. แผนภาพโครงเรื่อง

2. แบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่อง นกกระยางเจ้าเล่ห์

แบบฝึกหัดที่ 5

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ 1 - 6

เรื่อง นกกระยางเจ้าเล่ห์

นกกระยางตัวหนึ่งเที่ยวเสาะหาอาหารมาจนถึงบริเวณริมสระ นกกระยางสร้างทำ
ทำเป็นหลุมปัก คอตก ขำเลื่องมองดูฝูงปลาที่แหวกว่ายไปมาอยู่ในสระ แต่พอปลาตัวใดเผลอ
ว่ายเข้ามาริมฝั่งใกล้ตัวมัน นกกระยาง ก็จะจับกิน เป็นอาหารเสีย เป็นเช่นนี้เสมอมา

จนกระทั่งถึงวันที่หัวหน้าฝูงปลาพร้อมด้วยลูกน้องว่ายผ่านมาบริเวณนั้น ทันทีที่พวกปลา
ลูกน้องเห็นนกกระยางยืนเชิงขีโมอยู่ มันก็พูดขึ้นว่า "แหม นกตัวนี้ดีจริง มันยืนนิ่งอย่างกับ
เป็นก้อนบัว ดูซิหัวคอก หุบปีก เหมือนกับไม้สนใจอะไรเลย สงสัยมันจะกำลังจําศีลนะ"

ไม่ใช่หรอก พวกเราอย่าเข้าใจผิด" หัวหน้าฝูงปลาทักท้วงด้วยรู้ท่าทีของนกกระยาง
เป็นอย่างดี "เจ้านกกระยางมันเจ้าเล่ห์แสนกล แกล้งทำเป็นยืนเฉยท่าทางเชิงขีโม
อย่างนี้ เพราะหวังจะหลอกให้เราตายใจ พอใครหลงกลมัน เผลอเข้า ไปใกล้ มันก็จับกิน
เสียล่ะซี"

"เป็นเช่นนั้นจริง ๆ หรือท่านหัวหน้า"

"จริงนะซี ที่นี้พวกเราถ้ามาช่วยกันไล่มันไปเถอะ" หัวหน้าปลายืนยัน

แล้วพวกปลาจึงช่วยกันเอาหางฟาดน้ำกระเด็นไปถูกตัวนกกระยาง ขับไล่จนนก
กระยางต้องหนีไปทันที (นิศยสารคุณค่าสำหรับเด็ก ปีที่ 2 ฉบับที่ 12 สิงหาคม 2533)

1. เรื่องนี้มีใครบ้าง
 2. เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน
 3. อาหารของนกกระยางคืออะไร
 4. ปลาคิดว่านกกระยางกำลังทำอะไร
 5. ปลาจับไล่ล่านกกระยางโดยวิธีใด
 6. ให้นักเรียนเขียนเรื่องลำดับอักษรหน้าข้อความตามลำดับเรื่องที่อ่าน
 - ก. นกกระยางยืนหุบปีก คอดก
 - ข. นกกระยางกินปลา
 - ค. นกกระยางพาอาหารมาถึงบริเวณสระ
 - ง. ปลาไล่ล่านกกระยางหนีไป
 - จ. หัวน้ำพุปลาอธิบายให้ปลาหลงกลนกกระยาง
-

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 11 การอ่านในใจ เรื่อง ความเคารพ

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่ทำให้อ่านเข้าใจ
เรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอ่านในใจแล้วตั้งคำถาม ตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง ความเคารพ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การเตรียมการสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้

- นักเรียนทำความเคารพเวลาใดบ้าง
- บุคคลใดที่ควรทำความเคารพ
- นักเรียนทำความเคารพด้วยวิธีใด

2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครของเรื่อง

- ให้นักเรียนบอกชื่อสัตว์ป่า
- ให้นักเรียนร้องเพลง ช้าง ลิง และนกน้อย

3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

- ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน เกรง คำนวณ บริเวณ คล่องแคล่ว

หน่อ สหาย มุล อายุขัย

- ครูและนักเรียนสนทนาถึงความหมายของคำ

- ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่องที่อ่านอีกครั้งแล้วอ่านตามครู และสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่านในใจร่วมกัน

4.1 อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

4.2 อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

- นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง ความเคารพ

- ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและคำตอบ

ลงสมุด

- แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน

2. นักเรียนแต่ละคน เขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำ

ผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 แผนภูมิเพลง ข้าง ลิง นก

5.3 เอกสารสำหรับนักเรียนอ่าน เรื่อง ความเคารพ

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

การตั้งคำถามและตอบคำถาม

6.2 ตรวจผลงาน

ตรวจสอบแบบฝึกหัด

ภาคผนวก

1. เพลงช้าง

ช้าง ช้าง ช้าง
 ช้างมันตัวโตไม่เบา
 สองเขี้ยวโต้งวงเรียกว่างา

หนูรู้จักช้างหรือเปล่า
 จมูกยาวยาวเรียกว่างวง
 มีหนวดหางยาว

2. เพลงลิง

ลิง ลิง ลิง
 ลิงมันไม่อยู่นิ่ง
 ลิง ลิง ลิง
 ครั้นพอถึงเวลา

เป็นเสียงเรียกของลิง
 มันชอบวิ่งกระโดดไปมา
 มันร้องเรียกพวกมา
 ออกมาหากิน

3. เพลงนกน้อย

นกเอยนกน้อย น้อย
 พวกเราแพ้คอยหา

เจ้าค้อย ค้อย เคลื่อนคล้อยมา
 มาเกิดมาขอให้ข้าชม

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 12 การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง ความเคารพ เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ แล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องที่อ่าน
เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

- 2.1 อ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องได้
- 2.2 สามารถเล่าเรื่องจากแผนภาพโครงเรื่องได้

3. เนื้อหา

เรื่อง ความเคารพ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

- 4.1 ทบทวนเรื่อง ความเคารพ โดยครูถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า
ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

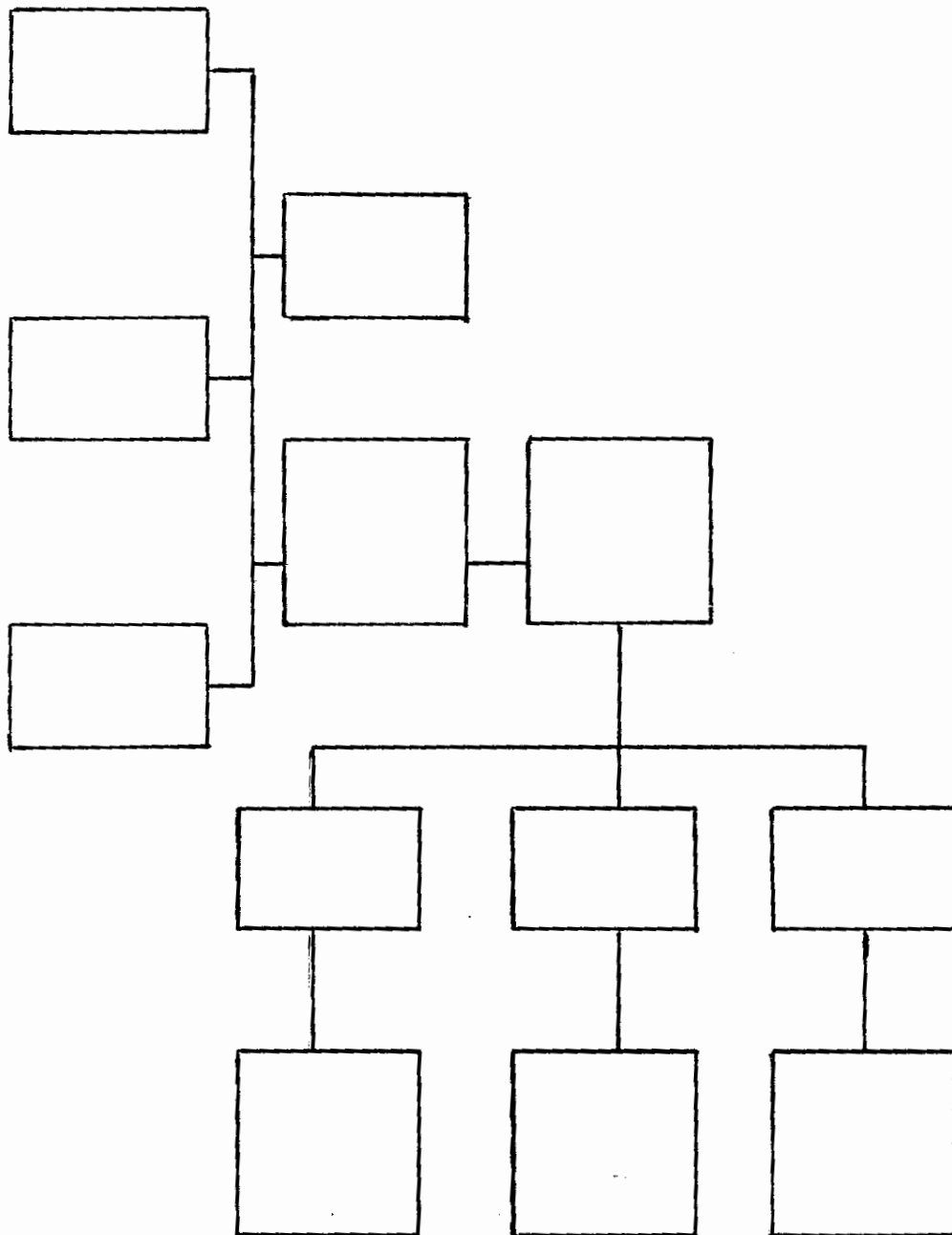
- 4.2 ครูเสนอแผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำ ให้นักเรียนลอกลงสมุด ดังนี้

เรื่องความเคารพ

ใคร : ตัวละครในเรื่อง

ที่ไหน : เหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน

ใครทำอะไร

อย่างไร : ผลเป็นอย่างไร

ข้อคิด : สรุปข้อคิด

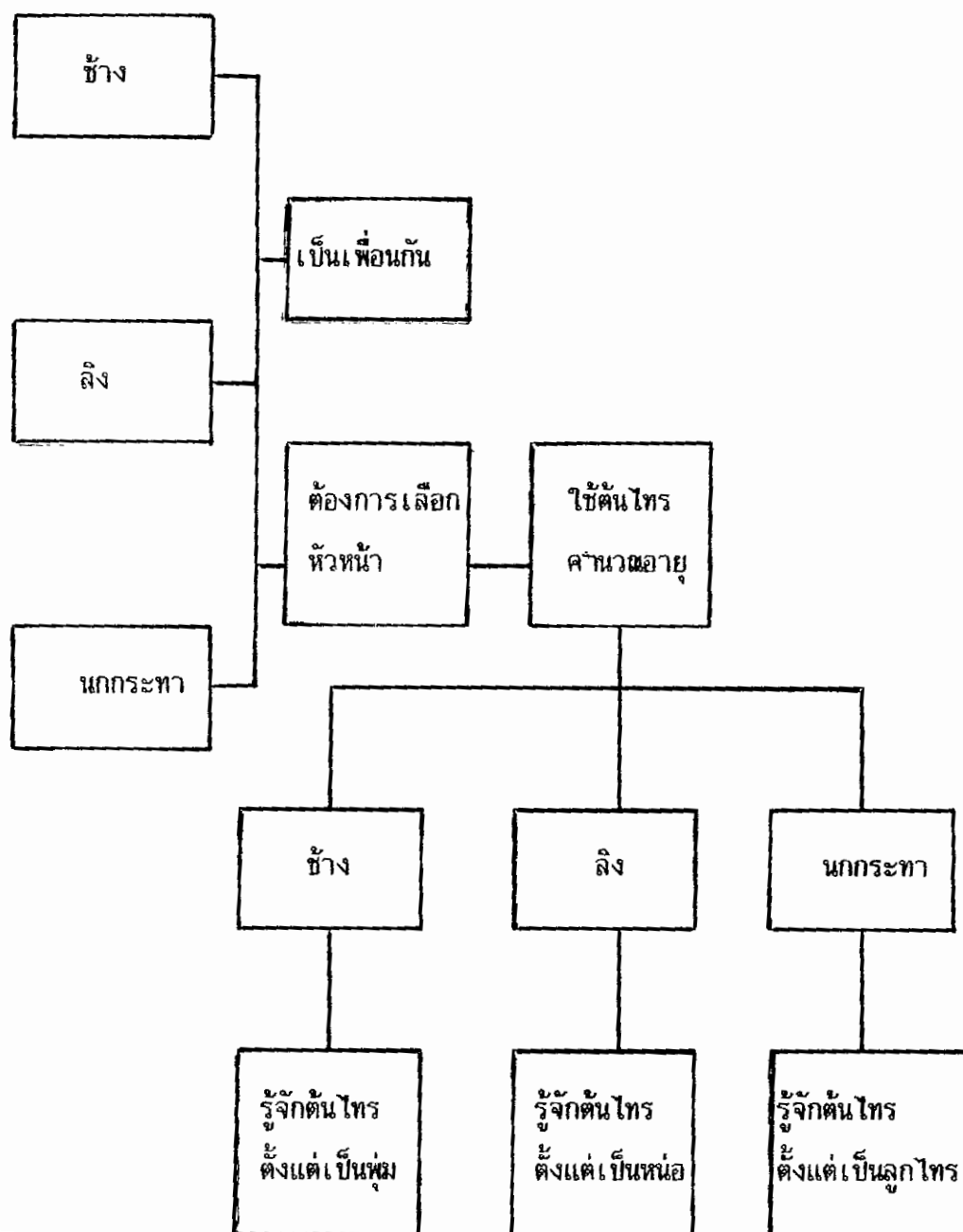
4.3 นักเรียนแต่ละคนเติมคำ กลุ่มคำ ลงในแผนภาพโครงเรื่อง ตามลำดับเหตุการณ์
ในเรื่อง ดังตัวอย่าง

เรื่องความเคารพ

ใคร : ช้าง ลิง นกกระโท

ที่ไหน : ต้นไทรในป่า

ใครทำอะไร

อย่างไร : นกกระทาได้เป็นหัวหน้า สัตว์ทั้งสามอยู่อย่างมีความสุข

ข้อคิด : ผู้ที่อยู่ร่วมกันถ้ามีความเคารพกัน จะทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีและมีความสุข

4.4 นักเรียนคนใดคนหนึ่งอาสาสมัคร เสนอแผนภาพโครงเรื่อง โดยเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่องพร้อมทั้งเฉลยให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน โดยขีดทับส่วนที่นักเรียนเขียนผิดแล้วเขียนสิ่งที่ถูกต้องตามเหตุการณ์ของเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทำแบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่องที่ถูกรำหนดให้

4.8 นักเรียนส่งผลงานให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 เอกสารเรื่อง ความเคารพ

5.2 แผนภูมิแผนภาพโครงเรื่อง

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

1. การร่วมกิจกรรมทำแผนภาพโครงเรื่อง

2. การเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง

6.2 ตรวจผลงาน

1. การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

2. การทำแบบฝึกหัดตอบคำถามเรื่อง ราชานก

แบบฝึกหัดที่ 6

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ 1 - 6

เรื่อง ราชานก

นานมาแล้วบรรดานกทั้งหลาย ต้องการคัดเลือกราชานกขึ้นมาปกครองดูแลในหมู่ของตน หลังจากการประชุมกันคราวแรก บรรดานกก็ยังไม่สามารถตกลงกันได้ว่าจะเลือกใครเป็นราชานก กลุ่มนกยูงก็อยากใหพวกของตนเป็นราชา เพราะถือว่ามีสวยงามเกินกว่านกใด ฝ่ายนกอินทรีก็ต้องการเป็นราชาเช่นกัน เพราะคิดว่าตนเองเ็นนกและยังเคยมีบุญคุณต่อนกหลายชนิด ข้าง ฝ่ายนกกระเรียน ก็ต้องการยกหัวหน้าของตนเป็นราชาด้วย

เมื่อไม่สามารถตกลงกันได้ นกฮูกเฒ่าซึ่งเป็นที่เคารพและยำเกรงของบรรดานก จึงเสนอให้มีการประลองวิชาความรู้เพื่อหาราชานก นกทุกตัวยอมรับว่า นกที่จะเป็นราชานกได้ไม่เพียงแต่มีความงามสง่าเท่านั้น แต่ควรมีทั้งความยุติธรรมและเฉลียวฉลาด สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับสัตว์ในปกครองได้

เวลาผ่านไปหลายวัน ก็ยังไม่มีนกตัวใดมีคุณสมบัติพร้อมจนบรรดานกเริ่มหมดความหวัง บังเอิญนกฮูกเฒ่าผ่านไปทางสระน้ำใหญ่ข้างชายป่าจึงมองเห็นฝูงหงส์ว่ายน้ำไปมา หัวหน้าหงส์ซึ่งว่ายน้ำคล่องมีความงามสง่ามากจึงชักชวนให้ไปลองแข่งขันเป็นราชานก

เมื่อหัวหน้าหงส์ปรากฏกายต่อหน้านกทั้งหลาย ไม่มีนกตัวใดเอาใจใส่เท่าที่ควร แต่ไม่นานนักนกทุกตัวก็เริ่มประหลาดใจ เพราะได้เห็นความชาญฉลาดของหงส์ซึ่งสามารถผ่านการทดสอบได้โดยตลอด ในที่สุดทั้งหมดจึงตกลงใจยกให้หัวหน้าหงส์เป็นราชานกตั้งแต่นั้นมา (นิยายสารคดีสำหรับเด็ก ปีที่ 3 ฉบับที่ 12 กันยายน 2534)

1. เรื่องนี้มีใครบ้าง
2. นักทั้งหลายต้องการทำอะไร
3. ผู้ที่จะเป็นหัวหน้าต้องมีลักษณะอย่างไร
4. ลักษณะเด่นของนิกยุงคืออะไร
5. หงส์ในเรื่องนี้อยู่ที่ไหน
6. ให้นักเรียนเขียนเรื่องลำดับอักษรหน้าข้อความตามลำดับเรื่องที่อ่าน
 - ก. หัวหน้าหงส์ปรากฏกายต่อหน้าสัตว์ทั้งหลาย
 - ข. นักต่าง ๆ ทดสอบความรู้
 - ค. หัวหน้าหงส์ได้เป็นราชานก
 - ง. นกฮูกพบหงส์

.....

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

โครงการสอนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 แผน เวลา 36 คาบ

กลุ่มทดลอง สอนอ่านโดยใช้กิจกรรมจากภาพชุด

1. สาระสำคัญ

การอ่านแล้วเรียงลำดับภาพชุด ทำให้สามารถลำดับเรื่องราวและเกิดความเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. ความมุ่งหมาย

ให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องแล้วสามารถแปลความ ตีความ ขยายความ จับใจความสำคัญของเรื่อง และสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

3. เนื้อหา

เรื่องสำหรับอ่านจำนวน 6 เรื่อง

4. กิจกรรม

4.1 การเตรียมการอ่าน

- (1) สนทนาเกี่ยวกับชื่อเรื่อง และร้องเพลงที่เกี่ยวกับตัวละคร
- (2) อ่านคำจากเนื้อเรื่อง
- (3) ตั้งจุดประสงค์การอ่านในใจ

4.2 การอ่านในใจ

- (1) แบ่งกลุ่มนักเรียนอ่านในใจ แล้วช่วยกันตั้งคำถาม และตอบคำถามจากเรื่อง
- (2) แต่ละกลุ่มพละกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน
- (3) นักเรียนเขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำผลงานส่งครู

4.3 กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

- (1) ทบทวนเรื่องในบทเรียน โดยครูถามเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องจากเหตุการณ์แรกจนถึงเหตุการณ์สุดท้าย และแต่ละเหตุการณ์มีภาพอะไรบ้าง นักเรียนช่วยกันตอบ
- (2) ครูเสนอภาพชุดเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง
- (3) นักเรียนเรียงลำดับภาพแล้วเขียนบรรยายประกอบภาพ เฉพาะสาระสำคัญตามเหตุการณ์ รายละเอียดของเรื่องที่ปรากฏในภาพ
- (4) นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเสนอภาพชุด โดยเล่าเรื่องประกอบ
- (5) ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่องและช่วยกันดูภาพให้สมบูรณ์ตามเหตุการณ์ของเรื่อง
- (6) นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน
- (7) ทำแบบฝึกหัดตอบคำถามเกี่ยวกับภาพที่มีอยู่ในข้อความที่ครูกำหนดให้
- (8) นักเรียนส่งแบบฝึกหัด

5. สื่อการเรียน

- 5.1 บัตรคำ
- 5.2 แผนภูมิเพลง
- 5.3 เอกสารสำหรับนักเรียนอ่าน
- 5.4 ภาพชุด

6. การประเมินผล

- 6.1 สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
- 6.2 ตรวจผลงาน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 1 การอ่านในใจ เรื่อง ไข่ทองคำ

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านทำให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง ไข่ทองคำ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การเตรียมการอ่าน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - สัตว์อะไรบ้างที่ออกไข่ได้
 - ไข่มีลักษณะรูปร่างอย่างไร
 - ทองคำคืออะไร
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครของเรื่อง
 - ให้นักเรียนบอกชื่อสัตว์ปีกที่ออกลูกเป็นไข่
 - สนทนาเกี่ยวกับลักษณะของฟ้าน

3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

- 3.1 ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน อาศัย ภรรยา พลิต ประหลาด ร่ำรวย โสภ บุมทรัพย์ เหตุการณ์ ชนบท เอ๊ะ
- 3.2 ครูและนักเรียนสนทนาถึงความหมายของคำ
- 3.3 ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่องไปทองคำอีกครั้งแล้วอ่านตามครู และสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ
- 3.4 ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่านในใจร่วมกัน
 - (1) อ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง
 - (2) อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน
 - 1.1 นักเรียนอ่านในใจเรื่อง ไปทองคำ
 - 1.2 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและคำตอบลงในสมุด
 - 1.3 แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน
2. นักเรียนแต่ละคน เขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

- 5.1 บัตรคำ
- 5.2 เอกสารสำหรับนักเรียนอ่าน เรื่อง ไปทองคำ

6. การวัดผลและประเมินผล

- 6.1 สังเกต
 - การตั้งคำถามตอบคำถาม
- 6.2 ตรวจผลงาน
 - ตรวจสมุดแบบฝึกหัด

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 2 การจัดลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุด

เรื่อง ไช้ทองคำ

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การฝึกอ่านแล้วปฏิบัติกิจกรรมจัดลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุด เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความทำให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

อ่านในใจแล้วจัดลำดับภาพชุด และเล่าเรื่องจากภาพชุดได้

3. เนื้อหา

เรื่อง ไช้ทองคำ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

4.1 ทบทวนเรื่อง ไช้ทองคำ โดยครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่องตั้งแต่เหตุการณ์แรกถึงเหตุการณ์สุดท้าย และแต่ละเหตุการณ์มีภาพประกอบอะไรบ้าง นักเรียนช่วยกันตอบ

4.2 ครูเสนอภาพชุด เกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง

4.3 นักเรียนเรียงลำดับภาพชุดตามลำดับเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องกัน โดยใส่หมายเลขกำกับตามลำดับเขียนบรรยายประกอบภาพเฉพาะสาระสำคัญที่ปรากฏในภาพ

4.4 นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เสนอภาพชุดโดยส่งตัวแทนเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่อง และข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทำแบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่องที่ครูกำหนดให้

4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 เอกสารเรื่อง ไช่ทองคำ

5.2 ภาพชุด เรื่อง ไช่ทองคำ

5.3 เอกสารแบบฝึกหัด

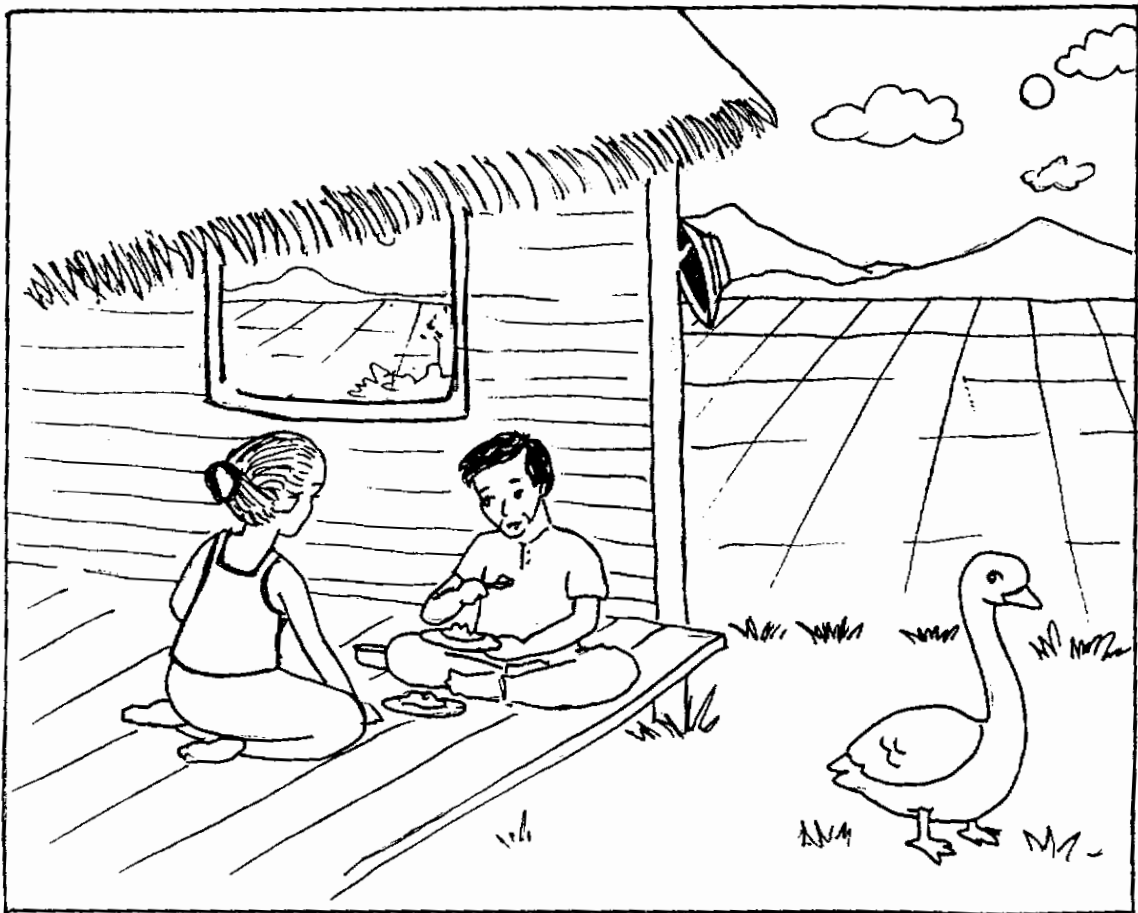
6. การวัดผลประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรมและการเล่าเรื่องจากภาพชุด

6.2 ตรวจผลงาน

- การเขียนบรรยายประกอบภาพ

- การตอบคำถามจากแบบฝึกหัด

ภาพที่.....

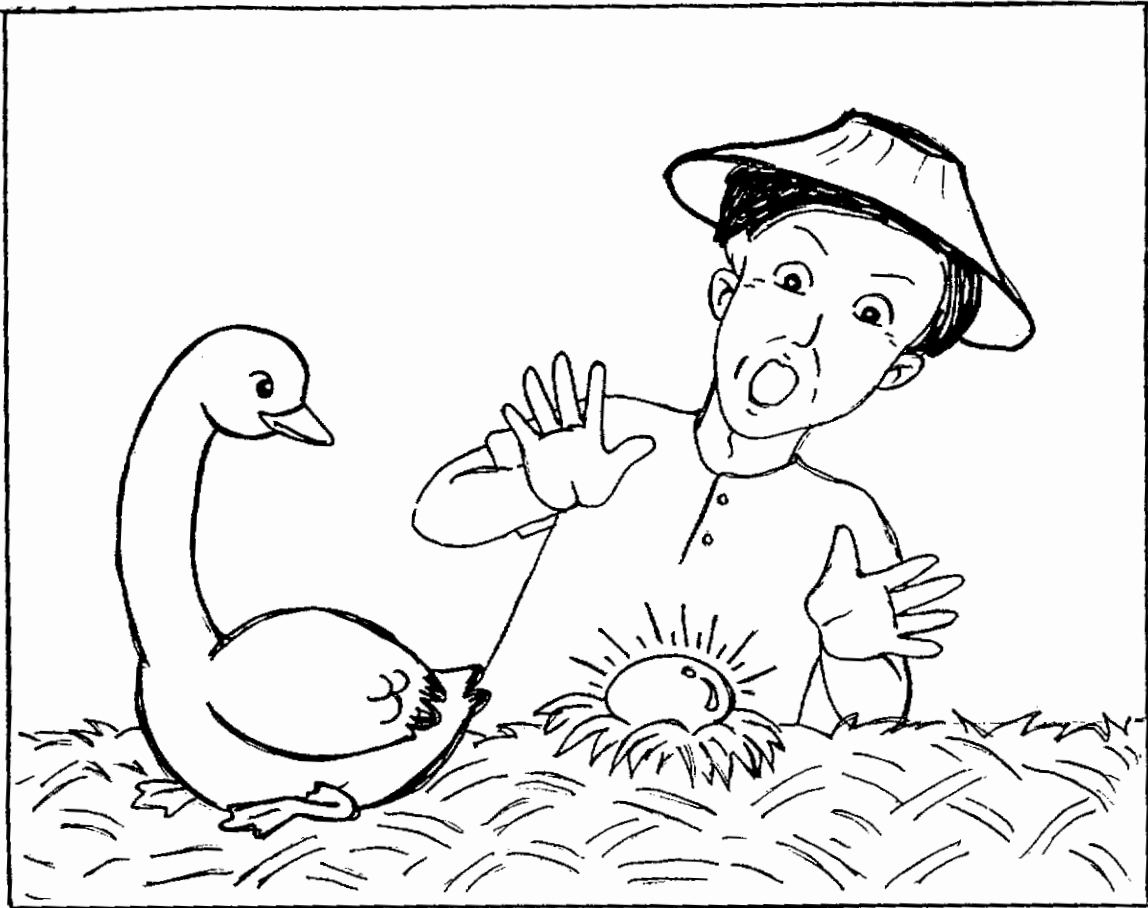
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพ.....

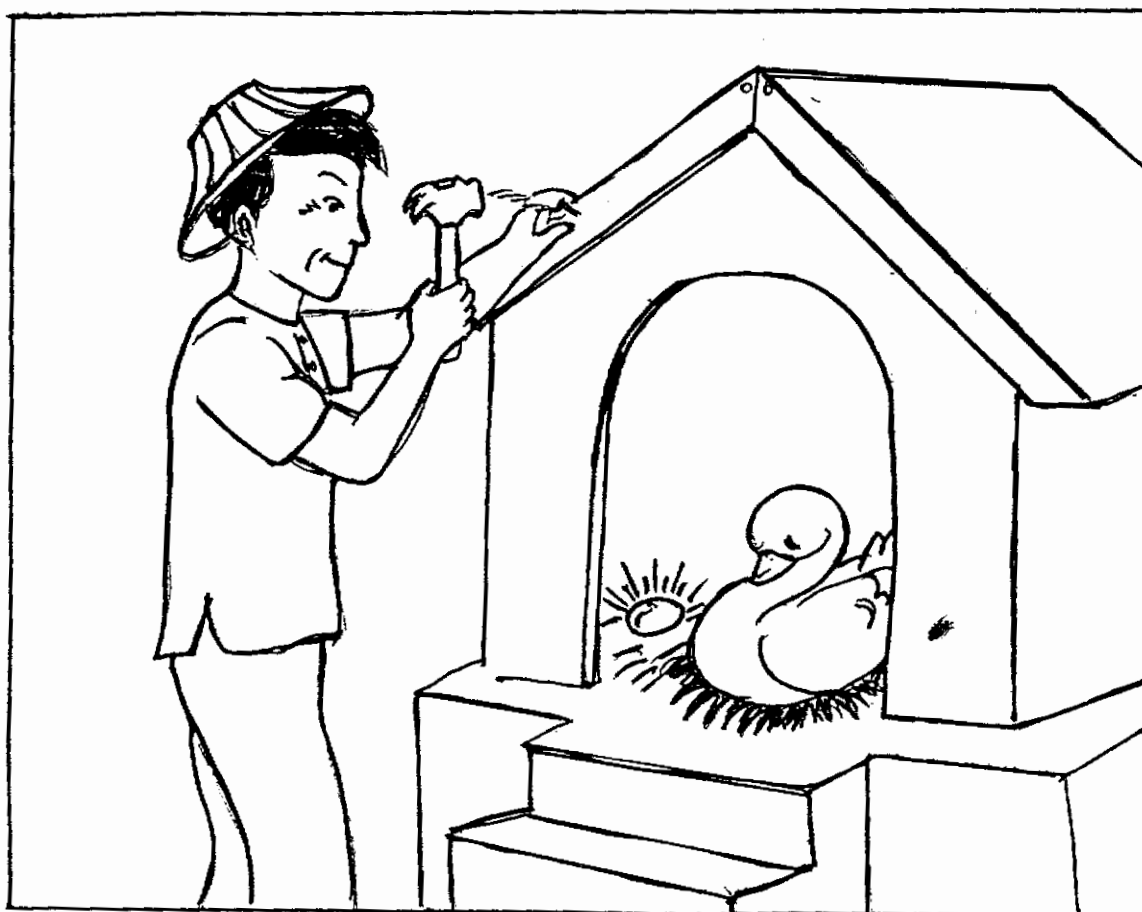
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพนี้.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

.....

.....

.....

.....

ภาพ.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 1

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 5

แมงมุมกับนก

แมงมุมตัวหนึ่งสร้างสายใยไว้ดักจับแมลงตัวเล็ก ๆ อยู่บนต้นไม้ชายทุ่ง ในบริเวณนั้นมีนกบินหากินอยู่ แมงมุมรู้สึกสนใจอยากจับนกขึ้นมา มันจึงจัดแจงสร้างสายใยตรงนกบินผ่าน แล้วก็ตั้งตาคอย "นั่นกำลังมาแล้ว" แต่นกก็ทำลายสายใยและบินทะลุไป

"ไม่ได้นกแม้แต่ตัวเดียว ข้าใยที่เราทำก็พังหมด เออ...ฉันคิดได้แล้วว่า การจับนกนั้นไม่ใช่ธุระของเรา" แล้วแมงมุมก็สร้างสายใยใหม่เพื่อจับแมลงต่อไป

ข้อคิด จะทำงานใด ๆ ต้องประมาณตัวเองเสียก่อน และต้องรู้ว่างานไหนเป็นหน้าที่ของเราและงานไหนไม่ใช่หน้าที่ของเรา

1. เรื่องนี้ควรมีภาพอะไรบ้าง
2. ใยแมงมุมจะมีลักษณะภาพเป็นอย่างไร
3. จากเรื่องนี้ ภาพของอะไรควรจะติดใยแมงมุม
4. ภาพอะไรควรเป็นภาพแรก
5. ภาพอะไรควรเป็นภาพสุดท้าย

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 3 การอ่านในใจ เรื่อง คบเพื่อนไม่มีดีมีแต่ทุกข์ เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง คบเพื่อนไม่มีดีมีแต่ทุกข์

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การเตรียมการอ่าน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - นักเรียนมีเพื่อนที่สนิทชื่ออะไรบ้าง
 - สิ่งที่ดีของเพื่อนมีอะไรบ้าง
 - สิ่งที่ไม่ดีของเพื่อนมีอะไรบ้าง
2. นักเรียนร้องเพลง เพื่อนจำ (ภาคผนวก)
3. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - สัตว์ที่เลี้ยงที่บ้านของนักเรียนแต่ละคนมีอะไรบ้าง
 - สัตว์เลี้ยงแต่ละอย่างกินอะไรเป็นอาหาร
 - สัตว์เลี้ยงที่มักจะเป็นศัตรูกันคืออะไร

4. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

- ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน ทะเลาะ เกือบๆ อุตุหนุณ ประโยชน์
ขโมย ความทุกข์

- ครูและนักเรียนสนทนาถึงความหมายของคำ
- ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่อง คบเพื่อนไม่ดีมีแต่ทุกข์

อีกครั้ง แล้วอ่านและสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ

5. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่าน

- อ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง
- อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

- ให้นักเรียนอ่านในใจเรื่อง คบเพื่อนไม่ดีมีแต่ทุกข์
- ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและคำตอบลง

สมุด

- แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน

2. นักเรียนแต่ละคน เขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำ

ผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 เอกสาร เรื่อง คบเพื่อนไม่ดีมีแต่ทุกข์

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกต

การตั้งคำถามและคำตอบ

6.2 ตรวจสอบแบบฝึกหัดการตั้งคำถามและตอบคำถาม

ภาคผนวก

เพลง เพื่อนจำ

เพื่อนเอ๋ยจะบอกให้	เพื่อนทำไมมานั่งคนเดียว
ผู้ใดเขาไม่แลเหลียว	มานั่งคนเดียวหรือจะเพลินใจ
มาเถิดเพื่อนจำ	มาเล่นซ่อนหาเร็วเร็วไวไว

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 4 การลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุด

เรื่อง คบเพื่อนไม่ลืมแต่ทุกข์

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การฝึกอ่านในใจแล้วปฏิบัติกิจกรรมจัดลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องที่อ่านโดยใช้ภาพชุด เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความทำให้เข้าใจเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

อ่านในใจแล้วจัดลำดับภาพชุด และเล่าเรื่องจากภาพชุดได้

3. เนื้อหา

เรื่อง คบเพื่อนไม่ลืมแต่ทุกข์

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

4.1 ทบทวนเรื่อง คบเพื่อนไม่ลืมแต่ทุกข์ โดยครูถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง ตั้งแต่เหตุการณ์แรกจนถึงเหตุการณ์สุดท้าย และแต่ละเหตุการณ์มีภาพประกอบอะไรบ้าง นักเรียนช่วยกันตอบ

4.2 ครูเสนอภาพชุดเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง

4.3 นักเรียนเรียงลำดับภาพชุดตามลำดับเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องกัน โดยใส่หมายเลขกำกับตามลำดับ เขียนบรรยายประกอบเฉพาะสาระสำคัญที่ปรากฏในภาพ

4.4 นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเสนอภาพชุด โดยส่งตัวแทนเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทานแบบฝึกหัดอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้ แล้วตอบคำถามลำดับภาพเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน

4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 เอกสารเรื่อง คบเพื่อนไม่คัมแต่ทุกข์

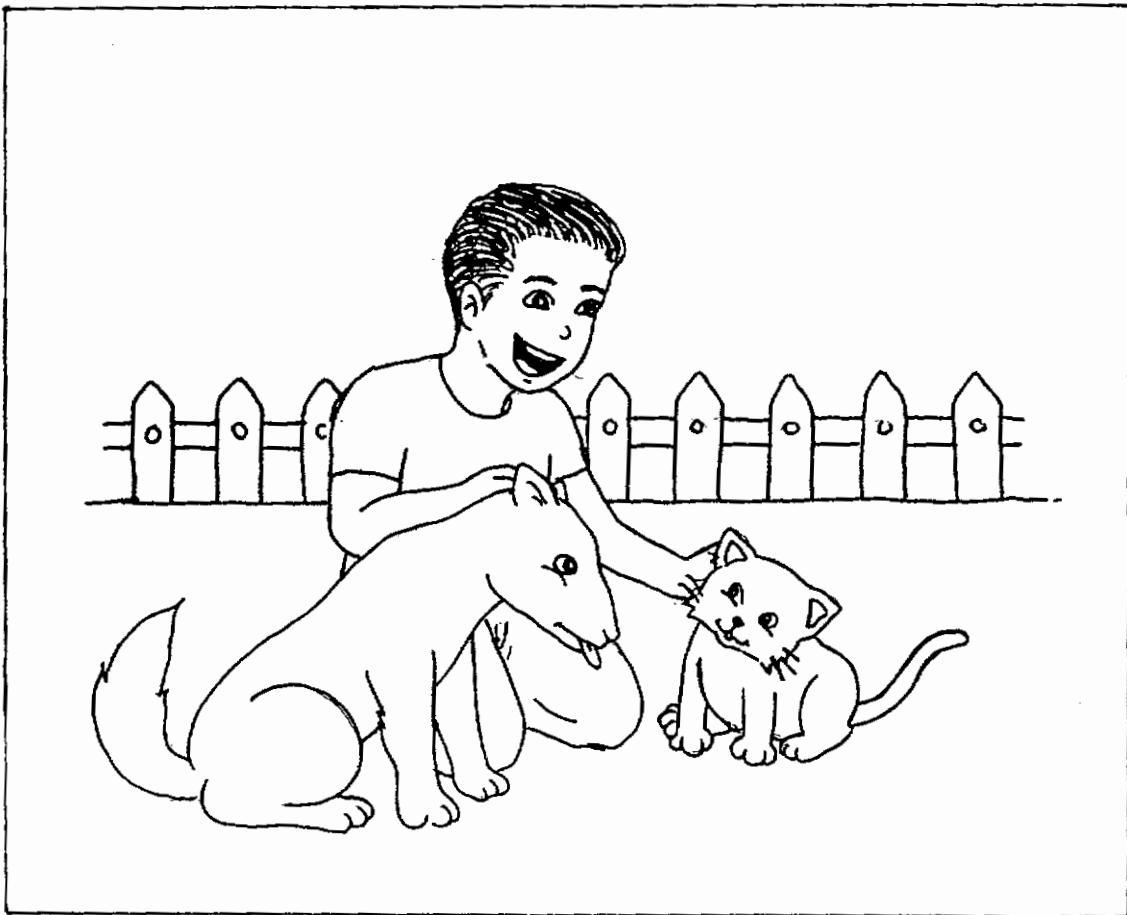
5.2 ภาพชุด

5.3 แบบฝึกหัด

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต การร่วมกิจกรรม และการเล่าเรื่องจากภาพชุด

6.2 ตรวจแบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่องที่ครูกำหนดให้

ภาพนี้.....

.....

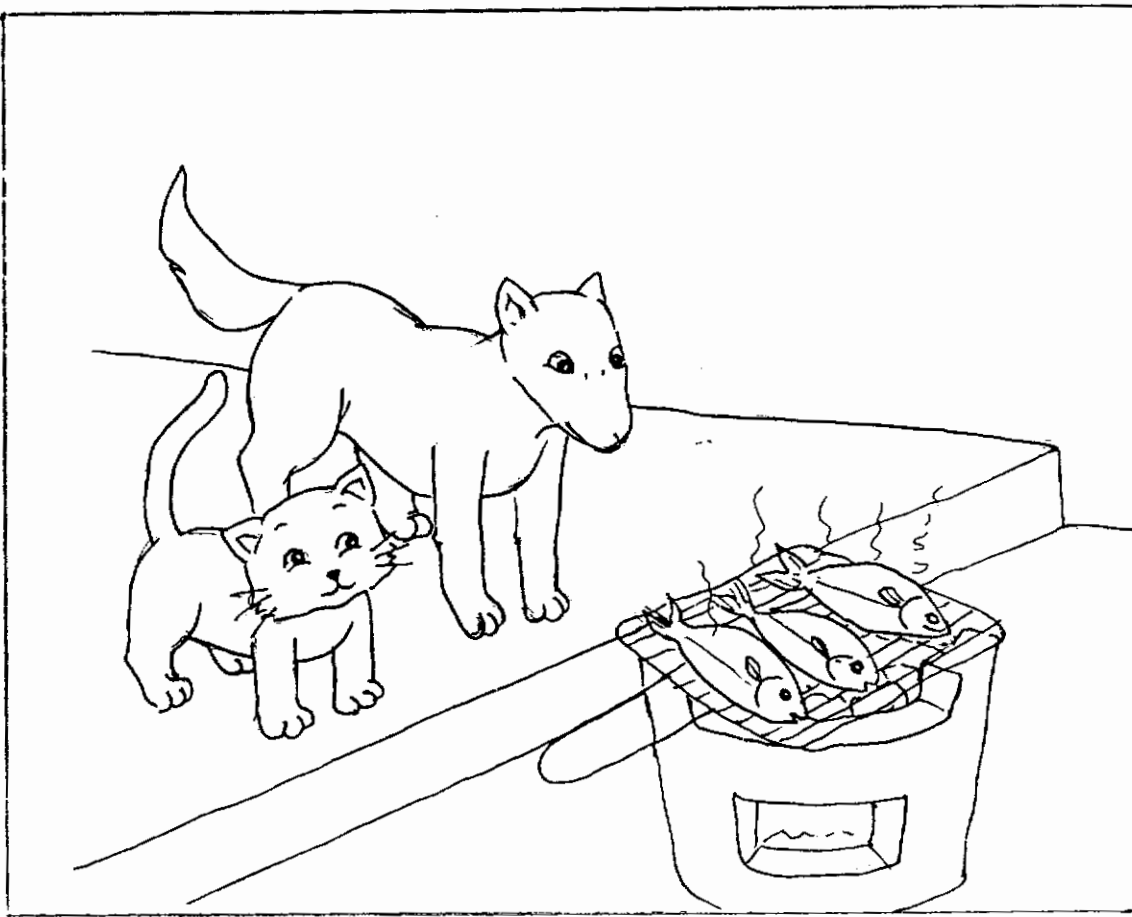
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

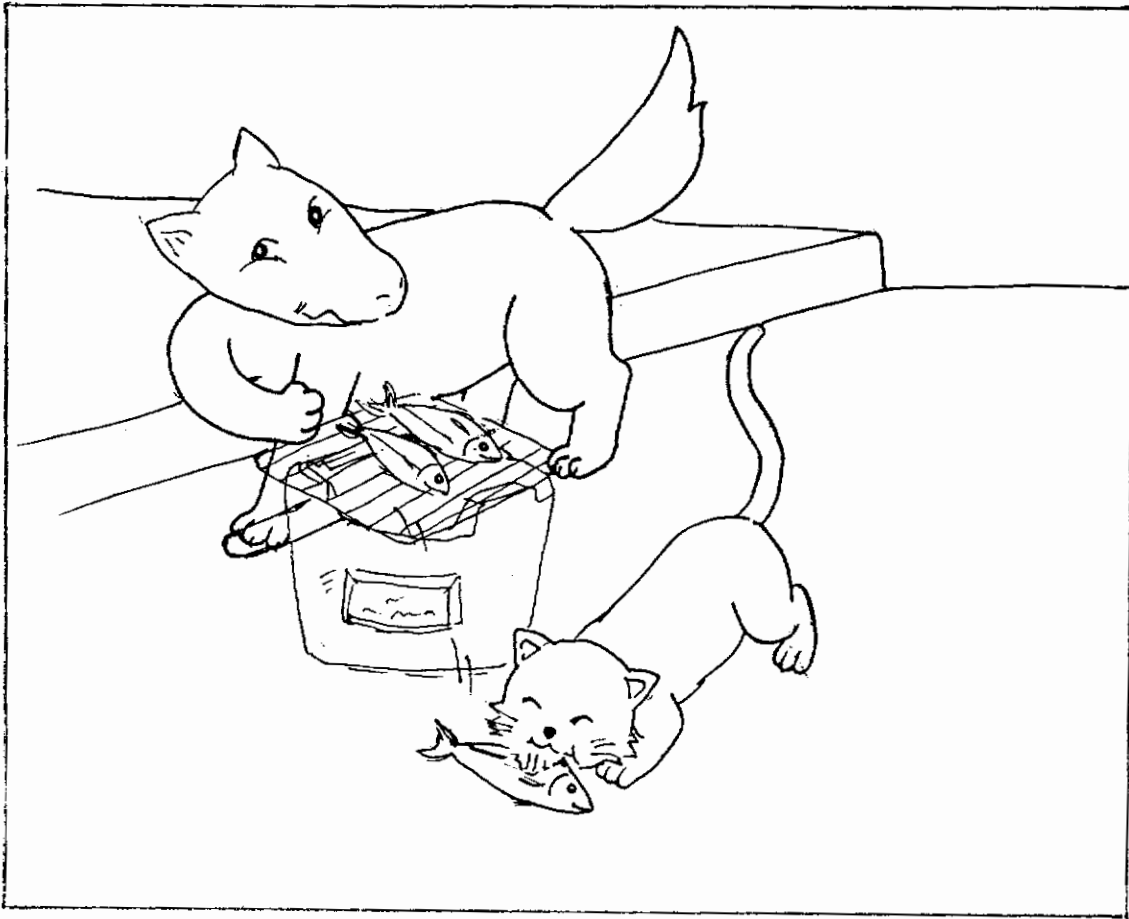
.....

.....

.....

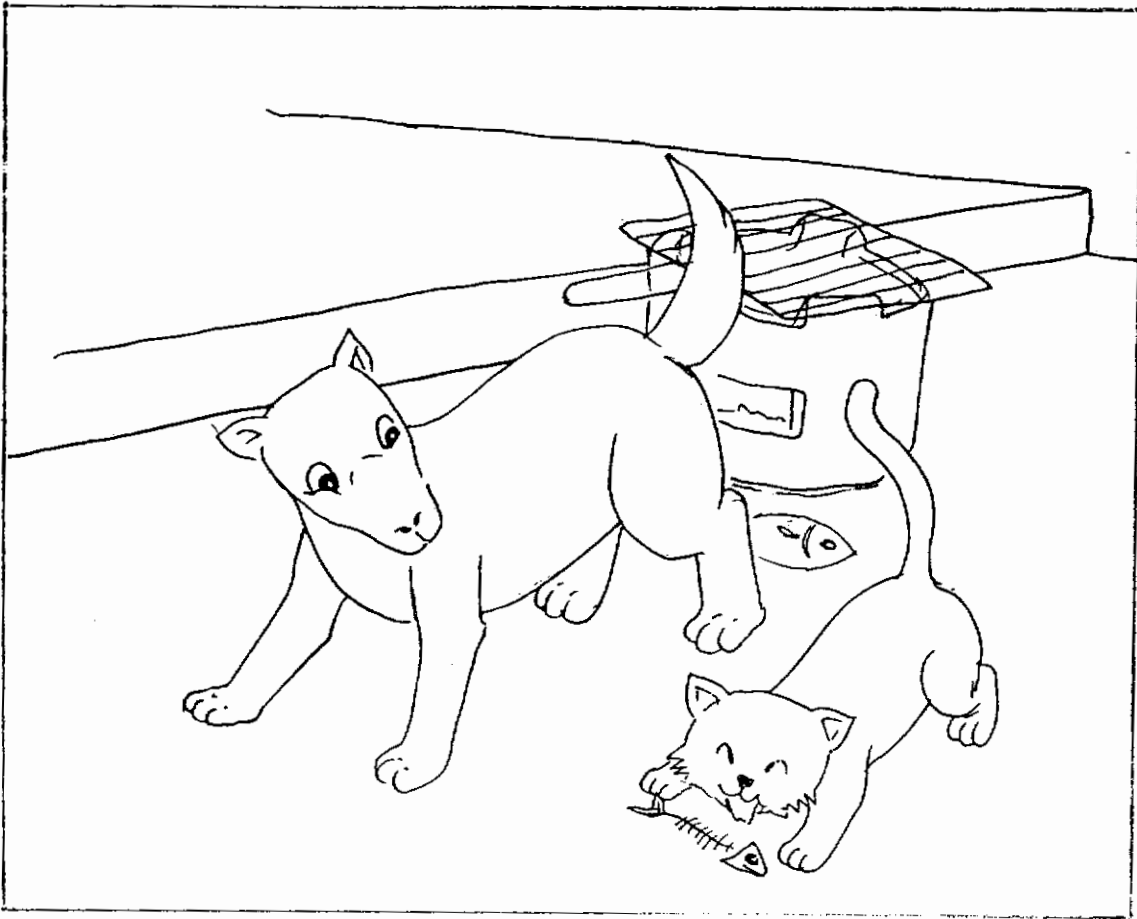
.....

.....

ภาพที่.....

.....

ภาพที่.....

.....

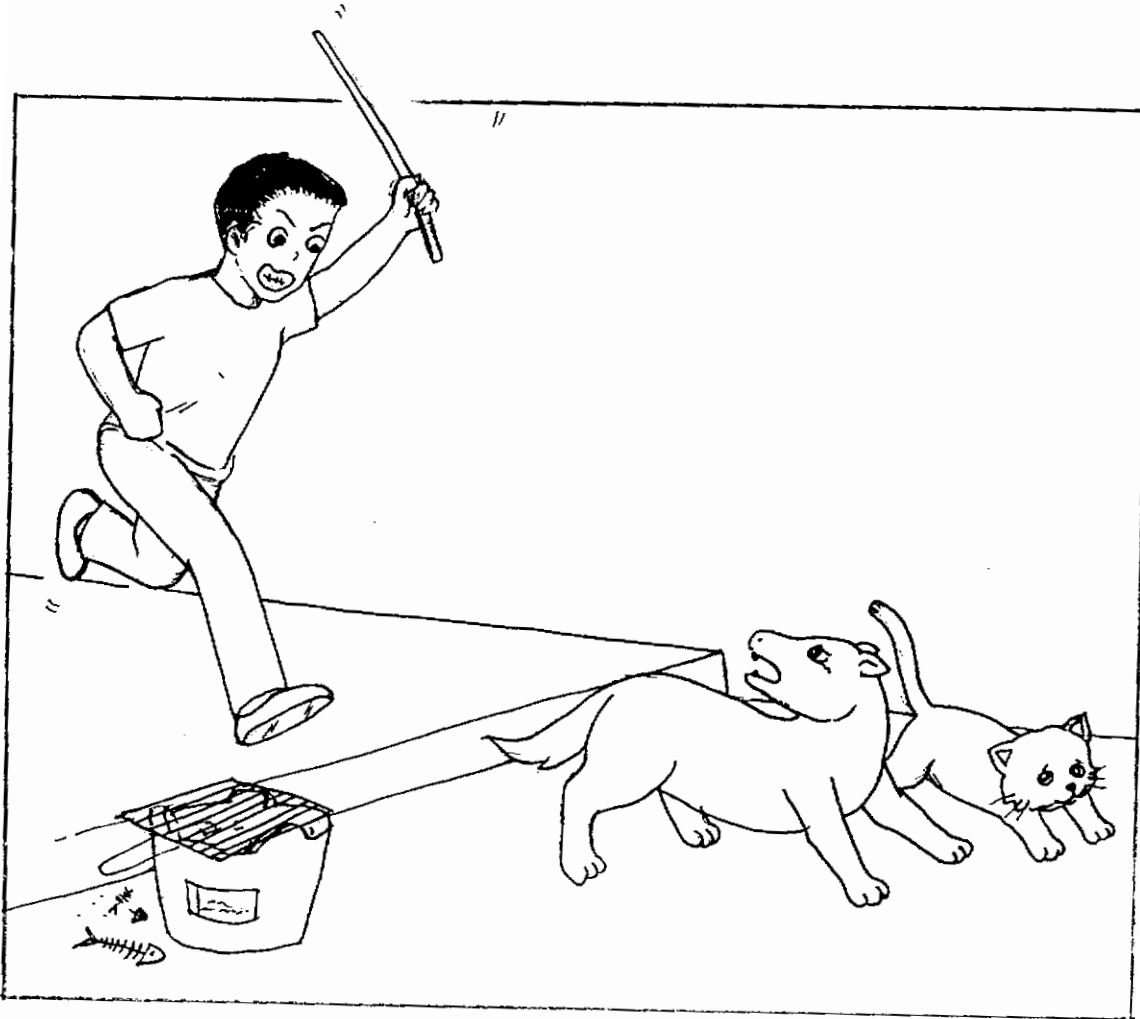
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

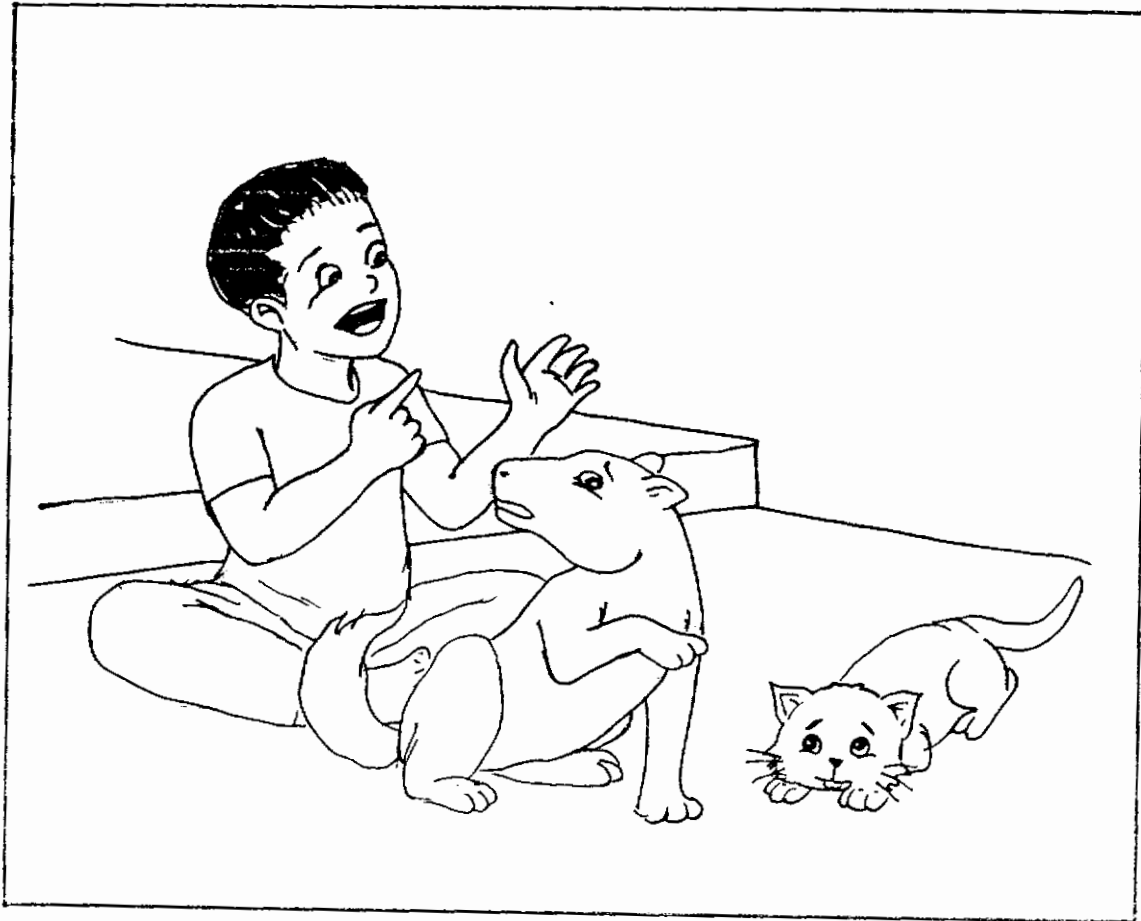
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 2

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 4

นกกระเรียนกับหมาป่า

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีหมาป่าตัวหนึ่งกินเหยื่อที่มันล่ามาจนกระดูกติดคอ เพราะไม่ระมัดระวัง มันได้รับความเจ็บปวดมาก เทียววิ่งไปหาสัตว์ทุกตัวที่มันพบเพื่อขอร้องให้ช่วย แต่ไม่มีสัตว์ตัวไหนรู้สึกสงสารหรือคิดจะช่วยมันเลย แต่ในที่สุดหมาป่าก็พบนกกระเรียนตัวหนึ่ง "ฉันจะให้ทุกอย่างที่ท่านต้องการ ถ้าท่านสามารถเอากระดูกออกจากคอของฉันได้" หมาป่าขอร้อง

นกกระเรียนหวังจะได้รางวัลจากหมาป่า จึงยอมเสี่ยงภัยยื่นคอยาวของมันลงไปในคอหมาป่าแล้วดึงกระดูกออกมา จากนั้นก็ขอรางวัลจากหมาป่า "รางวัล หรือ" หมาป่าคารามพร้อมแยกเขี้ยว "ฉันยอมให้ท่านมีชีวิตอยู่เล่าให้ลูกหลานฟังว่า เคยเอาคอยื่นลงไปในปากของหมาป่า โดยไม่ถูกกัดคอขาดก็เท่าไรแล้ว ยิ่งกลัมาของรางวัลอีก รับไปเสียก่อนที่ฉันจะเปลี่ยนใจ

1. เรื่องนี้ควรมีภาพอะไรบ้าง
2. ลักษณะคอของนกกระเรียนเป็นอย่างไร
3. ภาพอะไรเป็นภาพแรก
4. ภาพอะไรเป็นภาพสุดท้าย

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 5 การอ่านในใจ เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

การเตรียมการอ่าน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - ใครเคยเห็นแกะบ้าง
 - ขนแกะสีอะไร
 - ขนแกะมีประโยชน์อย่างไร
 - นักเรียนร้องเพลงคนมีปัญญา - คนโง่
 - ครูกับนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับความหมายของเนื้อเพลง
2. ครูกับนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง
 - สัตว์ป่าที่ร้ายที่สุดคืออะไร
 - สัตว์ป่าที่ร้ายที่สุดกินอะไรเป็นอาหาร
 - สัตว์ป่าอะไรที่มีเขาสวยงาม
 - นักเรียนร้องเพลงกวางเดินดง

3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

3.1 ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน พลัด กระหึ่ม สะทสะท้าน ภาคภูมิใจ แสร้ง เยาะเย้ย ลักครู่ เพี้ยอ นั้แหละ นั้ละ แหม

3.2 ครูและนักเรียนสนทนากันถึงความหมายของคำ

3.3 ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่องแกะเจ้าปัญญาอีกครั้ง แล้วอ่านตามครูและสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่านในใจร่วมกัน

4.1 อ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง

4.2 อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

1.1 ให้นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

1.2 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและคำตอบลงในสมุด

1.3 แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน

2. นักเรียนแต่ละคน เขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 เอกสารสำหรับนักเรียนอ่าน เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

5.3 แผนภูมิเพลงคนมีปัญญา - คนโง่ และเพลงกว้างเดินดง

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

การตั้งคำถามและคำตอบ

6.2 ตรวจสอบผลงาน

ตรวจสอบสมุดแบบฝึกหัด

ภาคผนวก

1. เพลง คนมีปัญญา - คนโง่

คนมีปัญญา สร้างบ้านไว้บนศิลา (3 ครั้ง)	เมื่อมีลมพายุพัดมา
เมื่อฝนตกหนักและน้ำไหลเชี่ยว (3 ครั้ง)	บ้านของเขาก็ยังคงอยู่
คนโง่สร้างบ้านไว้บนหาดทราย (3 ครั้ง)	เมื่อมีลมพายุพัดมา
เมื่อฝนตกหนักและน้ำไหลเชี่ยว (3 ครั้ง)	บ้านของเขาก็พังทลาย...โครม

2. เพลง กวางเดินดง

กวางเดินดงเขาเป็นวงพรางพราย	กวางเดินดงเขาวงพรางพราย
สีทองพรายแลระย้าจับตา ลว...ตะลือกตอกแตก ๆ คู้คู้ คู้คู้ คู้คู้	

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 6 การลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุด

เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การฝึกอ่านในใจ แล้วปฏิบัติกิจกรรมจัดลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุด
เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

อ่านในใจแล้วจัดลำดับภาพชุด และเล่าเรื่องจากภาพชุดได้

3. เนื้อหา

เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

4.1 ทบทวนเรื่อง แกะเจ้าปัญญา โดยครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง
ตั้งแต่เหตุการณ์แรกถึงเหตุการณ์สุดท้าย และแต่ละเหตุการณ์มีภาพประกอบอะไรบ้าง นักเรียน
ช่วยกันตอบ

4.2 ครูเสนอภาพชุดเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง

4.3 นักเรียนเรียงลำดับภาพชุดตามลำดับเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องกัน โดยใส่หมายเลข
กำกับตามลำดับ เขียนบรรยายประกอบภาพเฉพาะสาระสำคัญที่ปรากฏในภาพ

4.4 นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เสนอภาพชุดโดยส่งตัวแทนเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่อง และข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทำแบบฝึกหัดอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้ และตอบคำถามลำดับภาพเหตุการณ์
จากเรื่องที่อ่าน

4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

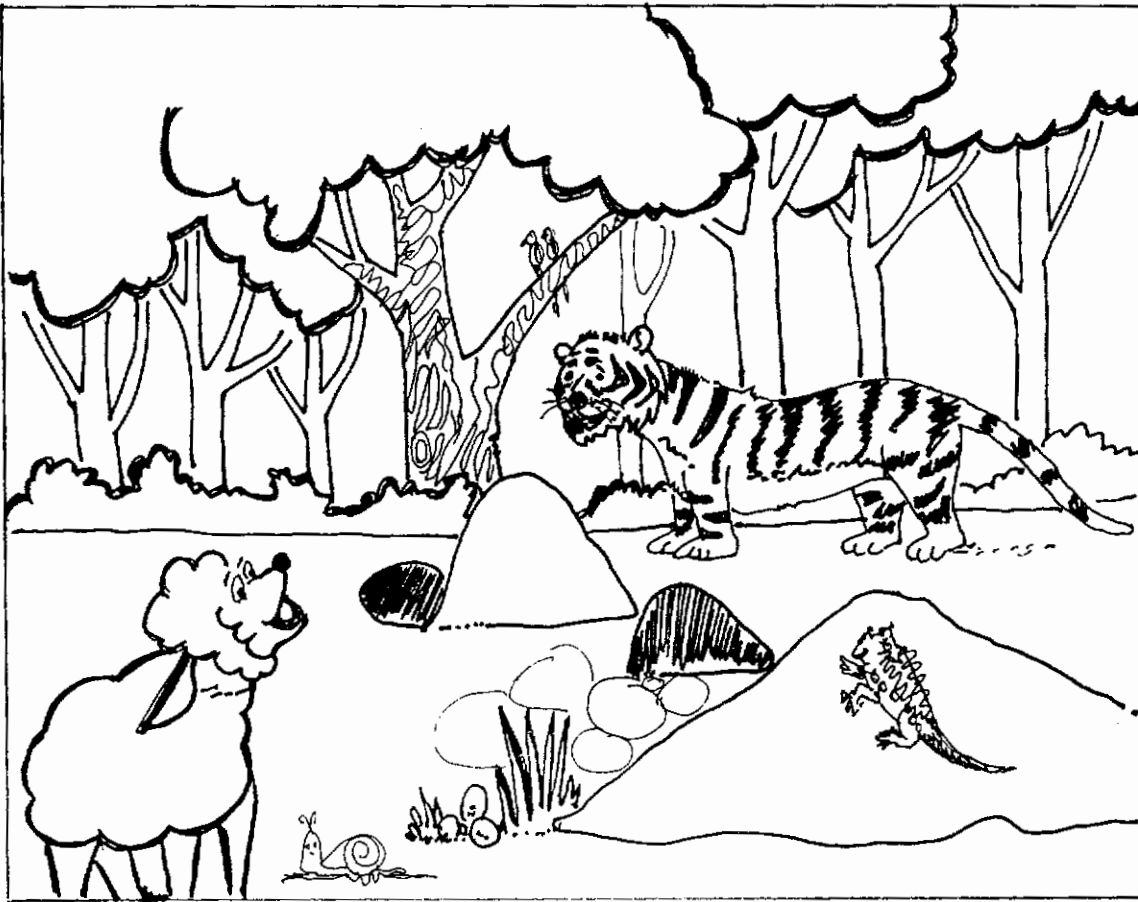
5.1 เอกสารเรื่อง แกะเจ้าปัญญา

5.2 ภาพชุด เรื่อง แกะเจ้าปัญญา

6. การวัดผลประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรมและการเล่าเรื่องจากภาพชุด

6.2 ตรวจผลงานการทำแบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่องที่ครูกำหนดให้

ภาพที่.....

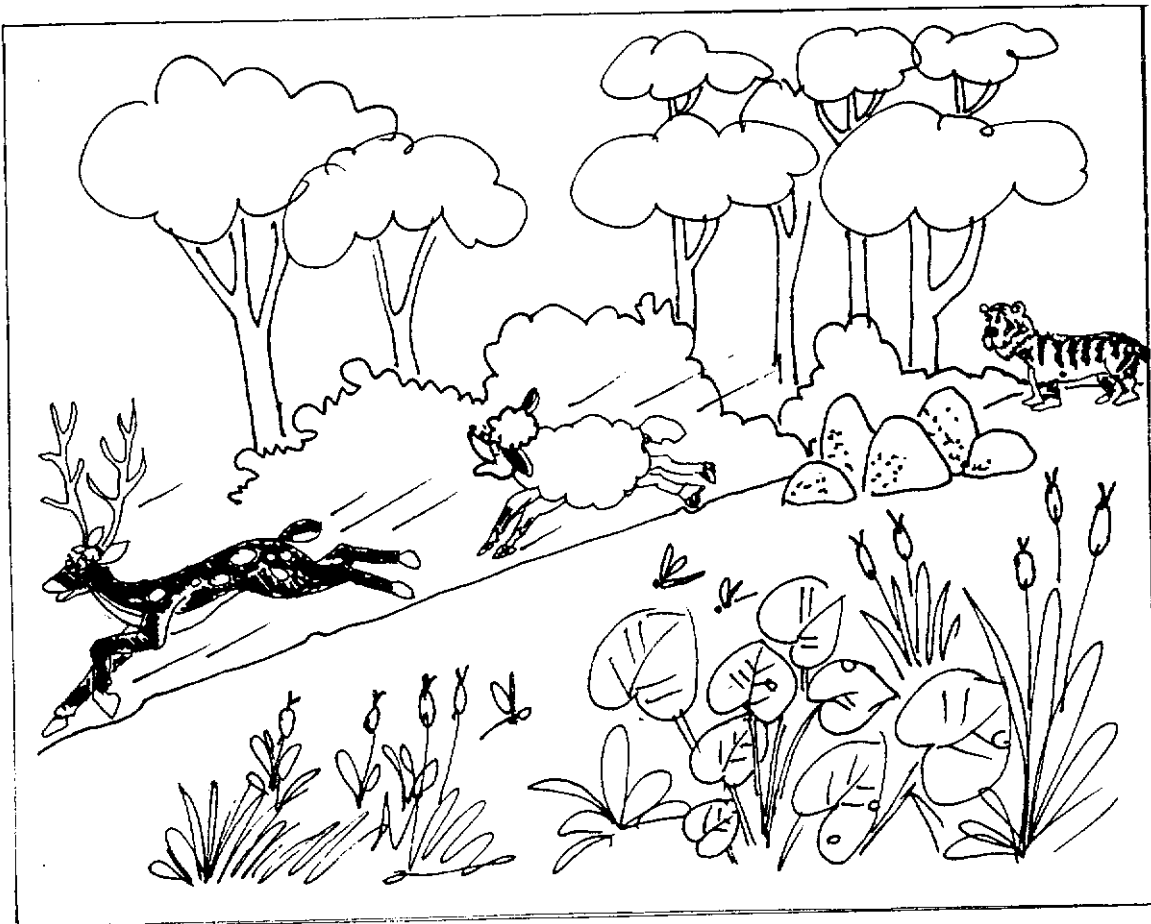
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพ.....

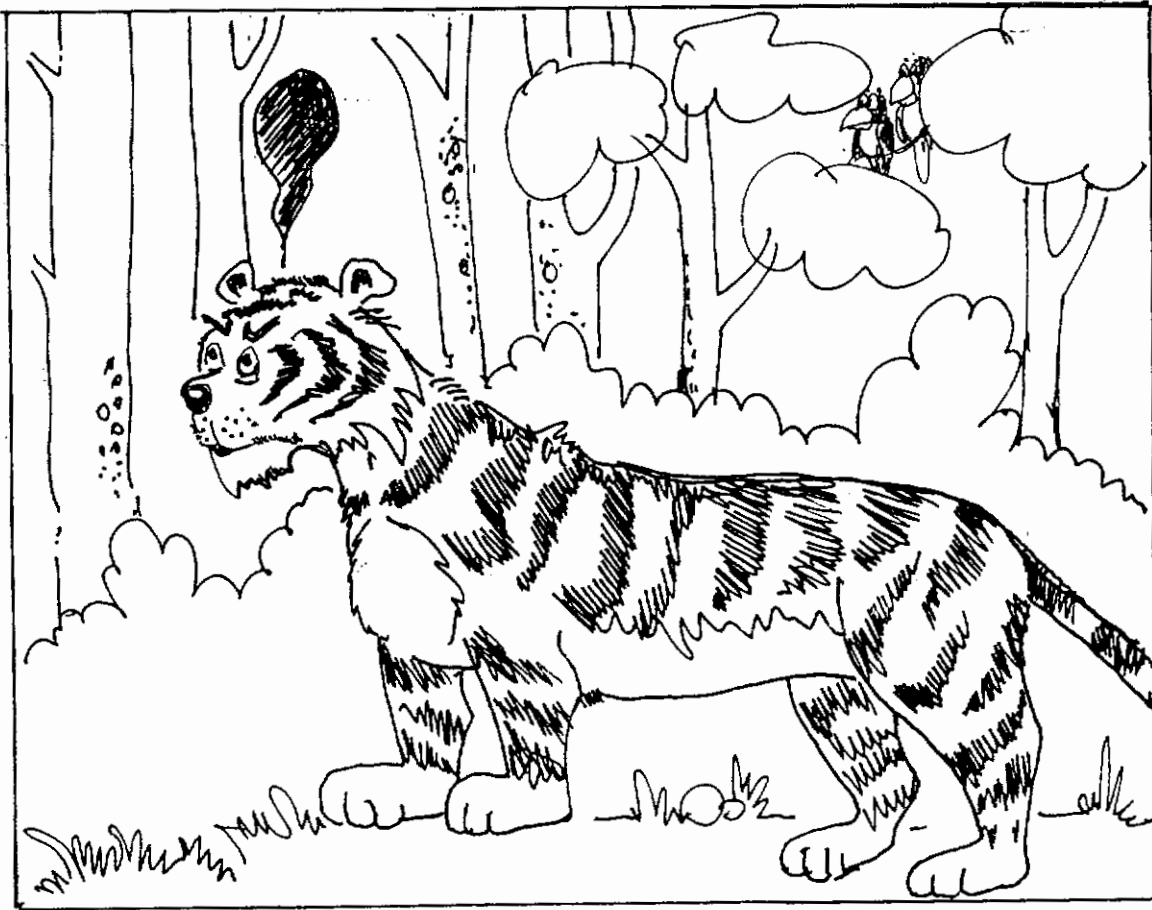
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพ.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 3

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 5

เรื่อง สุนัขกับไก่ชน

สุนัขกับไก่ชนผูกมิตรกัน เดินทางไปบนเส้นทางแห่งหนึ่งจนใกล้ค่ำ ทั้งสองก็หยุดลง ที่ชายป่า ไก่ชนบินขึ้นโฉบคาบ ส่วนสุนัขขดตัวนอนอยู่ที่กองใบไม้หนาใต้ต้นไม้ นั่นจนรุ่งสางไก่ชนก็ขึ้นเสียงร้อง ดังขึ้นเหมือนเช่นทุก ๆ เช้า ด้วยเสียงร้องของมันดังไปถึงหูของสุนัขจึงจอกที่หากินอยู่บริเวณนั้น มันจึงเดินมาตามเสียงร้อง พบไก่ชนเกาะอยู่บนกิ่งไม้ก็เอ่ยขึ้นว่า "ไอ้เฮ... ท่านนี้ช่างมีเสียงขันที่ไพเราะอะไรเช่นนั้น ท่านจะยินดีลงมาจากคาคบนั้นมาร่วมขันร้องกับข้าบ้างจะได้ไหม" "ก็เป็นความคิดที่ดี" ไก่ชนพูด "แต่ก่อนอื่นข้าขอให้ท่านลองพูดคุยกับผู้พี่เฝ้าข้าอยู่ใต้ต้นไม้ แล้วให้เขาเปิดทางให้ท่านก่อนสิ ข้าถึงจะลงไป" เมื่อสุนัขจิ้งจอกเดิน เข้าไปหมายจะกระทำตามที่ไก่ชนว่า สุนัขที่หลบซ่อนอยู่ก็กระโจนออกมาต่อสู้ ขับไล่เจ้าสุนัขจิ้งจอกหนีไปคต เมื่อถึงคราวคับขัน คนฉลาดมักร่วมกันเข้าต่อสู้ป้องกันภัย

1. เรื่องนี้มีส่วนอะไรบ้าง
2. ภาพต้นไม้ที่ไก่ชนไปนอนควรมีลักษณะอย่างไร
3. ภาพของสุนัขกับสุนัขจิ้งจอกต่างกันอย่างไร
4. ภาพอะไรควรเป็นภาพแรกของเรื่องนี้
5. ภาพอะไรควรเป็นภาพสุดท้ายของเรื่องนี้

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 7 การอ่านในใจ เรื่อง ช้างจอมคึก

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง ช้างจอมคึก

4. กิจกรรมการเรียนรู้

การเตรียมการอ่าน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้

- คำว่า "คึก" หมายความว่าอย่างไร
- เด็กคึกมีลักษณะอย่างไร
- สัตว์ป่าอะไรที่ตัวใหญ่ที่สุด
- ช้างร้องเสียงอย่างไร

2. นักเรียนร้องเพลง เสียงสัตว์

3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

3.1 ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน ไหลง อนุญาต อันตราย พลัด เผลอ

เคล็ด

3.2 ครูและนักเรียนสนทนาถึงความหมายของคำ

3.3 ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนจากเรื่อง ช้างจอมคึกอีกครั้ง

แล้วอ่านตามครูและสนทนาเกี่ยวกับความหมายของคำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่าน

4.1 อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

4.2 อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

1.1 นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง ข้างจอมค้อ

1.2 ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและคำตอบ

ลงในสมุด

1.3 แต่ละกลุ่มผลิตกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน

2. นักเรียนแต่ละคน เขียนคำถามและคำตอบที่เสนอต่อชั้นเรียนลงในสมุด แล้วนำ

ผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 เอกสาร เรื่อง ข้างจอมค้อ

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

การตั้งคำถามและคำตอบ

6.2 ตรวจผลงาน

ตรวจสอบแบบฝึกหัดการตั้งคำถามและตอบคำถาม

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 8 การลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุด

เรื่อง ช้างจอมตื้อ

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การฝึกอ่านแล้วปฏิบัติกิจกรรมจัดลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุด
เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

อ่านในใจแล้วจัดลำดับภาพชุดและเล่าเรื่องจากภาพชุดได้

3. เนื้อหา

เรื่อง ช้างจอมตื้อ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

4.1 ทบทวนเรื่อง ช้างจอมตื้อ โดยครูถามเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องจาก
เหตุการณ์แรกจนถึงเหตุการณ์สุดท้าย และแต่ละเหตุการณ์มีภาพประกอบอะไรบ้าง นักเรียน
ช่วยกันตอบ

4.2 ครูเสนอภาพชุดเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง ช้างจอมตื้อ

4.3 นักเรียนเรียงลำดับภาพชุดตามลำดับเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องกัน โดยใส่หมายเลข
กำกับตามลำดับเขียนบรรยายประกอบภาพเฉพาะสาระสำคัญที่ปรากฏในภาพ

4.4 นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเสนอภาพชุด โดยส่งตัวแทนเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทำแบบฝึกหัดอ่านเรื่องจากที่ครูกำหนดให้ และตอบคำถามตามลำดับเหตุการณ์
จากเรื่องที่อ่าน

4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัด

5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 เอกสารเรื่อง ช้างจอมคู้

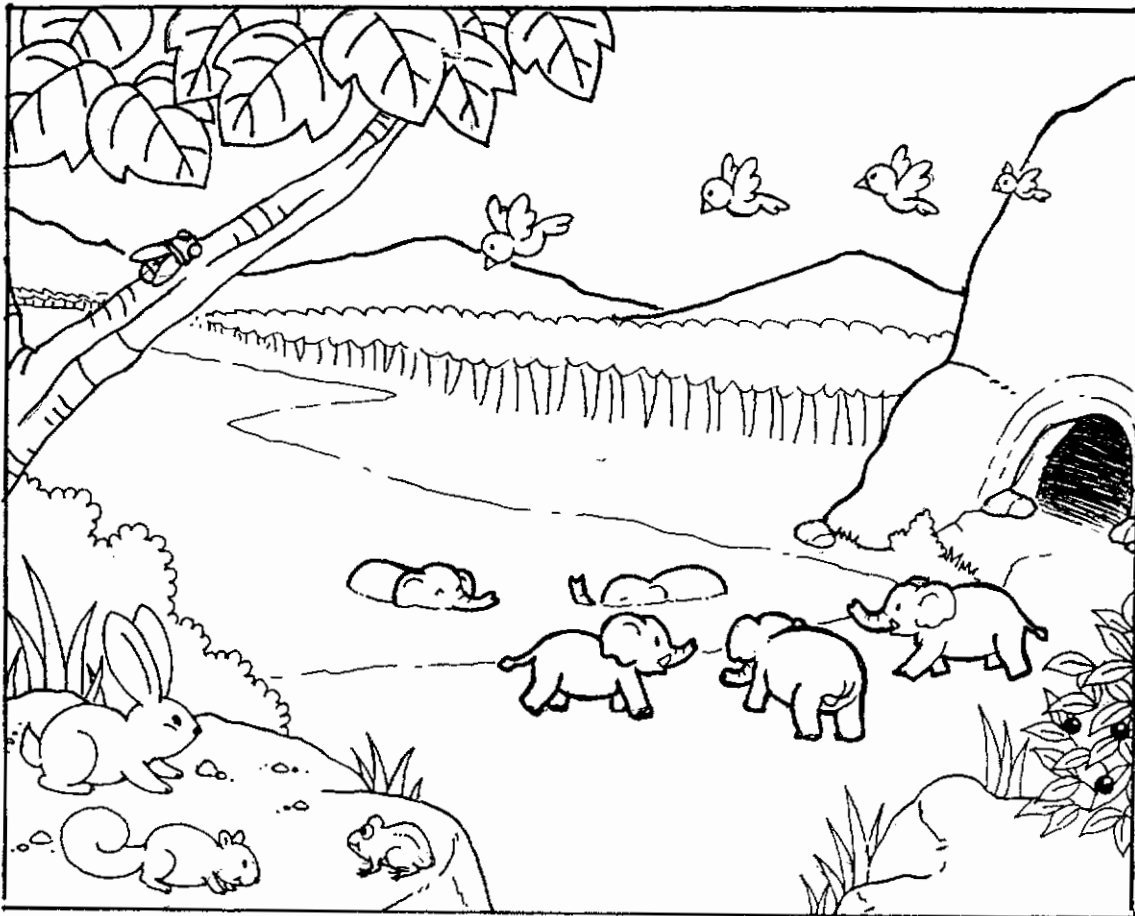
5.2 ภาพชุด

5.3 แบบฝึกหัด

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม การเรียงลำดับและการเล่าเรื่องจากภาพชุด

6.2 ตรวจการตอบคำถามในแบบฝึกหัด

ภาพ.....

.....

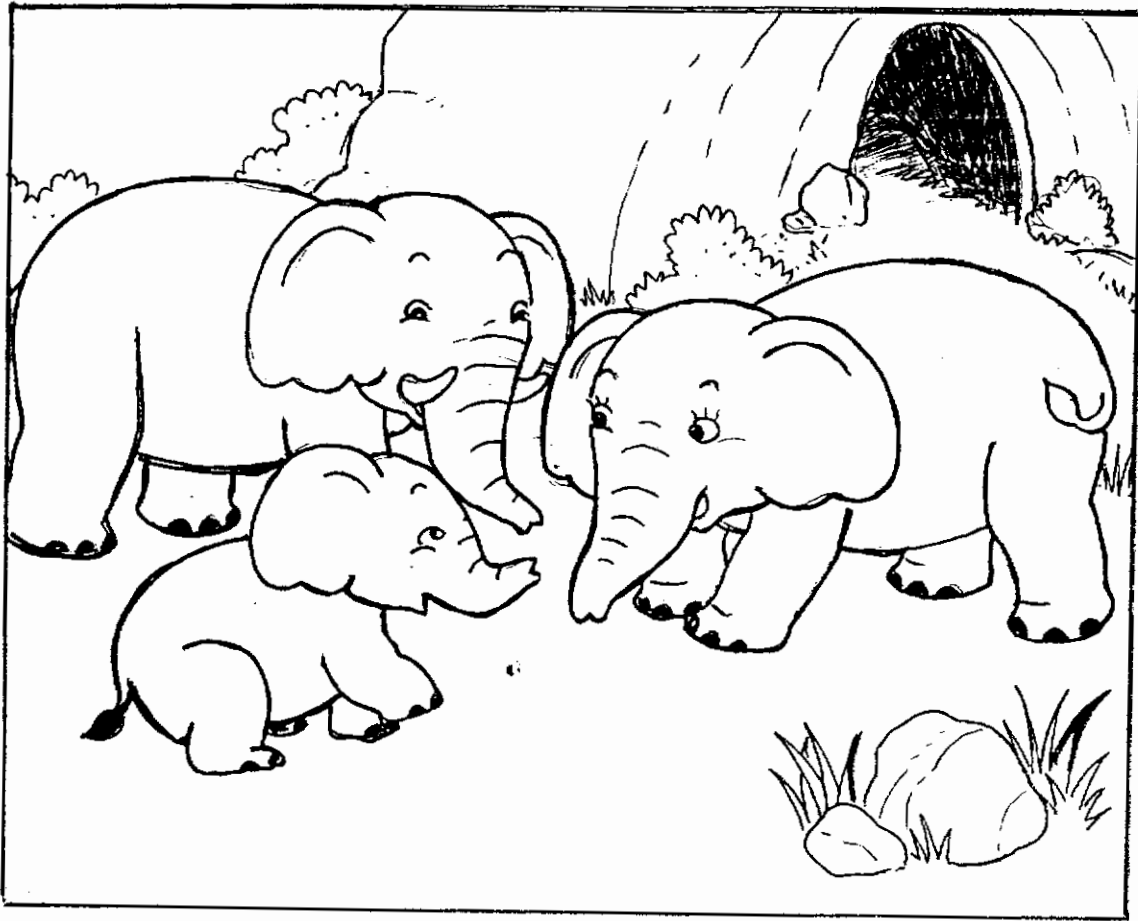
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

.....

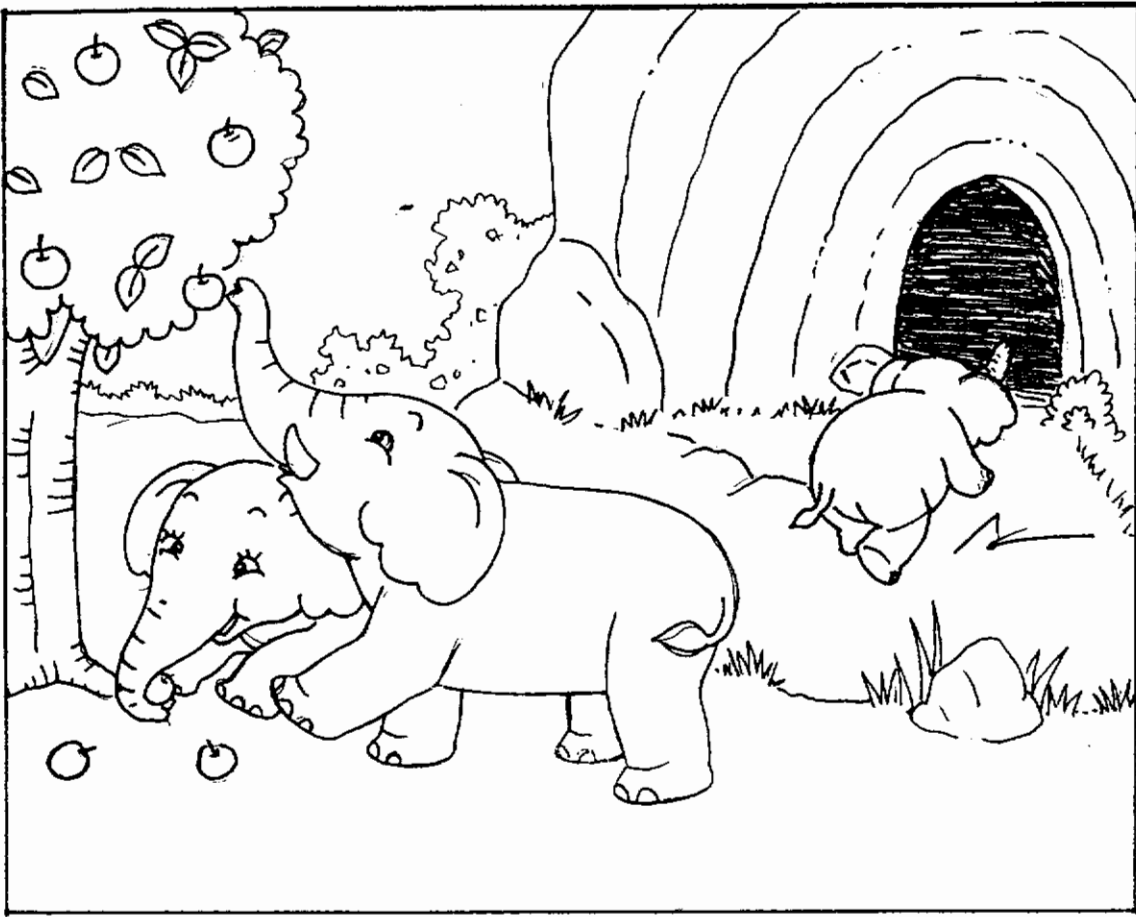
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพ.....

.....

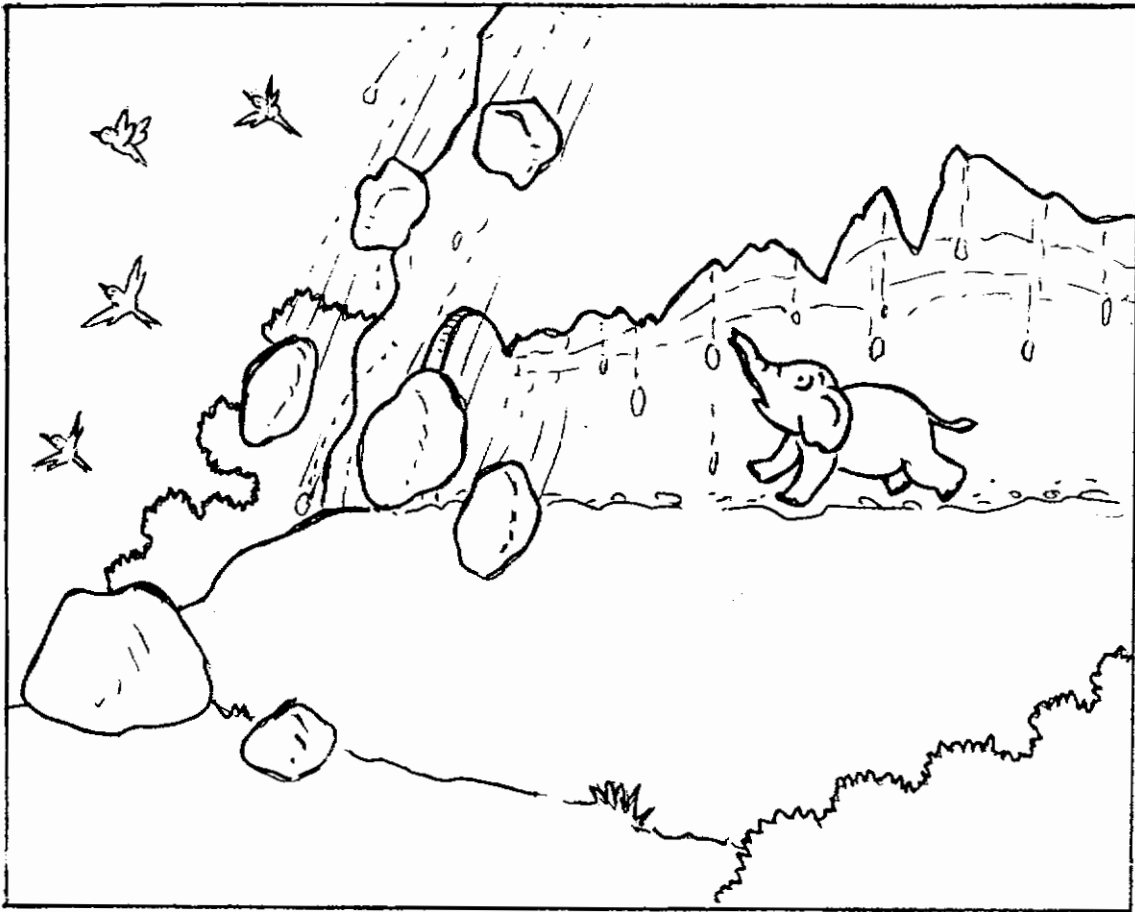
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

.....

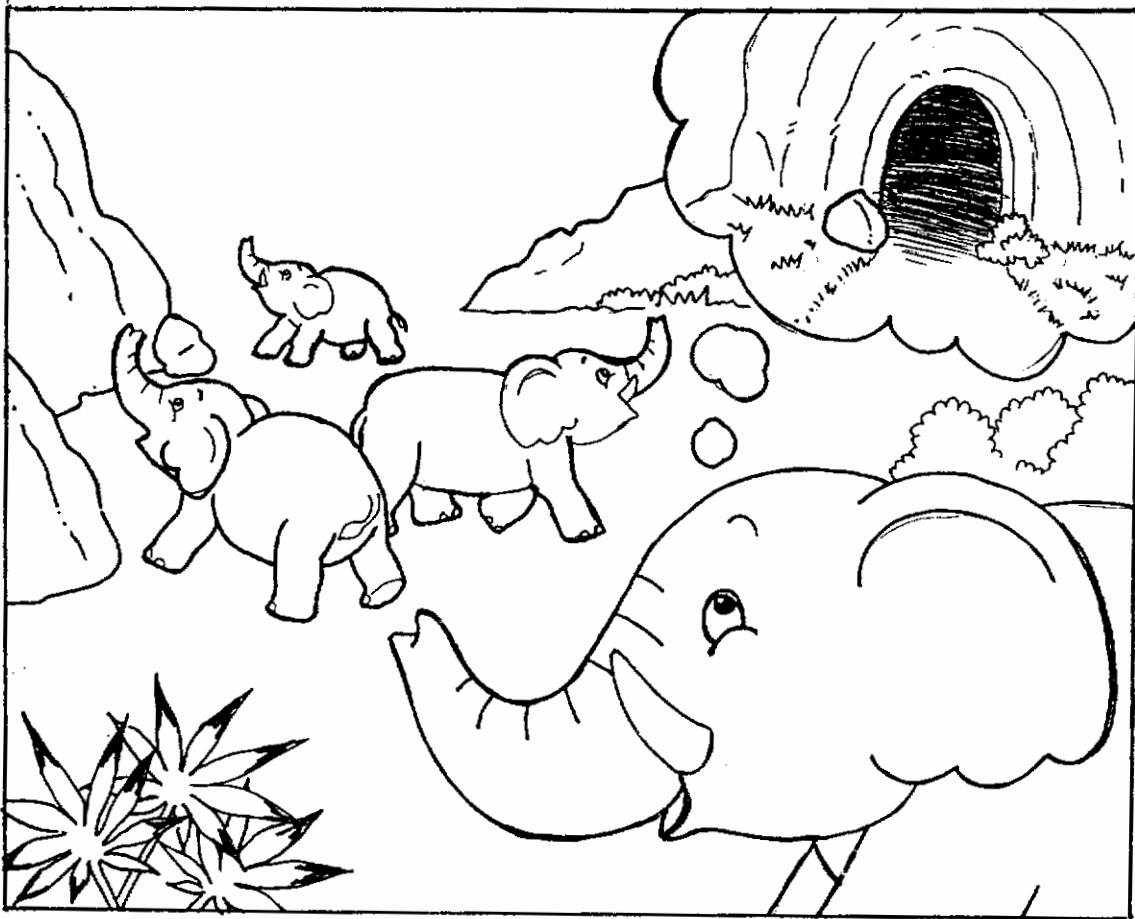
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

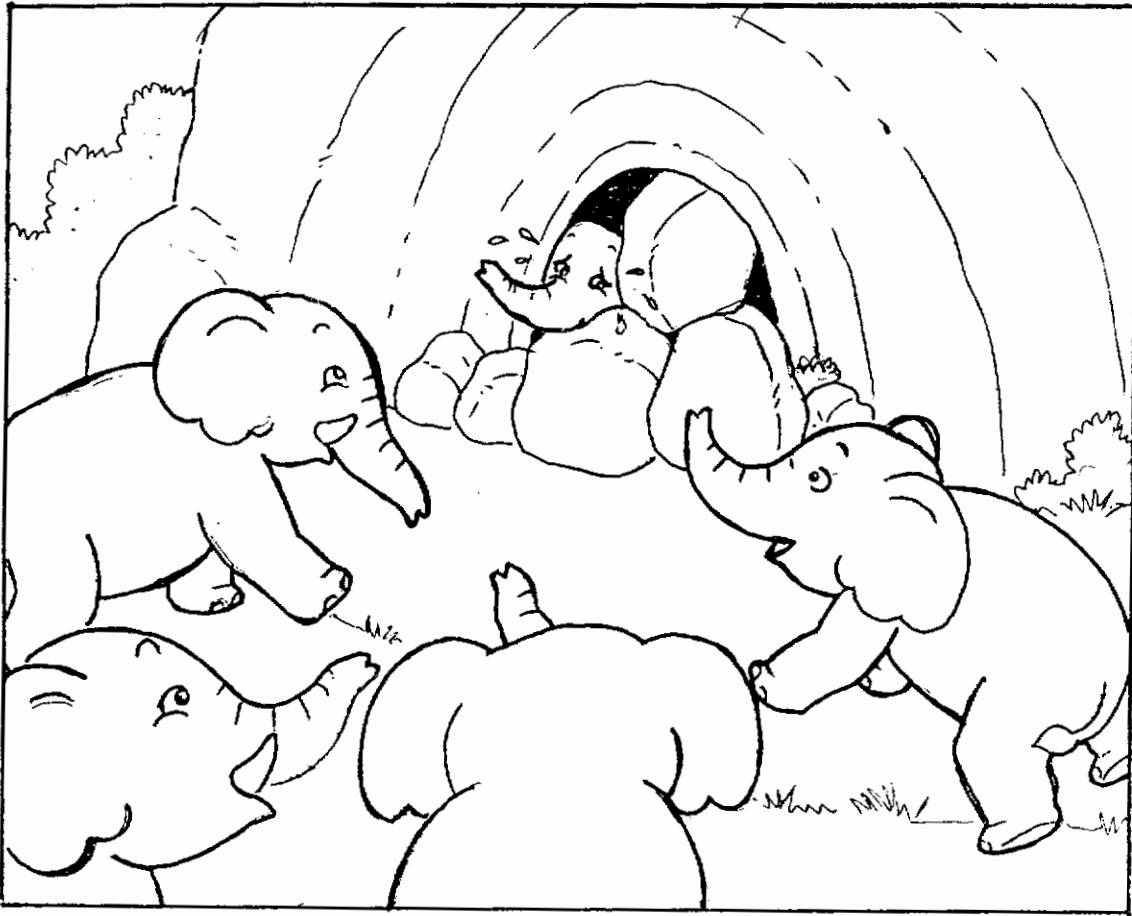
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพ.....

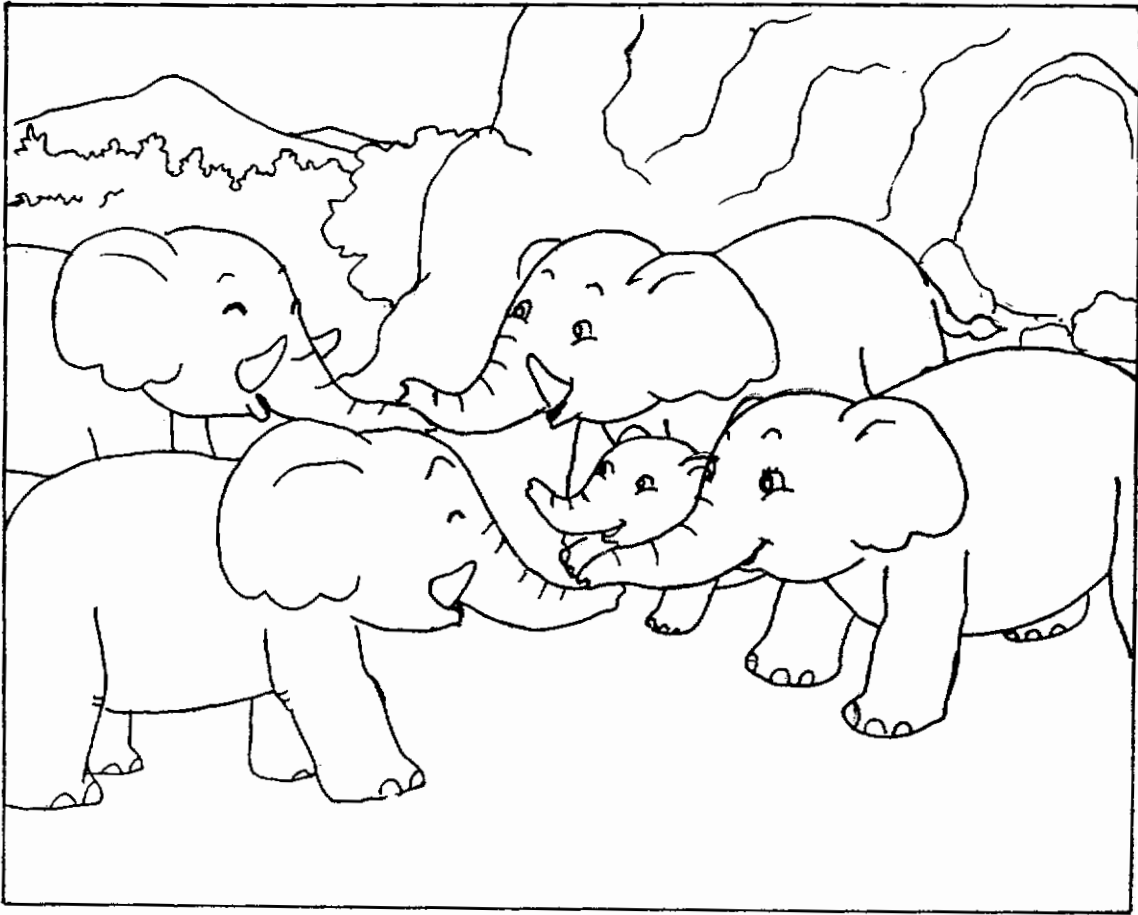
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพ.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 4

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ 1 - 6

เรื่อง หุ่นแบ่งจอมคือ

เด็กชายคนหนึ่งชื่อแบ่ง เป็นเด็กที่ดื้อและซนมาก คุณย่าเรียกแบ่งมาอบรมทุกวัน แต่แบ่งไม่ค่อยเชื่อฟังคำสั่งสอนของคุณย่า จนกระทั่งแบ่งเจอจิ้งเหลนเกาะอยู่บนต้นไม้ใหญ่ แบ่งจึงดึงหนังสือที่ยังไปที่จิ้งเหลนตัวนั้น จนตกลงมาจากต้นไม้ แบ่งหัวเราะว่าด้วยความดีใจที่เขาอิงจิ้งเหลนตัวนั้นได้สำเร็จ คิณนั้น แบ่งฝันว่า เขาเป็นจิ้งเหลน ตัวเล็กเกาะอยู่บนต้นไม้ แล้วมีคนมายิงจนตกลงมา แบ่งเล่าความฝันให้คุณย่าฟัง คุณย่าเล่าว่า นี่แหละผลของการทำบาป แบ่งจึงบอกกับคุณย่าว่า จะไม่รังแกสัตว์อีกแล้วและจะตั้งใจเรียน

(ค.ณ. พรทิพย์ ลิ้มตระกูล ป. 5 โรงเรียนสามเสนนอก กรุงเทพฯ)

1. เรื่องนี้มีภาพอะไรบ้าง
2. ภาพจิ้งเหลนมีลักษณะเหมือนภาพของอะไร
3. ภาพแรก ควรเป็นภาพอะไร
4. ภาพสุดท้ายควรเป็นภาพอะไร
5. เหตุการณ์ใดเป็นเหตุการณ์สุดท้าย

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 9 การอ่านในใจ เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอ่านในใจแล้วตั้งคำถาม ตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

4. กิจกรรมการเรียนรู้

การเตรียมการสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้
 - สัตว์อะไรเป็นศัตรูกับแมว
 - สุนัขมีกี่ชนิด อะไรบ้าง
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครของเรื่อง
 - สุนัขจิ้งจอกอาศัยอยู่ที่ไหน
 - ผู้ถือศีลจะทำอะไรบ้าง
3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง
 - ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน ศีล ประพฤติ สงสาร เคารพ บริวาร

เล่ห์ ลึงเกต สัปสฤษ พิสุจน์ แหงน ตวาด

- ครูและนักเรียนสนทนาถึงความหมายของคำ
- ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนอีกครั้งแล้วอ่านตามครู และสนทนา

เกี่ยวกับความหมายของคำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่าน

4.1 อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ

4.2 อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

- นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

- ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและคำตอบ

ลงสมุด

- แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำกัน

2. นักเรียนแต่ละคน ค้นหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน ตรวจสอบคำตอบด้วยตนเองแล้วส่ง

ครูตรวจอีกครั้ง

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 บัตรคำ

5.2 เอกสาร เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกต

การตั้งคำถามและตอบคำถาม

6.2 ตรวจผลงาน

ตรวจสอบสมุดแบบฝึกหัด

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 10 การจัดลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุด

เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การฝึกอ่านจับใจแล้วปฏิบัติกิจกรรมจัดลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องที่อ่านโดยใช้ภาพชุด เป็นการพัฒนาทักษะการอ่านทำให้เข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

2. จุดประสงค์

- 2.1 อ่านในใจแล้วเขียนแผนภาพโครงเรื่องได้
- 2.2 สามารถเล่าเรื่องจากแผนภาพโครงเรื่องได้

3. เนื้อหา

เรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก

4. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

4.1 ทบทวนเรื่อง หนูกับสุนัขจิ้งจอก โดยครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง ตั้งแต่เหตุการณ์แรกจนถึงเหตุการณ์สุดท้าย และแต่ละเหตุการณ์มีภาพประกอบอะไรบ้าง นักเรียนช่วยกันตอบ

4.2 ครูเสนอภาพชุดเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง

4.3 นักเรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ โดยใส่ตัวเลขแล้วเขียนบรรยายประกอบเฉพาะ
สาระสำคัญ ตามลำดับเหตุการณ์ รายละเอียดที่ปรากฏในภาพ

4.4 นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เสนอภาพชุดโดยส่งตัวแทนเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่องและช่วยกันดูภาพให้สมบูรณ์ตาม
เหตุการณ์ของเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทำแบบฝึกหัดอ่านเรื่อง นกกระเรียนเจ้าเล่ห์ แล้วตอบคำถามลำดับเหตุการณ์
จากเรื่องที่อ่าน

4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

5.1 เอกสารเรื่อง หนูนากับสุนัขจิ้งจอก

5.2 ภาพชุด

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม และการเล่าเรื่องจากภาพชุด

6.2 ตรวจผลงานการทำแบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่อง นกกระเรียนเจ้าเล่ห์

พาท.....

.....

.....

.....

.....

ที่.....

.....

.....

.....

.....

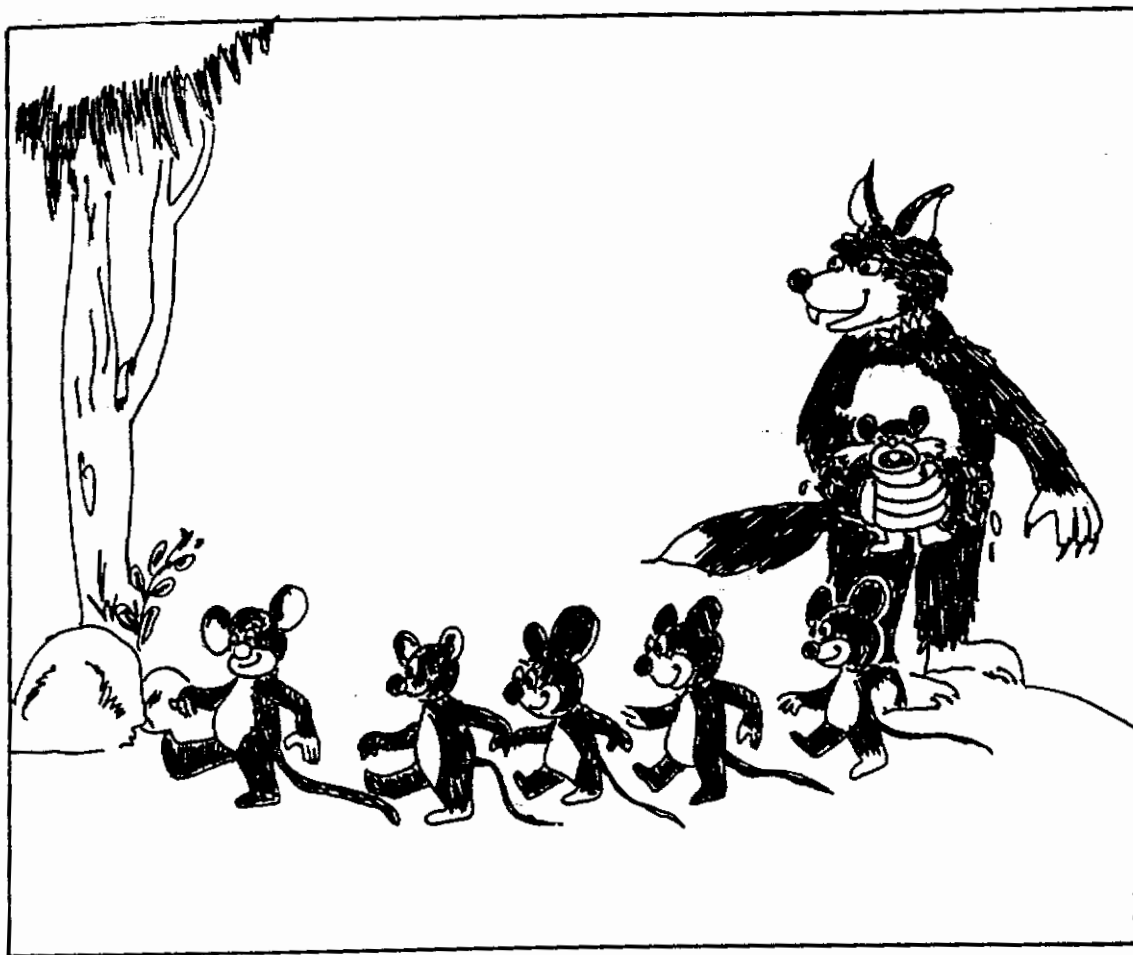
การที่.....

.....

.....

.....

.....

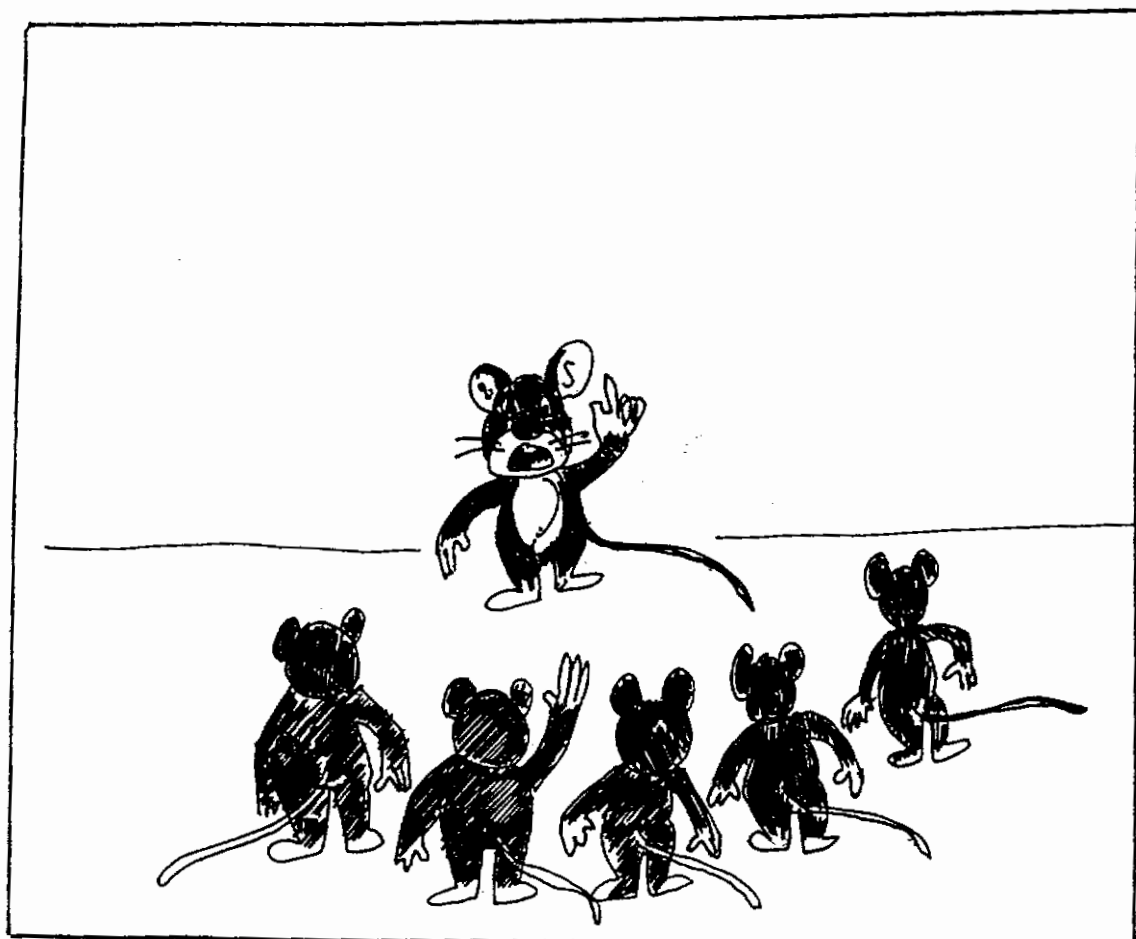
ภาพที่.....

.....

.....

.....

.....

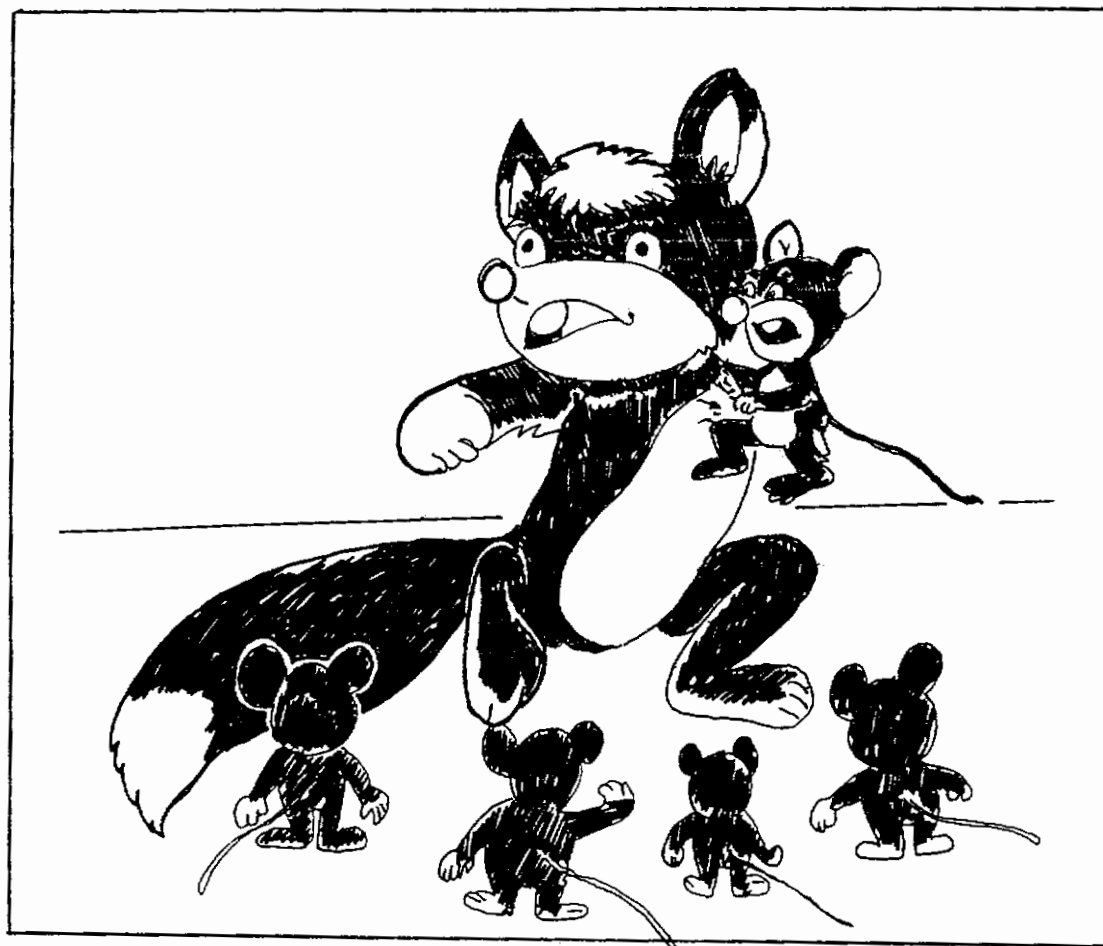
ภาพที่.....

.....

.....

.....

.....

การ.....

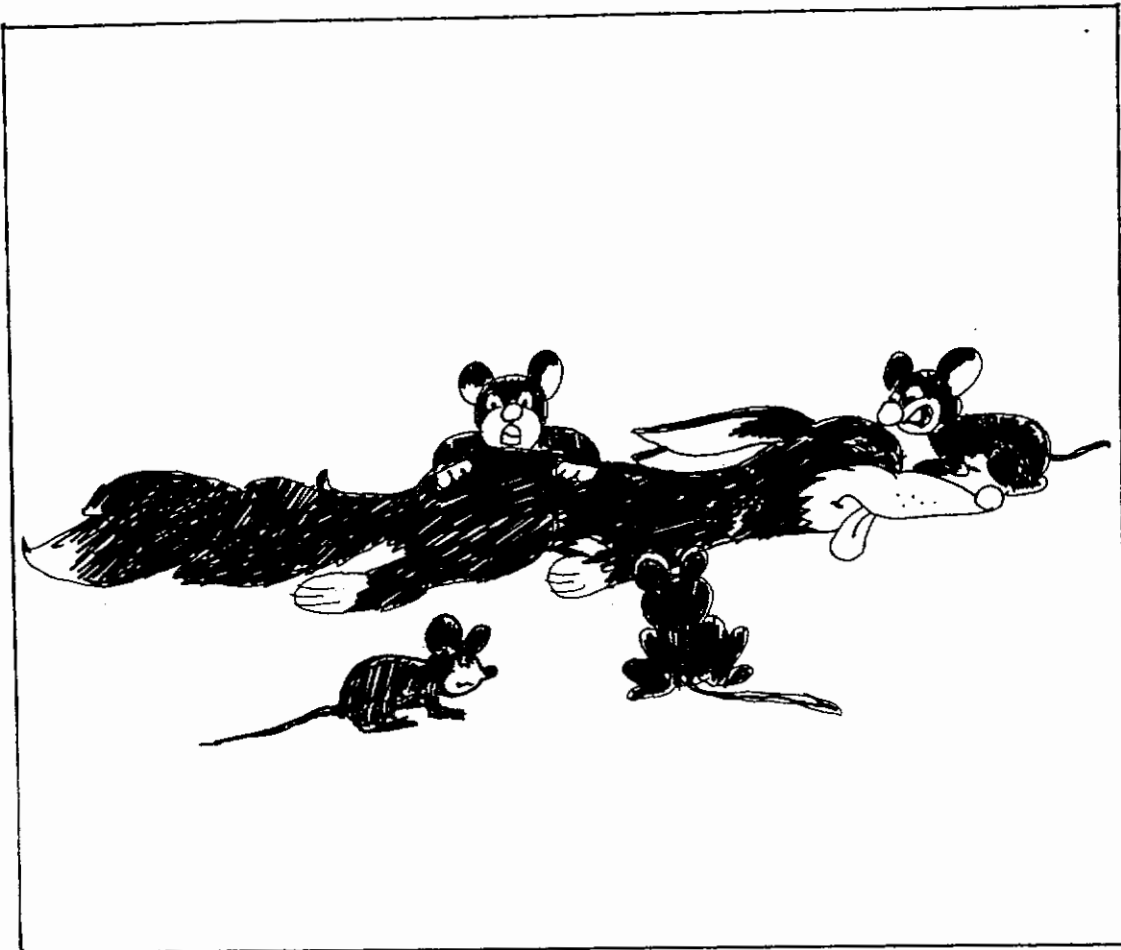
.....

.....

.....

.....

.....

ภาพ.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 5

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ คำถามข้อ 1 - 6

เรื่อง นกกระยางเจ้าเล่ห์

นกกระยางตัวหนึ่งเที่ยวเสาะหาอาหารมาจนถึงบริเวณริมสระ นกกระยางสร้างทำ
ทำยื่นหลุมปัก คอตก ขำเลื่องมองดูฝูงปลาที่แหวกว่ายไปมาอยู่ในสระ แต่พอปลาตัวใดเผลอ
ว่ายเข้ามาริมฝั่งใกล้ตัวมัน นกกระยาง ก็จะจับกินเป็นอาหารเสีย เป็นเช่นนี้เสมอมา

จนกระทั่งวันที่หัวหน้าฝูงปลาพร้อมด้วยลูกน้องว่ายผ่านมาบริเวณนั้น ทันทีที่พวกปลา
ลูกน้องเห็นนกกระยางยื่นเชิงขีมิอยู่ มันก็พูดขึ้นว่า "แหม นกตัวนี้ดีจริง มันยื่นเชิงอย่างกับ
เป็นนกบัว ดูหัวตก หุบปีก เหมือนกับไม่สนใจอะไรเลย สงสัยมันจะกำลังจำศีลนะ"

ไม่ใช่หรอก พวกเราอย่าเข้าใจผิด" หัวหน้าฝูงปลาทักท้วงด้วยรู้ท่าทีของนกกระยาง
เป็นอย่างดี "เจ้านกกระยางมันเจ้าเล่ห์แสนกล แกล้งทำเป็นยื่นเฉยท่าทางเชิงขีมิ
อย่างนี้ เพราะหวังจะหลอกให้เราตายใจ พอใครหลงกลมัน เผลอเข้าไปใกล้ มันก็จับกิน
เสียละซี"

"เป็นเช่นนั้นจริง ๆ หรือท่านหัวหน้า"

"จริงนะซี ที่นี้พวกเราก็กมาช่วยกันไล่มันไปเถอะ" หัวหน้าปลายืนยัน

แล้วพวกปลาจึงช่วยกันเฝ้าทางพาดน้ำกระเด็นไปถูกตัวนกกระยาง ขับไล่จนนก
กระยางต้องหนีไปทันที (นิยายสารคดีสำหรับเด็ก ปีที่ 2 ฉบับที่ 12 สิงหาคม 2533)

1. เรื่องนี้ควรมีภาพสัตว์อะไรบ้าง
2. ภาพนกกระยางควรอยู่ที่ไหน
3. ภาพอะไรควรเป็นภาพแรก
4. ภาพอะไรควรเป็นภาพสุดท้าย

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 11 การลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุด

เรื่อง ความเคารพ

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การอ่านในใจ โดยฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามของเรื่องที่จะอ่านจะทำให้เข้าใจ
เรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

2. จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอ่านในใจแล้วตั้งคำถาม ตอบคำถามได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง ความเคารพ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

การเตรียมการสอน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับชื่อเรื่อง โดยใช้คำถามต่อไปนี้

- (1) นักเรียนทำความเคารพเวลาใดบ้าง
- (2) บุคคลใดที่ควรทำความเคารพ
- (3) นักเรียนทำความเคารพด้วยวิธีใด

2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับตัวละครของเรื่อง

- (1) ให้นักเรียนบอกชื่อสัตว์ป่า
- (2) ให้นักเรียนร้องเพลง ข้าง ลิง และนกน้อย

3. อ่านคำจากเนื้อเรื่อง

- (1) ครูนำบัตรคำต่อไปนี้ให้นักเรียนอ่าน เกรง คำนวณ บริเวณ คล่องแคล่ว
หน่อ สหาย มูล อายุขัย
- (2) ครูและนักเรียนสนทนาถึงความหมายของคำ
- (3) ให้นักเรียนสำรวจคำยากสำหรับนักเรียนอีกครั้งแล้วอ่านตามครู และสนทนา
เกี่ยวกับความหมายของคำ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งจุดประสงค์การอ่านในใจร่วมกัน

- (1) อ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง
- (2) อ่านเพื่อตั้งคำถามและตอบคำถาม

การอ่านในใจ

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 5 - 6 คน

- (1) ให้นักเรียนอ่านในใจ เรื่อง ความเคารพ
- (2) ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนคำถามและคำตอบ

ลงสมุด

- (3) แต่ละกลุ่มผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถาม โดยไม่ให้คำถามซ้ำซ้อน

2. นักเรียนแต่ละคนเขียนคำตอบลงที่เสนอต่อชั้นเรียนลงสมุด แล้วนำผลงานส่งครู

5. สื่อการเรียนการสอน

- 5.1 บัตรคำ
- 5.2 แผนภูมิเพลง ช้าง ลิง นก
- 5.3 เอกสาร เรื่อง ความเคารพ

6. การวัดผลและประเมินผล

- 6.1 การสังเกต
การตั้งคำถามและตอบคำถาม
- 6.2 ตรวจผลงาน
ตรวจสอบแบบฝึกหัด

แผนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนการสอนที่ 12 การอ่านในใจ เรื่อง ความเคารพ

เวลา 3 คาบ

1. สาระสำคัญ

การฝึกอ่านในใจ แล้วปฏิบัติตามกิจกรรมจัดลำดับเหตุการณ์และเล่าเรื่องโดยใช้ภาพชุดเป็น
การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความทำให้เข้าใจเรื่องได้ดี

2. จุดประสงค์

นักเรียนสามารถอ่านในใจแล้วจัดลำดับภาพชุดและเล่าเรื่องจากภาพชุดได้ถูกต้อง

3. เนื้อหา

เรื่อง ความเคารพ

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมหลังการอ่านในใจ

4.1 ทบทวนเรื่อง ความเคารพ โดยครูให้นักเรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่องตั้งแต่
เหตุการณ์แรกจนถึงเหตุการณ์สุดท้าย และแต่ละเหตุการณ์มีภาพประกอบอะไรบ้าง

4.2 ครูเสนอภาพชุดเกี่ยวกับเหตุการณ์ในเรื่อง

4.3 นักเรียนเรียงลำดับภาพชุดตามลำดับเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องกัน โดยใส่หมายเลข
กำกับตามลำดับ เขียนบรรยายประกอบเฉพาะสาระสำคัญที่ปรากฏในภาพ

4.4 นักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เสนอภาพชุดโดยส่งตัวแทนเล่าเรื่องประกอบ

4.5 ครูกับนักเรียนอภิปรายเหตุการณ์ในเรื่อง และข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

4.6 นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันทีละคน

4.7 ทำแบบฝึกหัดอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้ และตอบคำถามลำดับภาพเหตุการณ์จาก
เรื่องที่อ่าน

4.8 นักเรียนส่งแบบฝึกหัดให้ครูตรวจ

5. สื่อการเรียนรู้การสอน

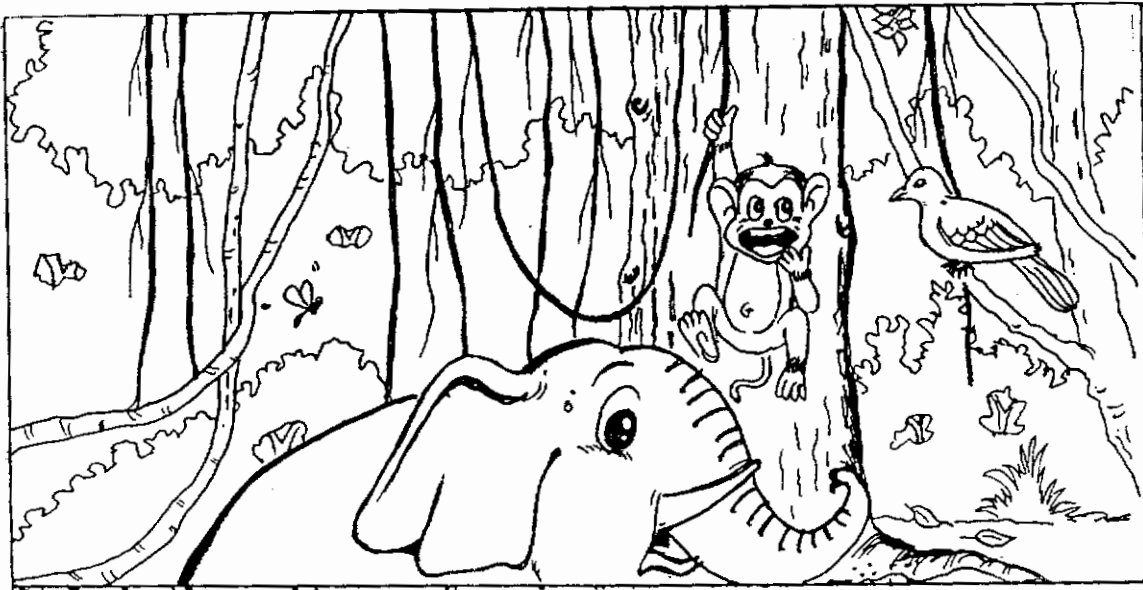
5.1 เอกสารเรื่อง ความเคารพ

5.2 ภาพชุด

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 สังเกตการร่วมกิจกรรม และการเล่าเรื่องจากภาพชุด

6.2 ตรวจผลงานการทำแบบฝึกหัดตอบคำถามจากเรื่องที่ครูกำหนดให้

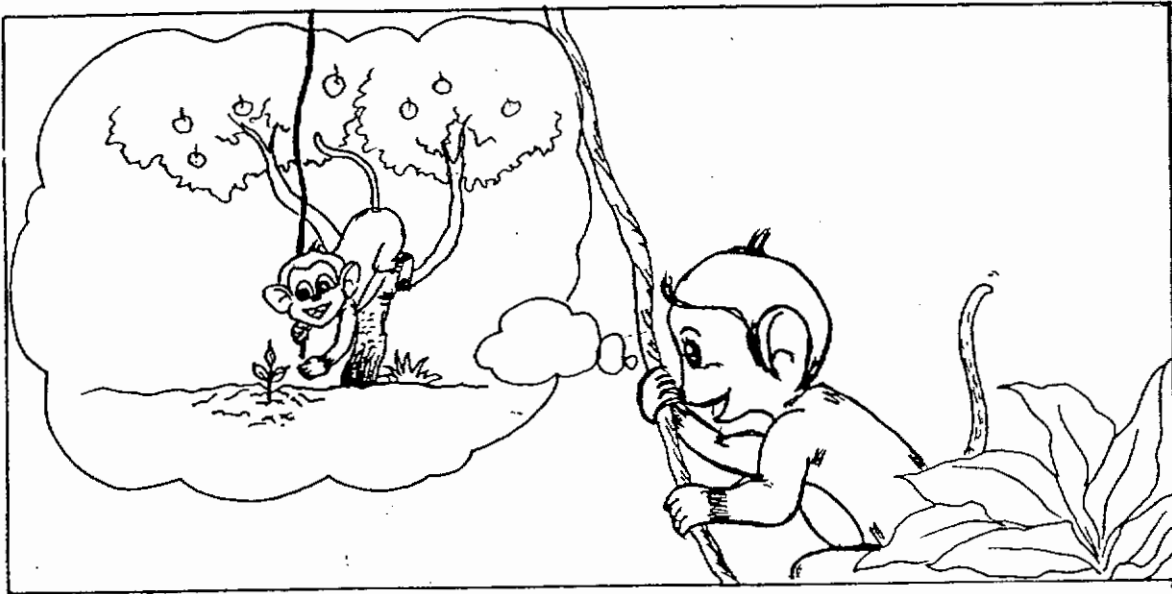
ภาพ.....

.....

.....

.....

.....

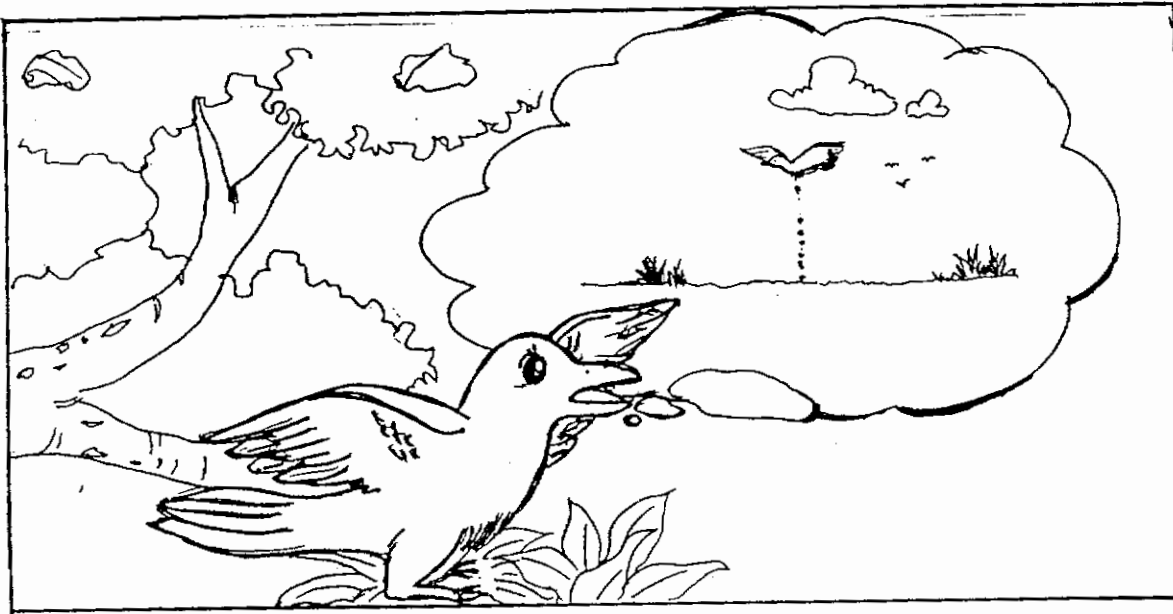
ภาพ.....

.....

.....

.....

.....

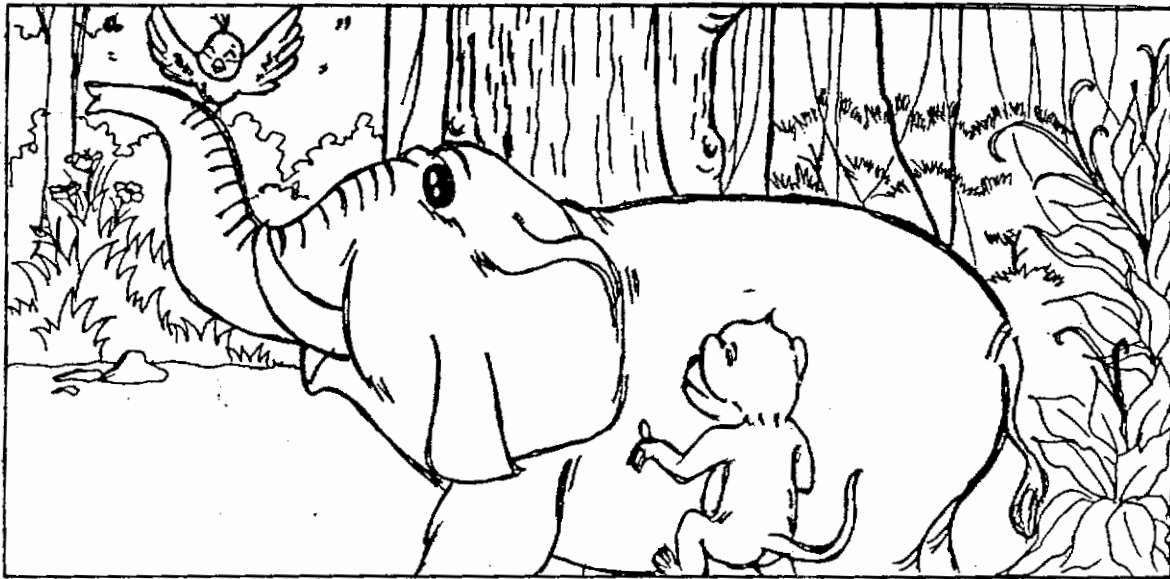
ภาพ.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ 6

คำชี้แจง อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ 1 - 6

เรื่อง ราชานก

นานมาแล้วบรรดานกทั้งหลาย ต้องการคัดเลือกราชานกขึ้นมาปกครองดูแลในหมู่ของตน หลังจากการประชุมกันคราวแรก บรรดานกก็ยังไม่สามารถตกลงกันได้ว่าจะเลือกใครเป็นราชานก กลุ่มนกยูงก็อยากให้เป็นพวกของตนเป็นราชา เพราะถือว่ามีสวยงามเกินกว่านกใด ฝ่ายนกอินทรีก็ต้องการเป็นราชาเช่นกัน เพราะคิดว่าตนมีอำนาจและยังเคยมีบุญคุณต่อนกหลายชนิด ข้าง ฝ่ายนกกระเรียน ก็ต้องการยกหัวหน้าของตนเป็นราชาด้วย

เมื่อไม่สามารถตกลงกันได้ นกฮูกเผ่าซึ่งเป็นทั้งเคาเรพและยาเกรงของบรรดานก จึงเสนอให้มีการประลองวิชาความรู้เพื่อหาราชานก นกทุกตัวยอมรับว่า นกที่จะเป็นราชานกได้ไม่เพียงแต่มีความงามสง่าเท่านั้น แต่ควรมีทั้งความยุติธรรมและเฉลียวฉลาด สามารถแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ให้กับสัตว์ในปกครองได้

เวลาผ่านไปหลายวัน ก็ยังไม่มีนกตัวใดมีคุณสมบัติพร้อมจนบรรดานกเริ่มหมดความหวัง บังเอิญนกฮูกเผ่าผ่านไปทางสระน้ำใหญ่ข้างชายป่าจึงมองเห็นฝูงหงส์ว่ายน้ำไปมา หัวหงส์หงส์ซึ่งว่ายน้ำเก่งมีความงามสง่ามากจึงชักชวนให้ไปลองแข่งขันเป็นราชานก

เมื่อหัวหงส์ปรากฏกายต่อหน้านกทั้งหลาย ไม่มีนกตัวใดเอาใจใส่เท่าที่ควร แต่ไม่นานนักนกทุกตัวก็เริ่มประหลาดใจ เพราะได้เห็นความชาญฉลาดของหงส์ซึ่งสามารถผ่านการทดสอบได้โดยตลอด ในที่สุดทั้งหมดจึงตกลงใจยกให้หัวหงส์เป็นราชานกตั้งแต่นั้นมา

(นิยายสารคดีสำหรับเด็ก ปีที่ 3 ฉบับที่ 12 กันยายน 2534)

1. ในเรื่องนั้นกษัตริย์ใดควรมีภาพใหญ่กว่าคนอื่น ๆ
2. สถานที่ที่กษัตริย์ไปพบหงส์เป็นภาพอะไร
3. ภาพแรกของเรื่องนี้ควรเป็นภาพอะไร
4. ภาพสุดท้ายของเรื่องนี้ควรเป็นภาพอะไร

ภาคผนวก ง
แบบทดสอบวัดความเข้าใจ

แบบทดสอบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มทักษะภาษาไทย

การอ่านเข้าใจ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 30 ข้อ (มีข้อความให้อ่านและตอบคำถามเป็นตอน ๆ)
2. เวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบทั้งสิ้น 45 นาที
3. นักเรียนต้องทำทุกข้อ ซึ่งแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 4 ตัวเลือก นักเรียนต้องเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว
4. ในการตอบให้นักเรียนขีด X ทับอักษร ก ข ค หรือ ง ลงในกระดาษคำตอบให้ตรงกับอักษรกากับคำตอบที่ถูกต้องที่สุดในแบบทดสอบ
5. ห้ามขีด เขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ในแบบทดสอบ

ตัวอย่างคำตอบ

แบบทดสอบ	กระดาษคำตอบ
1. มารดา หมายถึงใคร ก. พ่อ ข. แม่ ค. ย่า ง. ยาย	1. ก ~~X~~ ค ง 2. ก ข ค ง ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ ลบคำตอบเดิมออกก่อน หรือขีดเส้น = ทับคำตอบเดิม แล้วขีด X ทับตัวอักษรที่เลือกใหม่ ดังตัวอย่างการเปลี่ยนคำตอบจาก ง เป็น ข 1. ก ~~X~~ ค ~~ง~~

ข้อความที่ 1

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 4

วันหนึ่ง พ่อค้าหาบปลาจะไปขายที่ตลาด ระหว่างทางที่ผ่านเขาเหลือบไป เห็นโพรงไม้มีน้ำขังอยู่ เขานึกสนุกจึงนำปลาไปขังไว้ที่โพรงไม้เห็นตัวหนึ่งแล้วก็ หาบปลาผ่านไป ในเวลาสายชาวบ้านเดินผ่านมาได้ยินเสียงดังในโพรงไม้ ต่างก็ เล่าลือกันว่าเป็นปลาเทวดาจึงพากันมากกราบไหว้เพื่อขอโชคลาภทั้งหมดบ้าน

1. พ่อค้าในเรื่องนี้มีลักษณะอย่างไร
 - ก. ข่างสังเกตุ
 - ข. ร่าเริงแจ่มใส
 - ค. ชอบแกล้งผู้อื่น
 - ง. เชื้อถือโชคลาภ
2. ข้อใดคือใจความสำคัญของเรื่องนี้
 - ก. ต้นไม้มีโพรง
 - ข. ปลาของเทวดา
 - ค. พ่อค้าเป็นคนฉลาด
 - ง. ความเชื่อของชาวบ้าน
3. ข้อความใดไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้
 - ก. โพรงไม้มีเสียงดัง
 - ข. มีโพรงอยู่ที่โคนต้นไม้
 - ค. ต้นไม้ที่มีโพรงอยู่ริมทาง
 - ง. พ่อค้าเอาปลาใส่ในโพรงไม้ทุกวัน
4. ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง
 1. ชาวบ้านได้ยินเสียงดังในโพรงไม้
 2. พ่อค้าเอาปลาไปขังไว้ในโพรงไม้
 3. ชาวบ้านกราบไหว้ปลา
 4. พ่อค้าไปขายปลาที่ตลาด
 - ก. 4 2 1 3
 - ข. 2 4 1 3
 - ค. 1 3 4 2
 - ง. 4 1 2 3

ข้อความที่ 2

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 5 - 8

กาตัวหนึ่งกระหายน้ำเป็นอย่างยิ่ง มันไปพบน้ำเต้าใส่น้ำลูกหนึ่ง แต่พอกาหย่ปากลง ไปเพื่อดื่มน้ำ มันพบว่าน้ำในน้ำเต้าเหลืออยู่นิดเดียว ปากของมันยื่นลงไปดื่มน้ำเพียงน้อยนิด มันแทบจะสิ้นหวัง ทันใดนั้นความคิดแวบขึ้นมา เจ้ากาคาบก้อนหินเล็ก ๆ หย่อนลงไปในน้ำเต้าแล้วก็คาบก้อนหินอีกก้อนใส่ตามลงไปอีกทีละก้อน ในที่สุดมองเห็นน้ำเอ่อสูงขึ้นมาก ใกล้ปากน้ำเต้า มันจึงสามารถดื่มน้ำน้อยนิดในน้ำเต้า เพื่อดับความกระหายรอดจากการรอน้ำตายมาได้

5. ควรให้ชื่อเรื่องนี้ว่าอะไร ก. กากับน้ำเต้า ข. การรอดตายของกา ค. ความฉลาดของกา ง. ประโยชน์ของก้อนหิน 6. เรื่องนี้ตรงกับสำนวนใด ก. ชีช้างจับตักแตน ข. เป็นครกกับหมูเขา ค. ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม ง. เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน 7. อุปสรรคสำคัญที่ทำให้กาดื่มน้ำไม่ได้ คือข้อใด ก. น้ำน้อยเกินไป ข. ปากน้ำเต้าแคบ ค. น้ำเต้ามีขนาดสูงมาก ง. ปากของกาสั้นเกินไป	8. ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง 1. กาคาบก้อนหิน 2. กาพบน้ำเต้า 3. กากระหายน้ำ 4. น้ำในน้ำเต้าเอ่อสูงขึ้น ก. 2 3 4 1 ข. 3 2 1 4 ค. 2 4 1 3 ง. 1 3 2 4

ข้อความที่ 3

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 9 - 12

คุณยายได้รับมรดกเป็นต้นจำปาพันธุ์ดี 2 ต้น คุณยายหาโอ่งใส่น้ำมาตั้งไว้รอบ ๆ ต้นจำปาหลายใบ น้ำในโอ่งทำให้ต้นจำปาเย็นจึงออกดอกตลอดปี แม้ในหน้าร้อนคุณยายชื่นชมกับต้นจำปา 2 ต้นแรก ทุก ๆ เช้าคุณยายจะนำใบตองมาเย็บกระทงเพื่อใส่ดอกจำปาไปขายที่ร้านขายดอกไม้ในตลาดเป็นประจำ คุณยายจึงมีเงินใช้จ่ายในครอบครัวมากขึ้น มรดกอย่างนี้ทำให้ผู้รับรู้จักวิธีการบำรุงรักษาดันไม้ และรู้จักค้าขายทำให้มีรายได้เพิ่มอีกทางหนึ่ง

9. คุณยายมีรายได้เพิ่มจากการกระทำในข้อใด 12. ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง
ก. ขายใบตอง ข. ขายต้นจำปา ค. ขายกระทง ง. ขายดอกไม้	1. คุณยายเก็บดอกจำปาไปขาย 2. คุณยายได้รับมรดก 3. คุณยายมีรายได้เพิ่มมากขึ้น 4. คุณยายนำโอ่งน้ำไปตั้งรอบ ๆ ต้นจำปา
10. มรดกที่คุณยายได้รับทำให้คุณยายเป็นคนอย่างไร
ก. อุตุน ข. ประหยัด ค. ขยันทำงาน ง. ละเอียดยึดถ่วง	ก. 1 2 3 4 ข. 2 4 1 3 ค. 4 2 1 3 ง. 4 1 3 2
11. ข้อใดไม่ใช่เหตุการณ์ในเรื่อง
- ก. คุณยายปลูกต้นจำปา
- ข. คุณยายมีเงินมากขึ้น
- ค. คุณยายเย็บกระทงใบตอง
- ง. คุณยายขายดอกจำปาได้ตลอดปี

ข้อความที่ 4

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 13 - 15

สิงโตตัวหนึ่งมักจะเที่ยวหาเหยื่อในทุ่งหญ้าที่วัว 4 ตัว อาศัยหากินอยู่หลายครั้งแล้วที่สิงโตพยายามเข้าจู่โจมพวกวัวเพื่อจับกินเป็นอาหาร แต่ทุกครั้งที่สิงโตย่องเข้าไป พวกวัวจะยืนหันหลังเอาทางชนกัน ดังนั้นไม่ว่าสิงโตจะเข้าไปทางใด จะต้องเผชิญกับเขาโค้ง ๆ ของวัวตัวใดตัวหนึ่งทุกครั้งไป สิงโตใช้ความพยายามอยู่นานยังไม่ประสบความสำเร็จสักที แต่แล้ววันหนึ่งพวกวัวแย่งที่หากินจึงแตกคอกันเองและแล้วแต่ละตัวแยกย้ายไปหากินตามลำพัง สิงโตจึงสบโอกาสเหมาะในการล่าเหยื่อครั้งนี้

13. พวกวัวแย่งที่หากินจึงแตกคอกันเอง คำว่า "แตกคอ" มีความหมายเหมือนข้อใด ก. นักดนตรีขัดแย้งกันจึงแยกทาง ข. นักกีฬาฟุตบอลแยกกันไปฝึกซ้อม ค. ลูกจ้างถูกไล่ออกจากงานเพราะไม่ถูกกับนายจ้าง ง. อ้อยไปเที่ยวทะเลแต่นัดไปเที่ยวน้ำตก	15. ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง 1. วัวหากินตามลำพัง 2. วัวแย่งที่หากิน 3. สิงโตไม่สามารถทำร้ายวัว 4. วัว 4 ตัว หากินร่วมกัน ก. 2 1 3 4 ข. 1 2 4 3 ค. 4 3 2 1 ง. 4 2 1 3
14. เหตุการณ์สุดท้ายควรเป็นอย่างไร ก. วัวแย่งที่หากิน ข. วัวถูกสิงโตทำร้าย ค. สิงโตจ้องทำร้ายวัว ง. สิงโตเลิกล้มความตั้งใจที่จะกินวัว	

ข้อความที่ 5

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 16 - 20

สุชาติเป็นลูกจ้างทำงานอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เมื่อได้รับค่าจ้างก็ส่งไปให้พ่อแม่เป็นประจำเขาทำงานดีและไม่เคยหลีกเลี่ยงงาน นายจ้างรักและเอ็นดูมาก เขาทำงานจนอายุครบวช นายจ้างก็บวชให้ เมื่อสึกออกมาจัดการแต่งงานให้อีก สุชาติและภรรยาจึงเข้าหานายจ้างทำ และปลูกกระท่อมอยู่ที่ทุ่งนา ทั้งสองคนช่วยกันทำมาหากินตัวเป็นเกลียว พอเสร็จฤดูทำนา สุชาติทำงานช่างไม้และรับจ้างสร้างบ้าน ส่วนภรรยาเก็บผัก เช่น พัก แพง แดงกวา ฯลฯ ขาย เมื่อหาเงินได้นำไปฝากธนาคาร หลังจากนั้นไม่กี่ปีเขาจึงรวบรวมเงินมาซื้อนาเป็นที่ทำมาหากินและปลูกบ้านใหม่ ยี่งนานปีสุชาติก็มีที่ดิน ไร่นาเพิ่มขึ้น และมีเงินฝากมากมาย จนเป็นที่ยกย่องนับถือของคนในหมู่บ้านนั้น

16. ควรให้ชื่อเรื่องนี้ว่าอย่างไร ก. ชีวิตต้องสู้ ข. บุคคลตัวอย่าง ค. ชีวิตของสุชาติ ง. ลูกจ้างคนเก่ง	19. ข้อใดเป็นเหตุการณ์แรกของเรื่องนี้ ก. สุชาติบวช ข. สุชาติเป็นลูกจ้างทำนา ค. ทำงานช่างไม้และรับจ้างสร้างบ้าน ง. ส่งเงินที่ได้จากค่าจ้างไปให้พ่อแม่
17. คนในหมู่บ้านนับถือสุชาติเพราะเหตุใด ก. ความกตัญญู ข. ความมีน้ำใจ ค. การได้บวชเรียน ง. ความมานะพยายาม	20. เหตุการณ์ข้อใดที่เกิดก่อนเหตุการณ์อื่น ก. แต่งงาน ข. ปลูกบ้านใหม่ ค. เข้านาของนายจ้าง ง. เก็บเงินฝากธนาคาร
18. คำว่า "ไม่เคยหลีกเลี่ยงงาน" ในเรื่องนี้มีความหมายตรงกับข้อใด ก. ทำอย่างตั้งใจ ข. ทำทุกอย่างไม่เลื่องงาน ค. ทำตามคำสั่งทุกประการ ง. ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด	

ข้อความที่ 6

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 21 - 25

กาตัวหนึ่งได้ขโมยชิ้นเนื้อของชาวบ้าน แล้วก็กินขึ้นไปเกาะบนกิ่งไม้สูงในป่า
หมาจิ้งจอกเจ้าเล่ห์แลเห็นกาคาบเนื้อมาจึงอยากได้ ออกอุบายพูดกับว่า
"เพื่อนเอ๋ย วันนี้คุณเพื่อนช่างสวยจริง ๆ เสียงของคุณคงจะกังวานไพเราะมาก
ทว่าอย่างไรฉันจึงจะได้ยินบ้างนะ"

การรู้สึกพอใจในคำยกยอนั้นเป็นอันมาก จึงแสดงความพอใจโดยยัดตัวให้
สูงขึ้น เพื่อให้แลดูงาม แล้วอ้าปากส่งเสียงร้องดังลั่นว่า "กา กา กา"

ทันทีที่กาอ้าปากร้อง เนื้อที่คาบไว้หลุดออกจากปากหล่นลงไปในช่องล่าง
หมาจิ้งจอกคอยที่อยู่แล้ว จึงหัวเราะแล้วกระโดดเข้าจับเนื้อนั้นเข้าป่าไป อุบายที่
หมาจิ้งจอกใช้ได้ผลสำเร็จอย่างงดงาม นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่าการหลงเชื่อคำ
ยกยอของผู้อื่นโดยไม่คิดให้คิด ย่อมทำให้เสียประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้

21. การกระทำของหมาจิ้งจอกตรงกับข้อใด ก. คดโกง ข. ล้อลวง ค. ปากหวาน ง. เห็นแก่ตัว	<p>24. ตอนสุดท้ายของเรื่องน่าจะมีลักษณะ
อย่างไร</p> <p>ก. ปีกตก</p> <p>ข. ขาอ่อน</p> <p>ค. กระพือปีก</p> <p>ง. กางปีกออกทั้ง 2 ข้าง</p>
22. การกระทำของหมาจิ้งจอกตรงกับสำนวนใด ก. หมูในอวย ข. จับเสือมือเปล่า ค. อ้อยเข้าปากช้าง ง. ปลาหมอตายเพราะปาก	25. เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเป็นอันดับสุดท้าย ก. เนื้อหลุดออกจากปาก ข. กาขโมยชิ้นเนื้อมาจากชาวบ้าน ค. หมาจิ้งจอกคาบเนื้อหนีเข้าป่าไป ง. หมาจิ้งจอกได้ฟังเสียงอันไพเราะของกา
23. หมาจิ้งจอกงับก้อนเนื้อจากที่ใด ก. ปากกา ข. บนพื้นดิน ค. บนกิ่งไม้ ง. กลางอากาศ	

ข้อความที่ 7

อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 26 - 30

นกน้อยน่ารัก	พักอยู่ในรัง
เสียงพ่อแม่สั่ง	ระวังฝนมา
น้ำเริ่มไหลล้น	ท่วมทันชายป่า
ตกใจเรียกหา	พ่อแม่ของตน
รังที่เคยอยู่	เอนสับสน
ต้นไม้หักโค่น	ปะปนเสียงครวญ
เหตุนี้ใครเล่า	ลองเฝ้าทบทวน
สร้างความปั่นป่วน	ป่าถูกทำลาย
ส่งสารนกน้อย	ต้องคอยชวนขวาย
ทนลำบากกาย	สร้างรังใหม่แทน

26. ทำไมลูกนกจึงตกใจ

- ก. กลัวลมพัด
- ข. กลัวไม่มีที่อยู่
- ค. กลัวจมน้ำตาย
- ง. กลัวเสียงฟ้าร้อง

27. ต้นไม้หักโค่นเพราะเหตุใด

- ก. ฟ้าผ่า
- ข. น้ำท่วม
- ค. พายุพัด
- ง. ฝนตกหนัก

28. ข้อใดกล่าวถูกต้องตามเนื้อเรื่อง

- ก. นกอยู่ในรัง
- ข. น้ำท่วมรังนก
- ค. รังนกถูกลมพัดพัง
- ง. ขณะที่เกิดเหตุการณ์พ่อแม่ยังไม่อยู่

29. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อนกน้อยคือ

เหตุการณ์ใด

- ก. ฝนตก
- ข. ต้นไม้โค่น
- ค. นกสร้างรังใหม่
- ง. พ่อ แม่ ของนกหายไป

30. ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง

- 1. ฝนตก
- 2. น้ำท่วม
- 3. ลูกนกร้องหาพ่อแม่
- 4. ต้นไม้หัก รังนกพัง

- ก. 1 2 3 4
- ข. 2 1 4 3
- ค. 1 3 2 4
- ง. 4 3 1 2

เฉลย

1	ค	16	ค
2	ง	17	ง
3	ง	18	ข
4	ข	19	ข
5	ก	20	ก
6	ค	21	ข
7	ข	22	ข
8	ข	23	ข
9	ง	24	ก
10	ค	25	ค
11	ก	26	ค
12	ข	27	ข
13	ก	28	ก
14	ข	29	ข
15	ค	30	ก

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก
และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของ
แบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 ข้อ

ข้อที่	P _H	P _L	P	r	ข้อที่	P _H	P _L	P	r
1	.52	.30	.41	.23	16	.67	.44	.56	.24
2	.59	.11	.33	.53	17	.96	.41	.73	.66
3	.70	.37	.54	.34	18	.70	.48	.59	.23
4	.41	.22	.31	.22	19	.85	.67	.76	.24
5	.30	.15	.22	.21	20	.59	.26	.42	.34
6	.37	.15	.25	.28	21	.48	.19	.33	.32
7	.48	.15	.30	.38	22	.44	.19	.31	.29
8	.81	.44	.63	.40	23	.56	.26	.41	.31
9	.85	.19	.53	.65	24	.37	.07	.20	.43
10	.93	.48	.73	.55	25	.85	.30	.59	.56
11	.70	.22	.46	.48	26	.56	.19	.37	.40
12	.89	.37	.64	.53	27	.56	.26	.41	.31
13	.70	.22	.46	.48	28	.48	.26	.37	.24
14	.50	.04	.26	.64	29	.48	.22	.35	.29
15	.74	.44	.59	.31	30	.70	.48	.59	.23

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่าน โดยใช้สูตร Kuder - Richardson 20 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535 : 130)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum p_i^2}{S_t^2} \right\}$$

$$r_{tt} = \frac{30}{30-1} \left\{ 1 - \frac{6.63}{14.19} \right\}$$

ค่าความเชื่อมั่น = 0.551

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 10 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ความสามารถในการอ่านและความต่างของคะแนนระหว่าง
ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ความแตกต่าง	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ความแตกต่าง
1	6	13	7	13	14	1
2	7	17	10	7	19	12
3	6	13	7	7	9	2
4	12	20	8	7	15	8
5	10	15	5	8	17	9
6	10	12	2	6	13	7
7	15	20	5	10	15	5
8	15	20	5	13	18	5
9	7	15	8	11	17	6
10	14	20	6	10	21	11
11	14	19	5	13	20	7
12	12	17	5	16	19	3
13	8	16	8	13	11	-2
14	12	19	7	10	19	9
15	16	23	7	12	14	2
16	9	19	10	7	15	8
17	8	15	7	9	14	5
18	6	12	6	18	20	2
19	7	18	11	8	11	3
20	6	11	5	9	13	4

ตาราง 10 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ความแตกต่าง	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ความแตกต่าง
21	12	22	10	9	15	6
22	14	23	9	10	12	2
23	12	18	6	12	18	6
24	7	9	2	7	16	9
25	11	20	9	9	16	2
	256	426	170	259	391	132
	10.24	17.04	6.8	10.36	15.64	5.28

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสมพร	ชื่อสกุล วัฒนศิริ
เกิดวันที่ 3 เดือน มกราคม	พุทธศักราช 2498
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 60 หมู่ 2 ตำบลบางตลาด อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 60 หมู่ 2 ตำบลบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ตำบลบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2515	มศ.3 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา ตำบลบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2517	ป.กศ. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2519	พ.ม.
พ.ศ. 2521	กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2526	ศษ.บ. (วิชาเอกการประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2538	กศ.ม. (วิชาเอกการประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
ด้วยวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง
กับกิจกรรมภาพชุด

บทคัดย่อ
ของ
สมพร วัฒนศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอก การประถมศึกษา
กันยายน 2538

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีสอนที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกิจกรรม ภาพชุด เพื่อหาผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ในเรื่องความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนประชาอุทิศสมุทรสาคร สังกัดงานการประถมศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่สอนด้วยกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง 1 กลุ่ม จำนวนนักเรียน 25 คน กับกลุ่มที่สอนด้วยกิจกรรมภาพชุด 1 กลุ่ม จำนวนนักเรียน 25 คน แบบแผนการวิจัยเป็นรูปแบบ แรนดอมไมส์ คอนโทรลกรุ๊ป พรีเทส โพสต์เทส (Randomized Control Group Pretest - Posttest Design) ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 36 คาบ คาบละ 20 นาที ทำการสอนวันละ 3 คาบ เป็นเวลา 6 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แผนการสอน 12 แผน มีเรื่องที่ให้นักเรียน อ่านประกอบเพื่อทำกิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องและกิจกรรมภาพชุด และใช้แบบทดสอบวัดความ เข้าใจในการอ่านเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมี 30 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ 0.551 ทดสอบความแตกต่างในด้านความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของ นักเรียนกลุ่มที่ใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่องกับกลุ่มที่ใช้กิจกรรมภาพชุด โดยใช้การทดสอบค่าที แบบอิสระ (t-test Independent)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนที่ใช้กิจกรรมภาพชุดมีคะแนนเฉลี่ยด้านความ เข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแผนภาพโครงเรื่อง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF PRATHOM SUKSA III STUDENTS' THAI READING
COMPREHENSION THROUGH THE METHODS OF STORY MAPPING
AND PICTURE SERIES

AN ABSTRACT

BY

SOMPORN VATTANASIRI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Elementary Education
at Srinakharinwirot University

September 1995

The purpose of this research was to compare the Thai reading comprehension of Prathom Suksa-III students through the teaching methods of story mapping and picture series.

The sample were Prathom Suksa-III students in the first semester of Academic Years 2538 (1955 A.D.) from Pracha Rueksomboon School, Bang Nam Priaw District, Chachoengsao Province. The sample were simply randomized into a group of 25 students taught by the story mapping method, and another group of 25 students taught by the picture series method. The research design was the randomized - control - group pretest - posttest design, Each group was taught for 36 periods of 20 minutes each, 3 periods a day for 6 weeks.

The instruments used for the experiment included 12 lesson plans with stories assigned to the students to read for doing activities in story mappings and picture series, and the reading comprehension objective test with 30 items of 4 choices. The reliability of the test was 0.55. The statistic used for comparing the reading comprehension of both groups was the t-test independent.

The research finding revealed that the students taught by the picture series method had higher reading comprehension than the students taught by the story mapping Method with statisitcal significance at the .01 level.